

Stora Enso Oyj

Tilinpäätös ja toimintakertomus 1.1.–31.12.2019

Sisällysluettelo

Hallituksen toimintakertomus*

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma
Konsernin laaja tuloslaskelma
Konsernin tase
Konsernin rahavirtalaskelma
Konsernin laskelma oman pääoman muutoksista
Konsernin tilinpäätöksen liitetiedot

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma
Emoyhtiön tase
Emoyhtiön rahoituslaskelma
Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Tilinpäätöksen ja hallituksen toimintakertomuksen allekirjoitukset

Tilinpäätösmerkintä

* Hallituksen toimintakertomusta ei ole tilintarkastettu

Kaikki hallituksen toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu. Tästä syystä prosenttilukemat ja luvut eivät välttämättä täsmää esitettyjen summien kanssa ja saattavat poiketa myös aiemmin julkaistuista taloudellisista tiedoista.

Hallituksen toimintakertomus

Hallituksen toimintakertomusta ei ole tilintarkastettu.

Stora Enso – esittely

Stora Enso on pakkaus-, biomateriaali-, puutuote- ja paperiteollisuuden uusiutuvien tuotteiden maailmanlaajuinen toimittaja osana biotaloutta. Asiakkaitamme ovat pakkausvalmistajat, brändin omistajat, paperin ja kartongin valmistajat, kustantajat, jälleenmyyjät, painotalot, jatkojalostajat sekä rakennus- ja puusepäteollisuuden yritykset.

Puukuituun pohjautuvat materiaalimme ovat uusiutuvia ja kierrätettäviä. Ratkaisumme tarjoavat vähähiilisen vaihtoehdon uusiutumattomiin luonnonvaroihin pohjautuville tuotteille. Uskomme, että kaikki, mikä tänään valmistetaan uusiutumattomista materiaaleista, voidaan huomenna valmistaa puusta.

Stora Enson palveluksessa oli keskimäärin 26 096 henkilöä vuonna 2019. Konsernin liikevaihto vuonna 2019 oli 10,1 miljardia euroa ja operatiivinen liike-tulos 1,0 miljardia euroa. Osakkeet noteerataan Nasdaq Helsinki Oy:ssä (STEAV, STERV) ja Nasdaq Stockholm AB:ssä (STE A, STE R).

Markkinatilanne ja toimitukset

Kartongin kysyntä laski Länsi-Euroopassa 2 % ja jatkoi kasvuaan Itä-Euroopassa, mutta maltillisesti, saavuttaen vain 1 %:n kasvun. Kartongin kysyntä Pohjois-Amerikassa pysyi ennallaan ja kysyntä Aasian ja Tyynenmeren alueella laski 2 %, kun se jo edellisvuonna oli laskenut saman verran. Lasku johtui kysynnän 5 %:n vähenemisestä Kiinassa.

Aaltopahvin raaka-aineen maailmanlaajuinen kysyntä laski hieman edellisvuoteen verrattuna pääasiassa kauppakiistan vaikutuksesta vähentyneiden valmistavan teollisuuden toimintojen takia. Aaltopahvin raaka-aineen kysyntä Euroopassa kasvoi kuitenkin hieman edelleen. Aaltopahvipakkausten kysynnän kasvu Euroopan kohdemaissa jatkui vahvana; keskimääräinen vuotuinen kasvu oli lähes 3 %.

Kemiallisen markkinasellun maailmanlaajuinen kysyntä pysyi ennallaan (+0,1 %) vuoden yhdeksän ensimmäisen kuukauden ajan. Toimituksissa nähtiin kuitenkin kausittainen piikki viimeisellä vuosineljänneksellä, joka nosti kokonaiskysynnän 1 %:iin vuonna 2019. Havupuusellun toimitukset kasvoivat 4,5 % laadun vaihdon ansiosta, kun taas lehtipuusellun toimitukset pysyivät ennallaan vuoteen 2018 verrattuna. Kysyntä kasvoi Aasiassa (etenkin Kiinassa) ja Itä-Euroopassa, ja supistui Euroopassa, Pohjois-Amerikassa ja Latinalaisessa Amerikassa. Kemiallisen markkinasellun globaali kapasiteetti kasvoi 1 % vuonna 2019 - havupuusegmentissä kasvu oli 2,2 %, kun taas lehtipuukapasiteetti pysyi ennallaan (+0,2 %). Yleinen kysynnän ja kapasiteetin tasapaino oli 89 % eli yhden prosenttiyksikön korkeampi kuin vuonna 2018.

Sellun korkeat varastotasot, hidastuva kysyntä, laskevat hinnat ja kokonaisvaltainen taloudellinen epävarmuus leimasivat vuotta 2019. Kysynnän taustalla oleva tilanne paperissa ja kartongissa oli vuonna 2019 edelleen vaikea. Vuoden loppuun mennessä varastotasot lähenivät normaaleja tasoja tuotantorajoitusten ansiosta. Länsi-Euroopassa nähtiin lukuisia sulkemisia vuonna 2019, erityisesti hienopaperisektorilla. Myös pehmopaperin maailmanlaajuinen tuotanto kasvoi trendien alapuolella kehittyvien markkinoiden kypsyessä.

Havusahatavaran maailmanlaajuinen kysyntä vuonna 2019 pysyi vuoden 2018 tasolla. Toimittajat ovat supistaneet korkeita varastotasoja vuodesta 2018, ja tällä on ollut kielteinen vaikutus hintoihin. Kiinan markkinat kasvoivat hyvin vuonna 2019, mutta koska markkinoiden kasvu Euroopassa oli heikkoa ja koska Yhdysvaltain markkinat supistuivat hieman, markkinat kokonaisuudessaan pysyivät vuoden 2018 tasolla. Yliarjontaa oli vuonna 2019 kaikilla globaaleilla markkinoilla: Yhdysvalloissa, suurimmassa osassa Eurooppaa, Japanissa, Kiinassa ja suurimmassa osassa Aasiaa. Lisäksi varastoja on pienennetty vuoden aikana Australiassa, millä on ollut vaikutus markkinahintoihin.

Paperin kysynnän heikkeneminen kiihtyi vuonna 2019. Paperin kysyntä Euroopassa laski vuoden 2018 tasosta 8 %. Kysynnän lasku Euroopan paperimarkkinoilla on muuttanut kysynnän ja tarjonnan tasapainon epäsuotuisaksi paperintuottajille. Pohjois-Amerikassa kysyntä laski 11 % vuoteen 2018 verrattuna. Aasiassa kysyntä laski 5 %. Paperin maailmanlaajuinen kulutus laski vuonna 2019 7 % vuoteen 2018 verrattuna. Eri paperilaatujen välillä on kuitenkin suuria eroja. Päälystämättömän hienopaperin maailmanlaajuinen kysyntä laski 2 %, kun taas sanomalehtipaperissa laskua oli 12 %.

Toimitukset ja tuotanto

	2019	2018	Muutos % 2019–2018
Kuluttajapakkauskartongin toimitukset, 1 000 tonnia	2 811	2 914	-3,5 %
Kuluttajapakkauskartongin tuotanto, 1 000 tonnia	2 775	2 922	-5,0 %
Aaltopahvin raaka-aineen ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	943	985	-4,3 %
Aaltopahvin raaka-aineen tuotanto, 1 000 tonnia	1 303	1 320	-1,3 %
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	943	940	0,4 %
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	1 055	1 048	0,7 %
Markkinasellun ulkoiset toimitukset, 1 000 tonnia	2 362	2 017	17,1 %
Puutuotetoimitukset, 1 000 m ³	4 918	5 095	-3,5 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	4 130	4 591	-10,0 %
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	4 065	4 633	-12,3 %

Arvioitu paperin, kartongin, sellun ja havusahatavaran kulutus vuonna 2019

Milj. tonnia	Eurooppa	Pohjois-Amerikka	Aasia ja Tyynenmeren alue
Kuluttajapakkauskartonki	11,0	9,4	26,3
Aaltopahvin raaka-aine	33,6	31,5	79,1
Aaltopahvi (mrd. m ²) ¹	10,8	n/a	73,1
Kemiallinen markkinasellu	17,3	7,5	34,0
Havusahatavara (milj. m ³)	99,2	99,9	n/a
Sanomalehtipaperi	5,1	2,3	8,4
Päälyllystämätön aikakauslehtipaperi	2,8	1,2	0,2
Päälyllystetty aikakauslehtipaperi	4,1	1,9	2,8
Päälyllystetty hienopaperi	4,3	3,1	10,4
Päälyllystämätön hienopaperi	7,1	7,0	20,1

¹ Keskeiset Euroopan markkinat (Baltian maat, Suomi, Puola, Venäjä, Ruotsi) ja Kiina Lähde: Pöyry, ICCA, RISI, Numera, Euro-Graph, PPPC, Stora Enso, UNECE

Konsernin ulkoiset kuluttajapakkauskartonkitoimitukset olivat yhteensä 2 811 000 tonnia, mikä on 103 000 tonnia eli -3,5 % vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tämä oli pääasiassa seurausta pienemmistä volyymeista Euroopassa. Aaltopahvin raaka-aineen ulkoiset toimitukset laskivat 42 000 tonnia eli -4,3 %, 985 000 tonnista 943 000 tonniin, pääasiassa pienempien kierrätetyn aaltopahvin raaka-aineen toimitusten vuoksi. Ulkoiset aaltopahvipakkaustoimitukset kasvoivat hieman 943 milj. m²:iin. Markkinasellun toimitukset kasvoivat 345 000 tonnia eli 17,1 % ennätyselliseen 2 362 000 tonniin. Tämä oli pääasiassa seurausta Latinalaisen Amerikan sellutehtaiden suuremmista valkaistun eukalyptussellun (BEKP) toimituksista ja pohjoismaisessa puunhankinnassa vuoden 2018 alussa koetuista haasteista. Puutuotteiden ulkoiset toimitukset laskivat 177 000 m³ eli -3,5 % 4 918 000 m³:iin. Pohjoismaisten sahojen varastojen hallintaan pyrkivillä tuotantorajoituksilla oli toimituksiin negatiivinen vaikutus. Ulkoiset paperitoimitukset olivat yhteensä 4 130 000 tonnia laskien 461 000 tonnia eli -3,5 % vuodesta 2018. Tämä oli pääasiassa seurausta pienemmistä toimituksista kaikissa paperilaaduissa ja Kiinassa sijaitsevan Dawangin tehtaan myynnistä.

Operatiiviset tunnusluvut, vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ja muut ei-IFRS- tunnusluvut

Luettelo Stora Enson ei-IFRS-tunnusluvuista sekä tunnuslukujen laskentaperiaatteet ovat toimintakertomuksen lopussa. Katso myös kappale *Ei-IFRS-tunnusluvut* toimintakertomuksen lopussa.

Tulos – konserni

Liikevaihto oli 10 055 (10 486) milj. euroa eli 4,1 % pienempi kuin vuotta aiemmin, pääasiassa pienempien paperivolyyymien sekä kaikkien sellulaatujen ja aaltopahvin raaka-aineen merkittävästi alhaisempien myyntihintojen takia; myös puutuotteiden hinnat olivat alhaisempia. Kuluttajapakkausten ja paperin hinnoilla oli myönteinen vaikutus liikevaihtoon. Valuuttakurssimuutokset kasvattivat liikevaihtoa 39 milj. euroa. Liikevaihto ilman paperiliiketoimintaa laski 3,0 %.

Lokakuussa Stora Enso sai päätökseen kaupan, jolla yhtiö myi 60 %:n omistussuutensa Dawangin paperitehtaasta Kiinassa Shandong Huatai Paperille.

Operatiivinen liike-tulos oli 953 (1 325) milj. euroa, jossa laskua oli 28,1 % eli 372 milj. euroa. Liiketulosprosentti on 9,5 % (12,6 %).

Liikevaihto ja operatiivinen liike-tulos

Operatiivinen liike-tulos laski pääasiassa kaikkien sellulaatujen, aaltopahvin raaka-aineen ja puutuotteiden merkittävästi alhaisempien myyntihintojen takia. Pienemmillä paperivolyyymeilla oli myös negatiivinen vaikutus liike-tulokseen. Consumer Board- ja Paper-divisioonien hinnoilla oli myönteinen vaikutus liike-tulokseen.

Muuttuvat kustannukset olivat 26 milj. euroa korkeammat lähinnä puuraaka-aineen kustannusten ja kuljetuskustannusten vuoksi. Kiinteät kustannukset ja poistot yhteensä laskivat 36 milj. euroa kannattavuuden turvaamisohjelman toimenpiteiden ansiosta. Valuuttakurssien nettovaikutus kasvatti operatiivista liike-tulosta 73 milj. euroa. Osakkuusyritysten operatiivinen liike-tulos oli 33 milj. euroa alhaisempi, lähinnä vuoden toisella neljänneksellä tehdyn Bergvik Skog -kaupan vuoksi.

IFRS-liike-tulos sisältää positiivisen 493 milj. euron nettovaikutuksen (negatiivinen 2 milj. euroa), joka aiheutuu konserniyhtiöiden ja yhteisten toimintojen metsäomaisuuden arvostamisesta IAS 41 -standardin mukaisesti. Positiivinen vaikutus johtui pääasiassa Stora Enson Ruotsissa sijaitsevan metsäomaisuuden käyvän arvon noususta. IFRS-liike-tulos sisältää myös positiivisen 52 (53) milj. euron nettovaikutuksen, joka koostuu osakkuus- ja yhteisyritysten rahoituseristä, veroista ja IAS 41:n mukaisen metsäomaisuuden arvostuksesta osakkuus- ja yhteisyrityksissä. Positiivinen vaikutus johtui pääasiassa pohjoismaisen metsäosakkuusyritys Tornatorin metsäomaisuuden käyvän arvon noususta.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumiset olivat yhteensä 78 (1) milj. euroa ja arvonalentumisten peruutukset 21 (0) milj. euroa.

Konserni kirjasi vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, joilla oli noin 192 milj. euron negatiivinen (20 milj. euron positiivinen) vaikutus IFRS-liike-tulokseen ja noin 13 milj. euron positiivinen (27 milj. euron negatiivinen) vaikutus tuloveroon. Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät liittyvät pääasiassa Bergvikin uudelleenjärjestelyyn (41 milj. euroa negatiivinen), Oulun tehtaan muuntamiseen (22 milj. euroa negatiivinen), ympäristövarauksiin (13 milj. euroa negatiivinen), kannattavuuden turvaamisohjelmaan (47 milj. euroa negatiivinen) sekä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden nettoarvonalentumisiin (62 milj. euroa negatiivinen), jotka koostuivat lähinnä alaskirjauksista Biomaterials-divisioonassa.

IFRS-liike-tulos oli 1 305 (1 390) milj. euroa.

Operatiivinen liike-tulos, vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sekä liike-tulos segmenteittäin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Operatiivinen liike-tulos		Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät		Liike-tulos	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Consumer Board	250	231	-3	-1	247	230
Packaging Solutions	135	245	6	-1	141	244
Biomaterials	233	427	-53	-3	180	425
Wood Products	105	165	-13	-1	92	164
Paper	213	234	-59	0	154	234
Muut	17	23	474	71	491	93
Yhteensä	953	1 325	352	65	1 305	1 390
Nettorahoituserät					-168	-180
Tulos ennen veroja					1 137	1 210
Tuloverot					-281	-221
Tilikauden tulos					856	988

Operatiivinen liike-tulos koostuu segmenttien liike-tuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
IAC = Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tavallisimpia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, konserniyhtiöihin liittyvät myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelluista uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset, ympäristövaraukset, uudelleenjärjestelyistä johtuvat poistojen muutokset ja sakot. Yksittäinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät, käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Arvonalentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-62	0
Uudelleenjärjestelykustannukset ilman arvonalentumisia	-52	0
Yrityksmyynnit	-59	20
Muut	-19	0
Operatiivisen liike-tuloksen vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät yhteensä	-192	20
Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät	544	45
Yhteensä	353	65

Operatiiviset varat, velat ja sidottu pääoma segmenteittäin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Operatiiviset varat		Operatiiviset velat		Sidottu pääoma	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Consumer Board	2 644	2 486	544	535	2 100	1 951
Packaging Solutions	1 232	1 138	270	215	962	923
Biomaterials	2 748	2 722	252	260	2 496	2 462
Wood Products	868	866	221	245	647	621
Paper	1 484	1 588	827	792	657	796
Muut ja eliminoinnit	5 002	2 668	402	466	4 600	2 202
Yhteensä	13 978	11 468	2 516	2 513	11 462	8 955

Tunnusluvut

	2019	2018	2017
Liikevaihto, milj. euroa	10 055	10 486	10 045
Operatiivinen liike-tulos, milj. euroa	953	1 325	1 004
Operatiivinen liike-tulos, %	9,5 %	12,6 %	10,0 %
Liikevoitto (IFRS), milj. euroa	1 305	1 390	904
Liike-tulos (IFRS), %	13,0 %	13,3 %	9,0 %
Oman pääoman tuotto (ROE), %	12,1 %	15,5 %	10,3 %
Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE), %	9,8 %	15,5 %	11,9 %
Velkaantumisaste	0,43	0,31	0,38
Tulos/osake, euroa	1,12	1,28	0,79
Tulos/osake ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, euroa	1,34	1,29	0,89
Osinko/varojen jako osaketta kohti ¹ , euroa	0,50	0,50	0,41
Osinkosuhde ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, %	37,3 %	38,8 %	46,1 %
Osinkosuhde (IFRS), %	44,6 %	39,1 %	51,9 %
Efektiivinen osinkotuotto (R-osake), %	3,9 %	5,0 %	3,1 %
Hinta/voitto-suhde (P/E) (R-osake), ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	9,68	7,82	14,90
Oma pääoma/osake, euroa	9,42	8,51	7,62
Markkina-arvo 31.12., milj. euroa	10 328	8 123	10 422
Päättökurssi 31.12., A/R-osake, euroa	13,55/12,97	11,05/10,09	13,20/13,22
Keskikurssi, A/R-osake, euroa	12,88/11,05	16,36/14,61	11,93/11,54
Osakkeiden määrä 31.12. (tuhatta)	788 620	788 620	788 620
Osakevaihto, A-osake (tuhatta)	1 299	3 068	6 768
% A-osakkeiden määrästä	0,7 %	1,7 %	3,8 %
Osakevaihto, R-osake (tuhatta)	679 475	610 300	571 717
% R-osakkeiden määrästä	111,0 %	99,7 %	93,4 %
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimentamaton (tuhatta)	788 620	788 620	788 620
Osakkeiden keskimääräinen määrä, laimennettu (tuhatta)	789 533	789 883	790 024

¹ Ks. hallituksen ehdotus osingonjaosta.

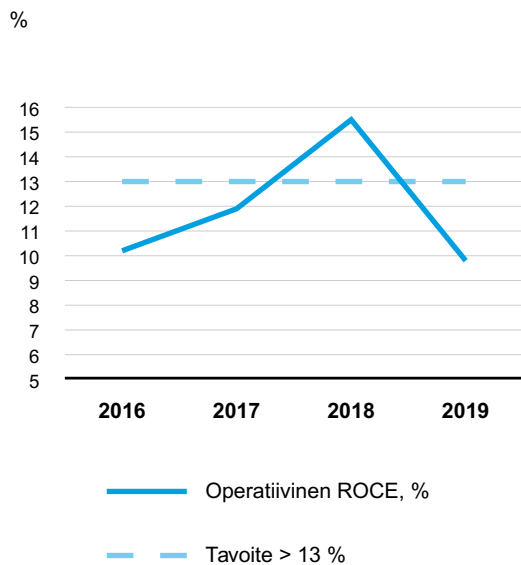
Nettorahoituskulut 168 (180) milj. euroa olivat 12 milj. euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Nettokorkokulut kasvoivat 147 milj. euroon eli 19 milj. euroa verrattuna vuodentakaiseen pääasiassa korkeamman bruttovelkatason ja IFRS 16 -standardin (Vuokrasopimukset) käyttöönoton takia, joiden vaikutusta kumosivat osittain velkojen alhaisemmat keskimääräiset korkokulut. Muut nettorahoituskulut 15 milj. euroa olivat 3 milj. euroa pienemmät kuin vuotta aiemmin. Nettovaluuttakurssivaikutus rahavarojen, korollisten saamisten ja velkojen sekä niihin liittyvien valuuttariskisuojausten osalta oli 6 milj. euroa tappiollinen (33 milj. euroa tappiollinen) ja johtui pääasiassa valuuttamääräisen nettovelan uudelleenarvostamisesta tytäryrityksissä ja yhteisissä toiminnoissa.

Nettoverot olivat yhteensä 281 (221) milj. euroa, mikä vastaa 24,7 %:n (18,3 %:n) efektiivistä verokantaa. Tuloveroista on yksityiskohtaisempaa tietoa konsernitilinpäätöksen liitteessä 9 (Tuloverot).

Määräysvallattomien omistajien osuus tappiosta oli 24 (24) milj. euroa, eli yhtiön osakkeenomistajille kohdistuva voitto oli 880 (1 013) milj. euroa.

Osakekohtainen tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä oli 1,34 (1,29) euroa. Osakekohtainen tulos vertailukelpoisuuteen vaikuttavien erien jälkeen oli 1,12 (1,28) euroa. Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto oli 9,8 % (15,5 %).

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)

Konsernin sijoitettu pääoma 31.12.2019 oli 10 632 milj. euroa eli 1 808 milj. euroa enemmän kuin edellisellä vuonna pääasiassa IFRS 16 Vuokrasopimukset -standardin sekä Bergvik Skogin uudelleenjärjestelyn takia.

Sijoitetun pääoman muutoksen jakauma

Milj. euroa	Sijoitettu pääoma
31.12.2018	8 824
Investoinnit vähennettynä poistoilla	96
Käyttöoikeusomaisuuserät - IFRS 16 käyttöönotto	530
Arvon alentumiset ja arvonalentumisten peruutukset	-56
Biologisten hyödykkeiden käyvän arvon muutos	493
Biologisten hyödykkeiden arvon operatiivinen alentuminen	-50
Noteeraamattomat arvopaperit (pääasiassa PVO:n osakkeet)	103
Osakkuus- ja yhteisyritykset	-1 202
Etuuspohjaisten eläkejärjestelyiden nettovelka	-58
Operatiivinen käyttöpääoma ja muut korottomat erät, netto	-307
Nettoverovelka	-97
Tytäryritysten hankinta	2 362
Muuntoerot	34
Muut muutokset	-38
31.12.2019	10 632

Rahoitus

Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta oli vahva, 1 980 (1 365) milj. euroa ja rahavirta investointien jälkeen 1 386 (811) milj. euroa. Käyttöpääoma laski 240 milj. euroa (kasvoi 428 milj. euroa), varastot 179 milj. euroa ja lyhytaikaiset saamiset 178 milj. euroa. Tällä oli positiivinen vaikutus käyttöpääomaan. Aiemmin ilmoitettuihin varauksiin liittyvät maksut olivat 24 milj. euroa.

Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta

Milj. euroa	2019	2018
Operatiivinen EBITDA	1 542	1 878
Operatiivisen EBITDAn vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät	-128	20
Muut oikaisut	325	-104
Käyttöpääoman muutos	240	-428
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	1 980	1 365
Aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin investoidut rahavarat	-587	-525
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	-7	-29
Rahavirta investointien jälkeen	1 386	811

Tilikauden lopussa konsernin korolliset nettovelat olivat 3 209 (2 092) milj. euroa. Kasvu korollisissa nettoveloissa oli pääasiassa seurausta Bergvikin metsäomaisuuden uudelleenjärjestelystä Ruotsissa ja IFRS 16 -standardin käyttöönotosta. Uudelleenjärjestelyn valmistuttua Stora Enson metsäomaisuus Ruotsissa siirtyi yhtiön kokonaan omistamaan tytäryhtiöön ja kirjataan rivi riviltä -menetelmällä Stora Enson

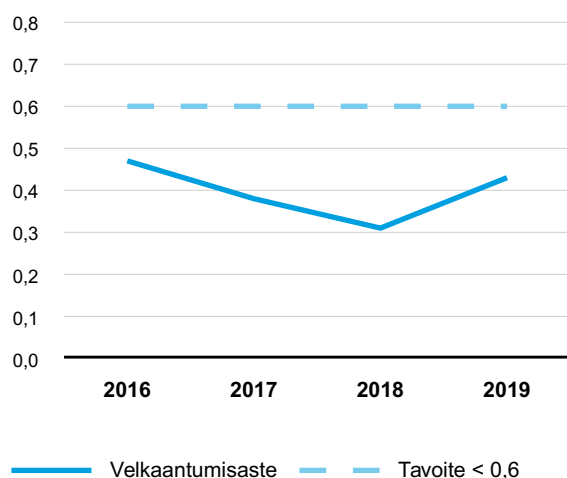
tulokseen siten, että konsernin metsäomaisuus Ruotsissa kasvaa 1,4 milj. hehtaariin. Rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiiteillä olivat 863 (1 128) milj. euroa. Velkaantumisaste 31.12.2019 oli 0,43 (0,31). Nettovelan suhde kuluneen 12 kuukauden operatiiviseen EBITDAan oli 2,1, kun se edellisen vuoden lopussa oli 1,1. Kasvu johtui pääasiassa Bergvik Skogin uudelleenjärjestelystä (vaikutus 0,6) ja IFRS 16 -standardin (Vuokrasopimukset) käyttöönotosta (vaikutus 0,2). Velkojen keskimääräinen korko vuonna 2019 laski 3,5 %:iin (4,3 %).

Vuoden 2019 ensimmäisellä neljänneksellä Stora Enso laski onnistuneesti liikkeeseen ensimmäiset vihreät joukkovelkakirjansa (Green Bond), joiden nimellisarvo oli yhteensä 6 000 milj. Ruotsin kruunua. Lainoilla on kolme erää, joista 3 000 milj. Ruotsin kruunua erääntyy elokuussa 2021 ja lainasta maksetaan vaihtuva kuponnikorko STIBOR +0,85 %. 1 250 milj. Ruotsin kruunua erääntyy helmikuussa 2024 ja lainasta maksetaan vaihtuva kuponnikorko STIBOR +1,45 % ja 1 750 milj. Ruotsin kruunua erääntyy helmikuussa 2024 ja lainasta maksetaan 1,875 % kiinteä kuponnikorko.

Vuoden 2019 toisella neljänneksellä Stora Enso laski liikkeeseen 1 000 milj. Ruotsin kruunun Green Bond -lainan EMTN (Euro Medium Term Note)- ja Green Bond -viitekehysissä. Laina erääntyy vuonna 2026. Stora Enso solmi myös uuden lyhennysohjelmallisen luottoyhtiölainasopimuksen, jonka nimellinen arvo on 1 500 milj. Ruotsin kruunua. Laina erääntyy vuonna 2021.

Stora Ensolla on 600 milj. euron valmiusluotto, joka oli vuoden lopussa kokonaan nostamatta. Stora Ensolla on lisäksi käytettävissään erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 950 (1 000) milj. euroon saakka. Nämä liittyvät pääosin suomalaisten eläkerahastojen kautta saatavilla oleviin rahoituslähteisiin.

Velkaantumisaste

Käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta IFRS 9:n mukaisesti arvostettavien rahavirran suojausten ja pääomasijoitusten käyvän arvon muutokset lisäsivät pääomaa 95 milj. euroa (lisäys 75 milj. euroa). Kasvu oli pääasiassa seurausta muihin laajan tuloksen eriin kirjatusta konsernin Pohjolan Voima Oy -osakeomistuksen käyvän arvon noususta, ja kasvua kumosi osittain voimassa olevista valuuttariskisuojausista syntynyt, muihin laajan tuloksen eriin kirjattu nettotappio.

Stora Enson joukkovelkakirjojen luokitukset olivat vuoden lopussa seuraavat:

Luottoluokituslaitos	Pitkän/lyhyen aikavälin luokitus	Voimassa alkaen
Fitch Ratings	BBB- (vakaa)	08.08.2018
Moody's	Baa3 (vakaa) / P-3	01.11.2018

Tulos – segmentit

Consumer Board -divisioona

Consumer Board -divisioona haluaa olla kansainvälinen tiennäyttävä korkealaatuisessa ensikuitukartongissa. Tavoitteemme on olla halutuin kumppani asiakkaille ja brändin omistajille sekä korkealaatuisissa pakkauksissa että graafisissa loppukäyttökohteissa. Laaja kartonki- ja päällystevalikoimamme soveltuu erilaisiin kuluttajille suunnattuihin pakkauskonsepteihin ja käyttötarkoituksiin, kuten neste- ja elintarvikepakkauksiin sekä lääkkeiden ja ylellisyystuotteiden pakkauksiin.

Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	2 563	2 622
Operatiivinen EBITDA	433	423
Operatiivinen EBITDA, %	16,9 %	16,1 %
Operatiivinen liike-tulos	250	231
Operatiivinen liike-tulos, %	9,7 %	8,8 %
Operatiivinen ROOC, %	12,3 %	11,9 %
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	476	339
Rahavirta investointien jälkeen	328	177
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	2 812	2 916
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	2 775	2 922

Consumer Board -divisioonan liikevaihto laski 2,3 % ja oli 2 563 (2 622) milj. euroa. Lasku oli pääasiassa seurausta arvoa volyymien sijaan korostavasta lähestymistavasta, jonka vuoksi volyymi pieneni. Keskihinta tonnia kohti kasvoi hinnankorotusten ansiosta.

Operatiivinen liike-tulos oli 250 (231) milj. euroa, jossa oli kasvua 8,0 %. Kasvu oli seurausta korkeammista hinnoista sekä alhaisemmista muuttuvista ja kiinteistä kustannuksista. Alhaisemmillä selluhinnoilla oli merkittävin positiivinen vaikutus muuttuviin kustannuksiin.

Liikevaihto ja operatiivinen ROOC

Consumer Board

Packaging Solutions -divisioona

Packaging Solutions -divisioona tarjoaa kuitupohjaisia kartonkimateriaaleja ja aaltopahvipakkauksia sekä palveluita, jotka on suunniteltu monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Uusiutuvat ja korkealaatuiset pakkausratkaisumme palvelevat johtavia jatkojalostajia, brändin omistajia ja jälleenmyyjiä, myös verkkokaupassa mukana olevia, jotka haluavat optimoida suorituskyykyään, edistää innovaatiota ja parantaa vastuullisuuttaan.

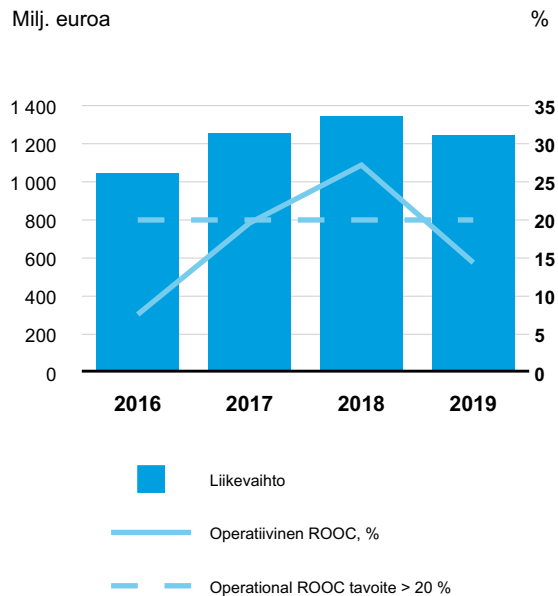
Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	1 247	1 344
Operatiivinen EBITDA	212	313
Operatiivinen EBITDA, %	17,0 %	23,3 %
Operatiivinen liike-tulos	135	245
Operatiivinen liike-tulos, %	10,8 %	18,2 %
Operatiivinen ROOC, %	14,4 %	27,2 %
Operatiivinen liike-toiminnan rahavirta	248	272
Rahavirta investointien jälkeen	135	172
Kartongin toimitukset, 1 000 tonnia	1 299	1 308
Kartongin tuotanto, 1 000 tonnia	1 303	1 320
Aaltopahvin toimitukset, milj. m ²	1 055	1 059
Aaltopahvin tuotanto, milj. m ²	1 055	1 048

Packaging Solutions -divisioonan liikevaihto laski 7 % ja oli 1 247 (1 344) milj. euroa. Lasku oli pääasiassa seurausta alhaisemmista aaltopahvin raaka-aineen hinnoista. Aaltopahvipakkausten volyymit kasvoivat ja aaltopahvin raaka-aineen volyymit laskivat hieman.

Operatiivinen liike-tulos oli 135 (245) milj. euroa, jossa oli laskua 45 % vuoden takaiseen ennätystulokseen. Lasku oli pääasiassa seurausta merkittävästi alhaisemmista aaltopahvin raaka-aineen hinnoista. Puu- ja energiakustannukset kasvoivat, mutta aaltopahvipakkausliiketoiminta hyötyi kuitenkin merkittävästi alhaisemmista muuttuvista kustannuksista, jotka olivat seurausta alhaisemmista aaltopahvin raaka-aineen hinnoista. Kiinteät kustannukset laskivat kannattavuuden turvaamisohjelman toimenpiteiden ansiosta.

Liikevaihto ja operatiivinen ROOC

Packaging Solutions

Biomaterials-divisioona

Biomaterials-divisioona tarjoaa laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmopapereiden sekä tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistukseen. Maksimoimme prosessimme sivuvirtojen, kuten biomassasta saatavan mäntyöljyn ja tärpätin, liiketoimintapotentiaalin. Vahvan innovaatiopanostuksemme ansiosta kaikilla biomassan jakeilla, kuten ligniinillä ja sokereilla, on useita sovellusmahdollisuuksia.

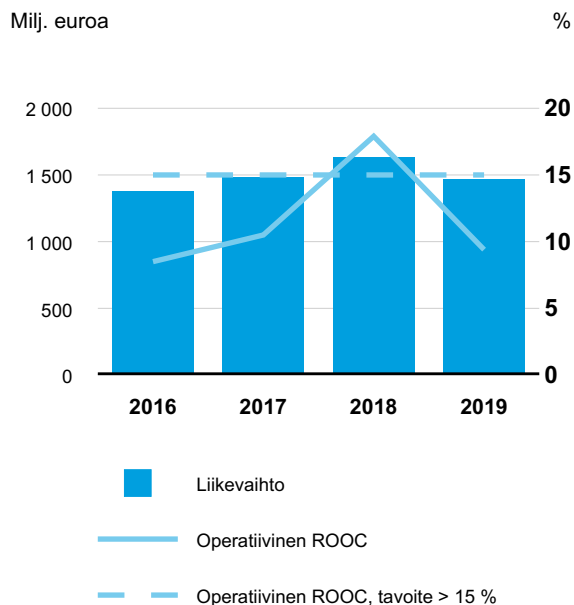
Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	1 464	1 635
Operatiivinen EBITDA	356	550
Operatiivinen EBITDA, %	24,3 %	33,6 %
Operatiivinen liike-tulos	233	427
Operatiivinen liike-tulos, %	15,9 %	26,1 %
Operatiivinen ROOC, %	9,4 %	17,9 %
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	423	438
Rahavirta investointien jälkeen	266	327
Sellun toimitukset, 1 000 tonnia	2 520	2 432

Biomaterials-divisioonan liikevaihto laski 10,5 % ja oli 1 464 (1 635) milj. euroa, mikä johtui kaikkien laatujen merkittävästi alhaisemmista myyntihinnoista. Toimitusmäärät kasvoivat, ja valuutoilla oli 38 milj. euron positiivinen vaikutus liikevaihtoon.

Operatiivinen liike-tulos oli 233 (427) milj. euroa eli 45,6 % alhaisempi kuin edellisvuonna. Lasku johtui kaikkien laatujen merkittävästi alhaisemmista hinnoista. Operatiivista liike-tulosta heikensivät myös kohonneet puukustannukset. Kiinteät kustannukset laskivat kannattavuuden turvaamisohjelman toimenpiteiden ansiosta. Valuuttakursseilla oli positiivinen vaikutus operatiiviseen liike-tulokseen.

Liikevaihto ja operatiivinen ROOC

Biomaterials

Wood Products -divisioona

Wood Products -divisioona on johtava innovatiivisten puupohjaisten ratkaisujen tarjoaja. Tuotevalikoima kattaa sovellukset rakentamiseen, ikkuna- ja oviteollisuuteen sekä pakkaus- ja sisustusteollisuuteen. Biokomposiitit tarjoavat mahdollisuuden korvata muovia esimerkiksi kulutustavaroissa, teollisuuskomponenteissa, kosmetiikassa ja pakkauksissa. Pelletit ovat vastuullinen ratkaisu lämmitykseen. Valikoimamme sisältää palvelukonsepteja, kuten Building Solutions ja e-business. Tuotteemme täyttävät tiukat turvallisuus-, laatu-, suunnittelu- ja vastuullisuusvaatimukset.

Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	1 569	1 622
Operatiivinen EBITDA	153	199
Operatiivinen EBITDA, %	9,8 %	12,3 %
Operatiivinen liike-tulos	105	165
Operatiivinen liike-tulos, %	6,7 %	10,2 %
Operatiivinen ROOC, %	16,6 %	28,1 %
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	183	147
Rahavirta investointien jälkeen	135	80
Toimitukset, 1 000 m ³	4 753	4 932

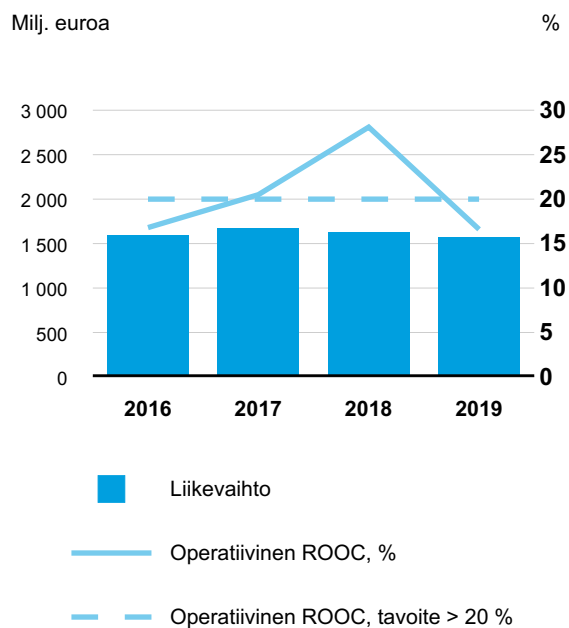
Wood Products -divisioonan liikevaihto laski 3,3 % ja oli 1 569 (1 622) milj. euroa, mikä johtui pienemmistä volyymeista ja alhaisemmista myyntihinnoista.

Operatiivinen liike-tulos oli 105 (165) milj. euroa, jossa oli laskua 36 % vuoden takaiseen erittäin korkeaan tasoon. Markkinakysyntä ja myyntihinnat laskivat. Vaikutusta kumosivat osittain alhaisemmat puukustannukset Keski-Euroopassa ja alhaisemmat kiinteät kustannukset, jotka olivat seurausta kannattavuuden turvaamisohjelman toimenpiteistä.

Rahavirta oli ennätyskorkea käyttöpääoman hyvän hallinnan ansiosta.

Liikevaihto ja operatiivinen ROOC

Wood Products

Paper-divisioona

Stora Enso on Euroopan toiseksi suurin paperintuottaja, jolla on vakiintunut asiakaskunta ja laaja tuotevalikoima painetun viestinnän tarpeisiin ja toimistokäyttöön. Asiakkaat hyötyvät Stora Enson laajasta sekä kierrätys- että ensikuidusta valmistettujen paperien valikoimasta ja vahvasta kokemuksesta, osaamisesta ja asiakastuesta.

Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	2 856	3 066
Operatiivinen EBITDA	318	345
Operatiivinen EBITDA, %	11,1 %	11,3 %
Operatiivinen liike-tulos	213	234
Operatiivinen liike-tulos, %	7,4 %	7,6 %
Operatiivinen ROOC, %	29,3 %	30,2 %
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	344	222
Rahavirta investointien jälkeen	264	175
Rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto, %	9,3 %	5,7 %
Paperin toimitukset, 1 000 tonnia	4 130	4 591
Paperin tuotanto, 1 000 tonnia	4 065	4 633

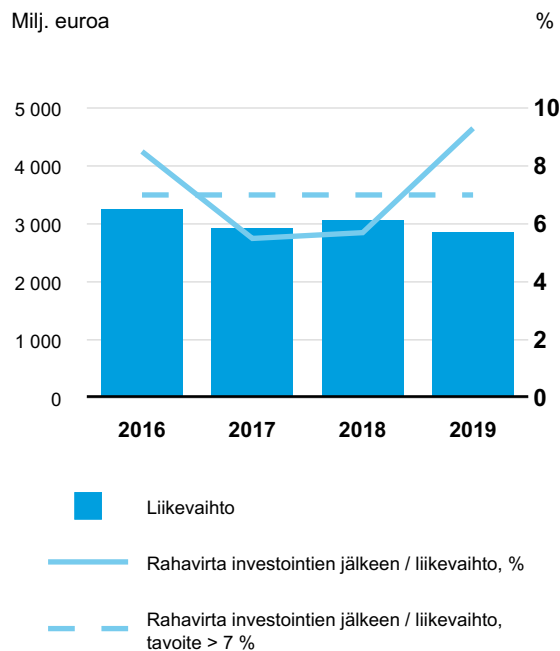
Paper-divisioonan liikevaihto laski 6,8 % ja oli 2 856 (3 066) milj. euroa. Lasku oli pääasiassa seurausta markkinakysynnän laskusta, jonka vuoksi volyymi pieneni. Ylikapasiteetista huolimatta paikalliset hinnat kohosivat kaikissa segmenteissä.

Operatiivinen liike-tulos oli 213 (234) milj. euroa, jossa oli laskua 9,1 %. Lasku oli seurausta pienemmistä volyyymeista sekä korkeammista puu- ja kemikaalikustannuksista. Kiinteät kustannukset laskivat kannattavuuden turvaamisohjelman ansiosta.

Rahavirta oli erittäin vahva käyttöpääoman hyvän hallinnan ansiosta.

Liikevaihto ja rahavirta investointien jälkeen / liikevaihto¹

Paper

¹ Paper-divisioonan avainmittari on rahavirta investointien jälkeen suhteessa liikevaihtoon (ei-IFRS), koska divisioonan tavoitteena on tuottaa rahavirtaa konsernille, jotta konserni voi muuttaa uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi.

Muut

Muut-segmentti sisältää konsernin metsäomistukset Ruotsissa, suomalaisen metsäosakkuusyritys Tornatorin, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa (PVO), Pohjoismaiden ja Baltian maiden tehtaiden puunhankinnan, tehdasalueisiin liittymättömät puuviljelmät sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Milj. euroa	2019	2018
Liikevaihto	3 396	3 425
Operatiivinen EBITDA	70	48
Operatiivinen EBITDA, %	2,1 %	1,4 %
Operatiivinen liike-tulos	17	23
Operatiivinen liike-tulos, %	0,5 %	0,7 %
Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta	305	-52
Rahavirta investointien jälkeen	258	-119

Muut-segmentin liikevaihto 3 396 (3 425) milj. euroa laski edellisvuodesta pääasiassa puunhankintayksikön alhaisemman liikevaihdon takia.

Operatiivinen liike-tulos oli 17 (23) milj. euroa. Se laski edellisvuodesta pääasiassa osakkuus- ja yhteisyritysten Bergvik Skog -kaupasta johtuvien alhaisempien tulosten sekä innovaatioihin ja strategiaan hankkeisiin liittyvien korkeampien kustannusten vuoksi.

Osingonjako ja pääoman palautukset osakkuus- ja yhteisyritys Bergvik Skogista vuoden 2019 viimeisellä neljänneksellä olivat 232 milj. euroa.

Investoinnit

Lisäykset aineellisiin ja aineettomiin sekä biologisiin hyödykkeisiin mukaan lukien aktivoidut sisäiset kustannukset olivat 656 (574) milj. euroa vuonna 2019. Kokonaisinvestoinnit sisältävät 77 (83) milj. euron lisäyksen biologisiin hyödykkeisiin.

Vuoden 2019 ensimmäisen vuosineljänneksen aikana saatiin päätökseen Imatran tehtaalla kemihierteen (CTMP) flash-kuivauskapasiteettiin tehty 42 milj. euron investointi.

Myös 45 milj. euron investointi uuteen ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavaan yksikköön Gruvönin sahalla valmistui, ja ensimmäiset kaupalliset toimitukset tehtiin vuoden 2019 ensimmäisen neljänneksen aikana.

Kolmannen vuosineljänneksen aikana saatiin päätökseen 52 milj. euron investointi liukosellun tuotantokapasiteetin kasvattamiseen Enocellin tehtaalla. Vaiheittainen ylösajo alkoi viimeisen neljänneksen aikana.

Tuotanto käynnistyi suunnitellusti vuoden 2019 kolmannen neljänneksen aikana Laukainen sahalla Latviassa, jossa tehtiin 13 milj. euron investointi sahaus- ja höyläyskapasiteetin lisäämiseen.

Vuoden 2019 viimeisen neljänneksen aikana saatiin päätökseen 9 milj. euron investointi Riikan aaltopahvitehtaan modernisointiin ja laajennukseen Latviassa.

Maaliskuussa 2019 Stora Enso ilmoitti investoivansa 5 milj. euroa uuteen muotoonpuristettujen kuitutuotteiden tuotantolinjaan ja siihen liittyvään infrastruktuuriin Hylten tehtaalla Ruotsissa. Teknologian avulla voidaan valmistaa täysin muovittomia muotoonpuristettavia kuitutuotteita. Kiertotalouteen suunnitellut tuotteet ovat uusiutuvia, kierrätettäviä ja biohajavia eivätkä ne sisällä muovia.

Toukokuussa Stora Enso ilmoitti investoivansa noin 350 milj. euroa Oulun paperitehtaan muuntamiseen pakkauskartonkitehtaaksi. Investointiin sisältyy uusi linja, joka valmistaa korkealaatuista ensikuitupohjaista aaltopahvin pintakartonkia (kraftlainer, sekä ruskea- että valkopintaista) ja jonka vuotuinen kapasiteetti on 450 000 tonnia, sellutehtaan ja kuivauskoneen muuntaminen valkaisuamattoman ruskean sellun valmistukseen sopivaksi ja investointeja, joilla pienennetään tehtaan ympäristövaikutuksia. Muunnetun koneen tuotannon arvioidaan käynnistyvän vuoden 2020 loppuun mennessä.

Toukokuussa ruotsalaisen metsäyhtiön Bergvik Skog AB:n osakkeenomistajat saivat päätökseen aiemmin ilmoitetun yhtiön omistajarakenteen uudelleenjärjestelyn. Stora Enson metsäomistukset Ruotsissa nousivat 1,4 milj. hehtaariin, josta 1,15 milj. hehtaaria on tuottavaa metsäaluetta. Ennen tätä Stora Enson epäsuora osuus Bergvik Skogin tuottavasta metsämaasta oli 936 tuhatta hehtaaria.

Heinäkuussa Stora Enso ilmoitti investoivansa 10 milj. euroa ligniiniin perustuvia biopohjaisia hiilimateriaaleja valmistavan koelaitoksen rakentamiseen. Puupohjaista hiiltä voidaan hyödyntää keskeisenä raaka-aineena akuissa, joita käytetään esimerkiksi kuluttajaelektronikassa, autoteollisuudessa ja suurissa energianvarastointijärjestelmissä. Koelaitos rakennetaan Stora Enson Sunilan tehtaalle alueelle.

Heinäkuussa Stora Enso aloitti kannattavuusselvitykset ristiinliimattua puuta (CLT) valmistavan tuotantoyksikön rakentamisesta Tšekin tasavallassa toimivan Ždírecin sahan yhteyteen ja uudesta liimapalkkitehtaasta Itävallassa sijaitsevalle Ybbsin sahalle.

Vuoden 2019 lopussa käynnissä olleista hankkeista merkittävimmät olivat 22 milj. euron investointi nykyisen vedenkäsittelylaitoksen laajentamiseen Skoghallen tehtaalla Ruotsissa, 25 milj. euron investointi vihreän energian tuotannon lisäämiseen Maxaun tehtaalla ja 350 milj. euron investointi Oulun tehtaalla muuntamiseksi kraftlainerin tuotantoon.

Innovaatiot, tutkimus ja kehitys

Stora Enso käytti vuonna 2019 innovaatioihin, tutkimukseen ja kehitykseen 141 (149) milj. euroa eli 1,4 % (1,4 %) yhtiön liikevaihdesta.

Stora Enso tunnetaan uusiutuvien materiaalien yhtiönä. Uskomme, että kaikki, mikä tänään valmistetaan fossiilipohjaisista materiaaleista, voidaan huomenna valmistaa puusta. Jatkamme työtämme fossiilisten tuotteiden korvaamiseksi uusilla biopohjaisilla sovelluksilla.

Vuonna 2019 jatkuivat Wood Products -divisioonan DuraSense™ by Stora Enso -biokomposiitin tuotannon laajentaminen Hylten tehtaalla, fenolin korvaavan ligniiniin tuotanto Sunilassa sekä Biomaterials-divisioonan Lineo™ by Stora Enso -tuotteen ja Intelligent Packaging -yksikön ECO RFID TAG™ by Stora Enso -tuotteen tuotannon tehostaminen. Kaupallistaminen on ollut odotettua hitaampaa. Tuotannon laajentaminen ja tehostaminen on kuitenkin nopeutunut.

Consumer Board -divisioona jatkoi ensimmäisen sukupolven mikrokuituselluloosakalvon kehittämistä Imatran tehtaalla. Imatran paperikonetta 7 on säädettävä vielä jonkin verran toisen vaiheen konseptin oikeaksi todistamiseksi. Ensimmäiset koetilaukset on lähetetty. Toisen sukupolven kuivauksen kehittäminen jatkuu yhteistyökumppaneiden kanssa.

Helmi- ja tammikuussa 2019 käynnistynyt muotoonpuristettujen kuitutuotteita koskeva hanke on edistynyt erittäin nopeasti ja sujuvasti. Kaksi ensimmäistä puristinta asennettiin ja niihin liittyvä sellunkäsittely ja infrastruktuuri otettiin käyttöön joulukuun 2019 loppupuolella, ja ensimmäiset tuotteet, salaattikulhot, valmistuivat tuotantolinjoilta vuoden lopussa. PureFiber™ by Stora Enso -tuotteen kaupallinen tuotanto alkoi tammikuussa. Asiakkaat ovat erittäin kiinnostuneita näistä tuotteista, jotka korvaavat tällä hetkellä käytössä olevia muovituotteita.

Yhtiö keskittyy edelleen viiden uusiutuvan materiaalin T&K-teemaan: metsätalous ja biomass, biopohjainen kemia, materiaalitieteet ja suunnittelu, prosessiratkaisut ja puu rakennusmateriaalina. Lisäksi keskitymme yhä enemmän digitalisaatioon, jossa painopistealueita ovat

ohjelmistorobotiikka (RPA), koneoppiminen, älykkäät toiminnot, läpinäkyvä toimitusketju, digitaalinen asiakaskokemus ja älykkäät pakkaukset.

Muovia korvaavien kestävien materiaalien vahvalla kuluttajakysynnällä on ollut myönteinen vaikutus uusien kuitupohjaisten ratkaisujen kiinnostavuuteen asiakkaidemme keskuudessa. Tällaisia sovelluksia ovat muun muassa erilaiset pakkauskartonkimateriaalit, joiden on tarkoitus korvata erityisesti kertakäyttöistä muovia ja muovipakkauksia. Varmistaakseen pitkän aikavälin menestyksen, Stora Enso tekee yhteistyötä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten kanssa; nopeita tuloksia saavuttaaksemme teemme yhteistyötä startup-yritysten kanssa. Hyviä esimerkkejä tästä ovat Sulapac, jonka kanssa yhteistyö juontaa juurensa Stora Enson Accelerator-ohjelmaan, sekä 20tree.ai, jonka kohdalla startup-yhteistyön tuloksista kertoo Combient Foundry Venture Client Program -yhteishanke. Sulapacilla on biohajoavien materiaalien patenteja, 20tree.ai:n teknologia taas mahdollistaa metsäomaisuuden arvioinnin satelliittikuvien avulla.

Käynnistääksemme innovointiprosesseja tarvitsemme ideoita joita saamme asiakkailtamme, toimittajiltamme, erilaisilta sidosryhmiltä ja omilta työntekijöiltämme. WeNovate, konserninlaajuinen työkalumme Stora Enson divisioonista ja toiminnoista saatujen ideoiden keräämistä ja arviointia varten, on päässyt hyvään vauhtiin. Se on muuttanut ideointi- ja innovointikulttuuriamme osallistamalla toimintaan entistä suuremman määrän työntekijöitä. Vuonna 2019 meillä oli 25 kampanjaa ja 15 ideakanavaa. Ideoita kerättiin yhteensä miltei 1 200 kappaletta - vuonna 2018 niitä saatiin 875. Parhaiden ideoiden kehittelyä jatketaan divisioonien ja toimintojen state-gate-prosesseissa.

Stora Enso on perustanut rahastoja, joita voidaan käyttää ketterästi investointeihin uusissa, liiketoimintapotentiaalia omaavissa hankkeissa. Innovaatorahastosta rahoitetaan uusia pilotointitaso hankkeita ja liiketoimintamalleja, digitalisaatorahastosta taas digitaalisten työkalujen ja mallien pilotihankkeita. Hakemukset näille resursseille hyväksytään yhtiön investointityöryhmässä. Olemme kohdistaneeet varoja ketteryyssrahastoon kattaaksemme divisioonien välisten hankkeiden toimintakulut vuonna 2020, kuten teimme myös vuonna 2019.

Stora Enso määrittelee innovaation prosessiksi, jolla ideat muutetaan lisäarvoksi. Tutkimus- ja kehitystyö on keskeinen osa prosessia. Yhtiö työllistää lähes 400 ihmistä seuraavissa T&K-keskuksissa:

- Tutkimuskeskus ja sellun osaamiskeskus Imatralla
- Tutkimuskeskus ja sellun osaamiskeskus Ruotsin Karlstadissa
- Biomateriaalien innovaatiokeskus Tukholman Sicklassa
- Pakkausalan innovaatiokeskus Helsingissä
- Biokomposiittien osaamiskeskus Ruotsin Hyltessä
- Älypakkaukskeskus Tampereella
- Virdian koetehdas Louisianassa ja tutkimuskeskus Virginiassa Yhdysvalloissa

Stora Enson innovaatiostrategian tukena on useita yhteistyöhankkeita tutkimuslaitosten ja korkeakoulujen kanssa. Tavoitteena on laajentaa näkemystä yhtiön tarpeiden ja korkeakoulujen osaamisen yhteensovittamisesta etenkin Stora Enson tutkimusteemojen ja divisioonien pitkän ajan tutkimustarpeisiin liittyvien kohteiden osalta. Toisena tavoitteena on laajentaa kontaktien verkostoa. Kolmas tavoite on tunnistaa yhtiölle erityisen kiinnostavia kandidaatti-, maisteri- ja tohtorihankkeiden aihepiirejä, myös tehtaiden sekä tutkimus- ja innovaatiokeskusten rekrytoinnin kannalta.

Yhteistyökumppaneitamme ovat muun muassa Aalto-yliopisto, Chalmersin teknillinen korkeakoulu, Ruotsin Kuninkaallinen teknillinen korkeakoulu, Teknologian tutkimuskeskus VTT, SweTree Technologies AB, Ruotsin maataloustieteellinen yliopisto (Sveriges lantbruksuniversitet) sekä Wallenberg Wood Science Centerin T&K-osasto. Stora Enso on jäsenenä biotalouteen ja metsäasioihin keskittyvissä kansallisissa ja eurooppalaisissa alan järjestöissä, kuten Euroopan paperiteollisuuden liitossa (CEPI), Forest Technology Platformissa (FTP) sekä suomalaisissa ja ruotsalaisissa metsäteollisuusalan liitoissa. Stora Enso kuuluu myös Euroopan unionin Bio-based Industries Consortiumin yhteenliittymään (BIC) sekä biopohjaisten teollisuudenalojen yhteisyritykseen, joka on EU:n Horisontti 2020 tutkimusohjelman puitteissa muodostettu kumppanuushanke.

Aineeton omaisuus tukee Stora Enson muutosta. Tässä yhteydessä immateriaalioikeudet liittyvät muun muassa patenteihin, hyödyllisyysmalleihin, tuotemerkkeihin, domain-nimiin, tietotaitoon sekä liikesalaisuuksiin. Immateriaalioikeuksiin ja toiminnanvapauteen liittyvät tutkimukset ovat tärkeitä. Vuoden 2019 aikana Stora Enso jatkoi patenttiportfolionsa vahvistamista. Yhtiö teki 65 patenttihakemusta ja sai koko maailmassa yli 430 patenttia. Vastuu konsernin immateriaalioikeusasioiden hoidosta on konsernin IP-osastolla. Toimitusjohtaja on hyväksynyt konsernin IP-strategian IP-ohjausryhmän tuella.

Muut kuin taloudelliset tiedot

Alla raportoidaan Suomen kirjanpitolain mukaiset muut kuin taloudelliset tiedot. Raportointi kattaa konsernin suurimmiksi riskeiksi tunnistettuihin liittyvät, muita kuin taloudellisia tietoja koskevat aiheet.

Näihin aiheisiin liittyviä riskejä, politiikkoja ja periaatteita kuvataan myös sivuilla 16–23. Lisäksi alla käsitellään ihmisoikeuksia nimenomaisesti riskien näkökulmasta.

Liiketoimintamalli

Fossiilipohjaisten resurssien korvaaminen uusiutuvilla raaka-aineilla on kestävä biotalouden perusta. Stora Enson tuotteet edistävät vähähiilistä kiertotaloutta, joissa materiaaleja käytetään uudelleen ja kierrätetään samalla, kun hävikki minimoidaan ympäristöllisen, yhteiskunnallisen ja taloudellisen lisäarvon maksimoimiseksi. Johtavana uusiutuvien materiaalien yhtiönä Stora Enso on tärkeässä asemassa ilmaston lämpenemisen torjunnassa, sillä yhtiöllä on käytössään hiilineutraali biomassaa. Stora Enson liiketoimintamalli on toimintakertomuksen alussa ja arvomuodostuksen malli esitetään vuosikertomuksen englanninkielisessä Strategy 2019 -osiossa sivulla 10.

Stora Enso tunnustaa YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden merkityksen osana yhteisesti sovittua maailmanlaajuisia tavoitteita köyhyyden poistamiseksi, maapallon suojelemiseksi ja jokaisen ihmisen elämän ja tulevaisuuden parantamiseksi. Lisätietoa löytyy englanninkielisestä vastuullisuusraportista (Sustainability 2019) sivuilla 10–11.

Vastuullisuus

Vastuullisuus on keskeinen osa Stora Enson konsernihallinnointia, ja sen edistämisestä ovat vastuussa hallitus, toimitusjohtaja ja konsernin johtoryhmä. Lopullinen vastuu konsernin vastuullisuusstrategian toimeenpanosta on toimitusjohtajalla. Vastuullisuustyötä johtaa suoraan toimitusjohtajan alaisuudessa toimiva yritys vastuujohtaja. Stora Enson vastuullisuusstrategian sekä yritys etiikkaa ja sääntöjen noudattamista koskevan strategian toimeenpanoa valvoo hallituksen vastuullisuus- ja yritys etiikkavaliokunta. Valiokunta kokoontui neljästi vuonna 2019.

Stora Enson vastuullisuuspolitiikka kuvaa kokonaisvaltaisen lähestymistapamme vastuullisuuteen ja siihen liittyvän hallinnointimallimme. Myös eettiset toimintaohjeemme ja muut politiikat, ohjeistukset ja tietyt vastuullisuuden osa-alueita koskevat lausunnot täsmentävät lähestymistapamme ja ohjaavat työntekijöitämme heidän päivittäisessä työssään. Nämä asiakirjat ovat saatavilla osoitteessa storaenso.com/sustainability.

Lisätietoa Stora Enson lähestymistavasta vastuullisuuteen löytyy englanninkielisestä vastuullisuusraportista (Sustainability 2019).

Ympäristöasiat

Metsät, puuviljelmät ja maan käyttö

Avainpolitiikka: Puun- ja kuidunhankinta sekä maankäyttöpolitiikka

Edistymistämme metsänhoidon vastuullisuudessa seurataan tunnusluvulla (KPI), joka mittaa sertifioitujen maa-alueiden osuutta kaikista Stora Enson omistamista ja hallinnoimista puuntuotanto ja -korjuumaista. Tavoitteemme on ylläpitää korkeaa 96 %:n tasoa. Vuonna 2019, osuus oli 98 % (96 % vuonna 2018). Vuoden lopussa Stora Enson omistamien tai hallinnoimien maa-alueiden kokonaispinta-ala oli 2,35 miljoonaa hehtaaria.

Vuonna 2019 tehtaillemme toimitettiin puuta (mukaan lukien raakapuu, hake ja sahanpuru) yhteensä 36,3 milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus) (38,7 milj. m³ vuonna 2018). Ulkopuolisten sertifioiman puun osuus Stora Enson koko puunhankinnasta oli 75 % (76 %).

Hiilidioksidi

Avainpolitiikka: Energia- ja hiilipolitiikka

Stora Enson tieteellinen päästövähennystavoite (KPI) on pienentää toiminnasta aiheutuvia kasvihuonekaasupäästöjä 31 % tuotettua sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti vuoteen 2030 mennessä vuoden 2010 lähtötasoon verrattuna. Vuonna 2019 hiilidioksidiekvivalenttipäästömme (CO₂e) myytävissä olevaa sellu-, paperi- ja kartonkitonnia kohti olivat 25 % alle vuoden 2010 lähtötasoon verrattuna (18 % vuonna 2018). Päästöjen lasku johtui pääasiassa merkittävästä uudesta sopimuksesta sertifioitujen uusiutuvan sähkön ostamiseksi valtakunnallisesta verkosta Puolassa, sekä fossiilisen sähkön hankinnan vähemisestä Suomen tehtailla ja Kiinan Beihaisissa.

Vedenkäyttö

Avainpolitiikka: Stora Enson ympäristöohjeisto

Konsernin vedenottoon ja prosessivesien päästöön liittyvän tunnusluvun (KPI) tavoite on edistää laskevaa trendiä vuoden 2016 lähtötasosta, joka oli vedenoton osalta 57 m³ ja prosessivesien osalta 27 m³ myytävissä olevaa tonnia kohti.

Vuonna 2019 veden kokonaiskulutus oli 61 m³ myytyä tonnia kohti (56 m³ vuonna 2018) ja prosessivesipäästöt olivat 29 m³ myytyä tonnia kohti (26 m³ vuonna 2018). Huolimatta siitä, että keskityimme yhä enemmän vesitehokkuuteen, kartongin, sellun ja paperin alhaisempi tuotanto vaikutti osittain veden tonnikohtaisiin suorituskyky mittareihin.

Sosiaaliset asiat ja henkilöstöasiat

Työntekijät ja laajempi työvoima

Avainpolitiikat: HR:n vähimmäisvaatimukset, työterveys- ja -turvallisuuspolitiikka

Konsernissa oli 25 100 (26 100) työntekijää 31.12.2019. Henkilöstöä oli vuonna 2019 keskimäärin 26 096 eli suunnilleen saman verran kuin edellisvuonna. Lukuihin sisältyvät Stora Enson 50 %:n osuudet Brasiliassa sijaitsevan Veracelin tehtaan ja Uruguayssa sijaitsevan Montes del Platan tehtaan työntekijöistä.

Henkilöstökulut olivat yhteensä 1 331 (1 330) milj. euroa eli 13,2 % liikevaihdesta. Palkat ja palkkiot olivat 1 004 (1 000) milj. euroa, eläkekulut 166 (170) milj. euroa ja muut henkilöstökulut 157 (153) milj. euroa.

Vuoden 2019 lopussa konserni työllisti eniten ihmisiä seuraavissa kolmessa maassa: Suomi, Kiina ja Ruotsi. Työntekijöistä 26 % (26 %) oli naisia.

Henkilöstön vaihtuvuus vuonna 2019 oli 15,0 % (15,0 %). Sairauksista johtuneet poissaolot olivat 3,2 % (3,0 %) teoreettisesta kokonaistyöajasta.

Vuonna 2019, lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti eli TRI-luku oli 7,0 (6,1). Vuoden 2019 välitavoite oli 5,3. Maaliskuussa sattui kuolemaan johtanut tapaturma, kun alihankkija kuoli laitteiston kunnossapidossa Stora Enson tehtaalla Puolassa. Stora Enson oma työntekijä menehtyi työtapaturmassa Ždírecin sahalla Tsekin tasavallassa marraskuussa. Tapaturman tutkinta on kesken. Lisäksi Skutskärin tehtaalla Ruotsissa asiakkaan sopimusurakoitsijan työntekijä menehtyi tapaturmaisesti marraskuussa. Viranomaisten tutkinnassa selvisi, että tapaturman syynä oli puoaminen tankkiauton katolta. Stora Enso tulee jatkossa soveltamaan näistä traagisista tapauksista saamia oppeja.

Stora Enson johtamisindeksi mittaa työntekijöiden mielikuvaa esimiehistään. Indeksiksi lasketaan vuosittaisen työntekijäkyselymme tulosten perusteella. Tavoitteemme oli saavuttaa tulos 85/100 vuoteen 2022 mennessä. Vuonna 2019 johtamisindeksi pysyi 83:ssa (83 vuonna 2018).

Hallituksen ja johtoryhmän palkkiot on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Toimittajat

Avainpolitiikka: Toimittajien eettiset toimintaohjeet

Stora Enson vastuullista hankintaa mittaava tunnusluku osoittaa, kuinka suuri osa kokonaishankintakustannuksistamme maksetaan toimittajille, jotka ovat toimittajien eettisen toimintaohjeen piirissä, kun kaikki kategoriat ja maantieteelliset alueet huomioidaan. Vuoden 2019 lopussa 96 % Stora Enson materiaalien, tavaroiden ja palvelujen hankinnasta oli toimintaohjeen piirissä (95 % vuoden 2018 lopussa). Luku vastaa tavoitettamme ylläpitää 95 %:n korkeaa tasoa.

Yhteisö

Avainpolitiikat: Yhteiskuntavastuuhjeet, ihmisoikeuspolitiikka

Guangxi, Kiina

Stora Enso vuokraa yhteensä 81 000 hehtaaria maata Guangxin provinssissa Kiinassa. Vuokratuista maista 27 000 hehtaaria (29 000 hehtaaria vuonna 2018) eli 34 % (36 %) kokonaispinta-alasta on sosiaalisesti omistettua maata, joka on vuokrattu kyläyhteisöiltä, kotitalouksilta ja paikallisilta metsätiloilta.

Bahia, Brasilia

Brasilian Bahiassa jatkettiin työtä vuonna 2012 käynnistetyn kestävä kehityksen mukaisen asuttamisaloitteen parissa. Aloitteen tarkoituksena on tarjota maatalousmaata ja koulutustukea maattomien liikkeeseen kuuluville paikallisille perheille. Vuonna 2018 Veracel allekirjoitti uuden sopimuksen maattomien liikkeiden kanssa täydentääkseen aikaisempaa kestävä kehityksen mukaista asutusaloitetta.

Vuodesta 2012 alkaen Veracel on luovuttanut vapaaehtoisesti noin 20 000 hehtaaria maata maattomien hyväksi. Vuoden 2019 loppuun mennessä 469 hehtaaria Veracelin omistamaa tuottavaa maata on sellaisten maattomien liikkeiden valtaamaa, jotka eivät ole mukana

kestävän kehityksen mukaisessa asutusalioitteessa tai uudessa sopimuksessa. Veracel jatkaa edelleen vallattuna olevien alueiden palauttamista yhtiölle oikeusmenettelyjen kautta.

Vuoden 2019 lopussa Veracelin omistamat maa-alueet olivat yhteensä 213 000 hehtaaria, josta 79 000 hehtaaria on istutettu eukalyptuspuuta sellun tuotantoa varten.

Ihmisoikeuksien kunnioittaminen

Avainpolitiikka: Ihmisoikeuspolitiikka

Stora Enson sitoutuminen ihmisoikeuksien kunnioittamiseen kattaa kaikki toimintomme, mukaan lukien työntekijämme, urakoitsijamme, toimittajamme ja lähialueiden yhteisöt. Sen lisäksi, että olemme sitoutuneet noudattamaan YK:n yrityksiä ja ihmisoikeuksia koskevia periaatteita, Stora Enso kunnioittaa Ison-Britannian Modern Slavery Act -lakia ja vuodesta 2019 lähtien myös Australian Modern Slavery Act -lakia ja noudattaa niiden vaatimuksia. Jatkamme myös samankaltaisen lainsäädännön kehityksen seuraamista muissa maissa. Ihmisoikeudet ovat osa vastuullisuusohjelmaamme, joka noudattaa YK:n Global Compact -aloitteen kymmentä periaatetta.

Ihmisoikeuksiin kohdistuvat riskit ja niiden vaikutukset huomioidaan kaikessa toiminnassamme, myös fuusioita ja yrityskauppoja koskevilla investointipäätöksissä. Investointiohjeidemme mukaisesti ympäristöön, yhteiskuntaan ja myös ihmisoikeuksiin liittyvät riskit ja vaikutukset on tunnistettava ja arvioitava ja niihin on puututtava ennen investointia projekteihin, joihin liittyy liiketoiminnan kannalta kriittisiä riskejä.

Vaikka kunnioitamme kaikkia ihmisoikeuksia ja pidämme niitä kaikkia tärkeinä, tunnistetut keskeisimmät ihmisoikeusprioriteettimme tulevat olemaan työmme painopisteessä:

- Terveys ja turvallisuus
- Oikeudenmukaiset työolot
- Pakkotyö
- Järjestäytymisvapaus
- Vapaus syrjinnästä ja häirinnästä
- Maa-alueisiin ja luonnonvaroihin liittyvien oikeuksien hankinta ja hallinnointi
- Väärinkäytöksistä ilmoittaminen
- Lasten oikeudet (metsäteollisuudelle olennaiset)

Jatkoimme ihmisoikeuksien due diligence -ohjelman kehittämistä vuonna 2019. Ensimmäisenä askeleena strategisen painopisteemme vahvistamiseksi kartoitimme konsernin toimintaprosessit tunnistaaaksemme kehitysalueet, jotka liittyvät tärkeisiin ihmisoikeuksiin. Havaintoja koskevien toimenpiteiden odotetaan valmistuvan vuoden 2020 loppuun mennessä. Lisäksi aloimme päivittää sisäisiä toimintaohjeitamme yhdenmukaistaaksemme ne kahdeksan ihmisoikeusprioriteettimme kanssa.

Korruption ja lahjonnan torjunta

Avainpolitiikat: Liiketoimintakäytäntöjen politiikka, Stora Enson eettiset toimintaohjeet

Liiketoiminnan etiikkaan liittyen Stora Enson eri palautekanavien kautta saaduista ilmoituksista 57 todettiin mahdollisiksi laiminlyöntitapauksiksi vuonna 2019 (68 vuonna 2018). Vuoden 2019 loppuun mennessä valmiiksi saatujen tutkimusten perusteella 26 (20) tapauksessa todettiin olevan kyse väärinkäytöksestä, joka johti kurinpitotoimiin, oikeudenkäyntiin ja/tai prosessikehitykseen.

Arviomme mukaan yhdeksän todennetun väärinkäytöstapauksen voidaan katsoa liittyvän korruption ja/tai petokseen (2 vuonna 2018). Seitsemän näistä tapauksista johti työntekijän irtisanomiseen tai kurinpitomenettelyyn (2).

Yhtiön eettisten toimintaohjeiden indeksillä seurataan ja arvioidaan työntekijöiden käsitystä Stora Enson työstä toimintaohjeiden piiriin kuuluvissa asioissa, ja se perustuu vuosittain toteutettavan henkilöstökyselyn tuloksiin. Viisi vuotta jatkuneen nousun jäkeen indeksi laski yhden yksikön 84:een vuonna 2019 (85 vuonna 2018). Tavoitteenamme on aiemman myönteisen kehityksen jatkuminen ja lisäämme panostustamme viestintään ja koulutukseen vuonna 2020.

Ympäristökulut ja -varaukset

Vuonna 2019 Stora Enson ympäristöinvestoinnit olivat yhteensä 54 (46) milj. euroa. Pääasiassa niillä parannettiin ilman ja veden laatua, pienennettiin päästö- ja vuotoriskiä ja parannettiin resurssitehokkuutta ja energiaomavaraisuutta.

Stora Enson ympäristökulut vuonna 2019 olivat yhteensä 172 (184) milj. euroa. Niihin on luettu mukaan poistot, mutta ei korkoja. Ympäristökulut sisältävät verot, palkkiot, hyvitykset, lupiin liittyvät kustannukset, korjaus- ja ylläpitokulut sekä jäteveden puhdistuksessa käytettävät kemikaalit ja tietyt muut materiaalit.

Ympäristövaraukset olivat yhteensä 97 (99) milj. euroa 31.12.2019. Ympäristövarauksista on yksityiskohtaisempia tietoja konsernitilinpäätöksen liitteessä 22 (Muut varaukset). Tällä hetkellä ei ole käsiteltävänä tai vireillä ympäristöasioihin liittyviä laivausvaatimuksia, joilla voisi olla olennainen negatiivinen vaikutus konsernin taloudelliseen tilanteeseen. Ympäristövelvoitteisiin liittyvät maksut olivat 12 (7) milj. euroa.

Riskit ja riskienhallinta

Lähestymistapamme riskienhallintaan

Riskit ovat olennainen osa liiketoimintaa ja hallinnointijärjestelmää, ja niihin sisältyy sekä uhkia että mahdollisuuksia, joilla saattaa olla vaikutus Stora Enson tulevaan menestykseen ja taloudelliseen tulokseen sekä sen kykyyn täyttää tietyt yhteiskunnalliset ja ympäristölliset tavoitteet. Stora Enso on sitoutunut varmistamaan, että riskien ja mahdollisuuksien järjestelmällinen, kokonaisvaltainen ja oma-aloitteinen hallinta kuuluu ydinosamaiseemme ja että kaikessa päätöksenteossa edistetään yrityskulttuuria, joka ottaa huomioon sekä riskit että mahdollisuudet. Hallitsemme riskejä ja edistämme mahdollisuuksiamme dynaamista riskianalyysia johdonmukaisesti soveltaen. Näin vähennämme liiketoimintaamme kohdistuvia uhkia ja saavutamme kilpailuetua.

Riskienhallinnan johtaminen

Stora Ensolla riski määritellään epävarmuuden vaikutukseksi konsernin kykyyn toimia organisaation arvojen, tavoitteiden ja päämäärien mukaisesti. Konsernin hallituksen hyväksymässä riskejä ja sisäistä valvontaa koskevassa toimintapolitiikassa määritellään riskienhallintaan sovellettavan COSO-viitekehyksen (Committee of Sponsoring Organizations) ja ISO 31000 -standardin mukaisen lähestymistavan pääpiirteet. Perimmäinen vastuu yleisestä riskienhallintaprosessista ja asianmukaisen ja hyväksyttävän riskitason määrittelystä on yhtiön hallituksella.

Hallitus on perustanut talous- ja tarkastusvaliokunnan, joka tukee hallitusta Stora Ensossa sovellettavan riskienhallintaprosessin riittävyyden seurannassa ja etenkin taloudellisten riskien hallinnassa ja raportoinnissa. Tämä seuranta kattaa myös ilmastoon liittyvät riskit, jotka käydään läpi vuosittain ja jotka muodostavat erityisen tarkastelun kohteen. Vastuullisuus- ja yritysetiikkavaliokunnan tehtävänä on valvoa yhtiön toimintaa vastuullisuutta ja yritysetiikkaa koskevissa asioissa sekä yhtiön pyrkimyksiä mallikkaan yritysvastuukansalaisuuden toteuttamiseen ja yhtiön panostusta vastuullisuuden kehitystyöhön.

Riskienhallinnasta vastaava johtaja toimii suoraan talousjohtajan alaisuudessa ja on vastuussa konsernin riskienhallintakehyksen ylhäältä alas tapahtuvan toteutuksen suunnittelusta, kehittämisestä ja seurannasta. Kunkin divisioonan vetäjä on oman johtoryhmänsä kanssa vastuussa prosessin täytäntöönpanosta ja kehyksen ja ohjeistuksien välittämisestä eteenpäin organisaation muille tasoille. Sisäisen tarkastuksen yksikkö arvioi Stora Enson riskienhallintaprosessin toimivuutta ja tehokkuutta. Vuonna 2019 Stora Enso perusti eri monialaisen koordinaatiotiimin helpottaakseen TCFD:n (Task Force on Climate-related Financial Disclosures) suositusten toimeenpanoa.

Riskienhallintaprosessi

Riskienhallinta on osa kaikkea päätöksentekoprosessia, ja kaikki merkittävät investointipäätökset sisältävät holistisen riskienarvioinnin. Divisioonat ja konsernin tuki- ja palvelutoiminnot suorittavat keskeisiin tavoitteisiinsa liittyvän kokonaisvaltaisen perusriskiarvioinnin vuosittaisen strategiaprosessin yhteydessä. Riskienhallintaprosessia koskevat erityisohjeet esitetään riskienhallintajärjestelmän ohjeissa.

Liiketoimintayksiköt ja toiminnot tunnistavat riskien lähteet, tapahtumat, mukaan lukien olosuhteiden muutokset, sekä niiden syyt ja mahdolliset seuraukset. Stora Enson riskimallissa esitetään kokonaisvaltainen riskikartta (risk universe), jota käytetään holistisen riskien tunnistamisen ja riskien yhdistelyn tukena. Riskimalli myös luokittelee ja johdonmukaistaa käytettävää riskiterminologiaa. Riskinotto- ja arvioidaan merkittävimmässä riskiluokissa divisioonien tasolla.

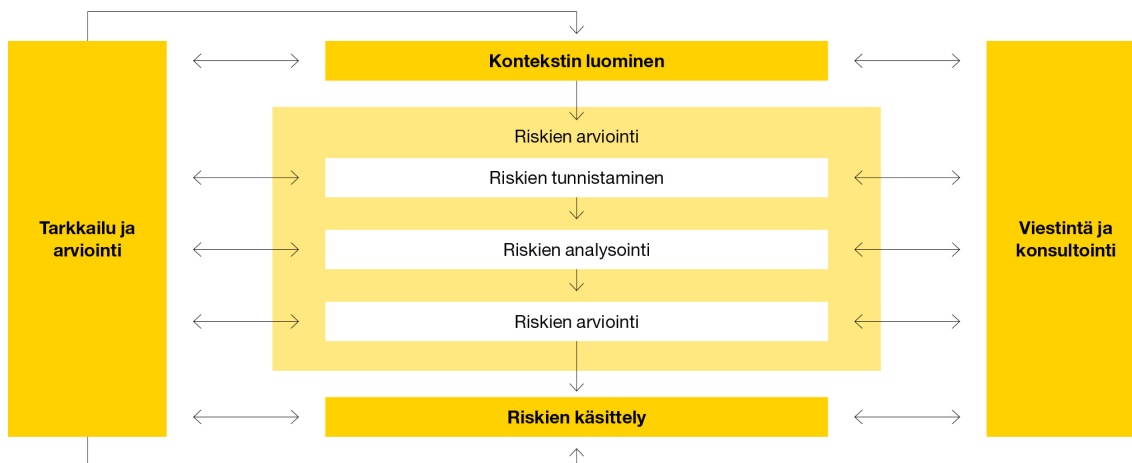
Riskianalyysiin kuuluu riskiä koskevan ymmärryksen lisääminen, mistä on hyötyä riskien arvioinnissa. Riskiarvioinnin tarkoitus on määritellä riskien tärkeysjärjestys ja tukea päätöksentekoa määrittämällä, mitkä riskit vaativat toimenpiteitä. Riskejä arvioidaan niiden vaikutuksen ja toteutumisen todennäköisyyden perusteella. Riskeistä arvioidaan niiden vaikutus ja toteutumisen todennäköisyys, usein tiettyyn riskiskenaarioon perustuen, ja kun huomioon otetaan lisäksi käytössä olevien, riskin pienentämiseen tähtäävien toimenpiteiden toimivuus, voidaan määritellä jäännösriskitaso. Ennalta määritellyissä vaikutusasteikoissa huomioidaan vaikutukset talouteen, turvallisuuteen ja maineeseen, niin määrällisesti kuin laadullisesti.

Riskien käsittely kattaa yhden tai useamman riskienhallintavaihtoehdon valinnan. Vaihtoehtoja ovat muun muassa välttäminen, vähentäminen, jakaminen ja pitäminen. Koetun riskirajan ylittävillä riskeillä määritellään myös muita riskien vähentämistoimenpiteitä, joissa yhdistyvät riskien käsittelytoimenpiteiden vastuunjako ja aikataulutus.

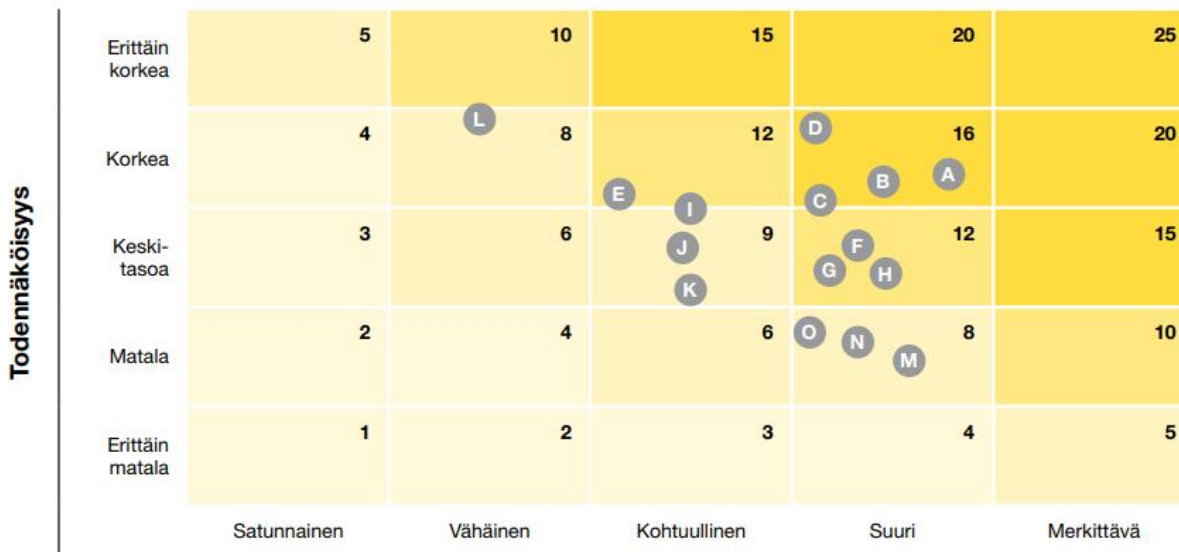
Vuosittaisen perusriskiarvioinnin jälkeen priorisoidut ja kehittyvät riskit, niiden arviointi ja niihin liittyvät vastaavat riskienhallinnan toimet sekä liiketoiminnan jatkuvuussuunnitelmat käydään läpi divisioonien neljännesvuosittain pidettävissä raportointikokouksissa.

Huolimatta siitä, mitä toimenpiteitä riskien hallinnassa ja niiden vaikutusten lievittämisessä käytetään, ja ottaen huomioon, että osa riskeistä ei ole johdon suoraan hallittavissa, riskien toteutuessa ei voida absoluuttisesti taata, ettei niillä voisi olla merkittäviä haittavaikutuksia Stora Enson liiketoimintaan, taloudelliseen tilaan, tulokseen tai kykyyn täyttää taloudelliset velvoitteensa.

Riskienhallintaprosessi

Pääasialliset riskitekijät

Vaikutus – EBITDA-vaikutus vuositason / osakekurssivaikutus / mainevaikutus

Suurimmat riskit vuonna 2019

Riski	Riskiluokka	Ajanjakso	Muutos vuodesta 2018	Johdon mahdollisuus vaikuttaa
Suuri vaikutus – korkea todennäköisyys*				
A. Makrotalous, geopolitiikka ja valuuttakurssit	E/S/F	ST	Vakaa	Matala
B. Ilmaston lämpeneminen	E/S	LT	Kasvanut	Matala
C. Hankinta	I/S/O	MT	Vakaa	Keskitasoa
D. Sääntelyn muutokset	E/S/C	MT	Kasvanut	Matala
Kohtuullinen vaikutus – korkea todennäköisyys*				
E. Informaatioteknologia ja tietoturva	I/O	MT	Laskenut	Keskitasoa
Suuri vaikutus – todennäköisyys keskitasoa*				
F. Etiikka ja vaatimustenmukaisuus	M/C	MT	Vakaa	Keskitasoa
G. Ihmiset ja osaaminen	I/O	MT	Vakaa	Korkea
H. Strategiset investoinnit	M/C	MT	Kasvanut	Keskitasoa
Kohtuullinen vaikutus – todennäköisyys keskitasoa*				
I. Kilpailu ja markkinakysyntä	E/S	MT	Vakaa	Matala
J. Tuoteturvallisuus	M/O/C	MT	Vakaa	Korkea
K. Yhteisösuhteet ja sosiaalinen vastuu	I/O/C	MT	Vakaa	Keskitasoa
Vähäinen vaikutus – korkea todennäköisyys*				
L. Terveys ja -turvallisuus	I/O	ST	Vakaa	Korkea
Suuri vaikutus – matala todennäköisyys*				
M. Digitalisaatio	I/S	MT	Vakaa	Korkea
N. Metsät ja maan käyttö	I/O/C	MT	Vakaa	Keskitasoa
O. Fuusiot, yritysostot ja -myynnit	M/I/O/C	MT	Vakaa	Korkea

*Merkityksellisin ajanjakso, jolloin taustalla olevien riskitekijöiden odotetaan manifestoituvan

Symbolit

M = pakolliset velvoitteet
E = ulkoiset tekijät
I = sisäiset taidot

S = strateginen
O = operatiivinen
C = vaatimustenmukaisuus
F = rahoitusmarkkinat ja raportointi

ST = lyhyt aikaväli (seuraavat 12 kuukautta)
MT = keskipitkä aikaväli (1-5 vuotta)
LT = pitkä aikaväli (25-30 vuotta)

Strategiset riskit

Makrotalous, geopolitiikka ja valuuttakurssit

Stora Enso toimii yli 30 maassa, ja maailmantalous vaikuttaa sen toimintoihin. Muutokset taloustilanteesta, markkinoiden tiukat korjausliikkeet, valuuttakurssien epävakaus ja talouden krooninen epätasapaino voivat vaikuttaa kielteisesti ja olennaisesti konsernin tulokseen, rahavirtoihin ja taloudelliseen tilanteeseen. Maailmanlaajuisen taantuman pitkittyminen voi vaikuttaa olennaisesti ja haitallisesti Stora Enson tulokseen ja taloudelliseen tilanteeseen. Taantuma voi vaikuttaa olennaisesti myös konsernin asiakkaisiin, toimittajiin ja muihin liiketoiminnan osapuoliin. Valuuttakurssien vaihtelulla voi olla olennainen vaikutus raportoituhiin tuloksiin transaktio- ja muuntoriskin vaikutusten kautta.

Talouden merkittävällä tai pitkittyneellä taantumalla tai vastaavalla tapahtumalla voi olla olennainen haitallinen vaikutus konsernin operatiiviseen toimintaan ja taloudelliseen tilanteeseen.

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tuloksen heilahtelujen pienentäminen rahoitusinstrumenttien avulla. Konsernin pääasialliset rahoitusriskit valuutariskin ohella ovat korkoriski, varainhankintariski, hyödykkeiden hintariski ja luottoriski.

Rahoitusriskejä käsitellään yksityiskohtaisemmin konsernitiilinpäätöksen liitteessä 24 (Rahoitusriskien hallinta).

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Konsernin monipuolinen liiketoimintaportfolio pienentää altistumista yksittäisissä maissa ja tuotesegmenteissä. Seuraamme jatkuvasti ulkoisen ympäristön kehitystä ja käytämme suunnittelussa oletuksia, jotka ottavat huomioon keskeisiin makrotaloudellisiin tekijöihin liittyvät merkittävät lähiajan, keskipitkän aikavälin ja pitkän ajan kehitysajurit. Seuraamme tarkasti hallituksen hyväksymää riskinottoa tiettyjen taloudellisten mittarien osalta ja hallitsemme aktiivisesti rahavirtaa ja likviditeettiä. Suojaamme 50 % hyvin todennäköisestä 12:sta kuukauden nettovaluuttavirrasta päävaluutoissa. Vähennämme muuntoriskiä rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla silloin, kun se on taloudellisesti mahdollista. Divisionat seuraavat säännöllisesti tilausvirtojaan ja muita keskeisiä käytettävissä olevia mittareita, jotta ne voivat reagoida nopeasti kauppasuhteiden heikkenemiseen. Mikäli yleinen taloudellinen tilanne tai pääasialliset taloudelliset indikaattorit heikkenevät merkittävästi, konserni tunnistaa ja toteuttaa kustannussäästöjä tasapainottaakseen myynnin heikentymisen vaikutusta katteisiin.

Mahdollisuudet

- Stora Enson laaja-alainen liiketoiminta ja laaja maantieteellinen toiminta-alue, kilpailulliset vahvuudet ja vahva tase vähentävät konsernin riskialtiutta.
- Ympäristössä, jossa valuuttakurssit ja makrotalous vaihtelevat, on tarjolla myös strategisia liiketoimintamahdollisuuksia.

Ilmaston lämpeneminen - fyysiset vaikutukset

Ilmastonmuutokseen liittyvät fyysiset riskit arvioidaan pitkän aikavälin (25-30 vuotta) stressiskenaarioon perustuen. Muutokset sademäärissä, kuivuuskausissa, taifuunit ja ankarat pakkaskaudet subtrooppisilla alueilla saattavat vahingoittaa toimintoja ja puuviljelmää. Keskilämpötilojen nousu voi muuttaa metsien puulajeja. Kuivuusjakso yhdessä korkeiden lämpötilojen kanssa voivat lisätä metsäpalojen ja hyönteistuhojen riskiä. Metsäpaloilla ja hyönteistuholla voi olla vaikutus metsiin ja paikallisiin puuhintoihin. Leudommat talvet vaikuttavat puunkorjuuseen ja puiden kuljetukseen sekä kuljetuskustannuksiin pohjoisilla alueilla. Riskitason nousu vuoteen 2018 verrattuna johtuu suuremmasta metsäomaisuudesta Ruotsissa sekä viimeisimpien tieteellisten analyysien myötä lisääntyneestä riskien ymmärryksestä. Katso myös kohdat "Kilpailu ja markkinakysyntä" sekä "Hankinta ja logistiikka".

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Fyysiset riskit ovat suurelta osin riskinsiirron ja näin ollen omaisuus- ja keskeytysvakuutusohjelmien kattamia. Metsä- ja puuviljelmäomaisuus edustaa noin 25 % konsernin taseesta. Tämän omaisuuden osalta Stora Enso hyötyy vahvasta strategisesta häiriönsietokyvystä, joka syntyy omaisuuden maantieteellisestä hajautuksesta. Lisäksi hyönteistuhoihin liittyviä riskejä, kuten kaarnakuoriaisvahinkoja pohjoismaisessa metsäomaisuudessa, rajoittaa pohjoisten metsien luontaisesti parempi kestävyys verrattuna esimerkiksi Keski-Euroopan metsiin. Perusteellinen puuviljelmien suunnittelu hallalle alttiiden alueiden välttämiseksi ja kiistoja aiheuttamattomat puunviljelyohjelmat ja T&K-ohjelmat parantavat puiden ääriämpötilojen sietokykyä. Stora Enso ylläpitää monimuotoisia metsätyyppisiä ja -rakenteita ja tukee monimuotoisuutta myös puun hankinnassa. Puunkorjuu pehmeällä maalla vaatii parhaiden käytäntöjen ohjeistuksen toimeenpanoa.

Mahdollisuudet

- Pohjoiset metsät Suomessa ja Ruotsissa hyötyvät lisääntyneestä lämpösummasta ja pidemmistä kasvukausista, jotka nopeuttavat metsien kasvua. Tällä on suora positiivinen vaikutus omien metseen arvoon sekä epäsuora vaikutus, joka liittyy puun saatavuuteen ja kustannuksiin markkinoilla.

Strategiset investoinnit

Stora Enson liiketoimintastrategia on muuttua perinteisestä paperin- ja kartonginvalmistajasta asiakaskeiseksi uusiutuvien materiaalien kasvuyhtiöksi. Tämän muutoksen onnistuminen riippuu Stora Enson kyvystä ymmärtää asiakkaidemme tarpeet ja löytää parhaat tavat, valikoimat ja tuotantolaitteet heidän palvelemiseensa. Strategisten projektien sovittua aikataulua myöhemmällä valmistumisella tai sovittuun budjetin tai tarkennusten noudattamatta jättämisellä saatetaan olla vakavia seurauksia konsernin taloudelliselle tulokselle. Merkittävät, ennakoimattomat muutokset kuluissa tai kykenemättömyys myydä suunniteltuja volyymeja tai saavuttaa suunniteltuja hintatasoja voivat estää meitä saavuttamasta liiketoimintatavoitteitamme. Riskitaso suhteessa strategiaan investointeihin nousi viime vuodesta Oulun tehtaan muuntamisprojektiin liittyvien riskien takia.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Riskejä hallitaan jokaista mittavaa investointia edeltävien perusteellisten ja yksityiskohtaisten esisoveltuvuus- ja toteutettavuustutkimusten avulla. Konsernin investointiohjeet määrittelevät strategiaan liittyvien projektien, mukaan lukien ilmaston liittyvien riskitekijöihin, sovellettavat prosessi-, hallinnointi-, riskienarviointi sekä -hallinta- ja seurantamenetelmät. Ohjeet vaativat myös hiilidioksidipäästöjen potentiaalisten kustannusten ja tulojen laskentaa osana investointiesitystä.

Ympäristöön liittyvien ja sosiaalisten vaikutusten arviointi (Environmental and Social Impact Assessments, ESIA) tehdään kaikille uusille projekteille, joilla voi olla merkittäviä epäsuotuisia vaikutuksia paikallisyhteisöihin. Kaikista merkittävistä investoinneista tehdään loppuarviointi.

Mahdollisuudet

- Uusiutumattomien materiaalien korvaaminen innovoimalla ja kehittämällä uusia puuhun ja muihin uusiutuviin materiaaleihin perustuvia tuotteita ja palveluja.

Kilpailu ja markkinakysyntä

Megatrendit, kuten ympäristötietoisuus ja ilmaston lämpenemisen torjunta, vaikuttavat kilpailutilanteeseen sekä raaka-aineiden, energian ja tuotteiden tarjonnan ja kysynnän epätasapainoon. Tilanteen jatkuminen voi vaikuttaa kannattavuuteen. Pakkaus-, sellu-, puutuote- ja paperitoimialat ovat kypsiä ja pääomavaltaisia, ja niillä on kova kilpailu. Stora Enson pääkilpailijoihin kuuluu useita suuria kansainvälisiä metsäteollisuusyhtiöitä sekä lukuisia alueellisia ja erikoistuneita kilpailijoita. Asiakaskysyntä vaikuttaa tuotehintoihin, ja talouden yleinen kehitys sekä varastotasot heijastuvat kysyntään. Tuotteiden hintoihin, jotka ovat toimialallamme taipuvaisia syklisyyteen, vaikuttavat

kapasiteettien käyttöasteet, jotka laskevat taloudellisesti hitaina aikoina. Hintamuutokset vaihtelevat tuotteiden ja maantieteellisten alueiden välillä.

Seuraavassa taulukossa esitetään +/-10 prosentin hintojen ja volyymien muutoksen vaikutus eri segmenttien liikelukokseen vuoden 2019 lukujen perusteella.

Liikelukokse: +/-10 %:n muutoksen vaikutus, milj. euroa

Segmentit	Hinta	Määrä
Consumer Board	244	89
Packaging Solutions	120	51
Biomaterials	142	61
Wood Products	153	46
Paper	265	79

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Tuotekysynnän ja kulutustottumusten muutoksiin vastaaminen sekä uusien kilpailukykyisten ja taloudellisesti järkevien tuotteiden kehittäminen edellyttävät innovaatiota, jatkuvaa kapasiteetin hallintaa ja rakenteellista kehittämistä. Kysyntään, hintoihin, kilpailuun ja asiakkaisiin liittyviä riskejä seurataan säännöllisesti divisioonissa ja liiketoimintayksiköissä osana normaalia liiketoiminnan johtamista. Näitä riskejä seurataan ja arvioidaan jatkuvasti myös konsernin tasolla. Tavoitteena on luoda laajempi kuva konsernin tuotantorakenteesta ja yleisestä pitkän aikavälin kannattavuuspotentiaalista.

Mahdollisuudet

- Uusiutuvista materiaaleista valmistetut tuotteemme, joilla on matala hiilijalanjälki, auttavat asiakkaitamme ja koko yhteiskuntaa alentamaan hiilidioksidipäästöjä, sillä ne tarjoavat vaihtoehdon fossiilisista polttoaineista ja muista uusiutumattomista materiaaleista valmistetuille tuotteille. Keskitämme puun ja muiden biomassojen käyttöön liittyvän asiantuntemuksemme asiakkaiden ja kuluttajien tarpeisiin vastaamiseen. Yhtenä suurimmista yksityisistä metsänomistajista maailmassa Stora Enso hallitsee strategista uusiutuvan luonnonvaran kantaa.

Digitalisaatio

Liiketoiminnan digitalisoituminen muuttaa edelleen organisaatioiden toimintatapoja. Digitalisaation mahdollisuudet läpäisevät liiketoiminnan ja toimintamallien kaikki osa-alueet ja muokkaavat uusia tapoja, joilla yritykset ja toiminnot tuottavat lisäarvoa. Siksi digitalisaatioon liittyy myös mahdollisia häiriötekijöitä. Asiakkaat, sääntelyviranomaiset ja muut sidosryhmät odottavat lisäksi, että yritykset ymmärtävät niillä tosiasiaa tai mahdollisesti hallussaan olevien tietojen luonteen ja tähän liittyvät riskit ja että niiden tiedonhallinta on suunnitelmallista.

Liiketoimintaprosessien eroosio sekä kyvyttömyys hyödyntää teknologian tuomia mahdollisuuksia tai siihen liittyviä synergiaetuja saattavat vaikuttaa merkittävästi Stora Enson kykyyn kilpailla markkinoilla.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Ensolta on kattava digitalisaatio-ohjelma, jonka tavoitteena on tuottaa konsernille kilpailuetua hyödyntämällä täysimääräisesti mahdollisuuksia kasvattaa liikevaihtoa ja lisätä sisäistä tehokkuutta. Stora Ensolta on myös ulkopuolisten kumppaneiden kanssa perustettu ohjelma, jonka tavoitteena on löytää teknologian kehityshankkeita, joilla on selkeä liiketoiminnallinen tavoite. Näissä hankkeissa hyödynnetään nopeaa, kokeellista prototyyppien valmistusta, ja niiden avulla on mahdollista tunnistaa ja jatkokehittää aloitteita, jotka nopeuttavat Stora Enson digitaalista kypsyämisestä uusien teknologioiden ja ominaisuuksien tutkimisen kautta.

Mahdollisuudet

- Digitalisaation mahdollisuudet ylittävät selkeästi riskit.
- Uusi tekniikka tarjoaa merkittäviä mahdollisuuksia prosessien entistä pidemmälle viedylle optimoinnille ja automatisoinnille, uusien liiketoimintamallien kehittämiselle sekä entistä paremmille arvolupauksille niin asiakkaiden kuin kuluttajien suuntaan.

Fuusiot, yrityssostot, yritysmyyntit ja uudelleenjärjestelyt

Odotetun hyödyn tai arvon saamatta jäämisellä jonkin hankinnan tai omaisuuden myymisen tai uudelleenjärjestelyn yhteydessä saattaa olla vakavia taloudellisia vaikutuksia. Konsernin saatetaan katsoa olevan vastuussa hankitun liiketoiminnan aikaisemmista toimista tai laiminlyönnistä ilman riittävää valitusoikeutta. Jos konserni ei saavuta odotettua arvoa omaisuuserien myynnistä tai toimituksista, tällä saattaa olla vaikutusta konsernin taloudelliseen asemaan. Yrityssoston yhteydessä kohdeyrityksen aiemmat menettelytavat esimerkiksi saasteiden, kilpailulain noudattamisen tai korruption osalta voivat aiheuttaa Stora Ensolle ylimääräisiä kustannuksia ja vahingoittaa yhtiön mainetta. Yritysmyynteihin voi liittyä ylimääräisiä kustannuksia aiempien tai huomioon ottamattomien velvoitteiden seurauksena. Liiketoiminnan uudelleenjärjestelyillä voi olla myös mainevaiikutuksia.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Yritysjärjestelyjä koskevia tiukkoja ohjeita, mukaan lukien due diligence -menettelyjä, noudatetaan kaikkien yhtiön hallituksen hyväksynnän vaativien yrityssostojen arvioinnissa ja toteutuksessa. Uudelleenjärjestelyjä koskevassa päätöksenteossa noudatetaan strukturoitua hallintomallia sekä vastuullisen koon mukauttamisen toimintaperiaatteita ja muita menettelytapoja.

Mahdollisuudet

- Vahva tase ja rahavirta mahdollistavat arvoa lisäävät yrityskaupat, kun ajoitus ja mahdollisuudet ovat oikeat.

Toimintariskit

Hankinta

Stora Enson toimittajille suunnatun eettisen ohjeiston noudattamatta jättäminen voi johtaa sopimuksellisiin, taloudellisiin tai maineeseen liittyviin vahinkoihin ja liikevaihdon menettämiseen, mikäli Stora Enso joutuisi asiakkaitensa mustalle listalle. Samoin alihankkijoiden huono työturvallisuus voi olla riski maineellemme. Raaka-aineiden nousevat hinnat ja materiaalien, tuotteiden ja palvelujen saatavuus voivat vaikuttaa haitallisesti Stora Enson kannattavuuteen. On ensiarvoisen tärkeää taata yhteys luotettaviin ja kilpailukykyisiin toimittajiin sekä hallinnoida kustannuksia ja tuottavuutta proaktiivisesti. Stora Enso on riippuvainen ulkopuolisista maakaasun, öljyn, hiilen sekä turpeen

toimittajista. Lisäksi lähes puolet konsernin kuluttamasta sähköstä tulee ulkopuolisilta toimittajilta. Siten Stora Enso altistuu energian markkinahinnan muutoksille ja toimitusketjun häiriöille. Ilmaston lämpenemiseen liittyvät fyysiset riskit, kuten potentiaaliset akuutit saatauvuusongelmat tai veden krooninen puute, saattavat pitkällä aikavälillä vaikuttaa konsernin toimintaan hankintaketjujemme kautta. Seuraavassa taulukossa esitetään Stora Enson suurimmat menoerät.

Kustannusten jakauma 2019

Operatiiviset kustannukset	% kokonaiskustannuksista	% liikevaihdosta
Logistiikka ja komissiot	11 %	10 %
Tuotantokustannukset		
Kuitu	34 %	31 %
Kemikaalit ja täyteaineet	10 %	9 %
Energia	6 %	6 %
Materiaalit	6 %	5 %
Henkilöstö	14 %	13 %
Muut	13 %	12 %
Poistot	6 %	5 %
Yhteensä	100 %	91 %
Operatiiviset kustannukset ja liikevaihto yhteensä (milj.)	9 150	10 055
Osakkuus- ja yhteisyritykset, operatiivinen		48
Operatiivinen liike-tulos		953

Stora Enso on monilla alueilla riippuvainen tavarantoimittajista sekä niiden kyvystä toimittaa oikeanlaisia tuotteita ja palveluja oikeaan aikaan. Stora Ensolle tärkeimmät tuotteet ovat kuitu, kemikaalit ja energia sekä koneet ja laitteet käyttöpääomainvestoinneissa. Ensi- ja toissijaisten hiilineutraalien biopolttoaineiden kasvava kysyntä saattaa kasvattaa energiakustannuksia. Kuivuudella ja sademäärien muutoksilla voi olla vaikutus vesivoiman tuotantoon ja sähkön hintaan Euroopassa toimivien yksiköiden osalta. Merenpinnan nousu vaikuttaa pitkällä aikavälillä satamiin pääsyyn ja meriveden tunkeutuminen voi aiheuttaa häiriöitä saapuvassa ja lähtevässä toimitusketjussa. Tärkeimmät palvelut ovat kuljetukset sekä erilaiset ulkoistetut liiketoiminnantukipalvelut. Toimittajien rajallinen määrä on riski joidenkin tällaisten palvelujen osalta.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Tuotantopanostusten epävakautta seurataan tarkasti niin liiketoimintayksikköjen kuin divisioonien ja konsernin tasolla. Konsernilla on johdonmukainen ja pitkäaikainen energian suojausstrategia. Hinta- ja tarjontariskejä hallitaan lisäämällä omaa energiantuotantoa ja omistamalla Pohjolan Voiman ja Teollisuuden Voiman kaltaisten kilpailukykyisten voimalaitosten osakkeita sekä pitkäaikaisten toimitussopimusten ja johdannaisten avulla. Konserni suojaaa hintariskejä raaka-aine- ja lopputuotemarkkinoilla ja tukee osaltaan kyseisten markkinoiden kehitystä. Siksi konsernilla on useita toimittajia, joiden toimintaa se seuraa, jotta tuotannon jatkuvuus, liiketoimet tai kehitysprojektit eivät vaarantuisi.

Toimittajat ja alihankkijat ovat osa Stora Enson arvoketjua, joten niiden on noudatettava yhtiön yritys vastuuvuoratuksia. Yritysvastuuvuoratuksien heikko hallinta toimitusketjussa voi vahingoittaa Stora Ensoa ja sen mainetta. Stora Enson kestävyysvaatimukset toimittajille ja auditointijärjestelmät kattavat niin raaka-aineet kuin muut tavarat ja palvelut. Toimittajien ympäristöön, yhteiskuntaan ja liiketapoihin liittyvien riskien arvioimiseen käytetään itsearviointikyselyjä ja toimittaja-auditointeja. Tällaisissa arvioinneissa tehtyjä havaintoja seurataan jatkuvasti, ja progressiivisia mustan listan menetelmiä sovelletaan tarpeen mukaan.

Mahdollisuudet

- Rakentamalla vahvoja ja mitattavissa olevia suhteita parhaisiin toimittajiin voimme lisätä globaalin liiketoimintamme arvoa ja lisätä innovaatiota.
- Yhtenäisen hankintaprosessin vahvistaminen lisää kyvykkyttämme ja tarjouspyyntöjen laatua kulujen karsimiseksi. Toimittajien vastuullisuuden kehittäminen vähentää omia riskejämme.

Informaatioteknologia ja tietoturva

Stora Enso on riippuvainen tietojärjestelmistä sekä sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässään että päivittäisessä liiketoiminnan hallinnassa. Konsernin tietojärjestelmät, henkilöstö ja toimitilat altistuvat kyberturvallisuusriskeille. Epäonnistuminen digitalisaation ja kognitiivisen teknologian hyödyntämisessä voi heikentää Stora Enson kilpailukykyä. Muut tietotekniikkariskit liittyvät IT-palvelujen mahdollisiin käyttökatoihin toimintojen inhimillisen virheen, tietokonetilojen ja palvelinkeskusten laiteaurion tai verkkoyhteyden ongelmien seurauksena tai kun toimittaja ei pysty noudattamaan palvelutasosopimusta.

Luottamuksellisen tiedon paljastuminen tietojen käsittelyperiaatteiden noudattamatta jättämisen, vahingon tai rikollisen teon seurauksena voi johtaa taloudellisiin vahinkoihin, sakkoihin, häiriöihin tai viivästyksiin uusien liiketoimintojen käynnistyksessä, asiakkaiden ja markkinoiden luottamuksen menetykseen sekä tutkimussalaisuuksien ja muun ratkaisevan tärkeän liiketoimintatiedon menetykseen. Mahdollisia seurauksia ovat myös varmuuskopioiden menetykset ja tietosuojasäännösten rikkomukset.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Riskejä hallitaan aktiivisesti IT-riskien hallintajärjestelmän puitteissa. Lisäksi sovelletaan parhaiden käytäntöjen mukaista muutoksenhallintaa ja projektimenetelmiä. Käyttöön on otettu useita turvatoimia, joiden avulla vahvistetaan luottamuksellisen tiedon suojausta ja helpotetaan kansainvälisten määräysten noudattamista. Erityisiä menetelmiä ovat perusteellinen tarjouspyyntöprosessi liiketoiminnan kannalta ratkaisevan tärkeiden palvelujen toimittajien valinnassa, toimittajien auditoinnit, vuosittaiset tarkastukset ja auditoinnit, matalan riskien alueilla sijaitsevat palvelinkeskukset, kriittisten palvelujen varayhteydet, toipumissuunnitelmat, kohdennetut tarkkailu- ja tutkimustoimet, viestinnän, tiedon ja laitteiden salaus sekä laiteturvallisuuden etähallinta ja tietoturvakoulutus. Kokonaisvaltaista tietoturva- ja kyberturvallisuusriskiä pienennettiin vuonna 2019 useilla toimenpiteillä.

Mahdollisuudet

- Toiminnan tehostaminen ja suorituskyvyn optimointi, innovatiivinen tuotevalikoima ja uudet asiakkaille tarjottavat palvelut digitalisaation ja pitkälle kehitettyjen IT-järjestelmien avulla.

Ihmiset ja osaaminen

Rekrytointi, työntekijöiden pysyvyys ja osaavan henkilöstön kehittäminen sekä lahjakkuuksien hallinta kautta Stora Enson maailmanlaajuisen organisaation on elintärkeää yhtiön menestykselle. Kilpailu työntekijöistä on kovaa, eikä konserni välttämättä pysty houkuttelemaan tai pitämään pätevää henkilöstöä. Merkittävä osa Stora Enson työntekijöistä on ammattijärjestöjen jäseniä. Konserni saattaa joutua mukaan työ sopimuskiistoihin etenkin työmarkkinaneuvottelujen aikana tai silloin, kun yksiköiden myyntien ja sulkemisten takia toteutetaan uudelleenjärjestelyjä ja vähennetään henkilöstöä.

Mahdollisia vaikutuksia ovat avainhenkilöiden menetykset, konsernin kyvyttömyys houkutella uusia tai asianmukaisesti koulutettuja työntekijöitä tai viivästykset avainhenkilöiden palkkauksessa. Nämä vaikutukset voivat vahingoittaa merkittävästi konsernin liiketoimintaa sekä estää konsernia ja sen divisioonaa saavuttamasta strategiset tavoitteensa. Työsopimuskiistoilla ja lakoilla voi olla olennaisia haittavaikutuksia liiketoimintaan, taloudelliseen tilanteeseen ja kannattavuuteen.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Enso hallitsee riskejä ja lahjakkuuksien menettämistä erilaisten toimien avulla. Näitä toimia ovat esimerkiksi paremman kokonaiskuvan saaminen yhtiön henkilöstöstä, Stora Enson työnantajabrändin tunnettuuden lisääminen yhtiön sisällä ja ulkopuolella, tiettyjen palkitsemiskäytäntöjen maailmanlaajuisen käyttöönotto ja lahjakkuuksien tunnistamisen ja kehittämisen tehostaminen. Lisäksi hyödynnämme aktiivisesti lahjakkuuksien ja johdon arvioita sekä seuraajasuunnittelua avainasemissa. Ammattijärjestöt edustavat suurinta osaa työntekijöistä, ja voimassa on useita työehtosopimuksia niissä maissa, joissa Stora Enso on toimintaa. Näin ollen suhteilla ammattijärjestöihin on tärkeä merkitys työmarkkinariskien hallinnassa.

Mahdollisuudet

- Taitavat ja omistautuneet työntekijät erittäin tärkeitä yhtiön menestykselle
- Sitoutuneet ja tehokkaat työntekijät mahdollistavat yhtiön muutosstrategian toteuttamisen ja kaupallisen menestyksen.

Tuoteturvallisuus

Tuotteitamme käytetään kuluttajille tarkoitetuissa neste- ja elintarvikepakkauksissa. Mahdolliset viat voivat siten aiheuttaa terveysriskejä tai heikentää pakkausten toiminnallisia ominaisuuksia, mikä voi johtaa kalliiksi tuleviin tuotteiden takaisinvetoihin. Puutuotteitamme käytetään rakennuksissa, mikä voi johtaa tuotevastuuseen rakenteellisessa suunnittelussa, tuotteiden valinnassa tai asennuksessa mahdollisesti sattuneista virheistä. Tuoteturvallisuuden takaamisessa epäonnistumisen mahdollisia vaikutuksia ovat tuotteiden takaisinvedot, joihin liittyy merkittäviä kustannuksia, kuten kuluttajien epäsuorien kulujen korvaaminen, sekä mainevahingot.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Elintarvikepakkauksia valmistavat tehtaat ovat laatineet sertifioituja hygieniajärjestelmiä, jotka perustuvat riski- ja vahinkoanalyysiin. Tuoteturvallisuuden varmistamiseksi Stora Enso osallistuu aktiivisesti Euroopan paperiteollisuuden liiton (CEPI) kemikaalien turvallisuuden ja tuoteturvallisuuden työryhmiin. Lisäksi kaikilla Stora Enson tehtailla on sertifioitujen ISO-laatuvarmistusjärjestelmät. Riskeille altistumista rajoitetaan myös sopimusten vastuunrajoituksilla ja vakuutuksilla.

Mahdollisuudet

- Erottautuminen ja arvon luominen ylivoimaisella tuotteiden laadulla ja mahdollisimman korkealla vaatimustenmukaisuudella.

Yhteisösuhteet ja yhteiskuntavastuu

Sosiaaliset riskit voivat vahingoittaa olemassa olevaa toimintaa ja investointien kehittämistä etenkin kasvumarkkinoilla. Epäonnistuminen suhteiden ylläpitämisessä paikallisyhteisöjen ja kansalaisjärjestöjen kanssa voi häiritä toimintojamme ja vaikuttaa haitallisesti konsernin maineeseen. Joissakin konsernin toimintamaissa maan ja resurssien omistusoikeudet ovat epäselviä, mikä voi aiheuttaa ongelmia.

Mahdollisia vaikutuksia ovat mainevaikutukset, kielteinen julkisuus, yhteisöjen ja oikeudenomistajien vahingot, toimintojen keskeytyminen ja toimiluvan menetys.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Enso pyrkii tunnistamaan ja minimoimaan sosiaalisiin kysymyksiin liittyvät riskit hyvissä ajoin investointiprosessien päätöksenteon ja käynnissä olevien toimintojen tueksi. Esimerkiksi vastuullisuusriskien arvioinnin ja ihmisoikeuksia koskevan due diligence -menettelyn sekä ympäristövaikutusten ja sosiaalisten vaikutusten arvioinnin avulla varmistetaan, että haitallisia hankkeita ei käynnistetä ja että kaikki hankkeisiin liittyvät riskit ja mahdollisuudet ovat tiedossa. Nämä työkalut auttavat myös hankesuunnitelmien ja toimintakäytäntöjen soveltamisessa paikallisiin olosuhteisiin. Vuoropuhelu kansalaisjärjestöjen kanssa on osa konsernin sidosryhmäyhteistyötä. Stora Enson englanninkielisessä vastuullisuusraportissa on lisätietoja yhteistyöstämme paikallisyhteisöjen kanssa.

Mahdollisuudet

- Stora Enson menestyksekkään ja vastuullisen toiminnan kannalta on olennaisen tärkeää varmistaa, että meihin liittyvät yhteisöt voivat hyvin taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristöasioiden näkökulmasta.
- Sosiaaliseen vastuuseen panostaminen tuottaa Stora Ensolle selkeitä liiketoiminnallisia etuja, sillä sosiaalisesta vastuustaan huolehtivat yritykset ovat aina vain arvostetumpia yhteistyökumppaneita asiakkaille, liikekumppaneille, sijoittajille ja mahdollisille työntekijöille.

Terveys ja -turvallisuus

Turvallisuuden hallinnassa epäonnistuminen voi vahingoittaa konsernin työntekijöitä tai urakoitsijoita sekä toimintojamme lähellä olevia yhteisöjä ja ympäristöä. Fyysisten vammojen, terveysvaikutusten ja ympäristövahinkojen lisäksi mahdollisia vaikutuksia ovat vahingonkorvaukset työntekijöille tai kolmansille osapuolille, konsernin maineen vahingoittuminen tai konsernin kyvyttömyys houkutella ja pitää ammattitaitoisia työntekijöitä. Valtion viranomaiset voivat myös väliaikaisesti sulkea yhtiön toimintoja.

Henkilöstön turvallisuudesta ei voida koskaan tinkiä, joten Stora Enson tulee olla tietoinen mahdollisista turvallisuusriskeistä ja ohjeistaa henkilöstöä niiden varalta. Riskit voivat liittyä esimerkiksi matkustamiseen, työskentelyyn ja oleskeluun maissa, joissa turvallisuustaso on alhainen ja rikollisuus yleistä. Liiketoiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää panostaa avainhenkilöiden turvallisuuteen.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Enson tavoitteena on tarjota työpaikka jossa ei satu onnettomuuksia. Konserninlaajuisen turvallisuuskulttuurin vahvistaminen tarkoittaa että jokainen on vastuussa siitä että jokainen työpäivä on terveellinen ja turvallinen. Tämä koskee kaikkia storaensolaisia ylimmästä johdosta alkaen. Turvallisuuden johtaminen perustuu kansainvälisiin standardeihin, kuten OHSAS 18001 ja ISO45001, mutta prosessimme ylittävät järjestelmien vaatimukset.

Stora Enson turvallisuuustyö koskee myös alihankkijoita, toimittajia ja vierailijoita tehtailla. Kannustamme kaikkia antamaan palautetta ja ideoita siitä miten turvallisuutta vosi edelleen parantaa. Lisäksi kannustamme alihankkijoita ja toimittajia turvalliseen työskentelyyn sähköisen oppimisympäristön avulla. Korostamme turvallisuuden tärkeyttä pyytämällä toimittajilta tietoa heidän turvallisuuustyöstään jo tarjousvaiheessa.

Stora Enson terveys- ja turvallisuuspolitiikka määrittää turvallisuustyön tavoitteet sekä hallinnointimallin sekä sen kuinka integroimme turvallisuuden vuosisuunnitelmiin ja raportointiin.

Turvallisuuustyötämme ohjaavat seuraavat dokumentit:

- Stora Enso Code - toimintaohjeemme
- Toimittajien toimintaohje
- Vähimmäishenkilöstövaatimukset ja työolosuhteet
- maailmanlaajuinen puitesopimus
- monimuotoisuuspolitiikka

Lisätietoa turvallisuuustyöstämme on englanninkielisessä Sustainability 2019 -raportissa, osiossa Employees and wider workforce.

Mahdollisuudet

- Hyvät tulokset työterveydessä ja -turvallisuudessa vahvistavat yhtiön työnantajamielikuvaa.
- Sitoutuminen, tehokkuus ja tuottavuus paranevat.

Vaatimuksenmukaisuusriskit

Säätelyn muutokset

Konsernin liiketoimintaan saattavat vaikuttaa poliittiset ja lainsäädännölliset muutokset kaikissa niissä maissa ja niillä lainkäyttöalueilla, missä konserni toimii, mukaan lukien muutokset finanssi-, verotuksellisissa, ympäristö- ja muissa lainsäädäntöoloissa. Mahdollisiin vaikutuksiin lukeutuvat korkeammat kulut ja käyttöomaisuusinvestoinnit, joita tarvitaan uusiin ympäristövaatimuksiin vastaamiseksi, omaisuuserien pakkolunastus, rojaltien määrääminen sekä paikallista omistusta tai jalostamista koskevat vaatimukset. Erityisesti EU:n energia- ja hiilidioksidilinjaukset saattavat vaikuttaa puukuidun saatavuuteen ja hintaan. Euroopan unionin päästökaupan neljännen kauden osalta hiilivuotoasema säilyy, mutta päästöoikeuksien ilmaisjaon odotetaan vähenevän. Seuraavaa kymmentä vuotta koskevassa stressiskenaariossa, jossa päästöoikeuden hinta on 50 euroa / tonni perustuen neljättä kautta koskevaan tämänhetkiseen esitykseen, vuotuinen taloudellinen vaikutus ei ylitä konsernin olennaisuuskynnystä silloinkaan, kun huomioidaan myös ostetun sähkön kustannukset.

Ensi- ja toissijaisten hiilineutraalien biopolttoaineiden kasvava kysyntä saattaa kasvattaa energiakustannuksia. Mikäli yleinen mielipide ja poliittinen konsensus rajoittavat puun korjuuta sellaisen näkökannan seurauksena, jonka mukaan metsien tehtävää hiilinieluna on lisättävä huomiotta metsätuotteiden nettopositiivista ilmastovaikutusta, puun saatavuus saattaa vaikeutua ja näin nostaa hintoja ja vähentää investointimahdollisuuksia. Lisäksi poliittinen epävakaus voi johtaa levottomuuksiin sekä olemassa olevien sopimusten, korjuulupien tai maa-alueiden vuokrien mitätöimiseen. Odottamattomat muutokset metsien sertifiointijärjestelmissä voivat rajoittaa sertifioidun raaka-aineiden saatavuutta.

EU:n kestävän kasvun rahoitusta koskevaan toimitasuunnitelmaan liittyvä sääntely asettaa uusia ilmastoon liittyviä velvoitteita sekä sijoittajille että yrityksille, erityisesti EU:n kestävyysluokitusjärjestelmää ja ESG-riskejä investointiprosesseihin sisällytettäessä. On epäselvää, miten Stora Enson osake luokiteltaisiin investointikohteena tulevassa sääntelyssä, mutta taloudellisen ympäristön ja muiden vastuullisuuteen liittyvien riskien ja mahdollisuuksien hyvä hallinta ja niiden raportointi parantavat pääomamarkkinoiden suotuisan näkemyksen ja näin ollen pääoman suotuisan hinnan todennäköisyyttä.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

- Sääntelyn ja poliittisen tilanteen aktiivinen seuraaminen konsernin toimintamaissa
- Osallistuminen sääntelyn kehittämiseen teollisuuden etujärjestöjen ja muiden yhteistyöohjelmien kautta

Mahdollisuudet

- Sääntelyn muutokset tuovat mukanaan kasvua vastuullisten tuotteiden markkinoilla. Resurssitehokkuus, vähähiilinen kiertotalous ja uusiutuvuus ovat yhä tärkeämpiä kilpailuetuja.

Yritysetiikka ja vaatimustenmukaisuus

Stora Enson liiketoiminta on tarkasti säänneltyä ja altistuu siksi riskeille, jotka liittyvät sovellettavien lakien ja säännösten rikkomiseen (esim. pääomamarkkinoiden sääntely, yhtiö- ja verolait, tullisäännökset ja turvallisuussäännökset) sekä konsernin toimintaperiaatteiden rikkomiseen (esim. eettinen toimintaohje ja toimittajien eettinen toimintaohje sekä liiketoimintatapoja koskevat menettelysäännöt, kuten petoksia, kartelleja, lahjontaa, eturistiriitoja ja muita väärinkäytöksiä koskevat toimintaohjeet). Ympäristölainsäädännöstä ja ympäristömääräyksistä saattaa aiheutua Stora Ensolle huomattavia lupaehtojen noudattamiseen tai maaperän puhdistukseen liittyviä kustannuksia. Katso myös kohta "Tietojärjestelmät ja tietoturvasuus". Mahdollisiin seuraamuksiin lukeutuvat oikeuskäsittelyt, sakot, sopimussakot sekä sopimukselliset, taloudelliset ja maineeseen kohdistuvat vahingot.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Enso kehittää ja päivittää jatkuvasti sääntöjen ja eettisten periaatteiden noudattamisen ohjelmaansa, johon kuuluvat toimintapolitiikan määrittäminen, arvojen edistäminen, koulutus ja osaamisen jakaminen sekä valitusmekanismit. Muita vaatimustenmukaisuuden mekanismeja ovat konsernin sisäinen valvontajärjestelmä ja sisäisten tarkastusten varmistus, toimittajien eettinen toimintaohje osana toimittajasopimuksia, toimittajariskien arviointi, toimittajien koulutus, toimittajien auditointi ja mustat listat. Vastauksena pääomamarkkinoiden sääntelyyn Stora Enson viestintäpolitiikka korostaa läpinäkyvyyden, uskottavuuden, vastuullisuuden, ennakoimisen ja vuorovaikutuksen tärkeyttä.

Ympäristönhallintajärjestelmien sekä yritysostojen ja yritysmyyntien yhteydessä suoritettavien due diligence-menettelyjen avulla minimoidaan ympäristöriskejä. Lisäksi käytetään vastuusitoumuksia, kun tehokkaat ja asianmukaiset maaperän puhdistushankkeet ovat tarpeen. Erityisiä maaperän puhdistushankkeita, jotka liittyvät lopetettuihin toimintoihin ja tehtaiden sulkemisiin, suoritetaan riskienarviointien perusteella.

Mahdollisuudet

- Keskittymisellä eettiseen toimintaan pelkkää määräysten noudattamista laajemmin parannetaan liiketoiminnan menestymismahdollisuuksia, tuetaan vastuullisuutta ja parannetaan yhtiön mainetta.

Metsät ja maan käyttö

Puu on Stora Enson tärkein raaka-aine. Sidosryhmien odotuksiin vastaamatta jättäminen tai laiminlyönnit alkuperäketjun seurannassa sekä taloudellisesti, sosiaalisesti ja ympäristön kannalta kestävässä maan- ja metsänhoitokäytännöissä puunhankinnan ja istutusten eri vaiheissa saattaisivat myös vahingoittaa Stora Enson mainetta ja aiheuttaa rahallisia menetyksiä. Väestönkasvun, ilmaston lämpenemisen, maatalousmaan ja bioenergian kasvavan kysynnän sekä puun tuotannon ja sen kysynnän välisen kuilun levenemisen kaltaiset globaalit haasteet edellyttävät meiltä entistä tehokkaampaa luonnonvarojen käyttöä. Katso myös kohdat Ilmaston lämpeneminen, Sääntelyn muutokset ja Yhteisösuhteet ja yhteiskuntavastuu.

Toimintaperiaatteet ja riskinhallintatoimenpiteet

Stora Enson kestävä puun- ja kuidunhankinnan sekä maankäytön periaatteilla, luotettavilla jäljitettävyyssjärjestelmillä sekä metsien sertifiointin aktiivisella edistämällä varmistetaan, ettei tuotantoketjuumme pääse missään vaiheessa muista kuin hyväksytyistä lähteistä peräisin olevaa puuta tai kuitua. Hakkuutähteitä ja muuta metsäperäistä biomassaa energiakäyttöön hankkiessaan Stora Enso noudattaa metsäenergian korjuuta varten laadittuja erityisohjeita, jotka myös sisältävät tiukkoja ympäristövaatimuksia.

Mahdollisuudet

Puut sitovat hiilidioksidia ilmakehästä ja yhdessä puupohjaisten tuotteiden kanssa toimivat hiiliinieluina, joten kestävästi hoidetuista metsistä peräisin oleva puu on hiilineutraali, uusiutuva vaihtoehto monille uusiutumattomille materiaaleille. Kun metsiä ja viljelmiä hoidetaan vastuullisesti, uudet puut kasvavat kaadettujen tilalle sitoen jälleen lisää hiilidioksidia ilmakehästä. Hyvin hoidetut metsät voivat parantaa kokonaisten ekosysteemien kykyä sietää paremmin haitallisia vaikutuksia ja hyödyntää myönteisiä tekijöitä.

TCFD:n suositukset

Kansainvälisen finanssijärjestelmän säätelemiseksi suosituksia tekevän Financial Stability Board -järjestön (FSB) ilmastoon liittyviä raportointisuosituksia antava työryhmä, Task Force on Climate-related Financial Disclosures (TCFD), suosittelee tämänhetkistä käytäntöä laajempaa raportointikehystä ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien raportoinnille. TCFD:n suositukset auttavat yrityksiä vastaamaan lisääntyviin vaatimuksiin paremmasta ilmastoriskeihin liittyvästä taloudellisesta raportoinnista.

Seuraava taulukko sisältää TCFD:n suositusten mukaisen raportointimme ja viittaukset vuosikertomuksemme osioihin, joissa yksittäisiä seikkoja käsitellään tarkemmin. Viittauksia on tarvittaessa täydennetty lisätiedoilla.

Selitykset: SR - Sustainability Report 2019 (englanniksi), FR - Tilinpäätös 2019, ST - Strategy 2019 (englanniksi), CG - Selvitys hallinto- ja ohjausjärjestelmästä 2019

Raportoinnin painopiste	Raportointisuositus	Avainalueet ja kommentit
I - HALLINTO- JA OHJAUSJÄRJESTELMÄ		
	a) Kuvaava hallituksen valvontaa ilmastoon liittyvissä riskeissä ja mahdollisuuksissa	CG: Hallitus, Hallituksen ja johdon vuotuinen työsykli FR: Riskit ja riskien hallinta - Riskienhallinnan johtaminen SR: Strategy, governance and stakeholders - Sustainability governance and organisational structure
	b) Kuvaava johdon rooli ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien arvioinnissa ja hallinnassa	CG: Yhtiön johtaminen, Hallituksen ja johdon vuotuinen työsykli SR: Strategy, governance and stakeholders - Sustainability governance and organisational structure SR: Materials, water and energy - How we work SR: Carbon dioxide - How we work SR: Forest, plantations, and land use - How we work
II - STRATEGIA		
	a) Kuvaava organisaation tunnistamat lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin ilmastoon liittyvät riskit ja mahdollisuudet	Stora Enson ilmastoon liittyvät riskit koostuvat fyysisistä ja siirtymäriskeistä. Fyysisten riskien ja mahdollisuuksien vaikutusten odotetaan voimistuvan ajan kuluessa riippuen erilaisista ilmastonlämpenemisskenaarioista. Siirtymäriskeiden ja -mahdollisuuksien vaikutus koskee enemmän lyhyttä ja keskipitkää aikaväliä riippuen ilmastonmuutoksen vastaisista politiikoista ja markkinatoimista. FR: Hallituksen toimintakertomus - Riskit ja riskienhallinta: Pääasialliset riskit vuonna 2019 - Ilmaston lämpeneminen - fyysiset riskit - strategiset investoinnit ja niihin liittyvät mahdollisuudet - kilpailu ja markkinakysyntä - hankinta ja logistiikka - fyysinen omaisuus - sääntelyn muutokset - metsät ja maan käyttö Ilmaston lämpenemisen hillitseminen tarjoaa Stora Ensolle mahdollisuuksia uusiutuvien, kierrätettävien ja vähähiilisten tuotteiden ja ratkaisujen kautta. ST: Transformation
	b) Kuvaava ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien vaikutusta organisaation liiketoimintaan, strategiaan ja taloudelliseen suunnitteluun	FR: Riskit ja riskienhallinta ST: Transformation SR: Environmental agenda, Economic agenda
	c) Kuvaava organisaation strategian häiriönsietokykyä huomioiden erilaiset ilmastoon liittyvät skenaariot, mukaan lukien 2c- tai alhaisempi skenaario	Stora Enson skenaariotyö etenee vuonna 2020 valittujen ilmastonlämpenemisskenaarioiden avulla. Skenaarioiden käyttö helpottaa päätöksentekoaamme ja strategista suunnitteluaamme edelleen. ST: Transformation FR: Riskit ja riskien hallinta SR: Environmental agenda, Stora Enso's GHG performance and scenarios
III - RISKIENHALLINTA		
	a) Kuvaava organisaation ilmastoon liittyvien riskien tunnistamis- ja arviointiprosessi	FR: Riskit ja riskienhallinta SR: Strategy, governance and stakeholders
	a) Kuvaava organisaation ilmastoon liittyvien riskien hallintaprosessi	FR: Riskit ja riskienhallinta
	c) Kuvaava millä tavoin ilmastoon liittyvien riskien tunnistamis-, arviointi- ja hallintaprosessit on sisällytetty organisaation kokonaisvaltaiseen riskienhallintaan	FR: Riskit ja riskienhallinta
IV - MITTARIT JA TAVOITTEET		
	a) Luettele mittarit, joita organisaatio käyttää arvioidessaan ilmastoon liittyviä riskejä ja mahdollisuuksia strategiansa ja riskienhallintaprosessinsa mukaisesti	SR: Our sustainability targets and key performance indicators, Katso myös Progress -osio kohdassa SR: Environmental agenda ST: Transformation - Substituting materials from finite resources is our key competitive advantage
	b) Raportoi laajuuden 1, laajuuden 2 ja tarvittaessa laajuuden 3 kasvihuonekaasupäästöt ja niihin liittyvät riskit	SR: Carbon dioxide - Progress, Stora Enso's GHG performance and scenarios, Stora Enso's carbon footprint 2015-2019
	c) Kuvaava organisaation ilmastoon liittyvien riskien ja mahdollisuuksien hallinnassa käyttämät tavoitteet ja organisaation tulokset suhteessa kyseisiin tavoitteisiin	SR: Our sustainability targets and key performance indicators

Konsernihallinnointi Stora Ensossa

Stora Enso noudattaa Arvopaperimarkkinayhdistys ry:n julkaisemaa Suomen listayhtiöiden hallinnointikoodia. Hallinnointikoodi on osoitteessa www.cgfinland.fi. Stora Enso noudattaa myös Ruotsin hallinnointikoodia lukuun ottamatta selvityksen hallinnointi- ja ohjausjärjestelmästä liitteessä 1 mainittuja poikkeuksia. Poikkeukset johtuvat eroista ruotsalaisessa ja suomalaisessa lainsäädännössä, hallinnointikoodissa ja -käytännöissä, ja niiden osalta Stora Enso noudattaa kotimaansa käytäntöjä. Ruotsin hallinnointikoodin on julkaissut Ruotsin hallinnointilautakunta, ja se on luettavissa osoitteessa www.corporategovernanceboard.se.

Oikeudenkäynnit

Ehdolliset velat

Stora Enso on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaololle saadaan vahvistus vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin konsernin hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu.

Stora Enso on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että näillä menettelyillä kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Oikeudenkäynnit Latinalaisessa Amerikassa

Veracel

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet päteviä. Tuomari myös määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Lisäksi yhtiölle määrättiin mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaankuuluville viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuimien lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakan vuoksi.

Oikeudenkäynnit Ruotsissa

Vakuutuskanne

Heinä–elokuussa 2016 kuusi ruotsalaista vakuutusyhtiötä nostivat kanteen Stora Ensoa vastaan ruotsalaisessa ympäristöoikeudessa ja Falunin kärjäoikeudessa Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneesta metsäpalosta aiheutuneiden vahinkojen vuoksi. Yhtiöt hakevat kaikkiaan noin 300 milj. Ruotsin kruunun (30 milj. euron) arvoisia korvauksia, pois lukien korot. Ympäristöoikeudessa käsiteltävä asia on päättynyt sillä perusteella, että ympäristölakia ei sovelleta tulipalon aiheuttamiin vahinkoihin. Falunin kärjäoikeudessa käsiteltävänä ollut toinen kanne on sovitettu. Vakuutus kattaa korvaukset kokonaisuudessaan, eikä sovinnolla ollut taloudellista vaikutusta Stora Ensoon. Näin ollen metsäpaloon liittyviä kanteita ei ole enää käsiteltävänä. Stora Enso ei enää raportoi näistä kanteista.

Yrityssakko

Tammikuussa 2018 Ruotsin syyttäväviranomainen nosti kanteen Stora Ensoa ja sen toimittajaa vastaan Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneen metsäpalon vuoksi vaatien molemmilta vastaajilta 5 milj. kruunun yrityssakkoa. Joulukuussa 2019 tuomioistuimien vapautti Stora Enson vastuusta metsäpaloasiassa. Syyttäjät ja toimittajat ovat valittaneet päätöksestä hovioikeuteen. Syyttäjät ovat laskenut yrityssakkovaateensa 2,5 milj. kruunuun. Stora Enso ei enää raportoi tästä tapauksesta.

Muutokset organisaatorakenteessa ja konsernin johdossa

Stora Enso perusti uuden, erikseen raportoitavan Forest-divisioonan vuoden 2020 alussa. Uusi divisioona käsittelee konsernin metsäomaisuuden Ruotsissa ja 41 % osuuden osakkuus- ja yhteisyritys Tornatorista, jonka metsäomaisuus sijaitsee pääosin Suomessa. Forest-divisioonaan kuuluvat lisäksi puunhankintatoiminnot Suomessa, Ruotsissa, Venäjällä ja Baltian maissa.

Stora Enso siirsi aaltopahvin raaka-aineeseen keskittyvän liiketoimintansa Packaging Solutions -divisioonasta Consumer Board -divisioonaan. Yhdistämisen myötä Consumer Board -divisioonan nimeksi tulee Packaging Materials. Packaging Solutions -divisioonaan jäävään liiketoimintaan yhdistetään äskettäin perustettu Formed Fiber -liiketoimintayksikkö. Muutos tulee voimaan 1.1.2020.

Stora Enson hallitus nimitti 25.9.2019 Annica Breskyn Stora Enson toimitusjohtajaksi 1.12.2019 alkaen. Bresky oli aikaisemmin Stora Enson Consumer Board -divisioonan johtaja. Hän seuraa tehtävässä Karl-Henrik Sundströmiä, joka ilmoitti elokuussa 2019 jättävänsä tehtävänsä Stora Enson toimitusjohtajana.

Hannu Kasurinen nimitettiin 4.12.2019 Consumer Board -divisioonan johtajaksi ja konsernin johtokunnan jäseneksi ja 1.1.2020 alkaen Packaging Materials -divisioonan johtajaksi.

Gilles van Nieuwenhuyzen jätti tehtävänsä Packaging Solutions -divisioonan johtajana 6.12.2019 siirtyäkseen uusien haasteiden pariin yhtiön ulkopuolella. David Ekberg, divisioonan Corrugated Nordics -yksikön johtaja, aloitti tehtävänsä Packaging Solutions -divisioonan väliaikaisena johtajana 6.12.2019.

Jari Suominen nimitettiin Forest-divisioonan johtajaksi 1.1.2020 alkaen. Hän on edelleen myös konsernin johtokunnan jäsen. Aiemmin Suominen johti Wood Products -divisioona. Seppo Toikka, Wood Products -divisioonan strategiasta ja liiketoiminnan controlling-toiminnoista vastaava johtaja, aloitti tehtävänsä Wood Products -divisioonan väliaikaisena johtajana 1.1.2020 alkaen.

Osakepääoma

Stora Ensolla on kaksi osakesarjaa: A ja R. Kaikki osakkeet oikeuttavat saman suuruiseen osinkoon, mutta äänioikeudessa on eroja. Yhtiökokouksessa A-osakkeiden omistajalla on yksi ääni edustamaansa osaketta kohti. R-osakkeet tuottavat omistajalleen yhden äänen kymmentä osaketta kohti. Jokaisella osakkeenomistajalla on kuitenkin vähintään yksi ääni.

Vuoden 2019 aikana yhteensä 55 838 A-sarjan R-sarjaan muunnettua osaketta merkittiin kaupparekisteriin. Stora Enson liikkeeseen laskemia A-sarjan osakkeita oli 176 256 834 kappaletta ja R-sarjan osakkeita 612 363 153 kappaletta 31.12.2019. Yhtiön omistuksessa ei ollut sen omia osakkeita. Stora Enson liikkeeseen laskettuja osakkeita oli yhteensä 788 619 987. Osakkeiden äänimäärä oli vähintään 237 493 149.

Stora Enson hallituksella on valtuutus päättää Stora Enson R-sarjan omien osakkeiden hankkimisesta sekä osakeannista. Valtuutuksen nojalla hankittavien sekä liikkeeseenlaskettavien omien osakkeiden määrä on enintään 2 000 000 kappaletta, mikä vastaa noin 0,25 prosenttia kaikista yhtiön osakkeista ja 0,33 prosenttia kaikista yhtiön R-sarjan osakkeista.

Suurimmat osakkeenomistajat 31.12.2019

Äänimäärän mukaan	A-osakkeet	R-osakkeet	% osakekannasta	% äänistä
1 Solidium Oy ¹	62 655 036	21 792 540	10,7 %	27,3 %
2 FAM AB ²	63 123 386	17 000 000	10,2 %	27,3 %
3 KELA	23 825 086	973 982	3,1 %	10,1 %
4 Varma	8 513 018	1 140 874	1,2 %	3,6 %
5 MP-Bolagen i Vetlanda AB	4 826 020	1 110 000	0,8 %	2,1 %
6 Ilmarinen	3 055 000	16 570 000	2,1 %	2,0 %
7 Stiftelsen Erik Johan Ljungbergs Utbildningsfond	1 780 540	2 336 224	0,5 %	0,8 %
8 Swedbank Robur -rahastot	0	16 729 037	2,1 %	0,7 %
9 Työeläkeyhtiö Elo	0	7 909 000	1,0 %	0,3 %
10 Stiftelsen Bergslagens sjuk- och hälsovårdskassa	626 269	1 609 483	0,3 %	0,3 %
11 AFA Insurance	0	7 072 505	0,9 %	0,3 %
12 Nordea sijoitusrahastot	0	5 841 360	0,7 %	0,2 %
13 Valtion eläkerahasto	0	5 813 755	0,7 %	0,2 %
14 SEB Investment Management	0	5 769 313	0,7 %	0,2 %
15 KEVA	0	4 793 208	0,6 %	0,2 %
Yhteensä	168 404 355	116 461 281	35,6 %	75,6 %
Hallintarekisteröidyt osakkeet ³	74 608 072	467 705 419	68,8 %	51,3 %

¹ Kokonaan Suomen valtion omistama.

² Kuten Stora Ensolle on ilmoitettu.

³ Lähde: Euroclear Finland.

Lista on koottu Euroclear Finlandin ja Euroclear Swedenin toimittaman osakstiedon sekä Citibank, N.A.:n (Cit) ylläpitämän tietokannan perusteella. Nämä tiedot sisältävät ainoastaan suoraan rekisteröidyt omistukset, joten tietyt hallintarekisteröityä tai pankkiriitteliikkeen tileillä olevia omistuksia (jotka voivat olla huomattaviakin) ei voida sisällyttää. Tästä syystä lista on epätäydellinen.

Omistusmääräjakauma 31.12.2019

Lukumäärän mukaan, A-osake	Osakkeenomistajat	% osakkeenomistajista	Osakkeet	% osakkeista
1–100	5 394	52,70 %	240 338	0,10 %
101–1 000	4 216	41,20 %	1 513 068	0,90 %
1 001–10 000	587	5,70 %	1 352 742	0,80 %
10 001–100 000	29	0,30 %	563 513	0,30 %
100 001–1 000 000	0	0,00 %	0	0,00 %
1 000 001–	6	0,10 %	172 587 173	97,90 %
Yhteensä	10 232	100,00 %	176 256 834	100,00 %
Lukumäärän mukaan, R-osake	Osakkeenomistajat	% osakkeenomistajista	Osakkeet	% osakkeista
1–100	12 702	29,30 %	705 256	0,10 %
101–1 000	23 206	53,60 %	9 631 026	1,60 %
1 001–10 000	6 753	15,60 %	18 010 289	2,90 %
10 001–100 000	539	1,20 %	14 293 560	2,30 %
100 001–1 000 000	82	0,20 %	24 033 992	3,90 %
1 000 001 –	24	0,10 %	545 689 030	89,10 %
Yhteensä	43 306	100,00 %	612 363 153	100,00 %

Lähde: Euroclear Finland

Omistusjakauma 31.12.2019

	% osakekannasta	% äänistä
Solidium Oy ¹	10,7 %	27,3 %
FAM AB ²	10,2 %	27,3 %
KELA	3,1 %	10,1 %
Suomalaiset yhteisöt (pl. Solidium ja KELA)	12,5 %	8,8 %
Ruotsalaiset yhteisöt (pl. FAM)	9,3 %	6,1 %
Suomalaiset yksityiset osakkeenomistajat	4,4 %	2,6 %
Ruotsalaiset yksityiset osakkeenomistajat	4,2 %	2,7 %
ADR-todistusten haltijat	1,8 %	0,6 %
Hallintarekisteröidyt (muut kuin suomalaiset/ruotsalaiset) osakkeenomistajat	43,8 %	14,7 %

¹ Kokonaan Suomen valtion omistama

² Kuten Stora Ensolle on ilmoitettu

Näkymät ja lyhyen aikavälin riskit

Geopoliittisten epävarmuustekijöiden aiheuttamien heikentyneiden ja vaihtelevien liiketoimintaolosuhteiden odotetaan vaikuttavan Stora Ensoon myös vuonna 2020. Paperin kysynnän odotetaan jatkavan laskuaan Euroopassa ja konsernin muiden tuotteiden kysynnän odotetaan jatkuvan vaihtelevana. Pohjoismaiden poikkeuksellisen lauha talvi ja lyhentynyt jäisen maan aika voivat vaikuttaa puun korjuuseen ja kuljetuksiin. Tämä voi vaikuttaa raaka-aineen saatavuuden vakauteen ja mahdollisesti nostaa puukustannuksia tehtaillamme Pohjoismaissa. Stora Enso jatkaa aktiivista kustannustenhallintaa vuosina 2020–2021 kannattavuuden turvaamisohjelmansa kautta. Kiinteiden ja muuttuvien kustannusten säästötavoite on 275 miljoonaa euroa vuoden 2021 loppuun mennessä. Useat ammattiyhdistysliikkeet Suomessa ovat parhaillaan lakossa, minkä odotetaan vaikuttavan negatiivisesti Stora Enson tulokseen (tilanne 29.1.2020).

Stora Enso julkaisee vuosineljännesten tulosoheistukset osavuositarkastuksissaan.

Lisääntyvä kilpailu sekä paperi-, sellu-, pakkaus-, puutuote- ja raakapuumarkkinoiden tarjonnan ja kysynnän epätasapaino voivat vaikuttaa Stora Enson markkinaosuuteen ja kannattavuuteen. Muutokset maailman taloustilanteesta ja poliittisessa ilmapiirissä, markkinoiden äkkinaiset korjausliikkeet, valuuttakurssien epävakaus ja päämarkkina-alueidemme talouksien heikkeneminen voivat vaikuttaa Stora Enson tulokseen, rahavirtoihin ja taloudelliseen tilanteeseen.

Tämänhetkessä geopoliittisessa tilanteessa Yhdysvaltain ja Kiinan välisen tullisodan kärjistymisen välitön todennäköisyys on pienentynyt, mutta mahdollisuus kauppakiistan pysyvään lieventymiseen näyttää vähäiseltä.

Vähentääkseen heikentyvien geopoliittisten ja makrotaloudellisten olosuhteiden ja lisääntyvän epävarmuuden vaikutusta Stora Ensolle on kannattavuuden turvaamisohjelma, jolla tähdätään 275 milj. euron säästöihin kiinteissä ja muuttuvissa kustannuksissa vuoden 2021 loppuun mennessä.

Stora Ensolle on myönnetty useita investointitukia. Yhtiö on tehnyt tiettyjä sitoumuksia investoinneista eri maissa, esim. Suomessa, Kiinassa ja Ruotsissa. Mikäli ehdot suunnitelmille eivät täyty, paikalliset viranomaiset voivat käyttää hallinnollisia keinoja ja vaatia aiemmin myönnettyjä investointitukia takaisin tai vaatia rangaistusta Stora Ensolle. Tällaisen prosessin lopputuloksella voi olla negatiivinen vaikutus Stora Enson tulokseen.

Muut riskit ja epävarmuustekijät sisältävät muun muassa toimialan yleiset olosuhteet, kuten muutokset raaka-aineiden kustannuksissa tai saatavuudessa, energia- ja kuljetuskustannukset, odottamattomat kulut, jotka liittyvät nykyisten ja uusien ympäristö- ja muun virallisen sääntelyn noudattamiseen sekä käynnissä oleviin tai potentiaalsiin oikeudenkäynteihin, merkittävät häiriöt jollakin tuotantolaitoksellamme, yhteisyritysten liiketoimintaan olennaisesti kuuluvat riskit ja muut tekijät, joista kerrotaan Stora Enson lehdistötiedotteissa ja raportoinnissa.

Energiaherkkyysanalyysi: sähkön ja fossiilisten polttoaineiden markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 12 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liikelokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Puuraaka-aineen herkkyysanalyysi: puun hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 170 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liikelokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Sellun herkkyysanalyysi: sellun markkinahintojen 10 %:n nousulla olisi noin 115 milj. euron välitön positiivinen vaikutus operatiiviseen liikelokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Kemikaalien ja täyteaineiden herkkyysanalyysi: kemikaalien ja täyteaineiden hintojen 10 %:n nousulla olisi noin 33 milj. euron välitön negatiivinen vaikutus operatiiviseen liikelokseen seuraavan 12 kuukauden ajan.

Energian, puuraaka-aineen, sellun tai kemikaalien ja täyteaineiden hintojen laskun vaikutus olisi vastakkainen.

Valuuttakurssien herkkyysanalyysi seuraaville 12 kuukaudelle: Yhdysvaltain dollarin arvon 10 %:n vahvistumisella suhteessa euroon olisi noin 114 milj. euron välitön positiivinen vaikutus vuotuisen operatiiviseen liikelokseen. Ruotsin kruunun 10 %:n vahvistumisen vaikutus olisi 89 milj. euroa negatiivinen ja Englannin punnan 30 milj. euroa positiivinen. Valuuttakurssien heikkenemisen vaikutus olisi vastakkainen. Luvut ovat ennen suojausvaikutusta ja oletuksena on, että vain yksittäisessä valuuttakurssissa tapahtuu muutoksia.

Konsernin Brasilian-toiminnoista aiheutuu vuosittain Brasilian realissa (BRL) laskettuna noin 158 milj. euron arvoiset suojaamattomat nettokustannukset. Kiinan-toiminnoista aiheutuu vastaavasti renminbissä (CNY) laskettuna noin 42 milj. euron arvoiset suojaamattomat nettokustannukset. Valuutan arvon 10 %:n vahvistuminen heikentäisi operatiivista liikelokosta 16 milj. euroa Brasiliassa ja 4 milj. euroa Kiinassa.

Tilikauden jälkeiset tapahtumat

Henkilöstöjohtaja Malin Bendz jätti tehtävänsä Stora Ensossa 15.1.2020.

Ehdotus osingonmaksusta

Hallitus esittää varsinaiselle yhtiökokoukselle, että vuodelta 2019 maksetaan osinkoa 0,50 euroa osakkeelta.

Emoyhtiön jakokelpoinen pääoma 31.12.2019 oli 1 309 630 306,42 euroa mukaanlukien tilikauden voitto 230 302 677,26 euroa. Hallitus ehdottaa yhtiökokoukselle, että jakokelpoiset varat käytetään seuraavasti:

Jaetaan osinkoa jakokelpoisista varoista 0,50 euroa/osake, eli yhteensä 788 619 987 osakkeelta enintään	394 309 993,50 euroa
Jätetään jakokelpoisiin varoihin	915 320 312,92 euroa
Jakokelpoiset varat yhteensä 31.12.2019	1 309 630 306,42 euroa

Osinko maksetaan osakkaalle, joka osingonmaksun täsmäytyspäivänä 23.3.2020 on merkitty joko Euroclear Finland Oy:n pitämään yhtiön osakasluetteloon tai Euroclear Sweden AB:ssa rekisteröityjen osakkeiden osalta viimeksi mainitun pitämään omistajaluetteloon. Euroclear Sweden AB huolehtii osingon maksusta Euroclear Sweden AB:ssa rekisteröidyille osakkeille ja osinko maksetaan Ruotsin kruunuina. Citibank N.A. huolehtii osingon maksusta Citibank N.A.:n hallinnoimien ADR-todistusten haltijoille ja osinko maksetaan Yhdysvaltain dollareina.

Hallitus esittää yhtiökokoukselle, että osinko maksetaan arviolta 30.3.2020.

Yhtiökokous

Stora Enso Oyj:n varsinainen yhtiökokous pidetään torstaina 19.3.2020 klo 16.00 Marina Congress Centerissä, Katajanokanlaituri 6, Helsinki.

Ei-IFRS-tunnusluvut

Konsernin tärkein ei-IFRS-tunnusluku on operatiivinen liikeytulos, jonka avulla arvioidaan segmenttien tuloksia ja ohjataan niille resursseja. Operatiivinen liikeytulos koostuu segmenttien liikeytuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuudesta osakkuus- ja yhteisyritystensä liikeytuloksesta, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.

Vertailukelpoisuuteen vaikuttavat erät ovat poikkeuksellisia eriä, jotka eivät liity tavanomaiseen liiketoimintaan. Tavallisimpia vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ovat omaisuuden myyntivoitot ja -tappiot, omaisuusarvojen arvonalentumiset tai arvonalentumisten peruutukset, konserniyhtiöihin liittyvät myyntivoitot ja -tappiot, suunnitelluista uudelleenjärjestelyistä johtuvat varaukset, ympäristövaraukset, uudelleenjärjestelyistä johtuvat poistojen muutokset ja sakot. Yksittäinen vertailukelpoisuuteen vaikuttava erä ilmoitetaan normaalisti erikseen, mikäli sen tulosvaikutus on yli sentin osakkeelta.

Käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisältävät hiilidioksidin päästöoikeuksien arvostuksen, biologisten hyödykkeiden uudelleenarvostuksen sekä Stora Enson osuuden osakkuus- ja yhteisyritysten veroista ja nettorahoituseristä. Vuoden 2018 loppuun asti käyvän arvon muutokset ja liiketoimintaan kuulumattomat erät sisälsivät myös osakesidonnaiset kannustinjärjestelmät ja niihin liittyvät suojaukset. Aiempia kausia ei ole oikaistu, koska vaikutus ei ole merkittävä.

Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS) on konsernikohtainen tapa esittää liiketoiminnan rahavirta alkaen operatiivisesta EBITDasta liikeytulojen sijaan.

Rahavirtaan investointien jälkeen (ei-IFRS) kuuluvat liiketoiminnan rahavirta (ei-IFRS), pois lukien investoinnit aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin, biologisiin hyödykkeisiin sekä osakkuus- ja yhteisyrityksiin.

Tunnuslukujen laskentaperiaatteet

Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto, operatiivinen ROCE (%)	$100 \times \frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sijoitettu pääoma}^{1,2}}$
Operatiivinen sidotun pääoman tuotto, operatiivinen ROOC (%)	$100 \times \frac{\text{Operatiivinen liike-tulos}}{\text{Sidottu pääoma}^2}$
Oman pääoman tuotto, ROE (%)	$100 \times \frac{\text{Katsauskauden tulos}}{\text{Oma pääoma yhteensä}^2}$
Korolliset nettovelat	Korolliset velat - korolliset saamiset
Nettovelkaantumisaste	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Oma pääoma}^3}$
Tulos/osake (EPS)	$\frac{\text{Katsauskauden tulos}^3}{\text{Osakkeiden keskimääräinen lukumäärä}}$
Osinkosuhde ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä, %	$100 \times \frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{EPS ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä}}$
Efektiivinen osinkotuotto, %	$100 \times \frac{\text{Osakekohtainen osinko}}{\text{Osakkeen päätöskurssi}}$
Hinta/voitto-suhde (P/E), ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä	$\frac{\text{Osakkeen päätöskurssi}}{\text{EPS ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä}}$
Operatiivinen liike-tulos	Liike-tulos ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia sekä Stora Enson osuus osakkuus- ja yhteisyritystensä liike-tuloksesta ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia.
Operatiivinen EBITDA	Liike-tulos ilman biologisten hyödykkeiden arvonalentumisia, aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden poistoja ja arvonalentumista, vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia. Määritelmä sisältää vastaavat osuudet osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta.
Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan	$\frac{\text{Korolliset nettovelat}}{\text{Edellisten 12 kuukauden operatiivinen EBITDA}}$
Kiinteät kulut	Kunnossapito, henkilöstö, muut hallinnolliset kulut, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä ja käyvän arvon muutoksia
Edelliset 12 kuukautta	Raportointikauden päätöstä edeltävät 12 kuukautta
TRI (Total recordable incidents) -taajuus	Lääketieteellistä hoitoa vaatineiden tapaturmien määrä miljoonaa työtuntia kohti

¹ Sijoitettu pääoma = sidottu pääoma – nettoverovelka

² Katsauskauden keskiarvo

³ Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus

Ei-IFRS-tunnusluvut

Operatiivinen EBITDA	Operatiivinen sijoitetun pääoman tuotto (ROCE)
Operatiivinen EBITDA, %	Tulos/osake, ilman vertailukelpoisuuteen vaikuttavia eriä
Operatiivinen liike-tulos	Nettovelan suhde edellisten 12 kk operatiiviseen EBITDAan
Operatiivinen liike-tulos, %	Kiinteät kustannukset/liikevaihto
Investoinnit	Operatiivinen ROOC
Sijoitettu pääoma	Operatiivinen liiketoiminnan rahavirta
	Rahavirta investointien jälkeen

Konsernitilinpäätös

Konsernin tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2019	2018
Liikevaihto	3	10 055	10 486
Liiketoiminnan muut tuotot	5	165	92
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos		-102	125
Materiaalit ja palvelut		-5 964	-6 157
Toimituskulut ja komissiot		-904	-932
Henkilöstökulut	6	-1 331	-1 330
Liiketoiminnan muut kulut	5	-686	-526
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	229	181
Biologisten hyödykkeiden nettomuutos	12	442	-68
Poistot ja arvonalentumiset	10	-597	-479
Liiketulos	3	1 305	1 390
Rahoitustuotot	8	8	27
Rahoituskulut	8	-176	-207
Tulos ennen veroja		1 137	1 210
Tuloverot	9	-281	-221
Tilikauden tulos		856	988
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille	18	880	1 013
Määräysvallattomien omistajien osuus	19	-24	-24
Tilikauden tulos		856	988
Osakekohtainen tulos			
Laimentamaton ja laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	32	1,12	1,28

Konsernin laaja tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2019	2018
Tilikauden tulos		856	988
Muut laajan tuloksen erät			
Erät, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi			
Pääomasijoitukset käyvässä arvossa muissa laajan tuloksen erissä	14	109	97
Etuuspohjaisten järjestelyiden vakuutusmatemaattiset tappiot ja voitot	20	-78	-24
Tuloverot eristä, joita ei siirretä tulosvaikutteisiksi	9	6	5
		37	78
Erät, jotka voidaan myöhemmin siirtää tulosvaikutteisiksi			
Osakkuus- ja yhteisyritysten muiden laajan tuloksen erien osuus, joka voidaan siirtää tulosvaikutteiseksi	27	11	4
Oman pääoman nettoinvestointien muuntoerot	28	206	-36
Määräysvallattomien omistajien osuuden muuntoerot	19	0	0
Nettosijoitusten suojaukset ja lainat	28	-9	-14
Rahavirran suojaukset	27	-17	-24
Suojauskulut - optioiden aika-arvo	27	3	-2
Määräysvallattomien omistajien osuudet rahavirran suojauksista	19	0	-2
Tuloverot eristä, joita voidaan siirtää tulosvaikutteisiksi	9	2	7
		196	-68
Laaja tulos yhteensä		1 089	999
Jakautuminen:			
Emoyhtiön omistajille		1 113	1 025
Määräysvallattomille omistajille	19	-24	-27
Laaja tulos yhteensä		1 089	999

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin tase

Milj. euroa	Liite	31.12.	
		2019	2018
Varat			
Liikearvo	O 11	302	243
Muut aineettomat hyödykkeet	O 11	169	254
Aineelliset hyödykkeet	O 11	5 610	5 234
Käyttöoikeusomaisuuserät		508	0
	11	6 590	5 731
Biologiset hyödykkeet	O 12	3 627	457
Päästöoikeudet	O	37	26
Osakkuus- ja yhteisyritykset	O 13	483	1 729
Noteeratut arvopaperit	I 14	12	13
Noteeraamattomat arvopaperit	O 14	526	422
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	I 25	72	54
Laskennalliset verosaamiset	T 9	81	120
Muut pitkäaikaiset varat	O 15	37	48
Pitkäaikaiset varat		11 463	8 601
Vaihto-omaisuus	O 16	1 391	1 567
Versaamiset	T	11	9
Lyhytaikaiset korottomat saamiset	O 17	1 289	1 487
Korolliset saamiset	I 25	23	55
Rahavarat	I	876	1 130
Lyhytaikaiset varat		3 590	4 248
Varat yhteensä		15 053	12 849
Oma pääoma ja velat			
Osakepääoma	18	1 342	1 342
Ylikurssirahasto		77	77
Käyvän arvon rahasto		397	290
Kertyneet muuntoerot	28	-136	-335
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		633	633
Kertyneet voittovarot		4 236	3 694
Tilikauden tulos		880	1 013
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma		7 429	6 714
Määräsyvällattomien omistajien osuus	19	-7	18
Oma pääoma yhteensä		7 423	6 732
Työsuhteen päättymisen jälkeisiin etuuksiin liittyvät varaukset	O 20	458	401
Muut varaukset	O 22	110	101
Laskennalliset verovelat	T 9	875	168
Pitkäaikaiset korolliset velat	I 26	3 232	2 265
Muut pitkäaikaiset korottomat velat	O 23	40	34
Pitkäaikaiset velat		4 713	2 970
Pitkäaikaisten velkojen lyhennyserät	I 26	376	403
Korolliset velat	I 26	572	675
Käytössä olevat luottolimiitit	I 26	13	1
Muut varaukset	O 22	55	16
Muut korottomat velat	O 23	1 854	1 960
Verovelat	T 9	48	92
Lyhytaikaiset velat		2 917	3 147
Velat yhteensä		7 630	6 117
Oma pääoma ja velat yhteensä		15 053	12 849

O-kirjaimella merkityt erät sisältyvät sidottuun pääomaan. I-kirjaimella merkityt erät sisältyvät korollisiin nettovelkoihin. T-kirjaimella merkityt erät sisältyvät nettoverovelkaan. Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

		31.12. päättävä tilikausi	
Milj. euroa	Liite	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta			
Tilikauden tulos		856	988
Oikaisuerät:			
Verot	9	281	221
Poistot ja arvonalentumiset	10	597	479
Biologisten hyödykkeiden arvomuutokset	12	-442	68
Osakekannustimien ja optioiden suojausinstrumenttien käyvän arvon muutos		0	2
Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta	13	-229	-181
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä sijoitusten myyntivoitot/-tappiot ¹	5	172	20
Nettorahoituserät	8	168	180
Muut oikaisut		-6	-9
Osinkotuotot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	13	343	24
Saadut korot		7	3
Maksetut korot		-150	-116
Muut rahoituserät, netto		-10	-9
Maksetut tuloverot	9	-178	-152
Nettokäyttöpääoman muutos ilman ostettuja tai myytyjä liiketoimintoja		240	-428
Liiketoiminnasta kertyneet nettorahavarat		1 649	1 092
Investointien rahavirta			
Tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan hankinta vähennettynä hankituilla rahavaroilla	4	-464	-4
Osakkuus- ja yhteisyritysosuuksien hankinnat	13	-7	-29
Noteeraamattomien arvopapereiden hankinnat	14	0	-3
Rahavirta tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan myynnistä vähennettynä myydyillä rahavaroilla	4	-19	42
Rahavirta osakkuus- ja yhteisyritysten osakkeiden myynnistä	13	0	3
Rahavirta noteeraamattomien arvopapereiden myynnistä	14	6	1
Rahavirta aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myynnistä	11	12	9
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	3, 11	-510	-442
Investoinnit biologisiin hyödykkeisiin	12	-77	-83
Pitkäaikaisten saamisten nettomuutos		-18	8
Investointeihin käytetyt nettorahavarat		-1 077	-497
Rahoitusten rahavirta			
Uusien pitkäaikaisten lainojen nostot	26	870	578
Pitkäaikaisten lainojen ja vuokrasopimusvelkojen lyhennykset	26	-1 284	-358
Lyhytaikaisten lainojen muutos	26	-33	39
Maksetut osingot		-394	-323
Tytäryritysosuuksien osto määräysvallattomilta omistajilta	19	-8	-2
Määräysvallattomien omistajien oman pääoman ehtoiset sijoitukset vähennettynä osingoilla	19	-4	-2
Omien osakkeiden osto		-3	-5
Rahoitukseen käytetyt nettorahavarat		-856	-73
Rahavarojen nettomuutos			
Muuntoerot		19	4
Rahavarat tilikauden alussa, netto		1 128	603
Rahavarat tilikauden lopussa, netto		863	1 128
Rahavarat tilikauden lopussa²			
Käytössä olevat luottolimiitit vuoden lopussa		-13	-1
Rahavarat tilikauden lopussa, netto		863	1 128

¹ Erä sisältää kertyneen muuntoeron purkamisen

² Rahavarat sisältävät rahat ja pankkisaamiset, talletukset sekä muut varat, joiden alkuperäinen maturiteetti on alle kolme kuukautta. Käytössä olevat luottolimiitit sisältyvät lyhytaikaisiin velkoihin.

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Konsernin rahavirtalaskelma

Rahavirtalaskelman liitetiedot

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2019	2018
Nettokäyttöpääoman muutos:			
Varastojen muutos		161	-267
Korottomien saamisten muutos			
Lyhytaikaiset		205	-183
Pitkäaikaiset		13	-1
Korottomien velkojen muutos:			
Lyhytaikaiset		-127	36
Pitkäaikaiset		-12	-13
Nettokäyttöpääoman muutos ostetuilla tai myytyillä liiketoiminnoilla netotettuna		240	-428
Rahavarat ja pankkisaamiset:			
Käteisvarat		676	801
Muut rahavarat		199	328
Rahavarat ja pankkisaamiset		876	1 130
Ei-kassavaikutteiset investoinnit			
Investoinnit yhteensä		550	491
Maksetut investoinnit		-510	-442
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ei-kassavaikutteiset lisäykset		40	49
Tytäryritysten ja liiketoimintojen hankintojen rahavirta			
Yritysten hankintameno, kassavaikutteinen osa	4	-527	5
Hankittujen yritysten rahavarat vähennettynä käytetyillä luottolimiteillä	4	64	-1
Hankintojen nettorahavirta		-464	4
Tytäryritysten ja liiketoimintojen myyntien rahavirta			
Käteissuoritus	4	-15	44
Myytyjen yritysten rahavarat	4	-4	-2
Myyntien nettorahavirta		-19	42

Liitteet muodostavat olennaisen osan tätä konsernitilinpäätöstä.

Laskelma konsernin oman pääoman muutoksista

Milj. euroa	Käyvän arvon rahasto													
	Osake- pääoma	Ylikurssi- rahasto ja vara- rahasto	Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	Omat osakkeet	Vaiheittai- sen hankinnan uudelleen- arvostuk- sen ylijäämä	Oman pääoman ehtoiset osakkeet muissa laajan tuloksen erissä	Myytäviksi olevat sijoitukset	Rahavirran suojaukset	Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrity- ksissä	Kertyneet muunto- erot ja nettosijoi- tusten suojaukset ja lainat	Kertyneet voittovarot	Jakautu- minen emoyhtiön omistajille	Määräys- vallatto- mien omistajien osuus	Yhteensä
Oma pääoma 31.12.2017	1 342	77	633	—	4	—	205	15	-14	-288	4 034	6 008	47	6 055
IFRS 2- ja IFRS 9 -standardien käyttöönotto						205	-205				8	8		
Oma pääoma 1.1.2018	1 342	77	633	—	4	205	—	15	-14	-288	4 042	6 016	47	6 063
Tilikauden tulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 013	1 013	-24	988
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	—	—	—	—	—	97	—	-26	4	-50	-24	—	-2	-2
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	—	—	—	—	—	1	—	5	—	3	4	13	—	13
Laaja tulos yhteensä	—	—	—	—	—	98	—	-22	4	-47	993	1 026	-27	999
Osinko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-323	-323	-2	-326
Yrityssostot ja myynnit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-2	-2
Osto määräysvallattomilta omistajilta	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-2	-2	2	—
Omien osakkeiden osto	—	—	—	-5	—	—	—	—	—	—	—	-5	—	-5
Osakeperusteiset maksut	—	—	—	5	—	—	—	—	—	—	-3	2	—	2
Oma pääoma 31.12.2018	1 342	77	633	—	4	304	—	-7	-11	-335	4 706	6 714	18	6 732
Tilikauden tulos	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	880	880	-24	856
Muut laajan tuloksen erät ennen veroja	—	—	—	—	—	109	—	-14	11	197	-78	225	—	225
Muihin laajan tuloksen eriin liittyvä tulovero	—	—	—	—	—	—	—	1	—	1	6	9	—	9
Laaja tulos yhteensä	—	—	—	—	—	109	—	-13	11	198	808	1 113	-24	1 089
Osinko	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	-394	-394	-1	-395
Yrityssostot ja myynnit	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1	1
Omien osakkeiden osto	—	—	—	-4	—	—	—	—	—	—	—	-4	—	-4
Osakeperusteiset maksut	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	-3	—	—	—
Oma pääoma 31.12.2019	1 342	77	633	—	4	413	—	-20	—	-136	5 116	7 429	-7	7 423

Tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Tilinpäätöksen laadintaperiaatteet

Päätoiminnot

Stora Enso Oyj (jäljempänä "yhtiö") on suomalainen, Suomen lakien mukainen julkinen osakeyhtiö, jonka rekisteröity osoite on Kanavaranta 1, 00160 Helsinki. Yhtiön osakkeet noteerataan Nasdaq Helsingissä ja Tukholmassa. Stora Enso Oyj:n ja sen tytäryritysten (yhdessä "Stora Enso" tai "konserni") liiketoiminta jakautuu seuraaviin divisiooniin: Consumer Board, Packaging Solutions, Biomaterials, Wood Products, Paper ja Muut-segmentti. Muut-segmentti sisältää pohjoismaiset metsäosakkuusyritykset, Stora Enson osakkuuden Pohjolan Voimassa, Pohjoismaiden ja Baltian maiden tehtaiden puunhankinnan, tehdasalueisiin liittymättömät puuviljelmät sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon. Konsernin päämarkkina-alue on Eurooppa, ja liiketoiminta laajenee jatkuvasti Aasiassa ja Etelä- Amerikassa.

Yhtiön hallitus on 29.1.2020 hyväksynyt tämän tilinpäätöksen julkistettavaksi.

Laadintaperiaatteet

Stora Enson konsernitiilinpäätös on laadittu Euroopan unionin käyttöön ottaman kansainvälisen tilinpäätöskäytännön mukaisesti (International Financial Reporting Standards, IFRS). Käytäntö sisältää kansainväliset tilinpäätösstandardit (IAS) sekä International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC) tulkinnat. Stora Enson konsernitiilinpäätöksen tiedot perustuvat alkuperäisiin hankintamenoihin, lukuun ottamatta tilinpäätöksen laskentastandardeissa mainittuja poikkeuksia. Laatimisperiaatteet on esitetty yksityiskohtaisesti niihin liittyvissä liitetiedoissa ja joidenkin poikkeusten osalta tässä liitetiedossa. Konsernitiilinpäätös esitetään euroissa, joka on emoyhtiön toimintavaluutta.

Kaikki tämän konsernitiilinpäätöksen luvut on pyöristetty lähimpään miljoonaan, ellei toisin ole mainittu. Tästä syystä luvut eivät välttämättä täsmää esitettyjen summien kanssa ja saattavat poiketa myös aiemmin julkaistuista taloudellisista tiedoista.

Vuonna 2019 voimaan tulleet uudet ja muutetut standardit ja tulkinnat

Konserni on noudattanut seuraavia 1.1.2019 voimaan tulleita standardeja ja muutoksia:

- **IFRS 16 Vuokrasopimukset.** Uusi vuokrasopimuksia koskeva standardi korvasi IAS 17 -standardin ohjeistuksen ja siihen liittyvät tulkinnat, mikä on merkittävä muutos etenkin vuokralle ottajille. IFRS 16 -standardissa edellytetään, että vuokralle ottajat kirjaavat käytännössä kaikista vuokrasopimuksista tulevia vuokranmaksuja kuvastavan vuokrasopimusvelan sekä käyttöoikeusomaisuuserän. Operatiivisten vuokrasopimusten ja rahoitusleasingsopimusten luokittelusta luovutaan vuokralle ottajien osalta. Ennen siirtymistä IFRS 16 -standardiin konsernilla oli lähinnä operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltuja sopimuksia, joita ei aktivoitu, eikä Stora Ensolla ollut voimassa olevia olennaisia rahoitusleasingsopimuksia vuoden 2018 lopussa. Stora Enso toimii pääasiassa vuokralle ottajana, eikä yhtiöllä ole olennaisia vuokrasopimuksia, joissa se olisi vuokralle antaja.

IFRS 16 -standardin mukaisesti konserni arvioi sopimuksen syntyessä, onko se vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka tuottaa oikeuden käyttää sopimuksen kohteena olevaa omaisuuserää tiettyä ajanjaksona vastiketta vastaan. Vuokrasopimuksen määritelmän muutos liittyy lähinnä määräysvaltaan, ja vuokrasopimuksen määritelmän muutoksella ei ole olennaista vaikutusta konserniin.

Stora Enso otti IFRS 16 -standardin käyttöön 1.1.2019 soveltaen yksinkertaistettua lähestymistapaa, minkä takia vertailutietoja ei oikaista ja ne raportoidaan IAS 17 -standardin ja IFRIC 4 -tulkinnan mukaisesti. IFRS 16 -standardin käyttöönoton vaikutus kirjattiin taseeseen 1.1.2019. Siirtymässä vuokrasopimusvelat arvostetaan jäljellä olevien vuokramaksujen nykyarvoon, diskontattuna konsernin lisäluoton korolla. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen määrän oikaistuna lähinnä sopimuksen alkamispäivänä tai sitä aikaisemmin maksetuilla vuokrilla. Konserni kohdistaa sopimuksen perusteella maksetun vastikkeen kuhunkin vuokrasopimuksen komponenttiin ja erottaa muille kuin vuokrasopimuskomponenteille kuulumattomat osuudet, jos ne ovat tunnistettavissa.

Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan alun perin hankintamenoon, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen määrän oikaistuna lähinnä aloituspäivänä tai aikaisemmin maksetuilla vuokrilla. Myöhemmin käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan tasapoitomenetelmällä sopimuksen alkamispäivästä joko käyttöoikeusomaisuuserän taloudellisen vaikutusajan päättymiseen tai vuokratuotannon loppuun mennessä, sen mukaan kumpi näistä on aikaisempi. Lisäksi käyttöoikeusomaisuuserää oikaistaan vuokrasopimusvelan tietyillä uudelleen määrittämisillä. Käyttöoikeusomaisuuserät testataan arvonalentumisen varalta IAS 36 -standardin (Omaisuuserien arvon alentuminen) mukaisesti.

Vuokrasopimusvelat arvostetaan alun perin alkamispäivänä maksamattomien vuokrien nykyarvoon diskontattuna konsernin lisäluoton korolla. Sovellettu vuokratuotanto vastaa ajanjaksoa, jonka ajan vuokrasopimus ei ole purettavissa, lukuun ottamatta tilanteita, joissa konserni tulee kohtuullisen varmasti hyödyntämään uusimisoptiota tai jatkamaan sopimusta. Vuokrasopimusvelat kirjataan jaksotettuun hankintamenoon efektiivisen koron menetelmällä. Vuokrasopimusvelat uudelleen määritetään pääasiassa silloin, kun tulevat vuokranmaksuerät muuttuvat indeksi- tai korkomuutoksen takia tai kun konsernin arvio mahdollisen jatko-option käytöstä muuttuu. Kun vuokrasopimusvelka uudelleen määritetään, oikaistaan käyttöoikeusomaisuuserän kirjanpitoarvoa yleensä vastaavasti.

Konserni on päättänyt olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuseriä ja vuokrasopimusvelkoja lyhytaikaisista sopimuksista, joiden sopimuskausi on enintään 12 kuukautta, ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä sisältävistä sopimuksista. Konserni soveltaa myös helpotusta vuonna 2019 päättyvien sopimusten kirjaamisesta. Konserni tulkitsee arvoltaan vähäisiä kohteita koskevan helpotuksen sisältävät sopimukset, joissa omaisuuserä ei ole Stora Ensolle olennainen. Arvio siitä, onko omaisuuserä olennainen ja kuuluuko se IFRS 16 -standardin kirjaamisvaatimusten piiriin, perustuu käsitteellisen viitekehityksen ja IAS 1 -standardin olennaisuuskonseptiin. Arvoltaan vähäiset kohteet sisältävät pääasiassa IT- ja toimistolaitteita, tiettyjä ajoneuvoja ja koneita sekä muita arvoltaan vähäisiä eriä. Konserni kirjaa näihin sopimuksiin liittyvät vuokramaksut kuluksi tasasuuruksina erinä vuokratuotannon aikana. Lisäksi konserni on arvioinut vuokratuotannon pituutta jälkikäteen, jos vuokrasopimus sisältää jatkomahdollisuuden.

IFRS 16 -standardiin siirryttäessä vuokrasopimukset, jotka aikaisemmin luokiteltiin IAS 17 -standardin mukaisesti operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi, johtivat käyttöoikeusomaisuuserien ja vuokrasopimusvelkojen kirjaamiseen. Se johti myös operatiivisten kustannusten laskuun sekä poistojen ja korkokulujen nousuun. IFRS 16 -standardin mukaan vuokrasopimusvelan korko-osuudesta maksettu osuus esitetään osana liiketoiminnan rahavirtaa ja vuokrasopimusvelan pääoman osalta maksettu osuus esitetään osana rahoituksen rahavirtaa. IFRS 16 -standardin käyttöönotolla ei ole vaikutusta kokonaisnettorahavirtaan. Stora Enson olennaisimmat,

käyttöönoton hetkellä aktivoidut vuokrasopimukset koostuvat maanvuokrista (~55 %), operatiivista koneista ja laitteista (~30 %) ja kiinteistöistä (~15 %).

Diskonttaamattomat operatiiviset vuokravastuut vuoden 2018 lopussa olivat 731 milj. euroa. Siirtymässä IFRS 16 -standardiin konserni kirjasi 525 milj. euron arvosta lisää vuokrasopimusvelkoja. Tilikauden alun kertyneisiin voittovaroihin ei ole tehty oikaisua IFRS 16 -standardiin siirtymisen takia. Painotettu keskimääräinen diskonttokorko oli 4,1 %.

Milj. euroa	1.1.2019
Operatiiviset vuokravastuut 31.12.2018	731
Diskontattuna lisäluoton korolla 1.1.2019	544
31.12.2018 kirjatut rahoitusleasingvelat	1
Lyhytaikaiset vuokrasopimukset	-9
Arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä koskevat sopimukset	-16
Muut*	5
1.1.2019 kirjatut vuokrasopimusvelat	526
31.12.2018 kirjatut rahoitusleasingvelat	-1
IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä kirjatut vuokrasopimusvelat	525

* Vuokrakausien oikaisu (esimerkiksi jatko-optiot), muihin kuin vuokrasopimuksiin kuuluvien osuukien erottaminen ja muuttuvat vuokrat, jotka eivät sisälly vuokrasopimusvelan arvostamiseen.

Konserni kirjasi 530 milj. euron arvosta lisää käyttöoikeusomaisuuseriä 1.1.2019. Määrään sisältyvät ennakkoon maksetut 5 milj. euron vuokratulot, jotka esitettiin kertyneinä kustannuksina taseessa ennen siirtymää ja uudelleenluokiteltiin käyttöoikeusomaisuuseriksi IFRS 16 -standardin käyttöönoton myötä. Lisäksi tietyt maankäytösopimukset, määrältään 80 milj. euroa, luokiteltiin IFRS 16 -siirtymässä vuokrasopimuksiksi. Sopimukset käsiteltiin ennen IFRS 16 -siirtymää aineettomina hyödykkeinä. Kaikki järjestelyihin liittyvät velat on yritys aikaisemmillä kausilla ja luokittelulla ei ole vaikutusta vuokrasopimusvelkaan tai tuloslaskelmaan. Lisätietoja käyttöoikeusomaisuuseristä ja vuokrajärjestelyistä on liitteessä 11 (Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet), vuokrasopimusveloista liitteessä 26 (Korolliset velat) ja vuokrasopimusten kuluista liitteessä 5 (Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut).

- Muilla IFRS-standardien ja niiden tulkintojen muutoksilla ei ole olennaista vaikutusta konserniin.

Konsolidointiperiaatteet

Konsernitiilinpäätös sisältää emoyhtiö Stora Enso Oyj:n lisäksi kaikki konsernin määräysvallassa olevat yhtiöt. Määräysvalta toteutuu kun:

- konsernilla on valta sijoituskohteessa,
- konserni altistuu muuttuville tuotoille tai sillä on oikeus muuttuviin tuottoihin osallisuutensa perusteella sijoituskohteessa ja
- konsernilla on kyky käyttää valtaansa tuottoihinsa vaikuttaakseen.

Jos tiedot ja olosuhteet viittaavat siihen, että edellä mainituissa kolmessa määräysvaltaelementissä on tapahtunut muutoksia, konserni arvioi määräysvaltansa sijoituskohteessa uudelleen. Yrityssotot kirjataan hankintamenomenetelmällä siten, että ostettu yritys yhdistellään konsernitiilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, kun määräysvalta tytäryhtiöön syntyy. Yrityssmyynneissä puolestaan myytävä yritys on mukana konsernitiilinpäätöksessä siihen päivään asti, kunnes määräysvalta menetetään. Tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot on esitetty liitteessä 30 (Konserniyhtiöt 31.12.2019).

Kaikki konsernin sisäiset liiketapahtumat, saamiset, velat, realisoitumattomat sisäiset katteet ja konsernin sisäinen voitonjako eliminoidaan konsernitiilinpäätöksessä. Tytäryhtiöiden, yhteisjärjestelyiden ja osakkuus- ja yhteisyritysten tiilinpäätösten laatimisperiaatteita muutetaan tarvittaessa Stora Enson laatimisperiaatteiden mukaisiksi. Määräysvallattomien omistajien osuudet esitetään oman pääoman erillisenä osana.

Osakkuus- ja yhteisyritykset, joissa Stora Ensolla on huomattava vaikutusvalta, on yhdistetty konsernitiilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Tällöin konsernitulokseen sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyrityksen tuloksesta vähennettynä liikearvon arvonalentumisilla. Nämä ovat yhtiöitä, joissa konsernilla on huomattava vaikutusvalta, muttei määräysvaltaa. Huomattava vaikutusvalta tarkoittaa valtaa osallistua yhtiön taloudelliseen ja operatiiviseen päätöksentekoon ilman määräysvaltaa tai yhteistä määräysvaltaa kyseiseen päätöksentekoon. Näistä yhtiöistä tärkeimmät on esitetty liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Osakkuus- ja yhteisyrityksen kirjanpitoarvo kuvastaa konsernin osuutta osakkuusyrityksen nettovarallisuudesta lisättynä hankinnasta aiheutuneella poistamattomalla liikearvolla. Jos konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyrityksen tappioista on yhtä suuri tai suurempi kuin sijoituksen kirjanpitoarvo, osakkuusyritysosakkeet merkitään taseeseen nolla-arvoon. Konsernin osuuden ylittäviä tappioita ei oteta huomioon, ellei konserni ole velvollinen täyttämään sellaisia osakkuusyrityksen velvoitteita, jotka konserni on taannut tai joihin se muutoin on sitoutunut.

Yhteinen määräysvalta on järjestelyn määräysvallan sopimusperusteista jakamista, joka toteutuu ainoastaan silloin, kun kyseessä olevaa toimintaa koskeva päätös vaatii määräysvallan jakavien kumppaneiden yksimielisen hyväksynnän.

Yhteiset toiminnot ovat yhteisjärjestelyjä, joissa kumppaneilla, joilla on yhteinen määräysvalta järjestelyyn, on oikeus järjestelyyn liittyviin omaisuuseriin ja velkoja koskevia valtoitteita. Yhteisyritys on yhteisjärjestely, jossa kumppaneilla, joilla on yhteinen määräysvalta järjestelyyn, on oikeuksia järjestelyyn liittyvään nettovarallisuuteen.

Konsernilla on kaksi yhteistä toimintaa: Veracel ja Montes del Plata. Yhteisen toiminnon osapuolena konserni yhdistelee rivi riviltä -menetelmällä varat, velat, tuotot ja kulut, jotka liittyvät sen osuuteen yhteisessä toiminnossa.

- Veracel on Stora Enson ja Suzanon yhteisomistuksessa (50 % / 50 %) oleva Brasiliassa sijaitseva yhtiö. Sellutehdas tuottaa 1,2 milj. tonnia valkaistua eukalyptussellua vuodessa. Molemmilla omistajilla on oikeus puoleen tehtaan tuotannosta. Eukalyptus hankitaan pääasiassa yhtiön omilta viljelmiltä. Tehtaan tuotanto käynnistyi toukokuussa 2005. Suurin osa konsernin osuudesta sellutoimituksia toimitetaan Stora Enson tehtaille Eurooppaan ja Kiinaan.
- Montes del Plata on Stora Enson ja Araucón yhteisomistuksessa (50 % / 50 %) oleva Uruguayssa sijaitseva yhtiö. Montes del Platan sellutehtaan vuotuinen kapasiteetti on 1,4 milj. tonnia valkaistua eukalyptussellua. Stora Enson osuus, 700 000 tonnia, myydään kokonaisuudessaan markkinaselluksi. Eukalyptus hankitaan pääasiassa yhtiön omilta viljelmiltä. Tehdas aloitti toimintansa kesäkuussa 2014.

Tuloutusperiaate

Liikevaihto sisältää tuotteiden, raaka-aineiden ja palvelujen myynnistä saadut tuotot oikaistuina välillisillä veroilla, myynnin oikaisuerillä ja valuuttamääräisen myynnin kurssieroilla. Tuotot tavaroiden myynnistä tuloutetaan sillä hetkellä, kun tuotteen tai palvelun määräysvalta siirtyy asiakkaalle eikä konsernilla ole enää valvonta- eikä määräysvaltaa tuotteeseen. Yleensä tämä tarkoittaa hetkeä, jona tuote on toimitettu sovitun toimituslausekkeen mukaisesti asiakkaalle.

Stora Enson toimitusehdot perustuvat Incoterms 2010 -toimituslausekekokoomaan, joka on Kansainvälisen kauppakamarin julkaisema toimituslausekkeiden määritelmien kokoelma. Konsernin myyntiä koskevat yleisimmät toimituslausekkeet ovat:

- D-lausekkeet, joiden mukaan konsernin on toimitettava tuotteet ostajalle sovitun paikkaan valitun säännön mukaisesti. Tällöin myynnin toteutumishetki on toimitus ostajalle.
- C-lausekkeet, joiden mukaan konserni järjestää ja maksaa kuljetuksen sovitun määräpaikkaan sekä maksaa tietyt muut kulut. Konsernin vastuu tuotteista kuitenkin päättyy, kun tuotteet on luovutettu rahdinkuljettajalle käytettävän lausekkeen mukaisesti. Myynti katsotaan toteutuneeksi, kun myyjä luovuttaa tavarat rahdinkuljettajalle sovitun määräpaikkaan kuljettamista varten.
- F-lausekkeet, joiden mukaan ostaja järjestää kuljetuksen ja vastaa siitä. Myynnin toteutumishetki on tuotteiden toimittaminen ostajan paikkaamalle kuljettajalle sovitun paikkaan.

Jos paikalliset säännöt johtavat yllä olevista säännöistä poikkeavaan laskutukseen, tämän ennakkotuoton vaikutus on laskettu ja oikaistu. Stora Enson liikevaihto koostuu pääosin tuotteiden myynnistä, ja tuotto kirjataan tyypillisesti silloin, kun Stora Enso siirtää näiden tuotteiden määräysvallan asiakkaalle. Palveluista saadut tuotot kirjataan, kun palvelu on suoritettu. Lisätietoja Stora Enson päätoiminnoista, joista konserni luo tuottoja ja joiden mukaan liikevaihto eritellään, esitellään liitteessä 3 (Tiedot segmenteittäin).

Muut kuin euromääräiset liiketoimet

Muut kuin euromääräiset liiketoimet kirjataan kirjanpitoon toteutuspäivän kurssiin. Kunkin kuukauden päättyessä muut kuin euromääräiset saamiset ja velat arvostetaan kuukauden lopun kurssiin. Liiketaapahtumien valuuttakurssierot kirjataan vastaaville tuloslaskelmatilille liikevoittoon ja rahoitusvarojen ja -velkojen valuuttakurssierot kirjataan nettomääräisinä rahoitustuottoihin ja -kuluihin, paitsi silloin, kun ne täyttävät rahavirtasuojauksen, nettoinvestointien suojauksen tai nettoinvestointilainojen kriteerit ja kirjataan omaan pääomaan. Ei-monetaaristen rahoitusvarojen, kuten oman pääoman ehtoisten osakkeiden käypään arvoon arvostaminen muiden laajan tuloksen erien kautta, muuntoerot on kirjattu omaan pääomaan.

Raportointivaluutan muunto

Konserni toimii kansainvälisillä markkinoilla ja altistuu siten valuuttakurssien vaihteluille, jotka liittyvät sijoituksiin euroalueen ulkopuolisissa tytäryhtiöissä, osakkuus- ja yhteisyrityksissä. Tytäryhtiöiden, joiden toiminta- ja tilinpäätösvaluutta on muu kuin euro, tuloslaskelmat muunnetaan konsernin raportointivaluuttaan tilikauden keskipäivän mukaan. Näiden yritysten taseet muunnetaan raportointivaluuttaan tilinpäätöspäivän kurssiin mukaan. Euroalueen ulkopuolella sijaitseviin tytäryhtiöihin, yhteisjärjestelyihin ja osakkuus- ja yhteisyrityksiin tehtyjen nettomääräisten sijoitusten muuntoerot ja näitä sijoituksia tehokkaasti suojaavien rahoitusinstrumenttien arvostukset kirjataan suoraan kertyneisiin muuntoeroihin omassa pääomassa, kuten on esitetty konsernin laajassa tuloslaskelmassa sekä liitteessä 28 (Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus). Yritysmyyntien tai lopettamisten (likvidaatio) yhteydessä kertyneet muuntoerot sisällytetään myyntivoittoon tai -tappioon. Kertynyttä muuntoeroa kirjataan tuloslaskelman kautta myös liiketoimintayksikön osittaisen myynnin yhteydessä.

Tulevat standardimuutokset, jotka ovat EU:n hyväksymiä mutta eivät olleet voimassa vielä vuonna 2019

- Muutokset IAS 1 -standardiin ja IAS 8 -standardiin: Olennaisuuden määritelmä. Muutokset selkeyttävät olennaisuuden määritelmää ja yhdenmukaistavat käsitteellisessä viitekehyksessä ja itse standardeissa käytettyä määritelmää. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2020. Konserni arvioi parhaillaan näiden muutosten vaikutusta.
- Muutokset IFRS-standardien käsitteelliseen viitekehykseen. Uudistettu käsitteellinen viitekehys sisältää: uuden arvostamista koskevan luvun, ohjeistuksia taloudellisen suorituskyvyn raportointiin, parannettuja määritelmiä ja ohjeistusta (erityisesti velan määritelmän osalta) sekä selvennyksiä tärkeisiin aihealueisiin, kuten johtaminen, varovaisuus ja epävarmuuden huomioiminen talousraportoinnissa. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2020. Muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.

Tulevat standardimuutokset, jotka eivät olleet voimassa eivätkä EU:n hyväksymiä vielä vuonna 2019

- Muutokset IFRS 3 -standardiin: Liiketoimintojen yhdistäminen. Muutokset auttavat yhtiöitä määrittelemään, koostuuko hankinta liiketoiminnasta vai omaisuuserien ryhmästä. Muutettu määritelmä painottaa, että liiketoiminnan tuotos tarkoittaa tavarain ja palvelujen tuottamista asiakkaalle, kun taas edellinen määritelmä keskittyi sijoittajille ja muille osinkojen, alhaisempien kustannusten ja muiden taloudellisten etujen muodossa kertyvään tuottoon. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2019. Muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- Muutokset IFRS 9 -standardiin, IAS 39 -standardiin ja IFRS 7 -standardiin. Muutokset liittyvät korkokantojen vertailuarvoja koskevaan uudistukseen ja vaativat laadullisia ja määrällisiä tietoja, jotta tilinpäätöksen käyttäjät ymmärtävät, mikä vaikutus korkokantojen vertailuarvojen uudistuksesta johtuvalla epävarmuudella on yhteisön suojaussuhteisiin. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2020. Muutoksilla ei odoteta olevan olennaista vaikutusta konsernitilinpäätökseen.
- IFRS 17 -standardi: Vakuutus sopimukset. Tämä standardi korvaa standardin IFRS 4, joka mahdollistaa tällä hetkellä useita erilaisia käytäntöjä vakuutus sopimuksen kirjaamisen osalta. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2021. Standardi ei ole konsernin kannalta merkityksellinen.
- Muilla julkaistavilla standardien muutoksilla tai tulkinnoilla ei uskota olevan merkittävää vaikutusta konsernitilinpäätökseen tai julkaistaviin tietoihin.

Liite 2. Johdon harkintaa edellyttävät laatimisperiaatteet ja arvioihin liittyvät epävarmuustekijät

Arvioiden käyttö

Laadittaessa konsernitilinpäätöstä kansainvälisen tilinpäätöskäytännön periaatteiden mukaisesti yhtiön johto joutuu tekemään arvioita ja oletuksia. Ne vaikuttavat taseessa esitettäviin omaisuus- ja velkamääriin, ehdollisten varojen ja velkojen esittämiseen tilinpäätöksessä sekä tilikaudelta esitettäviin tuottoihin ja kuluihin. Arviot perustuvat kokemukseen ja lukuisiin muihin oletuksiin, joiden uskotaan olevan asianmukaisia. Todellinen tulos ja ajoitus voivat siis poiketa arvioista. Yhtiön johto uskoo, että tässä liitteessä mainitut laskentaperiaatteet edustavat asioita, jotka vaativat arviointia ja joissa eriyvä arvio voi vaikuttaa suurestikin raportoituun tulokseen.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, omaisuuserän kerrytettävissä oleva rahamäärä määritetään ja sitä verrataan sen kirjanpitoarvoon. Omaisuuserän kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi arvioidaan käypä arvo vähennettynä myynnistä aiheutuvilla kuluilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän. Käyttöarvo lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä, joka on herkkä diskonttauskoron sekä odotettujen tulevien rahavirtojen muutoksille. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalysistä on liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Yhtiön johto uskoo, että arvioidut käyvät arvot ja taloudellinen vaikutusaika sekä taustalla olevat oletukset ovat riittävän tarkkoja, vaikka arviot voivatkin vaikuttaa merkittävästi raportoituuihin lukuihin. Yrityskaupan yhteydessä käytetään ulkopuolista neuvonantajaa arvioimaan merkittävien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden käypiä arvoja ja avustamaan niiden taloudellisen vaikutusajan määrittämisessä.

Liikearvo

Jokaiselle rahavirtaa tuottavalle yksikölle tai niiden ryhmälle allokoitu liikearvo testataan vähintään kerran vuodessa. Mahdollinen arvonalentuminen mitataan diskontattujen rahavirtojen menetelmällä (käyttöarvo). Tässä menetelmässä käytetään arvioita tulevista rahavirroista jokaisessa rahavirtaa tuottavan yksikön tai niiden ryhmän raportointiyrityksissä. Menetelmä sisältää muun muassa arvioita tulevasta hinnoittelusta, tuotantotasoista, kustannuksista, markkinoiden kysynnästä ja tarjonnasta, kunnossapitoinvestoinneista sekä oletuksen keskimääräisestä painotetusta pääomakustannuksesta. Arvioitujen rahavirtojen netto nykyarvolaskelmissa käytettävä diskonttokorko ennen veroja vastaa keskimääräistä painotettua pääomakustannusta.

Konserni on määritellyt vaihteluille herkkimmät arviot, joiden muutokset voivat vaikuttaa olennaisesti hyödykkeiden käypiin arvoihin tai liikearvoon ja täten johtaa arvonalentumiseen. Arviot koskevat odotettuja myyntihintoja, tuotekustannusten odotettua inflaatiota ja diskonttokorkoa. Lisätietoja arvonalentumistestauksessa käytettävistä tärkeimmistä oletuksista sekä herkkyyksianalysistä on liitteessä 10 (Poistot ja arvonalentumiset).

Biologiset hyödykkeet

Konsernilla on biologisia hyödykkeitä tytäryhtiöissä, yhteisissä toiminnoissa sekä osakkuus- ja yhteisyrityksissä. IAS 41 Maatalous -standardi edellyttää, että biologiset hyödykkeet, kuten kasvava puusto, kirjataan käypään arvoon vähennettynä myyntihetken arvioiduilla menoilla. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen diskontattujen rahavirtojen pohjalta kestävän metsänhoidon perusteella ja yhden syklin kasvupotentiaalin huomioon ottaen. Diskontattuja rahavirtoja varten tarvitaan kasvua, puunkorjuuta, myyntihintaa ja myynnin kustannuksia sekä diskonttokorkoa koskevia arvioita, ja näiden tekijöiden muutokset kirjataan konsernin tuloslaskelmaan. Suorien omistuksien ja yhteisten toimintojen muutokset kirjataan biologisten hyödykkeiden nettomuutoksen alle. Konsernin osakkuus- ja yhteisyritysten omistusten muutokset kirjataan riville Osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Biologisten hyödykkeiden arvoa määrittäessään tytäryhtiöiden, yhteisten toimintojen ja yhteis- ja osakkuusyritysten johdot tekevät paikkansapitävät arviot tulevista hintatasoista sekä myynti- ja kustannusnäköymistä. Myös metsän kasvua on analysoitava säännöllisesti, jotta voitaisiin arvioida korjattavissa olevan puun määrä ja metsän nykyinen kasvuvauhti. Liitteessä 12 (Biologiset hyödykkeet) on tarkempia tietoja.

Määräysvallan arviointi yhteisissä toiminnoissa ja osakkuusyrityksissä

Veracel ja Montes del Plata kuvataan liitteessä 1 (Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet) yhteisiksi toiminnoiksi. Stora Enson omistusosuus molemmissa yhtiöissä on 50 %. Yhteinen toiminto -tulkinta perustuu osakassopimuksiin, jotka antavat Stora Ensolle oikeuden tuotto-osuuteen ja saattavat konsernin välilliseen vastuuseen veloista, koska maksukykyimme sellusta vaikuttaa velkojen rahoituskykyyn. Yhteiset toiminnot kirjataan konsernitilinpäätökseen suhteellisella rivi riviltä -menetelmällä.

Osakkuus- ja yhteisyritykset yhdistellään konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Stora Ensolla ei ole yhtiöissä määräysvaltaa yksin tai muiden osapuolten kanssa, mistä syystä se raportoi merkittävät vähemmistöosuutensa edelleen osakkuusyrityksenä. Nämä yhtiöt esitellään liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Jos rahoitusvarojen ja rahoitusvelkojen käypää arvoa ei voi määrittää suoraan julkisesti noteeratuista markkinahinnoista, käytetään muita arvostusmenetelmiä, kuten diskontatun rahavirran menetelmää, transaktiokertoimia, Black-Scholes-mallia tai Gordonin mallia. Tärkeimpiä arviointiperusteita ovat muun muassa tulevat rahavirratt, luottoriski ja volatiliiteetti. Näitä tekijöitä koskevien oletusten muutokset voivat vaikuttaa rahoitusinstrumenttien kirjattuun käypään arvoon. Sijoitukset noteeraamattomien yritysten, kuten Pohjolan Voima Oy:n (PVO), vieraan pääoman ehtoihin ja oman pääoman ehtoihin instrumentteihin muodostavat merkittävän osan konsernin varoista, ja ne edellyttävät johdolta erityisen huolellista arviointia. Näitä on käsitelty tarkemmin liitteissä 14 (Oman pääoman ehtoiset instrumentit) ja 24 (Rahoitusriskien hallinta).

Tuloverot

Verosaamiset ja -velat tarkistetaan säännöllisin väliajoin ja erotus oikaistaan tarvittaessa. Johdon arvion mukaan tulevia veroseuraamuksia varten on tehty riittävät varaukset ajankohtaisten tietojen, olosuhteiden ja verolainsäädännön perusteella. Mikäli veroasemaan liittyvät seikat kyseenalaistetaan tai ne lakkaavat olemasta voimassa, tulokset voivat olla erilaisia ja niillä voi olla merkittävä vaikutus raportoituihin summiin konsernitilinpäätöksessä. Katso tarkempia tietoja liitteestä 9 (Tuloverot).

Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Yhtiön eläkevastuun ja kulujen määrittäminen vaatii tiettyjen oletusten valitsemista. Vakuutusmatemaatikot käyttävät näitä oletuksia laskiessaan kyseisiä vastuuta. Oletuksiin sisältyvät muun muassa diskonttokorko, oletettu palkkatason nousu ja oletettu elinikä. Riippumattomat vakuutusmatemaatikot määrittävät tuloslaskelmaan kuluksi kirjattavat summat. Jos todelliset tulokset kuitenkin poikkeavat alkuperäisistä arvioista, erotus sekä oletusten tai muiden muuttujien mahdollisten muutosten vaikutus kirjataan suoraan omaan pääomaan konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Liitteessä 20 (Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet) on tarkempia tietoja eläkevastuulaskelmissa käytetyistä oletuksista.

Ympäristövaraukset

Konserni on tehnyt tiedossa olevista ympäristövastuista varauksia, jos oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite on olemassa, perustuen johdon arvioon ympäristön kunnostustoimenpiteiden kustannuksista. Näiden kustannusten ajankohdasta ja summasta ei ole täyttä varmuutta, joten lopulliset vastuut voivat poiketa merkittävästi alkuperäisestä arviosta. Lue liitteestä 22 (Muut varaukset) tarkempia tietoja varauksista.

Liite 3. Tiedot segmenteittäin

Stora Enson raportoivat segmentit ovat sen Consumer Board-, Packaging Solutions-, Biomaterials-, Wood Products- ja Paper-divisioonat sekä Muut-segmentti. Segmentit heijastavat konsernin hallintorakennetta ja tapaa, jolla Stora Enson toimitusjohtaja, joka on vastuussa resurssien allokoinnista sekä operatiivisten segmenttien suorituksen arvioinnista, tarkastelee säännöllisesti taloudellisia tietoja. Kustannukset, tuotot, varat ja velat kohdistetaan liiketoimintasegmenteille johdonmukaisesti. Segmenttien väliset liiketoimet perustuvat markkinaehtoihin, ja ne eliminoidaan konsolidoinnin yhteydessä.

Raportoitavien segmenttien toiminnot ovat:

Consumer Board

Consumer Board -divisioona haluaa olla kansainvälinen tiennäyttävä korkealaatuisessa ensikuitukartongissa. Tavoitteemme on olla halutuin kumppani asiakkaille ja brändin omistajille sekä korkealaatuissa pakkauksissa että graafisissa loppukäyttökohteissa. Laaja kartonki- ja päällystevalikoimamme soveltuu erilaisiin kuluttajille suunnattuihin pakkauskonsepteihin ja käyttötarkoituksiin, kuten neste- ja elintarvikepakkauksiin sekä lääkkeiden ja ylellisyystuotteiden pakkauksiin.

Packaging Solutions

Packaging Solutions -divisioona tarjoaa kuitupohjaisia kartonkimateriaaleja ja aaltopahvipakkauksia sekä palveluita, jotka on suunniteltu monenlaisiin käyttötarkoituksiin. Uusiutuvat ja korkealaatuiset pakkausratkaisumme palvelevat johtavia jatkojalostajia, brändin omistajia ja jälleenmyyjiä, myös verkkokaupassa mukana olevia, jotka haluavat optimoida suorituskykyään, edistää innovaatiota ja parantaa vastuullisuuttaan.

Biomaterials

Biomaterials-divisioona tarjoaa laajan valikoiman sellulaatuja paperin, kartongin, pehmopapereiden sekä tekstiilien ja hygieniatuotteiden valmistajien tarpeisiin. Divisioonan tavoitteena on maksimoida mäntyöljyn, biomassasta saatavan tärpätin sekä muiden prosessin sivutuotteiden liiketoimintapotentiaali. Vahvan innovaatiopanostuksemme ansiosta kaikilla biomassan jakeilla, kuten sokereilla ja ligniinillä, on useita sovellusmahdollisuuksia.

Wood Products

Wood Products -divisioona on johtava innovatiivisten puupohjaisten ratkaisujen tarjoaja. Tuotevalikoima kattaa kaikki rakentamisen osa-alueet, kuten massiivipuu-elementit ja puukomponentit. Tarjontaan kuuluu myös laaja sahatavaravalikoima sekä pelletit vastuulliseen lämmitykseen. Kehitteillä oleva biokomposiittien tuotevalikoima hyödyntää mahdollisuuksia vähentää muovien teollisuus- ja kuluttajatuotteissa ja luo potentiaalia erilaisiin vaativiin ulkoisiin käyttökohteisiin kilpailukykyisesti.

Paper

Stora Enso on Euroopan toiseksi suurin paperintuottaja, jolla on vakiintunut asiakaskunta ja laaja tuotevalikoima painetun viestinnän tarpeisiin ja toimistokäyttöön. Asiakkaat hyötyvät Stora Enson laajasta sekä kierrätys- että ensikuidusta valmistettujen paperien valikoimasta ja vahvasta kokemuksesta, osaamisesta ja asiakastuesta.

Muut

Muut-segmentti sisältää konsernin metsäomistukset Ruotsissa, suomalaisen metsäosakkuusyritys Tornatorin, Stora Enson osakkuuden energiayhtiö Pohjolan Voimassa (PVO), Pohjoismaiden ja Baltian maiden tehtaiden puunhankinnan, tehdasalueisiin liittymättömät puuviljelmät sekä konsernin yhteiset palvelut ja hallinnon.

Liikevaihto segmenteittäin

	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä	Ulkoinen	Sisäinen	Yhteensä
Milj. euroa	2019			2018		
Consumer Board	2 547	16	2 563	2 608	14	2 622
Packaging Solutions	1 223	24	1 247	1 318	26	1 344
Biomaterials	1 193	271	1 464	1 233	402	1 635
Wood Products	1 457	112	1 569	1 497	125	1 622
Paper	2 800	56	2 856	3 004	62	3 066
Muut	835	2 561	3 396	826	2 599	3 425
Sisäisten myyntien eliminoinnit		-3 040	-3 040		-3 228	-3 228
Yhteensä	10 055	0	10 055	10 486	0	10 486

Liikevaihdon erittely

Milj. euroa	2019	2018
Tuotemyynnit	9 935	10 346
Palvelumyyynnit	120	140
Yhteensä	10 055	10 486

Tuote- ja palvelumyynnit segmenteittäin

Milj. euroa		2019	2018
Consumer Board	Tuotemyynnit	2 551	2 611
	Palvelumyynnit	12	11
Packaging Solutions	Tuotemyynnit	1 244	1 340
	Palvelumyynnit	3	4
Biomaterials	Tuotemyynnit	1 436	1 610
	Palvelumyynnit	28	25
Wood Products	Tuotemyynnit	1 550	1 619
	Palvelumyynnit	19	3
Paper	Tuotemyynnit	2 842	3 043
	Palvelumyynnit	14	23
Muut	Tuotemyynnit	2 459	2 430
	Palvelumyynnit	937	995
Segmenttien välinen myynti	Tuotemyynnit	-2 146	-2 307
	Palvelumyynnit	-894	-922
Yhteensä		10 055	10 486

Liiketulos segmenteittäin

		31.12. päättyvä tilikausi	
		Liiketulos	
Milj. euroa		2019	2018
Consumer Board		247	230
Packaging Solutions		141	244
Biomaterials		180	425
Wood Products		92	164
Paper		154	234
Muut		491	93
Yhteensä		1 305	1 390
Nettorahoituserät		-168	-180
Tulos ennen veroja		1 137	1 210
Tuloverot		-281	-221
Tilikauden tulos		856	988

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät, poistot ja arvonalentumiset, arvonalentumisen peruutukset sekä myyntivoitot/ -tappiot ja investoinnit segmenteittäin

		31.12. päättyvä tilikausi					
		Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät		Poistot ja arvonalentumiset sekä niiden peruutukset, myyntivoitot/-tappiot		Investoinnit	
Milj. euroa		2019	2018	2019	2018	2019	2018
Consumer Board		1 765	1 557	164	154	128	128
Packaging Solutions		924	799	59	67	155	102
Biomaterials		1 929	1 857	144	94	114	89
Wood Products		517	454	55	34	54	65
Paper		888	901	125	111	87	68
Muut		567	163	49	19	41	39
Yhteensä		6 590	5 731	597	479	579	491

Liikearvo segmenteittäin

		31.12. päättyvä tilikausi			
		Liikearvo		Arvonalentumiset	
Milj. euroa		2019	2018	2019	2018
Consumer Board		18	0	0	0
Packaging Solutions		19	19	0	0
Biomaterials		49	34	0	0
Wood Products		117	107	0	0
Paper		100	83	0	0
Muut		0	0	0	0
Yhteensä		302	243	0	0

Henkilöstö keskimäärin

Segmentti	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Consumer Board	4 129	4 156
Packaging Solutions	7 617	7 750
Biomaterials	1 752	1 731
Wood Products	4 106	4 038
Paper	4 861	4 957
Muut	3 631	3 435
Yhteensä	26 096	26 067

Maa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Itävalta	999	970
Baltian maat	1 362	1 270
Belgia	529	525
Tšekki	941	929
Suomi	6 615	6 596
Ranska	33	34
Saksa	975	990
Puola	2 136	2 103
Venäjä	1 125	1 108
Espanja	14	15
Ruotsi	5 215	5 168
Muu Eurooppa	230	222
Eurooppa yhteensä	20 175	19 930
Brasilia	418	431
Kiina (ml. Hongkong)	4 890	5 092
Intia	0	0
Yhdysvallat	95	89
Uruguay	314	317
Muut maat	205	208
Yhteensä	26 096	26 067
Henkilöstö tilikauden lopussa	25 141	26 129

Ulkoinen liikevaihto kohteen ja alkuperämaan mukaan

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Liikevaihto kohteen mukaan		Liikevaihto alkuperämaan mukaan		Liikevaihdon nettovirrat maittain	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Itävalta	276	295	393	408	117	113
Baltian maat	256	258	274	316	18	58
Belgia	120	140	256	259	136	119
Tšekki	159	149	241	262	82	113
Tanska	105	133	19	21	-86	-112
Suomi	580	583	3 357	3 511	2 776	2 928
Ranska	460	506	15	16	-445	-490
Saksa	1 317	1 385	439	461	-878	-924
Italia	418	400	0	0	-418	-400
Alankomaat	276	282	0	0	-276	-282
Puola	504	552	510	579	6	27
Venäjä	305	300	230	222	-75	-78
Espanja	239	282	0	0	-239	-282
Ruotsi	956	1 003	2 987	3 037	2 030	2 034
Yhdistynyt kuningaskunta	458	491	16	15	-442	-476
Muu Eurooppa	876	903	99	83	-777	-820
Eurooppa yhteensä	7 308	7 662	8 835	9 190	1 527	1 528
Australia/Uusi-Seelanti	168	192	36	2	-132	-190
Brasilia	70	70	300	360	230	290
Kiina (ml. Hongkong)	904	932	483	498	-421	-434
Japani	290	285	0	0	-290	-285
Lähi-itä	241	261	0	0	-241	-261
Uruguay	25	23	371	424	346	401
Yhdysvallat	281	236	27	12	-254	-224
Muut maat	768	825	3	0	-765	-825
Yhteensä	10 055	10 486	10 055	10 486	0	0

Varat ja sijoitettu pääoma maittain

Milj. euroa	31.12.			
	Varat yhteensä		Sijoitettu pääoma	
	2019	2018	2019	2018
Itävalta	174	169	102	96
Baltian maat	136	121	113	108
Belgia	223	235	130	143
Tšekki	151	148	126	121
Suomi	4 378	4 347	2 715	2 623
Saksa	337	362	-15	15
Puola	573	585	436	435
Venäjä	192	161	126	104
Ruotsi	5 129	2 958	3 546	1 992
Muu Eurooppa	98	111	51	77
Eurooppa yhteensä	11 390	9 197	7 330	5 714
Brasilia	387	377	357	353
Kiina (ml. Hongkong)	1 359	1 433	1 212	1 082
Uruguay	1 735	1 609	1 624	1 543
Yhdysvallat	109	147	62	115
Muut maat	73	86	48	17
Yhteensä	15 053	12 849	10 632	8 824

Sijoitettu pääoma lasketaan vähentämällä nettoverovelat sidotusta pääomasta.

Sidotun pääoman ja taseen varojen täsmäytys

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Sidottu pääoma	11 462	8 955
Koroton vieras pääoma	2 516	2 512
Korolliset saamiset	982	1 252
Verosaamiset	92	129
Yhteensä	15 053	12 849

Sidotun pääoman erät (O-erät) on merkitty taseen yhteyteen, ja ne sisältävät aineelliset ja aineettomat hyödykkeet, käyttöoikeusomaisuuserät, biologiset hyödykkeet, päästöoikeudet, noteeraamattomat osakkeet, muut pitkäaikaiset varat, vaihto-omaisuuden, lyhytaikaiset liikesaamiset ja lyhytaikaiset korottomat velat, varaukset ja muut pitkäaikaiset korottomat velat.

Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät, poistot ja arvonalentumiset, arvonalentumisen peruutukset sekä myyntivoitot/ - tappiot ja investoinnit maittain

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet ja käyttöoikeusomaisuuserät		Poistot ja arvonalentumiset sekä niiden peruutukset, myyntivoitot/-tappiot		Investoinnit	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Itävalta	121	104	8	6	9	5
Baltian maat	67	47	7	6	24	11
Belgia	172	183	27	25	8	6
Tšekki	119	111	6	4	4	2
Suomi	1 492	1 364	179	183	278	230
Saksa	280	273	27	26	25	9
Puola	415	406	31	28	25	24
Venäjä	80	64	8	6	13	13
Ruotsi	1 292	815	120	88	136	142
Muu Eurooppa	10	3	0	2	0	0
Eurooppa yhteensä	4 048	3 370	414	374	523	442
Brasilia	179	185	19	20	11	6
Kiina (ml. Hongkong)	953	790	70	49	15	23
Uruguay	1 324	1 268	44	33	27	19
Yhdysvallat	77	117	47	3	3	1
Muut maat	9	1	3	0	0	0
Yhteensä	6 590	5 731	597	479	579	491

Liite 4. Yrityssostot ja -myynnit

Laadintaperiaatteet

Yrityssostot kirjataan hankintamenomenetelmällä siten, että ostettu yritys yhdistellään konsernitilinpäätökseen siitä päivästä lähtien, kun määräysvalta tytäryhtiöön syntyy. Yritysmyynteissä puolestaan myytävä yritys on mukana konsernitilinpäätöksessä siihen päivään asti, kunnes määräysvalta menetetään.

Yrityssostot

Milj. euroa	2019	2018
Hankittu nettovarallisuus		
Rahavarat	64	1
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	332	0
Biologiset hyödykkeet	2 598	0
Käyttöpääoma	-28	0
Verosaamiset ja -velat	-598	1
Korolliset saamiset ja velat	-793	0
Hankitun nettovarallisuuden käypä arvo	1 575	2
Hankintameno, kassavaikutteinen osa	527	5
Hankintameno, ei-kassavaikutteinen	1 106	0
Hankintameno yhteensä	1 633	5
Hankitun nettovarallisuuden käypä arvo	-1 575	-2
Aiemmin omistettu osuus	0	2
Liikearvo	57	5
Yritysten hankintamenosta johtuva negatiivinen rahavirta	-527	-5
Hankittujen tytäryritysten rahavarat	64	1
Hankinnan rahavirta, vähennettynä hankituilla rahavaroilla	-464	-4

Yrityskaupat - Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestely

Bergvik Skog AB:n tytäryhtiö Bergvik Väst AB jaettiin 31.5.2019 osinkona Bergvik Skog AB:n osakkeenomistajille. Samana päivänä konserni osti muilta osakkeenomistajilta 20 % Bergvik Väst AB:n osakkeista, minkä jälkeen konsernin omistusosuus Bergvik Väst AB:ssä oli 69,8 %. Samanaikaisesti Bergvik Väst AB jakautui ja Stora Ensosta tuli uuden tytäryhtiön ainoa omistaja. Uusi tytäryhtiö omistaa noin 69,8 % entisen Bergvik Väst AB:n varoista ja veloista. Uuden tytäryhtiön hankintapäivämäärä on 31.5.2019. Liiketoimen seurauksena Stora Enson suorat metsäomistukset Ruotsissa ovat 1,4 milj. hehtaaria, josta 1,15 milj. hehtaaria on tuottavaa metsämaata.

Yksilöitävissä olevien varojen ja velkojen käyvät arvot hankintahetkellä esitetään alla olevassa taulukossa:

Milj. euroa	69,8 %:n omistusosuuden hankinta Bergvik Väst AB:stä
Rahavarat vähennettynä luottolimiiteillä	64
Maa-alueet	305
Muut aineelliset hyödykkeet	8
Biologiset hyödykkeet	2 598
Käyttöpääoma	-35
Verovelat	-598
Korolliset velat	-793
Hankitun nettovarallisuuden käypä arvo	1 550
Hankintameno, kassavaikutteinen osa	500
Käypä arvo 49,8 %:n osakeomistuksesta Bergvik Väst AB:ssa, ei-kassavaikutteinen	1 106
Hankintameno yhteensä	1 605
Hankitun nettovarallisuuden käypä arvo	-1 550
Liikearvo	56
Hankinnasta johtuva negatiivinen rahavirta	-500
Hankittujen tytäryritysten rahavarat vähennettynä luottolimiiteillä	64
Rahavirta tytäryritysten osakkeiden ja liiketoiminnan ostosta vähennettynä saaduilla rahavaroilla	-436

Osinkona saatujen osakkeiden käypä arvo määriteltiin Bergvik Väst AB:n hankitun nettovarallisuuden arvon perusteella, jossa biologisten hyödykkeiden ja maa-alueiden käyvät arvot arvioitiin diskontatun rahavirran menetelmällä. Hankintataseeseen sisältyy myös laskennallinen verovelka.

Hankitun omaisuuden, velkojen ja liikearvon käyvät arvot 31.12.2019 on määritetty alustavasti ennen hankitun omaisuuden käyvän arvon tarkastelun loppuun saattamista, joka suoritetaan yhdistämisen jälkeen. Tarkastelu koskee lähinnä biologisten hyödykkeiden arvostamista ja niihin liittyviä laskennallisia verovelkoja.

Alustava liikearvo edustaa kilpailukyisen raaka-aineen saatavuuden varmistamisen arvoa pitkällä aikavälillä Ruotsissa. Suora omistus antaa Stora Ensolle paremman näkyvyyden omaan puunhankintaansa ja kauppa antaa konsernille paremmat mahdollisuudet kehittää kestävää metsänhoitoa ja vahvistaa konsernin kilpailukykyä. Liikearvo on kohdistettu hankinnasta hyötyviin divisiooniin. Tarkastelujaksoon liittyvät oikaisut vuonna 2019 sisältävät 75 milj. euron lisäyksen biologisiin hyödykkeisiin, 8 milj. euron lisäyksen verovelkoihin, 21 milj. euron vähennyksen liikearvoon, 48 milj. euron lisäyksen ei-kassavaikutteiseen hankintamenoon ja 1 milj. euron vähennyksen kassavaikutteiseen hankintamenoon. Tarkastelujaksoon liittyvät oikaisut liittyvät pääasiassa biologisten hyödykkeiden arvostukseen, jota on päivitetty kuvastamaan paremmin hankinta-ajankohdan olosuhteita.

Lähes kaikki hankitun yrityksen tuotot ovat Stora Enson näkökulmasta sisäisiä. Hankitun yrityksen tulos on raportoitu vuoden ensimmäisen viiden kuukauden osalta konsernin tuloksessa osana osuutta osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta. Näin ollen siinäkin tapauksessa, että hankinta olisi tehty 1.1.2019, sillä ei olisi ollut merkittävää vaikutusta konsernin liikevaihtoon ja tulokseen vuonna 2019. Hankintaan liittyvät transaktiokulut vuonna 2019 olivat 3 milj. euroa ja ne kirjattiin liiketoiminnan muihin kuluihin. Järjestelyyn liittyen -171 milj. euroa kertyneitä oman pääoman muuntoeroja uudelleenluokiteltiin tuloslaskelman kautta. Lisäksi osuuteen osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta kirjattiin 129 milj. euron nettovoitto.

Konserni omistaa 49,8 % Bergvik Skog AB:n osakkeista. Omistus raportoidaan edelleen osakkuus- ja yhteisyrityksenä. Lisätietoja esitetään liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Yrityssostot - Muut

Syyskuussa 2019 Stora Enso osti määräysvallattomia osuuksia Stora Enso China Packaging -yhtiöstä. Stora Enso omisti aikaisemmin 90 % China Packaging Group -emoyhtiöstä, ja hankinnan myötä konsernin omistus nousi 100 %:iin. China Packaging sisältyy Packaging Solutions -divisioonaan. Liiketoimella ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Toukokuussa 2019 ja erillisenä Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelystä Stora Enso osti myös Bergvik Skog AB:lta 100 % sen taimitarhaliiketoiminnasta Bergvik Skog Plantor AB:stä, kolme tuuliturbiiniprojektia ja kiinteistöyhtiötä. Ostetut yhtiöt esitetään segmentissä Muut. Liiketoimilla ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Joulukuussa 2018 Stora Enso osti määräysvallattomia osuuksia VLAR Papier NV -yhtiöstä. Stora Enso omisti aikaisemmin 65 % yhtiöstä, ja hankinnan myötä konsernin omistus nousi 100 %:iin. Liiketoimella ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Lokakuussa 2018 Stora Enso nosti omistustaan ruotsalaisessa Cellutech AB:ssä 100 %:iin. Yhtiö on erikoistunut selluun, mikrokuituselluun ja muihin puukomponentteihin perustuvien uusien materiaalien ja sovellusten kehittämiseen. Stora Enso omisti aikaisemmin 22 % osakkeista. Cellutech kuuluu Biomaterials-divisioonaan. Liiketoimella ei ollut merkittävää taloudellista vaikutusta konserniin.

Konserniyritysten ja liiketoimintojen myynnit

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Myyty nettovarallisuus		
Rahavarat	4	2
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet	8	38
Käyttöpääoma	3	-2
Korolliset saamiset ja velat	-43	0
Määräysvallattomien omistajien osuus	11	-1
Myytyjen yritysten ja liiketoimintojen nettovarot	-16	38
Myyntihinta yhteensä	-15	44
Kertyneiden muuntoerojen tuloutus	3	-27
Transaktiokulut	0	-1
Nettotulos	4	-22
Emoyhtiön omistajille kuuluva osuus	4	-22
Jakautuminen määräysvallattomille omistajille	0	0

Stora Enso allekirjoitti 25.7.2019 sopimuksen, jolla se myi 60 %:n omistusosuutensa Dawangin paperitehtaasta Kiinassa yhteisyrityskumppanilleen Shandong Huatai Paperille. Stora Enso Huatai (Shandong) Paper Co Ltd operoi Dawangin paperitehdasta Kiinassa ja aloitti toimintansa vuonna 2008. Myynti saatiin päätökseen lokakuussa 2019. Vuoden 2019 kolmannella neljänneksellä konserni kirjasi 5 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen alentaakseen kauppahinnan nettovarallisuuden arvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Stora Enson lopullinen osakkeiden myynnistä maksama hinta oli 17 milj. euroa. Lisäksi 3 milj. euroa kertyneiden valuuttakurssien muuntoeroista luokiteltiin omasta pääomasta tuloslaskelmaan kaupantekopäivänä. Stora Enso Huatai Paper oli osa Paper-divisioona.

Lokakuussa 2019 Stora Enso myi 100 % osakkeistaan ruotsalaisessa tytäryhtiössään Skaftåsen Vindkraft AB:ssä. Yhtiö ostettiin toukokuussa 2019 Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelyn yhteydessä. Skaftåsen Vindkraft AB oli osa segmenttiä Muut. Liiketoimella ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Joulukuussa 2018 Stora Enso myi 100 % omistuksestaan ruotsalaisessa tytäryhtiössään June Emballage AB:ssä yhtiön toimivalle johdolle. June Emballage on erikoistunut valmistamaan pieniä eriä räätälöityjä aaltopahvipakkauksia kuljetustarpeisiin ja se oli osa Packaging Solutions -divisioona. Liiketoimella ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Stora Enso myi 8.8.2018 osakkeensa Dongguan E-creative Industrial Co. Ltd:ssä Dongguan An Shen Investment Co. Ltd:lle. Stora Ensonlla oli aikaisemmin 51 %:n omistusosuus yhtiössä. Liiketoimella ei ollut merkittävää vaikutusta konserniin.

Stora Enso allekirjoitti 28.3.2018 sopimuksen, jolla se myi koko 100 %:n osakeomistuksensa Brasiliassa sijaitsevasta Rio Grande do Sul -puunhankintayhtiöstä Copa Florestal III FIP Multiestrategialle. Lopullinen kauppahinta osakkeiden myynnistä oli 30 milj. euroa. Vuonna 2017 konserni kirjasi 5 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen alentaakseen kauppahinnan netto-omaisuuden arvoa kerrytettävissä olevaan rahamäärään. Kauppa saatiin päätökseen vuoden 2018 toisen neljänneksen aikana. Kaupasta syntyi tappiota 28 milj. euroa, mikä johtui kertyneiden valuuttakurssien muuntoeroista, jotka vapautettiin pääomasta kaupantekopäivän tuloslaskelman kautta. Rio Grande do Sul oli osa Muut-segmenttiä.

Liite 5. Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Laadintaperiaatteet

Tutkimus ja kehitys

Tutkimusmenot kirjataan kuluksi toteutumishetkellä, ja ne sisältyvät konsernin tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Kehitysmenot kirjataan myös kuluksi toteutumishetkellä, ellei voida varmistua siitä, että niistä saadaan taloudellista hyötyä tulevaisuudessa, jolloin ne aktivoidaan aineettomina hyödykkeinä ja poistetaan niihin liittyvän tuottokauden aikana.

Saadut valtionavustukset

Aineellisten hyödykkeiden ostoon liittyvät valtionavustukset vähennetään hyödykkeen hankintahinnasta ja nettohankintameno aktivoidaan taseeseen. Muut valtionavustukset kirjataan systemaattisesti tulona jaksoille, joilla niitä vastaava kustannus syntyy.

Päästöoikeudet ja päästökauppa

Konserni on osallisena Euroopan unionin päästökaupassa, jossa sille on allokoitu tietty määrä hiilidioksidipäästöoikeuksia tietyille ajanjaksoille. Päästöoikeudet lisäävät konsernin aineettomien hyödykkeiden ja valtionavustuksien määrää sekä velvoittavat konsernin luovuttamaan toteutusjaksolla toteutuneita päästöjä vastaavan päästöoikeusmäärän. Päästöoikeudet on kirjattu aineettomiin hyödykkeisiin konsernin saadessa ne haltuunsa, ja niiden arvostus perustuu tuon päivän käypään arvoon (tason 1). Jos päästöoikeuksien markkina-arvo laskee merkittävästi niiden kirjanpitoarvon alle ja lasku katsotaan pysyväksi, arvonalentuminen kirjataan oikeuksista, joita konserni ei aio käyttää sisäisesti. Varaus päästöoikeuksien palautusvelvoitteen täyttämiseksi perustuu toteutuneisiin päästöihin, ja palautusvelvoitteen täyttämiseen käytetään saatuja päästöoikeuksia kirjanpitoarvolla laskettuna. Mahdolliset yli menevät päästöt arvostetaan aikajakson lopun markkinahinnalla.

Toteutuneet päästöt kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan materiaaleihin ja palveluihin allokointipäivän käyvällä arvolla. Markkinoilta ostetut päästöoikeudet kirjataan hankintahintaan. Vastaavasti liiketoiminnan muihin tuottoihin kirjataan vastaavan kokoinen hyvitys, jonka johdosta allokoitujen päästöjen vaikutus eliminoiduu. Täten tuloslaskelmaan ei synny ilmaisjaossa allokoitujen päästöoikeuksien osalta tulosvaikutusta, mikäli toteutuneet päästöt ovat ilmaisjaossa saatujen päästöjen suuruiset. Mahdollinen tulosvaikutus syntyy ainoastaan allokation ylittävien päästöjen vuoksi tehdyistä lisäostoista, ylijäämäoikeuksien myynnistä, toteutuneiden päästöjen ollessa ilmaisjaossa saatuja päästöoikeuksia pienemmät tai sellaisten oikeuksien arvonalentumisesta, joita ei tarvita sisäiseen käyttöön.

Ympäristösertifikaatit

Konserni on osallisena vihreän energian tuotanto-ohjelmassa, jossa tietyille Ruotsissa, Belgiassa ja Puolassa toimiville tehtailla myönnetään vihreitä sertifikaatteja tuotettujen vihreän energian megawattituntien perusteella. Vihreät sertifikaatit määritetään tuotetun uusiutuvan energian mukaisesti. Sertifikaateilla voidaan käydä erillään kauppaa tuotetusta energiasta. Useat maat käyttävät vihreitä sertifikaatteja tarkoituksena tuoda vihreän sähkön tuotantoa lähemmäksi markkinatalouden toimintatapoja sen sijaan, että ne tukisivat byrokraattisempia investointitukia tai syöttötariffeja. Sertifikaatit myönnetään useimmiten ilman veloitusta ja niitä voidaan kaupata paikallisesti markkinoilla ja näin kompensoida osaa tuotantokustannuksista. Vihreitä sertifikaatteja kaupataan usein energian jakelijoille, joilla on velvollisuus ostaa tietty määrä hankkimastaan energiasta uusiutuvista energian lähteistä. Vihreät sertifikaatit todistavat, että energia on tuotettu uusiutuvista lähteistä.

Vihreät sertifikaatit arvostetaan taseessa myöntämispäivän markkinahintaan. Vihreät sertifikaatit kirjataan taseen ennakkomaksuihin ja siirtosaamisiin. Vastaava velka kirjataan taseen siirtovelkoihin. Näin ollen markkinahinnan muutoksella ei ole tulosvaikutusta. Tulosvaikutus kirjataan ainoastaan sertifikaatin myynnin yhteydessä.

Liiketoiminnan muut tuotot ja kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Liiketoiminnan muut tuotot		
Päästöoikeudet	50	32
Vihreiden sertifikaattien myynti	26	32
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden myyntivoitot	2	4
Noteeraamattomien osakkeiden osingot ja myyntivoitot	2	0
Vakuutuskorvaukset	7	4
Vuokrat ja muut	68	14
Saadut valtionavustukset	9	6
Yhteensä	165	92
Liiketoiminnan muut kulut		
Maksetut vuokrat	34	96
Tutkimus ja kehitys	100	104
Luottotappiot, netotettuina peruutuksilla	9	8
Kertyneiden muuntoerojen tuloutus	185	28
Materiaalit ja palvelut		
Päästöoikeuksien käyttö ja myyntitappiot	33	23

Konserni kirjasi liiketoiminnan muihin tuottoihin 50 (32) milj. euroa päästöoikeuksista. Materiaaleihin ja palveluihin kirjattiin 33 (23) milj. euron kulu, joka liittyy tuotannon hiilidioksidipäästöjen kustannukseen. Myydyistä päästöoikeuksista saadut tulot olivat yhteensä 17 (8) milj. euroa, ja konsernin hallussa tilikauden lopussa olleiden ylijäämäoikeuksien arvo oli 4 (3) milj. euroa.

Konserni saa lisäksi tuottoa Belgian, Ruotsin ja Puolan uusiutuvasta energiantuotannosta. Näiden perusteella konserni on oikeutettu vihreisiin sertifikaatteihin, jotka liittyvät investointeihimme uusiutuvaan energiaan edellä mainituissa maissa. Vihreät sertifikaatit

myydään eteenpäin sähkönjakelijoille, jotta ne täyttäisivät uusiutuvilla energianlähteillä tuotetulle energialle asetetut kiintiöt. Vihreiden sertifikaattien myynnistä saadut tulot olivat yhteensä 26 (32) milj. euroa.

Alkaen 1.1.2019 vuokrasopimuskulut sisältävät 13 milj. euroa lyhytaikaisiin vuokrasopimuksiin liittyviä kuluja, 19 milj. euroa vähäisiä omaisuuseriä koskevia vuokrasopimuksia ja 3 milj. euroa muuttuvia vuokria, joita ei sisällytetä vuokrasopimusvelan arvoon. Vuokrasopimuskulut sisältävät myös vuokrasopimuksiin sisältyviä palvelumaksuja, joita ei sisällytetä vuokrasopimusvelan arvoon. Tarkempia tietoja kertyneistä muuntoeroista luettavissa liitteessä 4 (Yritysostot ja -myynnit).

Tilintarkastajan palkkiot ja palvelut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	4	4
Palkkiot oheispalveluista	0	0
Palkkiot veropalveluista	0	0
Muut palkkiot	0	1
Yhteensä	4	5

Konsernin tilintarkastus- ja neuvontapalkkiot olivat 4 (5) milj. euroa, joka maksettiin päävastuulliselle tilintarkastajalle PwC:lle. Tilintarkastuspalkkiot liittyvät tilinpäätöksen lakisääteiseen tilintarkastukseen tai siihen läheisesti liittyviin tavanomaisiin palveluihin. Palkkiot tilintarkastuksen oheispalveluista aiheutuvat sellaisista palveluista, jotka liittyvät tilintarkastukseen ja joilla pyritään varmentamaan tilinpäätöksen oikeellisuutta.

Liite 6. Henkilöstökulut

Henkilöstökulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Palkat ja palkkiot	1 004	1 000
Eläkkeet (ks. alla)	166	170
Osakeperusteiset maksut (liite 21)	3	7
Muut pakolliset henkilöstökulut	136	134
Muut vapaaehtoiset henkilöstökulut	21	19
Yhteensä	1 331	1 330

Eläkkeet

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Etuuspohjaiset järjestelyt	10	10
Maksupohjaiset järjestelyt	156	160
Yhteensä	166	170

Keskimääräinen henkilöstömäärä vuonna 2019 oli 26 096 (26 067). Eläkekulut on eritelty tarkemmin liitteessä 20 (Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet).

Vuonna 2019 osakeperusteisista optio-ohjelmista kirjattu kulu oli 3 (7) milj. euroa. Osakeperusteiset maksut koostuvat osakekannustimista ja niihin liittyvistä suojausinstrumenteista, ja niitä on käsitelty tarkemmin liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät). Johtoryhmän ja hallituksen palkkiot on esitetty liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot).

Liite 7. Hallituksen ja johdon palkkiot

Hallituksen ja valio- ja toimikuntien palkkiot

	31.12. päättävä tilikausi				Jäsenyydet valiokunnissa
	2019	2018			
Tuhatta euroa (ennen veroja)	Rahana maksetut	Osakkeina maksetut ¹	Yhteensä ⁴	Yhteensä	
Hallituksen jäsenet 31.12.2019					
Jorma Eloranta, puheenjohtaja	140	77	217	200	Palkitseminen, nimitys ^{2,3} , talous ja tarkastus
Hans Stråberg, varapuheenjohtaja	71	44	115	109	Palkitseminen, nimitys ^{2,3}
Elisabeth Fleuriot	58	30	88	78	Talous ja tarkastus
Hock Goh	50	30	80	78	Vastuullisuus ja yritysetiikka
Mikko Helander	44	30	74	0	
Christiane Kuehne	54	30	84	86	Vastuullisuus ja yritysetiikka
Antti Mäkinen	50	30	80	86	Palkitseminen
Richard Nilsson	65	30	95	93	Talous ja tarkastus
Göran Sandberg	50	30	80	78	Vastuullisuus ja yritysetiikka
Entiset hallituksen jäsenet					
Anne Brunila (14.3.2019 saakka)	0	0	0	82	
Hallituksen palkkiot yhteensä¹	582	331	913	891	

¹ 40 % hallituksen palkkioista, poislukien valiokuntien palkkiot, maksettiin vuonna 2019 markkinoilta ostettuina Stora Enson R-osakkeina, jotka jakautuivat seuraavasti: puheenjohtaja 6 695 R-osaketta, varapuheenjohtaja 3 801 R-osaketta ja muut jäsenet 2 580 R-osaketta kukin. Konsernilla ei ole hallituksen jäsenten palkkioksi saamien osakkeiden hallussa pitämistä koskevaa virallista ohjeistusta.

² Stora Enson varsinainen yhtiökokous nimitti vuonna 2016 osakkeenomistajien nimitystoimikunnan toimimaan, kunnes toisin päätetään. Osakkeenomistajien nimitystoimikunnassa on työjärjestyksen mukaisesti neljä jäsentä: hallituksen puheenjohtaja, hallituksen varapuheenjohtaja ja kaksi muuta jäsentä, jotka nimittävät vuosittain 31.8. osakasluettelon mukaiset kaksi suurinta osakkeenomistajaa (kumpikin yhden). Osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsenille ei makseta erillistä palkkiota.

³ Nimitystoimikunnan puheenjohtaja on FAM AB:n nimittämä Marcus Wallenberg. Harri Sailas on Solidium Oyj:n nimittämä osakkeenomistajien nimitystoimikunnan jäsen. Jorma Eloranta ja Hans Stråberg valittiin osakkeenomistajien nimitystoimikuntaan hallituksen puheenjohtajana ja varapuheenjohtajana.

⁴ Yhtiö maksaa tämän lisäksi yhtiökokouksen päätöksen mukaisesti varainsiirtoveron jokaisen jäsenen osakehankinnasta, mikä katsotaan myös verotettavaksi tuloksi.

Stora Enson varsinainen yhtiökokous on nimittänyt osakkeenomistajien nimitystoimikunnan toimimaan, kunnes toisin päätetään, ja valmistelemaan vuosittain yhtiökokoukselle ehdotuksia, jotka liittyvät hallituksen jäsenten lukumäärään, hallituksen puheenjohtajaan, varapuheenjohtajaan ja jäseniin, hallituksen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja jäsenten palkitsemiseen ja hallituksen valiokuntien puheenjohtajien ja jäsenten palkitsemiseen.

Hallituksen osakeomistukset 31.12.2019

	Osakkeiden määrä ¹	
	A	R
Hallituksen jäsenet 31.12.2019		
Jorma Eloranta, puheenjohtaja	1 150	27 076
Hans Stråberg, varapuheenjohtaja		41 291
Elisabeth Fleuriot		23 731
Hock Goh		28 484
Mikko Helander		4 298
Christiane Kuehne		8 292
Antti Mäkinen		4 717
Richard Nilsson		20 834
Göran Sandberg		6 792
Osakkeiden määrä yhteensä	1 150	165 515

¹ Hallituksen jäsenten lähipiireillä ei ole Stora Enson osakkeita.

Myös seuraava henkilö toimi hallituksen jäsenenä 2019

	Osakkeiden määrä hallituksen jäsenyyden päättyessä	Hallituksen jäsenyyden päättymispäivä
Anne Brunila	20 121	14.3.2019

Johtoryhmän palkat, palkkiot ja omistukset

Seuraavassa taulukossa ovat mukana johtokunnan jäsenille vuoden aikana maksetut palkat ja palkkiot sekä tilikaudella ansaitut osakekannustimet. Yhtiö suosittelee ja odottaa, että toimitusjohtaja ja johtokunnan jäsenet omistavat Stora Enson osakkeita ainakin yhden perusvuosipalkan arvoa vastaavan määrän. Siksi on suositeltavaa, että palkkiona saatuja osakkeita ei myydä, ennen kuin tämä taso on saavutettu.

Johtoryhmän palkkiot vuonna 2019 olivat yhteensä 11,7 (12,2) milj. euroa. Johtokunnan jäsenten kokonaismäärä oli 11 (12) vuoden 2019 lopussa.

Henkilökohtaisten eläkejärjestelyjensä mukaisesti johtoryhmän jäsenten on mahdollista jäädä eläkkeelle 65 vuoden iässä. Eläkkeet ovat jäsenten kotimaiden lainsäädännön mukaisia. Johtoryhmän jäsenillä on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on yhtiö.

Palkitsemisvaliokunta tarkasti ja vahvisti vuoden 2018 lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmiin ja vuosien 2016–2018 pitkän aikavälin kannustinjärjestelmiin liittyvät taloudellisten tavoitteiden tulokset helmikuussa pidetyssä kokouksessa. Hallitus hyväksyi tulokset helmikuussa.

Liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät) on tarkempia tietoja Stora Enson johdon ja työntekijöiden kannustinohjelmista ja optiojärjestelmistä.

Johtoryhmän palkkiot

31.12. päättävä tilikausi							
2019				2018			
Tuhatta euroa	Toimitusjohtaja ¹	Entinen toimitusjohtaja ^{2,4}	Muut ³	Johtoryhmä yhteensä	Toimitusjohtaja	Muut	Johtoryhmä yhteensä
Palkitseminen⁷							
Vuosipalkka	75	887	3 756	4 717	905	3 589	4 494
Asumiskulut (toteutuneet)	0	0	0	0	0	22	22
Muut etuudet	2	19	373	394	20	385	405
Irtisanomiskorvaus	0	0	0	0	0	0	0
Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät ⁶	0	571	1 467	2 039	611	1 089	1 700
Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät ⁶	0	566	1 508	2 073	845	2 431	3 276
	77	2 043	7 104	9 224	2 381	7 516	9 897
Eläkekulut							
Lakisääteiset eläkejärjestelyt	23	62	1 396	1 481	66	1 296	1 362
Vapaaehtoiset eläkejärjestelyt ⁵	0	464	539	1 003	478	447	925
	23	526	1 934	2 484	544	1 743	2 287
Palkat ja palkkiot yhteensä	100	2 569	9 038	11 708	2 925	9 259	12 184

¹ Toimitusjohtajan palkitseminen muodostuu Annica Breskyä koskevista suorituksista 1.12.2019 alkaen.

² Entisen toimitusjohtajan palkitseminen muodostuu Karl-Henrik Sundströmiä koskevista suorituksista kuluneelta kaudelta hänen toimitusjohtajakautensa päättymiseen (30.11.2019) saakka.

³ Summat sisältävät Annica Breskyä koskevat suoritukset 30.11.2019 saakka ja Gilles van Nieuwenhuyzenia koskevat suoritukset 6.12.2019 saakka. Johtoryhmän uutta jäsentä Hannu Kasurista koskevat suoritukset on sisällytetty 4.12.2019 alkaen.

⁴ Entisen toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmien vuoden 2019 tavoitteiden täyttymiseen liittyvä maksusuoitus tullaan tekemään maaliskuussa 2020. Entinen toimitusjohtaja ei saanut irtisanomiskorvausta tai muita korvauksia toimitusjohtajakautensa päättyessä.

⁵ Entinen toimitusjohtaja kuuluu ruotsalaiseen johtajien eläkeohjelmaan, jossa kaikkien osallistujien eläkekertymät ovat rahastoimattomia. Eläkevastuu on laskettu ja vakuutettu Ruotsin lainsäädännön mukaisesti. Entisen toimitusjohtajan kattamaton eläkevastuu on suuruudeltaan 3 052 000 euroa.

⁶ Maaliskuussa 2019 maksetut lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän suoritukset perustuivat vuoden 2018 tulokseen ja pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän suoritukset vuosien 2016–2018 tuloksiin. Ilmoitetut suoritukset käsittävät johtoryhmän jäsenet, jotka kuuluivat johtoryhmään maksuhetkellä.

⁷ Palkitseminen raportoidaan vain siltä ajalta, jonka henkilöt olivat johtoryhmän jäseniä.

Johtoryhmän jäsenet (pl. toimitusjohtaja)

Johdon lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät

Vuonna 2019 johtoryhmän jäsenillä oli lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmiä, joiden suuruus oli enintään 50 % tai 60 % heidän kiinteästä vuosipalkastaan. Kannustinpalkkiot maksetaan seuraavalla tilikaudella. Vuosien 2018 ja 2019 lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmien tuotoista 70 % perustui taloudellisiin tavoitteisiin ja 30 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Johdon pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Vuodesta 2014 alkaen johdon pitkän aikavälin kannustinohjelmilla on ollut kolmen vuoden tulostavoite, ja erät luovutetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen ja ansaittavien osakkeiden määrä on enintään 100 % suurimmasta mahdollisesta osakekannustimien määrästä. Kolme neljäsosaa (75 %) vuoden 2016–2017 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan ehdottamien ja hallituksen hyväksymien tuloskriteerien perusteella. Yksi neljäsosa (25 %) vuoden 2016–2017 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on rajoitettuja osakkeita, joita ei ole sidottu tulostavoitteisiin ja henkilö on niihin oikeutettu, mikäli työsuhte jatkuu maksupäivänä.

Vuoden 2018 pitkän aikavälin kannustinohjelma muutettiin siten, että johtoryhmän jäsenet saavat ainoastaan tulosperusteisia osakkeita, eikä ollenkaan rajoitettuja osakkeita.

Johtoryhmän jäsenet, jotka olivat johtoryhmässä vuoden lopussa, voivat saada vuoden 2019 pitkän aikavälin kannustinohjelman yhteydessä arvon joka vastaa 196 273 osaketta ennen veroa olettaen, että kolmivuotisen ohjelman (2019–2021), enimmäismäärään oikeuttavat tavoitteet saavutetaan. Siirrettyjen osakkeiden toteutunut määrä on pienempi, sillä verovelvoitteen määrää vastaava osuus osakkeista pidätetään tuloveron kattamiseksi.

Työsuorituksen käypä arvo, joka on saatu osakeperusteisen korvauksen vastineena, kirjataan maksutavan mukaisesti joko käteisvaroina tai osakeperusteisesti maksettavana, kuten liitteessä 21 on kuvattu. Osakeperusteisesti maksettavan arvon osalta on mahdollista, että toteutuneet kassavaikutteiset kulut eivät vastaa kirjanpidollisia kuluja, koska osakkeen hintaa ei päivitetä osakkeiden luovutushetkellä. Johtoryhmän palkkiot -taulukossa olevat luvut koskevat henkilöitä, jotka ovat kuuluneet johtoryhmään kannustimien maksupäivänä.

Vuoden aikana vuoden 2016 ohjelman erä luovutettiin kerralla kolmen vuoden jälkeen, riippuen Taloudellisesta lisäarvosta (EVA) Stora Enso Oy:lle. Johtoryhmän jäsenille (johtoryhmän jäsenet maksupäivänä) maksettiin osakkeina aiempien rajoitettujen ja tulosperusteisten osakeohjelmien yhteydessä yhteensä 128 076 osaketta, joiden käteisarvo täsmäytyspäivänä 1.3.2019 oli 1 560 947 euroa ennen veroja laskettuna täsmäytyspäivän osakekurssilla 12,19 euroa.

Toimitusjohtaja – Annica Bresky

Toimitusjohtaja tuli Stora Enson palvelukseen 1.5.2017 ja aloitti työnsä toimitusjohtajana 1.12.2019. Toimitusjohtajalla on kuuden kuukauden irtisanomisaika. Irtisanomiskorvaus on vuoden palkka, jos irtisanojana on yhtiö, mutta sopimukseen ei sisälly yhtiön hallinnassa tapahtuvista muutoksista aiheutuvia maksuja. Etuuksiin kuuluu eläkejärjestely. Toimitusjohtajan eläkejärjestely perustuu Ruotsissa sovittuun työsuhteen eläkejärjestelyyn (ITP1), jossa eläkkeen perusteena oleva palkka koostuu vuotuisesta peruspalkasta, loma-ajan palkasta sekä maksetuista lyhyen aikavälin kannustimista. Toimitusjohtajan eläkeikä on 65 vuotta.

Toimitusjohtajan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmä

Vuonna 2019 toimitusjohtaja on oikeutettu hallituksen vuosittain vahvistamaan lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmään, joka on enintään 75 % kiinteästä vuosipalkasta. Vuosien 2018 ja 2019 lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmän tuotosta 70 % perustui taloudellisiin tavoitteisiin ja 30 % henkilökohtaisiin tavoitteisiin.

Toimitusjohtajan pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Toimitusjohtaja on osallisena vuosien 2017, 2018 ja 2019 osakeperusteisissa pitkän aikavälin kannustinjärjestelmissä. Ohjelmilla on kolmen vuoden tulostavoite, ja erät lunastetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen. 2017 ohjelma liittyy vuosien 2017–2019 tuloksiin, 2018 ohjelma liittyy vuosien 2018–2020 tuloksiin ja 2019 ohjelma liittyy vuosien 2019–2021 tuloksiin. Kolme neljäsosaa (75 %) vuoden 2017 ohjelmassa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan ehdottamien ja hallituksen hyväksymien tuloskriteerien perusteella. Yksi neljäsosa (25 %) optioista on rajoitettuja osakkeita, joita ei ole sidottu tulostavoitteisiin ja henkilö on niihin oikeutettu, mikäli työsuhte on voimassa oikeuden lunastuspäivänä. Vuoden 2018 ja 2019 ohjelmassa toimitusjohtajalle myönnettiin kaikki (100 %) optiot tulosperusteisina osakkeina.

Toimitusjohtaja voi ansaita vuoden 2019 pitkän aikavälin kannustinjärjestelmän yhteydessä osakkeita 27 160 osakkeen arvosta ennen veroja. Myöntämisarvo 331 018 euroa perustuu myöntämispäivän osakekurssiin ja siihen oletukseen, että kolmevuotisen ohjelman enimmäismäärään oikeuttavat tavoitteet saavutetaan. Vuoden aikana vuoden 2016 ohjelman erä lunastettiin kerralla kolmen vuoden jälkeen, riippuen Taloudellisesta lisäarvosta (EVA) Stora Enso Oyj:lle. Osakepohjaisia kannustimia ei maksettu toimitusjohtajalle vuoden aikana. Entiselle toimitusjohtajalle maksettiin osakkeina yhteensä 46 649 osaketta, joiden käteisarvo ennen veroja oli 568 544 euroa perustuen täsmäytyspäivän eli 1.3.2019 osakekurssiin, joka oli 12,19 euroa osaketta kohti. Siirrettyjen osakkeiden toteutunut määrä oli pienempi, sillä verovelvoitteen määrää vastaava osuus osakkeista pidätettiin tuloveron kattamiseksi.

Johtoryhmän osakkeet

Johtoryhmän jäsenet tilikauden lopussa	R-osakkeet ¹	Mahdolliset tulosperusteiset osakekannustimet ²	Mahdolliset rajoitetut osakekannustimet ³
Annica Bresky	0	76 561	8 397
Seppo Parvi	32 202	63 149	6 454
Malin Bendz	19 162	44 776	4 539
Johanna Hagelberg	16 039	48 164	5 091
Kati ter Horst	38 772	81 011	8 043
Hannu Kasurinen	31 486	17 903	5 967
Ulrika Lilja	25 732	42 304	4 471
Per Lyrvall ³	59 362	60 516	6 450
Markus Mannström	18 392	52 084	3 601
Noel Morrin	33 756	49 256	5 382
Jari Suominen	37 985	59 337	6 121
Yhteensä⁴	312 888	595 061	64 516

¹ Johtoryhmän jäsenillä ei ollut A-osakkeita.

² Johtoryhmälle tässä merkityt osakkeet on esitetty ennen veroja pitkän aikavälin ohjelmille jotka ovat alkaneet vuosina 2017, 2018 ja 2019 ja jotka käsittävät kolmen vuoden jaksot vuosien 2017–2021 aikana ja jotka luovutetaan 2020, 2021 ja 2022.

³ Osakkeista 1 257 on lähipiirin (puoliso).

⁴ Yhtiö suosittelee ja odottaa, että johtoryhmän jäsenet omistavat Stora Enson osakkeita ainakin yhden perusvuosipalkan arvoa vastaavan määrän. Siksi on suositeltavaa, että palkkiona saatuja osakkeita ei myydä, ennen kuin tämä taso on saavutettu.

Myös seuraavat johtajat olivat johtoryhmässä vuonna 2019	R-osakkeiden määrä tehtävästä luovuttaessa	Tulosperusteiset osakekannustimet johtoryhmän jäsenyyden päättyessä ²	Rajoitetut osakekannustimet johtoryhmän jäsenyyden päättyessä ²	Toiminut johtoryhmän jäsenenä asti
Karl-Henrik Sundström ¹	166 011	204 343	20 350	30.11.2019
Gilles van Nieuwenhuizen	19 610	82 042	8 797	6.12.2019

¹ Osakkeista 41 700 on lähipiirin (Alma Patria AB) omistamia

² Nämä osakkeet menetetään työsuhteen päättyessä, paitsi vuoden 2017 pitkän aikavälin kannustinjärjestelmäohjelman osakkeet, jotka on ansaittu työsuhteen päättyessä ja ne luovutetaan maaliskuussa 2020.

Liite 8. Rahoituserät

Laadintaperiaatteet

Nettorahoituserät muodostuvat nettokorkokuluista, kurssieroista sekä muista rahoitustuotoista ja -kuluista jotka aiheutuvat lähinnä korollisista varoista ja veloista.

Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Rahoituserät tuloslaskelmassa		
Rahoitustuotot	8	27
Rahoituskulut	-176	-207
Yhteensä	-168	-180
Jaottelu		
Korkokulut		
Korkokulut jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista lainoista	-121	-126
Nettokorot käypään arvoon laajan tuloksen kautta arvostettavista korkojohdannaisista	-13	-6
Vuokrasopimusvelkojen korkokulut (IFRS 16)	-20	0
Rahoitusleasingsopimusten korkokulut (IAS 17)	0	-1
Korkotuotot jaksotettuun hankintamenoön arvostettavista lainoista ja saamisista	7	4
Korkokulut, netto	-147	-129
Kurssierot		
Valuuttajohdannaiset	0	22
Korolliset lainat, talletukset ja vuokrasopimusvelat	-6	-55
Kurssierot, netto	-6	-33
Muut rahoitustuotot	0	1
Muut rahoituskulut		
Rahoitusmaksut	-8	-10
Käyvän arvostuksen tappiot	0	-3
Nettokorko etuuspohjaisten järjestelyiden vastuista	-7	-6
Muut rahoituskulut, netto	-15	-19
Yhteensä	-168	-180

Johdannaisinstrumenttien tuotot ja kulut esitetään liitteessä 27 (Johdannaiset).

Vuonna 2019 nettokorkokulut kasvoivat johtuen pääasiassa korkeammasta bruttovelan tasosta ja IFRS 16 standardin käyttöönotosta, joiden vaikutusta kumosi osittain korollisten lainojen keskimäärin alhaisempi korkotaso. Aktivoitujen vieraan pääoman kustannusten määrä vuonna 2019 oli 0 (0) milj. euroa. Taseeseen osana pitkäaikaista velkaa aktivoitavat pitkäaikaisten velkakirjojen liikkeeseenlaskukustannukset olivat 12 (14) milj. euroa. Vuoden aikana efektiivisen koron menetelmällä tuloslaskelmaan kirjatut korot olivat 5 (5) milj. euroa.

Edellisessä taulukossa valuuttajohdannaisista esitetyt kurssivoitot ja -tappiot liittyvät pääasiassa instrumentteihin, jotka arvostetaan tuloslaskelman kautta käypään arvoon, sillä ne eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen ehtoja. Rahoitusmaksuihin yllä olevassa taulukossa kirjattu nettokulu liittyy pääasiassa käyttämättömiin luottolimiitteihin, takauksiin ja luottoluokituslaitoksiin liittyviin rahoitusmaksuihin.

Liite 9. Tuloverot

Laadintaperiaatteet

Konsernin verot sisältävät konserniyritysten verot, jotka perustuvat tilikauden verotettavaan tulokseen, sekä aikaisempien tilikausien verot ja laskennallisten verojen muutokset. Verosaamisissa ja veroveljoissa on huomioitu tuloveroihin mahdollisesti liittyvät epävarmuudet.

Laskennalliset verot lasketaan taselähtöisen velkamenetelmän mukaan, jolloin kaikista omaisuuserien ja velkojen kirjanpito- ja verotusarvojen väliaikaisista eroista lasketaan nettovaikutus kulloinkin voimassa olevia tai voimaan tulevia verokantoja käyttäen. Laskennallisia veroja ei kirjata liiketoimintojen yhdistämisestä syntyvästä alkuperäisestä liikearvosta eikä omaisuuserän tai velkojen alkuperäisestä kirjaamisesta, kun kyseessä ei ole liiketoimintojen yhdistäminen eikä liiketapahtuma toteutumisaikanaan vaikuta kirjanpidon tulokseen tai verotettavaan tulokseen. Laskennalliset verosaamiset pienentävät verotettavasta tulosta maksettavia tuloveroja tulevina vuosina. Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siinä määrin kuin on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevien tilikausien verotettavaa tulosta vastaan, riippumatta siitä, muodostuvatko verosaamiset jaksotuseroista vai verotappioista.

Verokulu

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Välittömät verot	-132	-166
Laskennalliset verot	-149	-55
Verot yhteensä	-281	-221

Tuloverojen täsmäytys paikallisiin verokantoihin

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Tulos ennen veroja	1 137	1 210
Verot kunkin maan verokannan mukaan ¹	-235	-247
Vähennyskelvottomat kulut ja verovapaat tulot ²	-41	13
Laskennallisten verosaamisten arvostus	-53	-17
Verot aiemmilta tilikausilta	2	-23
Muutokset verokannoissa ja verolaeissa	-2	9
Osakkuus- ja yhteisyritysten tulos	48	39
Muut	0	3
Verot yhteensä	-281	-221
Efektiivinen verokanta	24,7 %	18,3 %
Lakisääteinen verokanta (yhdistetty)	20,7 %	20,4 %

¹Sisältää 17 milj. euron vaikutuksen maista, joissa on määräaikainen verovapaus, sekä veroedusta vuonna 2019, ja 21 milj. euron määräaikaisen verovapauden ja muiden veroetujen vaikutuksen vuonna 2018.

²50 milj. euron vähennyskelvottomien kulujen veroarvo on netotettu 9 milj. euron verovapaata tuloa vastaan vuonna 2019, ja 26 milj. euron vähennyskelvottomien kulujen veroarvo on netotettu 39 milj. euron verovapaata tuloa vastaan vuonna 2018.

Lakisääteinen verokanta edustaa Stora Enson toimintamaiden lakisääteisten verokantojen painotettua keskiarvoa.

Muutos laskennallisissa veroissa vuonna 2019

Milj. euroa	Arvo 1.1.2019	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät	Yrityssostot/-myynnit	Muuntoerot	Arvo 31.12.2019
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä biologiset	-175	-158	0	-605	-1	-939
Rahoitusinstrumentit	-1	0	2	0	0	1
Verottamattomat varaukset	-19	16	0	-1	2	-2
Eläke- ja muut varaukset	62	2	6	0	-1	69
Vahvistetut verotappiot ja verohyvitykset	90	-5	0	0	-1	84
Muut laskennalliset verot	-5	-2	0	0	0	-7
Yhteensä	-48	-147	8	-606	-1	-794
Oman pääoman suojaus (kertyneet muuntoerot)		-1	1			
Laskennallisten verojen muutos	-48	-148	9	-606	-1	-794
Verosaamiset ¹	120					81
Verovelat ¹	-168					-875

¹ Laskennalliset verosaamiset ja -velat on tasattu IAS 12:n mukaisesti.

Muutos laskennallisissa veroissa vuonna 2018

Milj. euroa	Arvo 1.1.2018	Tuloslaskelma	Muut laajan tuloksen erät	Yrityssostot/-myynnit	Muuntoerot	Arvo 31.12.2018
Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä biologiset	-163	-14	0	0	2	-175
Rahoitusinstrumentit	-7	0	6	0	0	-1
Verottamattomat varaukset	-15	-6	0	0	2	-19
Eläke- ja muut varaukset	46	13	4	0	-1	62
Vahvistetut verotappiot ja verohyvitykset	127	-39	0	1	1	90
Muut laskennalliset verot	0	-6	0	0	1	-5
Yhteensä	-12	-52	10	1	5	-48
Oman pääoman suojaus (kertyneet muuntoerot)		-3	3			
Laskennallisten verojen muutos	-12	-55	13	1	5	-48
Verosaamiset ¹	154					120
Verovelat ¹	-166					-168

¹ Laskennalliset verosaamiset ja -velat on tasattu IAS 12:n mukaisesti.

Laskennallisia verosaamisia kirjataan vain siinä määrin kuin konsernin arvioiden mukaan on todennäköistä, että niitä voidaan hyödyntää tulevien tilikausien verotettavaa tuloa vastaan.

Verotappiot

Milj. euroa	31.12.					
	Vahvistetut verotappiot		Kirjatut veroarvot		Kirjaamattomat veroarvot	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Vanhenee viiden vuoden kuluessa	786	703	63	71	79	58
Vanhenee viiden vuoden jälkeen	20	131	4	5	0	27
Ei vanhene	1 212	1 030	11	13	242	202
Yhteensä	2 018	1 864	78	89	321	287

Verotappioista 328 (332) milj. euroa kohdistuu Suomeen. Suomeen kohdistuvista verotappioista on kirjattu 66 (66) milj. euron suuruinen laskennallinen verosaaminen, koska viimeaikaisen Suomen yhtiöiden tuloshistorian, tulevaisuuden ennusteiden ja käytettävissä olevien verosuunnittelumahdollisuuksien johdosta on selvää, että tappiot ehditään käyttää ennen kuin ne vanhenevat.

Kirjaamattomat laskennalliset verosaamiset vähennyskelpoisista väliaikaisista eroista olivat 50 (39) milj. euroa. Näille eroille ei ole erääntymispäivää. Veronalaiset väliaikaiset erot, jotka liittyvät sijoituksiin tytäryhtiöissä, sivuliikkeissä ja osakkuusyhtiöissä sekä osuuksiin yhteisyrityksissä ja joiden laskennallisia verovelkoja ei ole kirjattu, olivat yhteensä 330 (224) milj. euroa.

Epävarmat veropositiot

Tilinpäätöspäivänä oli avoinna useita keskeneräisiä verotarkastuksia eri maissa. Verotarkastuksista ei odoteta seuraavan sellaisia merkittäviä veroja, joita ei olisi jo kirjattu.

48 (92) milj. euron verovelkoista 33 (32) milj. euroa liittyy Ruotsin korkovähennyksiä koskevaan riitaan.

Liite 10. Poistot ja arvonalentumiset

Laadintaperiaatteet

Poistot ja arvonalentumiset

Poistot aloitetaan, kun omaisuuserä on tarkoituksensa mukaisessa paikassa ja toimintavalmiudessa. Poistot lopetetaan, kun omaisuuserästä luovutaan tai kun se luokitellaan myytävänä olevaksi IFRS 5:n mukaisesti. Poistoja ei lopeteta, mikäli omaisuuserälle ei väliaikaisesti ole käyttöä. Aineellisten ja aineettomien omaisuuserien hankintameno kirjataan kuluksi tasapoistoin taloudellisena käyttöaikanaan. Omaisuuserien taloudelliset käyttöajat tarkistetaan periodeittain. Mikäli omaisuuserästä luovutaan, kirjanpitoarvon ylittävä kauppahinnan osa kirjataan poistotiliä vähentäen alkuperäiseen hankintamenuun saakka. Ainoastaan alkuperäisen hankintamenuun ylittävä kauppahinnan osa kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin (liite 5). Luovuttaessa omaisuuserästä alle kirjanpitoarvon, myyntitappio kirjataan arvonalennuksena kuluksi sille kaudelle, jolla sitova myyntisopimus allekirjoitetaan. Käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan tasapoistomenetelmällä sopimuksen alkamispäivästä joko käyttöoikeusomaisuuserän taloudellisen vaikutusajan päättymiseen tai vuokratuoden loppuun mennessä, sen mukaan kumpi näistä on aikaisempi.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien kirjanpitoarvo arvioidaan jokaisena tilinpäätöspäivänä mahdollisen arvonalentumisen tunnistamiseksi. Liikearvoa testataan vuosittain. Jos arvonalentumiseen viittaavia tekijöitä ilmenee, arvioidaan omaisuuserän kerrytettävissä olevaksi rahamääräksi käypä arvo vähennettynä myyntikuluilla tai sitä korkeampi käyttöarvo. Arvonalentuminen kirjataan, jos kirjanpitoarvo ylittää kerrytettävissä olevan rahamäärän.

Aikaisemmin tehty arvonalentumiskirjaus perutaan, jos kerrytettävissä olevan rahamäärän määrittämiseen käytetyissä arvioissa on tapahtunut muutos. Arvonalentumiskirjauksen peruuttaminen ei kuitenkaan saa johtaa korkeampaan kirjanpitoarvoon kuin taseessa olisi ollut, jos arvonalentumista ei olisi aikaisempina vuosina kirjattu. Liikearvosta tehtyä arvonalentumista ei kuitenkaan peruta.

Aineettomille ja aineellisille hyödykkeille sekä käyttöoikeusomaisuuserille tehdään arvonalentumistestejä rahavirtaa tuottavan yksikön tasolla, kun taas liikearvon yhteydessä arvonalentumistestit tehdään rahavirtaa tuottavissa yksiköissä tai yksiköiden ryhmässä matalimmalla tasolla, jolla ryhmän liikearvoa seurataan konsernin sisäisessä johtamisessa.

Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Poistot		
Aineettomat hyödykkeet	27	23
Rakennukset ja rakennelmat	83	78
Koneet ja kalusto	356	368
Käyttöoikeusomaisuuserät	70	0
Muut aineelliset hyödykkeet	10	10
Yhteensä	546	479
Arvonalentumiset		
Liikearvo	0	0
Aineettomat hyödykkeet	4	0
Rakennukset ja rakennelmat	5	0
Koneet ja kalusto	66	1
Käyttöoikeusomaisuuserät	3	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0
Yhteensä	78	1
Arvonalentumisen peruutus		
Aineettomat hyödykkeet	0	0
Rakennukset ja rakennelmat	-21	0
Koneet ja kalusto	0	0
Yhteensä	-21	0
Myyntivoitot/-tappiot		
Voitot omaisuuserien myynnistä	-7	-4
Tappiot omaisuuserien myynnistä	2	4
Yhteensä	-5	-1
Poistot ja arvonalentumiset	597	479

Poistot

Kirjatut poistot olivat 546 milj. euroa eli 67 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2018, johtuen pääasiassa käyttöoikeusomaisuuserien poistoista. Poistot ja arvonalentumiset on eritelty divisioonittain liitteessä 3 (Tiedot segmenteittäin).

Myyntivoitot ja -tappiot

Vuonna 2019 ja 2018 ei syntynyt merkittäviä aineellisten tai aineettomien hyödykkeiden myyntivoittoja tai -tappioita.

Arvonalentumistestaus

Rahavirtaa tuottavien yksiköiden arvostus perustuu käyttöarvon laskentaan, jossa käytetään hallituksen ja ylemmän johdon hyväksymissä talousarvioissa olevia rahavirtaennusteita. Veroja edeltävien diskonttokorkojen laskennassa kutakin rahavirtayksikköä varten otetaan huomioon rahavirtayksikön toimintaympäristö sekä sen maan verotus ja riskiprofiili, missä rahavirta syntyy. Liikearvon arvonalentumistestauksessa koskevassa taulukossa on eritelty liikearvon arvonalentumistestauksessa käytettävät veroja edeltävät diskonttokorot. Samanlaisia diskonttokorkoja käytetään muiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien arvonalentumistestauksessa.

Arvon alentumistesti tehtiin kaikille rahavirtaa tuottaville yksiköille käyttämällä käyttöarvoon (value-in-use) perustuvaa menetelmää seuraavilla pääoletuksilla:

- arviot myyntihinnoista perustuvat sisäisten ja ulkoisten asiantuntijoiden analyyseihin
- rahavirrat on laskettu reaaliarvoina
- nykyinen kulurakenne pysyy muuttumattomana
- Liikearvon testauksessa käytettiin viiden vuoden ajanjaksoa, jonka jälkeinen ikäsuusarvo perustuu nollassa vuoteen. Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien testauksessa ajanjakso oli hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen vaikutusaika.

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien arvonalentumiset

Muiden aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien arvonalentumisia kirjattiin vuonna 2019 yhteensä 78 (1) milj. euroa, joka aiheutui pääasiassa liiketoimintojen uudelleenjärjestelystä, konserniyhtiöiden myynnistä ja arvonalentumistestauksesta. Arvon alentumisten peruutukset olivat 21 (0) milj. euroa.

Vuonna 2019 Oulun tehtaan muuntamishankkeeseen liittyen testattiin Packaging Solutions -divisioonassa rahavirtaa tuottava Containerboard-yksikkö aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten varalta ja kirjattiin 21 milj. euron aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisen peruutus. Vuonna 2019 testattiin tiettyjä omaisuuseriä Biomaterials-divisioonan rahavirtaa tuottavassa Nordic and Innovation -yksikössä aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden arvonalentumisten osalta ja kirjattiin 43 milj. euron arvonalentuminen.

Liikearvon alentumistestaus

Vuonna 2019 ja 2018 liikearvon testaus ei johtanut arvonalentumisiin.

Olenneimmat liikearvoa sisältävät rahavirtaa tuottavat yksiköt

31.12. päättyvä tilikausi										
2019						2018				
Milj. euroa	Liikearvo vuoden lopussa	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä käyttöoikeusomaisuuserät vuoden lopussa	Kerrytetävissä oleva rahamäärä	Arvon alentuminen	Veroja edeltävä diskontto-korko	Liikearvo vuoden lopussa	Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet vuoden lopussa	Kerrytetävissä oleva rahamäärä	Arvon alentuminen	Veroja edeltävä diskontto-korko
Wood Products - Central Europe	108	163	1 182	0	5,4 %	107	155	1 155	0	5,7 %
Paper - Newsprint and Book Paper	52	235	769	0	5,7 %	43	238	492	0	5,7 %
Paper - Uncoated Magazine Paper	40	231	667	0	5,7 %	40	242	477	0	5,7 %
Biomaterials - Nordic and Innovation	49	376	2 888	0	5,9 %	34	369	2 927	0	6,2 %
Muut rahavirtaa tuottavat yksiköt ¹	54			0		19			0	
Yhteensä	302	1 005	5 506	0		243	1 004	5 051	0	

¹ Muihin rahavirtaa tuottaviin yksiköihin sisältyvät yksiköt Packaging Solutions - Europe, Consumer Board -toiminnot Ruotsissa, Wood Products - Northern Europe ja Office Paper.

Arvon alentumiset ja arvonalentumisten peruutukset divisioonittain

31.12. päättyvä tilikausi		
Milj. euroa	2019	2018
Consumer Board	7	0
Packaging Solutions	-17	0
Biomaterials	43	0
Wood Products	8	0
Paper	11	1
Muut	4	0
Yhteensä (arvon alentuminen + / arvonalentumisen peruutus -)	56	1

Käyttöarvon (value-in-use) laskelma on erittäin herkkä diskonttokoron, myyntihintojen ja kustannusten muutoksille. Alla herkkyysanalyysitaulukossa on yhteenveto siitä, mikä vaikutus 1 %:n muutoksella diskonttokorossa, 1 %:n laskulla myyntihinnoissa ja 1 %:n nousulla kustannuksissa olisi ollut käyttöarvoon niissä konsernin rahavirtaa tuottavissa yksiköissä, jotka sisältävät olennaiset liikearvot.

Liikearvon alentumistestauksen herkkyyssanalyysi, vaikutus kerrytettävissä olevaan rahamäärään

Milj. euroa	Wood Products - Central Europe	Paper - Newsprint and Book	Paper - Uncoated Magazine Paper	Biomaterials - Nordic and Innovation
1 % kasvu diskonttokorossa	-272	-157	-128	-687
1 % vuotuinen lasku myyntihinnoissa	-211	-189	-111	-221
1 % vuotuinen nousu kustannuksissa	-188	-174	-100	-171

Liite 11. Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä käyttöoikeusomaisuuserät

Laadintaperiaatteet

Tietokoneohjelmistojen kehitysmenot

Jos uuden ohjelmiston hankinta- tai kehitysmenot liittyvät selvästi määriteltävissä olevaan ja ainutlaatuiseseen tuotteeseen, johon konsernilla on määräysvalta ja josta todennäköisesti saatava hyöty yli vuoden ajalta on suurempi kuin kustannukset, se kirjataan taseeseen aineettomaksi hyödykkeeksi ja poistetaan arvioituna taloudellisenä vaikutusaikanaan (3-10 vuotta). Verkkosivujen kustannukset kirjataan kuluksi syntymishetkellä.

Liikearvo

Liikearvo sisältää tulevia taloudellisia hyötyjä omaisuuseristä, joita konserni ei yritystonsa yhteydessä voi määrittää ja kirjata erikseen. Liikearvo lasketaan yritystonsa hankintamenon ja hankitun yrityksen netto-omaisuuden käyvän arvon erotuksena hankintahetkellä. Liikearvo kohdistetaan arvonalentumistestausta varten niille rahavirtaa tuottaville yksiköille, joiden odotetaan hyötyvän yritystonsa IFRS 3:n mukaisesti yritystonsa hankintameno vastaa luovutettua kauppasummaa, ostetussa yrityksessä olevan määräysvallattomien omistajien osuuden arvoa, ja ostetusta yrityksestä aiemmin omistetun osuuden käypää arvoa. Euroalueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten hankinnasta aiheutuva liikearvo käsitellään konsernitilinpäätöksessä kyseisen yrityksen varallisuutena, ja se muutetaan euroiksi tilinpäätöspäivän valuuttakurssilla.

Liikearvosta ei tehdä poistoja, mutta sille tehdään arvonalentumistesti vuosittain tai useammin, jos arvonalentumisesta on viitteitä. Konserniyksikön myynnistä aiheutuvat voitot ja tappiot sisältävät myytyyn yksikköön liittyvän liikearvon määrän.

Osakkuus- ja yhteisyrityksen tai yhteisjärjestelyn ostosta syntyvä liikearvo sisältyy sijoituksen kirjanpitoarvoon, ja sen arvonalentumista arvioidaan kyseisen sijoituksen osana. Yritystonsa hankintamenon ylittävä osuus hankitun yrityksen netto-omaisuuden käyvästä arvosta kirjataan uudelleenarvioinnin jälkeen välittömästi tuloslaskelmaan.

Aineettomat hyödykkeet

Aineettomat hyödykkeet on kirjattu taseessa alkuperäiseen hankintameno, ja ne poistetaan tasapoistoin taloudellisenä vaikutusaikanaan. Taloudelliset vaikutusajat vaihtelevat kolmesta kymmeneen vuoteen ja patenttien osalta kahteenkymmeneen vuoteen. Arvonalentumiset on vähennetty tasearvosta. Hankitut aineettomat hyödykkeet kirjataan taseessa erilleen liikearvosta, mikäli ne täyttävät hyödykkeen määritelmän, ovat eriteltävissä tai jos ne syntyvät sopimuksista tai laillisista oikeuksista ja niiden käypä arvo voidaan määritellä luotettavasti.

Muut yrityskaupan yhteydessä kirjatut aineettomat hyödykkeet kuin liikearvo koostuvat markkinointiin ja asiakkaisiin liittyvistä tai sopimus- ja teknologiapohjaisista aineettomista hyödykkeistä. Tyypillisiä markkinointiin ja asiakkaisiin liittyviä aineettomia hyödykkeitä ovat tuotemerkit, tuote- ja palvelunimet, yhteisömerkit, laadunvarmennusmerkit, asiakaslistat, tilaukset tai tilauskanta, asiakassopimukset sekä niihin liittyvät asiakassuhteet. Sopimus- ja teknologiapohjaiset aineettomat hyödykkeet ovat tyypillisesti lisenssi- ja rojalissopimuksia tai patentoituja teknologioita tai alaan liittyviä salaisuuksia, kuten luottamuksellisia kaavoja, prosesseja tai reseptejä. Asiakassopimusten ja niihin liittyvien asiakassuhteiden käypä arvo määritellään oletettujen asiakkuuksien pysyvyyden ja asiakkuuksien arvioidun kestoajan rahavirtojen mukaan. Tuotemerkkien arvo määritellään diskontatun rahavirran analyysillä käyttämällä rojaltimetodia.

Aineelliset hyödykkeet

Konserniyritysten aineelliset hyödykkeet on arvostettu taseessa alkuperäiseen hankintameno lisättynä tarvittaessa tulevaisuudessa hyödykkeen käytöstä poistamisesta toteutuvilla kuluilla. Uuden tytäryhtiön oston yhteydessä vastaanotettavat aineelliset hyödykkeet arvostetaan käypään arvoonsa ostopäivänä. Poistot lasketaan tasapoistomenetelmällä ja oikaistaan mahdollisilla arvonalentumisilla tai myyntikuluilla. Tasearvo edustaa hankintamenoa vähennettynä saaduilla tuilla ja avustuksilla sekä kertyneillä poistoilla ja arvonalentumisilla. Korot lainoista, joilla rahoitetaan rakentamista, aktivoidaan aineellisiin hyödykkeisiin osaksi hankintamenoa rakennusajalta, kun ehdot aktivoinnin edellytyksistä täyttyvät.

Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja, koska niillä ei katsota olevan taloudellista pitoaikaa. Muiden aineellisten hyödykkeiden ryhmien poistot perustuvat seuraaviin odotettuihin taloudellisiin vaikutusaikoihin:

Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ryhmät	Poistoaika vuosina
Teollisuusrakennukset	10–50
Toimisto- ja asuinrakennukset	20–50
Puuhioketehtaat	15–20
Vesivoimalaitokset	40
Paperi-, kartonki- ja sellutehtaat, pääkoneet	20–30
Raskas koneisto	10–20
Pakkaus- ja hylsytehtaat	10–15
Sahat	10–15
Tietokoneet	3–5
Ajoneuvot	5
Toimistokalusto	3–5
Rautatiet, satamat	20–25
Metsäautotiet	10–15
Tiet, kentät, sillat	15–20

Normaalit kunnossapito- ja korjauskustannukset kirjataan kuluksi syntymishetkellä. Merkittävät uudistus- ja parannusinvestoinnit

aktivoidaan taseeseen ja poistetaan niihin liittyvän päähyödykkeen jäljellä olevana taloudellisena vaikutusaihana. Aineellisten hyödykkeiden luovutus, myynti tai käytöstä poistaminen kirjataan poistamalla hankintameno ja kertyneet poistot kirjanpidosta, ja mahdollinen luovutushetken arvon ja poistamattoman hankintamenon erotus kirjataan tuloslaskelmassa arvonalentumisiin. Myyntivoitot esitetään liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Varaosat on merkitty aineellisiin hyödykkeisiin, jos niiden arvo on merkittävä ja jos niitä käytetään useammalla kuin yhdellä tilikaudella tai niitä käytetään vain tietyn aineellisen käyttöomaisuushyödykkeen yhteydessä. Kaikissa muissa tapauksissa varaosat on merkitty vaihto-omaisuuteen ja kirjattu tuloslaskelmaan sitä mukaa kuin niitä käytetään.

Käyttöoikeusomaisuuserät

Alkaen 1.1.2019 ja IFRS 16 -standardin mukaisesti konserni arvioi sopimuksen syntyessä, onko se vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Sopimus on vuokrasopimus tai se sisältää vuokrasopimuksen jos se tuottaa oikeuden käyttää sopimuksen kohteena olevaa omaisuuserää tietynä ajanjaksona vastiketta vastaan. Käyttöoikeusomaisuuserät arvostetaan alun perin hankintameno, joka sisältää vuokrasopimusvelan alkuperäisen määrän oikaistuna lähinnä aloituspäivänä tai aikaisemmin maksetuilla vuokramaksuilla. Konserni kohdistaa sopimuksen perusteella maksetun vastikkeen kuhunkin vuokrasopimuksen komponenttiin ja erottaa muille kuin vuokrasopimuskomponenteille kuulumattomat osuudet, jos ne ovat tunnistettavissa. Vuokrasopimusehdot neuvotellaan tapauskohtaisesti ja ne sisältävät suuren määrän erilaisia ehtoja.

Myöhemmin käyttöoikeusomaisuuserät poistetaan tasapoistomenetelmällä sopimuksen alkamispäivästä joko käyttöoikeusomaisuuserän taloudellisen vaikutusajan päättymiseen tai vuokratuotteen loppuun mennessä, sen mukaan kumpi näistä on aikaisempi. Lisäksi käyttöoikeusomaisuuserää oikaistaan tietyillä vuokrasopimusvelan uudelleenarvostuksilla. Käyttöoikeusomaisuuserät testataan arvonalentumisen varalta IAS 36 -standardin mukaisesti.

Konserni on päättänyt olla kirjaamatta käyttöoikeusomaisuuseriä lyhytaikaisista sopimuksista, joiden sopimuskausi on enintään 12 kuukautta, ja arvotaan vähäisiä omaisuuseriä sisältävistä sopimuksista. Arvotaan vähäiset kohteet sisältävät pääasiassa IT- ja toimistolaitteita, tiettyjä ajoneuvoja ja koneita sekä muita arvoltaan vähäisiä eriä. Konserni kirjaa näihin sopimuksiin liittyvät vuokramaksut kuluksi tasasuuruksina erinä vuokratuotteen aikana (liite 5).

Aineettomat hyödykkeet

31.12. päättyvä tilikausi					
Milj. euroa	Tietokone-ohjelmistot	Muut aineettomat hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Liikearvo	Yhteensä
Hankintameno					
1.1.2018	249	176	39	1 190	1 654
Muuntoerot	-1	0	0	-1	-2
Uudelleenryhmittely	26	-1	-28	0	-3
Lisäykset ²	13	21	16	5	55
Luovutukset ¹	-62	-19	0	0	-81
31.12.2018	225	177	27	1 194	1 623
Muuntoerot	0	4	0	3	7
Uudelleenryhmittely	6	-75	-10	0	-78
Lisäykset ²	8	3	11	57	78
Luovutukset ¹	-4	-6	0	0	-10
31.12.2019	236	102	29	1 253	1 620
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset					
1.1.2018	209	26	0	953	1 188
Muuntoerot	-1	-1	0	-2	-4
Luovutukset ¹	-62	-19	0	0	-81
Poistot	12	11	0	0	23
31.12.2018	158	17	0	951	1 126
Muuntoerot	0	0	0	0	1
Luovutukset ¹	-4	-6	0	0	-10
Poistot	16	12	0	0	27
Arvonalentumiset	0	4	0	0	4
31.12.2019	170	27	0	951	1 148
Tasearvo 31.12.2019	65	75	29	302	471
Tasearvo 31.12.2018	67	160	27	243	497

¹ Yritysmyyntit on sisällytetty riviin Luovutukset. Yritysmyyntejä on käsitelty tarkemmin liitteessä 4 (Yritysosotot ja -myynnit).

² Yritysosotot on sisällytetty riviin Lisäykset. Yritysosotoja on käsitelty tarkemmin liitteessä 4 (Yritysosotot ja -myynnit).

Aineelliset hyödykkeet

31.12. päättävä tilikausi

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset aineettomat hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno						
1.1.2018	361	3 349	13 346	428	441	17 925
Muuntoerot	-1	-29	-201	-8	-1	-240
Uudelleenryhmittely	0	43	207	2	-249	3
Uudelleenluokittelu biologiseksi hyödykkeeksi	0	-1	-2	0	0	-3
Lisäykset ²	0	19	171	2	249	441
Luovutukset ¹	-31	-46	-108	-4	0	-189
31.12.2018	329	3 335	13 413	420	440	17 937
Muuntoerot	6	11	-49	1	9	-22
Uudelleenryhmittely	-1	61	322	17	-403	-3
Uudelleenluokittelu biologiseksi hyödykkeeksi	0	-1	-2	0	0	-2
Lisäykset ²	306	42	228	28	299	904
Luovutukset ¹	-2	-73	-476	-6	-1	-558
31.12.2019	638	3 376	13 438	459	345	18 256
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset						
1.1.2018	10	2 040	10 196	360	9	12 615
Muuntoerot	-1	-32	-177	-6	0	-216
Luovutukset ¹	-5	-41	-103	-4	0	-153
Poistot	0	77	368	11	0	456
Arvonalentumiset ja peruutukset	0	0	1	0	0	1
31.12.2018	4	2 044	10 285	361	9	12 703
Muuntoerot	0	-3	-54	0	2	-55
Lisäykset ²	0	7	17	19	0	43
Luovutukset ¹	-1	-68	-469	-6	0	-543
Poistot	0	81	356	11	0	448
Arvonalentumiset ja peruutukset	0	-16	66	0	0	50
31.12.2019	4	2 044	10 201	386	11	12 646
Tasearvo 31.12.2019	634	1 332	3 237	73	334	5 610
Tasearvo 31.12.2018	325	1 291	3 128	59	431	5 234

¹ Yritysmyyntit on sisällytetty riviin Luovutukset. Yritysmyyntejä on käsitelty tarkemmin liitteessä 4 (Yrityssostot ja -myynnit).

² Yrityssostot on sisällytetty riviin Lisäykset. Yrityssostoja on käsitelty tarkemmin liitteessä 4 (Yrityssostot ja -myynnit).

Käyttöoikeusomaisuuserät

31.12. päättyvä tilikausi

Milj. euroa	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja rakennelmat	Koneet ja kalusto ja muut	Yhteensä
Hankintameno				
1.1.2019	292	80	158	530
Muuntoerot	3	2	0	5
Uudelleenryhmittely	80	2	0	81
Uudelleenluokittelu biologiseksi hyödykkeeksi	-12	0	0	-12
Lisäykset	7	6	15	29
Luovutukset	0	0	-2	-2
Muut muutokset	-19	0	-34	-53
31.12.2019	352	89	138	579
Kertyneet poistot ja arvonalentumiset				
1.1.2019	0	0	0	0
Luovutukset	0	0	-2	-2
Poistot	10	20	40	70
Arvonalentumiset	3	0	0	3
Muut muutokset	0	0	0	1
31.12.2019	13	20	38	71
Tasearvo 31.12.2019	340	69	99	508

Stora Enson olennaisimmat käyttöoikeusomaisuuserät koostuvat metsätalous- ja teollisuustoimintoihin käytettävistä maa-alueista, erilaisista koneista ja laitteista mukaan lukien operatiiviset koneet, aluksista sekä muista logistiikkalaitteista ja kiinteistöistä mukaan lukien toimistot, varastot ja muut operatiiviset kiinteistöt. Joihinkin vuokrasopimuksiin sisältyy uusimis- tai jatkamisoptio, joka huomioidaan vuokra-ajassa, jos on kohtuullisen varmaa, että konserni käyttää kyseisen option.

Alkaen 1.1.2019 tietyt maankäyttö sopimukset, määrältään 80 milj. euroa, luokiteltiin IFRS 16 -siirtymässä vuokrasopimuksiksi. Sopimukset käsiteltiin ennen IFRS 16 -siirtymää aineettomina hyödykkeinä.

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden sekä käyttöoikeusomaisuuserien lisäykset

Tilikauden investoinnit Stora Enso Oyj:ssä ja sen tytäryhtiöissä olivat yhteensä 579 (491) milj. euroa. Käynnissä olevia projekteja ja tulevaisuuden suunnitelmia on käsitelty tarkemmin Stora Enson hallituksen toimintakertomuksessa.

Liite 12. Biologiset hyödykkeet

Laadintaperiaatteet

Stora Enson biologiset hyödykkeet koostuvat kasvavista puista, joita käytetään raaka-aineena sellulle ja puutuotteille sekä biopolttoaineena.

IAS 41 Maatalous -standardi edellyttää, että biologiset hyödykkeet kirjataan konsernin taseeseen käypään arvoonsa. Konsernin metsät on kirjattu tason 3 käypään arvoon vähennettynä myyntihetken arvioiduilla, puunkorjuuseen liittyvillä menoilla, mikä perustuu oletukseen, että näiden hyödykkeiden käypä arvo on luotettavasti määritettävissä.

Konsernin metsäomaisuuden arvostus perustuu diskontattujen rahavirtojen malleihin, jolloin biologisten hyödykkeiden käypä arvo lasketaan jatkuvien toimintojen rahavirtojen pohjalta eli kestävän metsänhoidon perusteella ja kasvupotentiaali huomioon ottaen. Ennustettuun puun kasvuun perustuvat vuosittaiset korjuut kerrotaan puun hinnoilla ja saadusta arvosta vähennetään metsänhoidon kustannukset sekä korjuukustannukset. Biologisten hyödykkeiden käypä arvo mitataan tuottavan metsäalueen yhden kasvukauden korjuiden nykyarvona ottaen huomioon ympäristörajoitukset ja muut rajoitukset. Nuori puusto – alle kahden vuoden ikäiset puut (alle kolmen vuoden ikäiset Montes del Platassa) – katsotaan kehittymättömiksi hyödykkeiksi ja arvostetaan kirjanpidossa hankintameno. Korjuuhetkellä biologiset hyödykkeet siirretään varastoon.

Käyvän arvon katsotaan olevan kustannusten tasolla, kun biologinen muuttuminen on ollut vähäistä tai muuttumisen ei odoteta vaikuttavan merkittävästi hintaan.

Stora Enso myös varmistaa, että konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten sekä yhteisjärjestelyiden metsäomistuksen arvosta on yhdenmukainen konsernin laskentaperiaatteiden kanssa.

Konsernilla on biologisia hyödykkeitä omista tytäryhtiöissään Ruotsissa, Kiinassa ja Laosissa, yhteisissä toiminnoissa Brasiliassa ja Uruguayssa sekä osakkuus- ja yhteisyrityksissä Suomessa ja Brasiliassa.

Konsernin taseeseen kirjattu osuus tytäryhtiöiden ja yhteisten toimintojen biologisten hyödykkeiden arvosta on 3 627 (457) milj. euroa, kuten alla olevasta taulukosta käy ilmi. Konsernin epäsuora osuus osakkuus- ja yhteisyrityksille kuuluvista biologisista hyödykkeistä on 753 (2 871) milj. euroa.

Biologiset hyödykkeet

Milj. euroa	31.12. päättävä tilikausi	
	2019	2018
Tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot		
Käypä arvo 1.1.	457	448
Muuntoerot ²	40	-2
Realisoitumaton käyvän arvon muutos ^{1 2}	546	17
Lisäykset ³	2 675	83
Korjuusta johtuva muutos ¹	-98	-79
Muut operatiiviset muutokset ¹	-6	-7
Muut muutokset	-1	-7
Uudelleenluokittelu aineellisista hyödykkeistä	14	2
Biologisten hyödykkeiden käypä arvo 31.12.	3 627	457
Osakkuus- ja yhteisyritykset		
Bergvik Skog Ab (49,79 %) ²	0	2 262
Tornator Oyj (41 %)	740	595
Arauco Florestal Arapoti S.A. (20 %)	14	14
Osakkuusyritysten biologisten hyödykkeiden käypä arvo 31.12.	753	2 871

¹ Erät kirjataan voitto- ja tappioriveille.

² Vaikutus vuonna 2019 tuli pääosin Ruotsin metsien käyvän arvon noususta, mikä johtui enimmäkseen arvostusmallissa käytettyjen diskonttokorkojen laskustasta.

³ Hyödykkeet pääosin hankitty Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelyn yhteydessä vuonna 2019.

Merkittävimpien tytäryhtiöiden, yhteisten toimintojen sekä osakkuus- ja yhteisyritysten metsäomaisuuden arvostus ja puusto

31.12.2019

			Guangxi	Metsät Ruotsissa	Veracel (50 %)	MdP (50 %)	Tornator (41 %)	Total ⁴
Maa-alue	Kokonaispinta- ha		81 000	1 408 000	112 000	131 000	286 000	2 019 000
	- josta		0	1 408 000	107 000	95 000	286 000	1 897 000
	- josta vuokralla		81 000	0	5 000	36 000	0	123 000
	Tuotantoalue ha		76 000	1 140 000	50 000	85 000	262 000	1 614 000
Kokonaispinta-ala	Puusto ⁶	milj. m ³ fo. ¹	4,3	146,3	3,8	10,0	31,5	195,8
	Puusto ⁶	milj. m ³ u.b. ²	3,5	121,5	3,1	8,2	25,4	161,8
Tuottava	Puusto	milj. m ³ fo. ¹	4,2	143,2	3,8	10,0	31,0	192,1
	Puusto	milj. m ³ u.b. ²	3,1	120,3	3,1	8,2	25,1	159,8
	Arvioitu kasvu ³	milj. m ³ u.b. ² /p.a.	0,7	4,7	0,8	1,6	1,1	8,9
	Puunkorjuu ³	milj. m ³ u.b. ² /p.a.	1,0	3,4	0,9	1,4	1,0	7,8
Käypä arvo ⁵		Milj. euroa	181	3 133	86	222	740	4 362
	Tuottava	euroa/ha	2 385	2 749	1 716	2 608	2 824	2 703

¹forest cubic meters = metsäkuutiometriä

²solid under bark cubic meters = kuoreton kiintotilavuus

³puunkorjuu määrä on laskettu vuositason kesä-joulukuun perusteella. Arviointi kasvu on koko vuoden arvio.

⁴Yhteenlasketut määrät eivät sisällä metsäomistuksia Laosissa eikä osakkuus- ja yhteisyritys Arauco Florestal Arapoti S.A. Brasiliassa.

⁵Biologisten hyödykkeiden käypä arvo lukuunottamatta maa-alueiden arvoa. Vastaava metsämaa-alueen arvo oli 548 milj. euroa 2019 vuoden lopussa.

⁶Kokonaispinta-alaan ei ole laskettu mukaan Veracelille kuuluvia tuottamattomia luonnonmetsäalueita

Tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot

Bergvik Skog AB:n tytäryhtiö Bergvik Väst AB jaettiin 31.5.2019 osinkona Bergvik Skog AB:n osakkeenomistajille. Samana päivänä konserni osti muilta osakkeenomistajilta 20 % Bergvik Väst AB:n osakkeista, minkä jälkeen konsernin omistusosuus Bergvik Väst AB:ssä oli 69,8 %. Samanaikaisesti Bergvik Väst AB jakautui ja Stora Ensosta tuli uuden tytäryhtiön ainoa omistaja. Uusi tytäryhtiö omistaa noin 69,8 % entisen Bergvik Väst AB:n varoista ja veloista. Ruotsin metsien hankintapäivämäärä oli 31.5.2019. Liiketoimen seurauksena Stora Enson suorat metsäomistukset Ruotsissa ovat 1 408 tuhatta hehtaaria, josta 1 140 tuhatta hehtaaria on tuottavaa metsäaluetta. Lisätietoja Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelystä esitetään liitteessä 4 (Yrityssostot ja -myynnit).

Konsernin biologisten hyödykkeiden tasearvosta 31.12.2019 oli Ruotsissa 86 % (0 %), Kiinassa 5 % (36 %), Brasiliassa 2 % (16 %), Uruguayssa 6 % (44 %) ja muissa maissa alle 1 % (4 %). Maa-alueita on 1 732 (325) tuhatta hehtaaria, ja 7 % (37 %) maasta on vuokrattu ja alle 1 %:iin (2 %) kohdistuu rajoituksia. Stora Enson metsäomaisuudesta 1 344 tuhatta hehtaaria on tuottavaa metsämaata. Puuston korjuumäärä oli 7 (4) milj. m³. Nämä muutokset johtuvat pääasiassa metsien hankinnasta Ruotsista. MdP:n ja Veracelin luvut on huomioitu omistusosuuden mukaisina ja hehtaareissa.

Vuoden 2019 lopussa Ruotsissa sijaitsevien metsien biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 3 133 (0) milj. euroa. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 4,2 %:n diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Ruotsissa sijaitsevien metsien tuottava alue on yhteensä 1 140 tuhatta hehtaaria, jolla on puustoa 120,3 milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus). Vuotuinen korjuumäärä on keskimäärin 3,4 milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus).

Vuoden 2019 lopussa Kiinan Guangxissa sijaitsevien biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 181 (166) milj. euroa. Biologisiin hyödykkeisiin sisältyvän nuoren puuston arvo on 34 (29) milj. euroa. Kasvu on seurausta korkeammista myyntihinnoista. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 8,9 %:n (8,7 %) diskonttokorko, joka määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella, kasvoi hieman. Tuottavaa aluetta Kiinan Guangxissa on yhteensä 76 (77) tuhatta hehtaaria, jolla puustoa 3,1 (6,4) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus). Vuotuinen korjuumäärä on keskimäärin 1,0 (1,1) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus).

Veracel Celulose S.A. (Veracel) on brasilialainen yhteinen toiminto, josta konsernilla on 50 %:n osuus ja jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 172 (150) milj. euroa. Stora Enson osuus näistä biologisista hyödykkeistä oli 86 (75) milj. euroa. Kasvu on seurausta korkeammista myyntihinnoista ja volyymeista. Biologisiin hyödykkeisiin sisältyvän nuoren puuston arvo on 33 (33) milj. euroa. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 9,0 %:n (8,3 %) diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Stora Enson osuus (50 %) maa-alueista on 112 (113) tuhatta hehtaaria.

Stora Enson 50 %:n osuus tuottavasta alueesta Veracelissa Brasiliassa on yhteensä 50 (44) tuhatta hehtaaria, jolla puuston osuus on 3,1 (2,9) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus). Omistusosuus vuotuisesta korjuusta on keskimäärin 0,9 (1,7) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus).

Montes del Plata (MdP) on Uruguayssa sijaitseva yhteinen toiminto, josta konsernilla on 50 %:n omistusosuus ja jonka biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 445 (398) milj. euroa. Stora Enson osuus näistä hyödykkeistä oli 222 (199) milj. euroa. Biologisiin hyödykkeisiin sisältyvän nuoren puuston arvo on 55 (55) milj. euroa. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 8,0 %:n (8,0 %) diskonttokorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Stora Enson osuus (50 %) maa-alueista on 131 (126) tuhatta hehtaaria.

Stora Enson 50 %:n osuus tuottavasta alueesta Montes del Platassa Uruguayssa on yhteensä 85 (81) tuhatta hehtaaria, jolla puuston osuus on 8,2 (8,1) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus). Omistusosuus vuotuisesta korjuusta on keskimäärin 1,4 (1,4) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus).

Osakkuus- ja yhteisyritykset:

Konsernissa on kaksi osakkuus- ja yhteisyritystä, jotka omistavat biologisia hyödykkeitä:

- Tornator Oyj (Tornator): 41 %:n omistus suomalaisesta osakkuusyrityksestä, jonka metsäomaisuuden käypä arvo oli 1 805 (1 451) milj. euroa. Stora Enson osuus tästä omaisuudesta oli 740 (595) milj. euroa. Käyvän arvon nousu on pääasiassa seurausta suuremmasta korjuuvolyymista ja korkeammista pitkäaikaisista myyntihinnoista. Korkeammilla kustannuksilla on ollut lievä laskeva vaikutus käypään arvoon. Stora Enson 41 %:n osuus tuottavasta alueesta Tornatorissa on yhteensä 262 (223) tuhatta hehtaaria, jolla puuston osuus on 25,1 (24,6) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus). Omistusosuus vuotuisesta korjuusta on keskimäärin 1,0 (1,2) milj. m³ (kuoreton kiintotilavuus).
- Arauco Florestal Arapoti S.A.: 20 %:n omistusosuus eteläbrasilialaisesta osakkuusyrityksestä. Sen biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 67 (73) milj. euroa, josta Stora Enson osuus oli 14 (14) milj. euroa.

- Konserni omistaa 49,79 % Bergvik Skog AB:n osakkeista. Omistus raportoidaan edelleen osakkuus- ja yhteisyrityksenä, mutta raportoitavia biologisia hyödykkeitä ei enää vuoden 2019 lopussa ole.

Merkittävien oletusten herkkyydet +/-10 %

	Puun markkinahinnat	Kasvumäärä	Diskonttokorko
Guangxi	+/-35	+/-19	+/-3
Metsät Ruotsissa	+/-502	+/-116	+381/-320
Veracel	+/-7	+/-9	+/-2
Montes del Plata	+/-21	+/-21	+/-6

Liite 13. Osakkuus- ja yhteisyritykset

Laadintaperiaatteet

Konsolidointiperiaatteet

Osakkuus- ja yhteisyritykset, joissa Stora Ensolla on huomattava vaikutusvalta, on yhdistetty konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä. Tällöin konsernitulokseen sisällytetään konsernin omistusosuutta vastaava osuus osakkuusyrityksen tuloksesta. Osakkuus- ja yhteisyrityksen kirjanpitoarvo konsernin taseessa kuvastaa konsernin osuutta osakkuusyrityksen nettovarallisuudesta.

Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloksesta esitetään liikevoitossa, mikä heijastaa näiden investointien operatiivista luonnetta. Tämä pätee erityisesti puunhankintaan liittyviin investointeihin. Osakkuus- ja yhteisyritysten taseissa ei ole olennaista liikearvoa.

Merkittävimmät osakkuus- ja yhteisyritykset

Yritys	Raportoitava segmentti	Kotipaikka ja pääasiallinen toimipaikka	31.12.			
			Hallussa oleva omistusosuus/äänivalta %		Milj. euroa	
			2019	2018	2019	2018
Bergvik Skog AB: metsä ¹	Muut	Ruotsi	49.79/36.70	49.79/36.70	54	1 400
Tornator Oyj: metsä	Muut	Suomi	41	41	381	288
Arauco Florestal Arapoti S.A.: puuviljelmät	Muut	Brasilia	20	20	19	19
Muut					29	23
Tasearvo 31.12.					483	1 729

¹ Konserni omistaa 49,79 % Bergvik Skog AB:stä, mutta äänivalta rajoittuu 36,7 %:iin.

Konsernin osuus osakkuus- ja yhteisyritysten tuloslaskelmista

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Liikevaihto	170	249
Liiketoiminnan kulut	-121	-119
Liiketoiminnan muut tuotot ¹	129	0
IAS 41 -arvostus	127	90
Liiketulos	305	220
Nettorahoituserät	-55	-37
Nettotulos ennen veroja	249	183
Tulovarot	-21	-2
Tilikauden tulos	229	181

¹ Liiketoiminnan muut tuotot liittyvät Bergvik Skog AB uudelleenjärjestelyyn, kts. liite 4 Yrityssotot ja -myynnit

Kaikki edellä mainitut yhtiöt on yhdistelty tähän konsernitilinpäätökseen pääomaosuusmenetelmällä.

Henkilöstön määrä osakkuus- ja yhteisyrityksissä vuonna 2019 oli keskimäärin 1637 (1 727 vuonna 2018).

Yhteenveto konsernin olennaisiin osakkuusyrityksiin, Bergvik Skog AB:hen ja Tornator Oyj:öön, liittyvästä taloudellisesta informaatiosta esitetään alla. Konsernin osuus näistä osakkuusyrityksistä raportoidaan osana Muut-segmenttiä ja kattaa suurimman osan konsernin osuudesta kaikkien osakkuusyritysten tuloksista. Alla esitetty taloudellinen informaatio kuvaa osakkuusyritysten IFRS:n mukaisesti laadituissa tilinpäätöksissä esitettyjä lukuja.

Bergvik Skog AB

Milj. euroa	2019	2018
Lyhytaikaiset varat	478	152
Pitkäaikaiset varat	0	4 705
Lyhytaikaiset velat	0	157
Pitkäaikaiset velat	369	971
Verovelat	0	955
Liikevaihto	92	245
Tilikauden tulos	243	295
Muut laajan tuloksen erät	27	7
Laaja tulos yhteensä	270	302
Osakkuusyrityksestä tilikauden aikana saadut osingot	1 434	11
Osakkuusyrityksen nettovarot	109	2 774
Konsernin omistusosuus Bergvik Skog AB:stä	49,79 %	49,79 %
Liikearvo	0	19
Konsernin omistusosuuden tasearvo Bergvik Skog AB:ssä	54	1 400

*Erä liittyy Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelyyn, josta 331 milj. euroa maksettiin rahana.

Bergvik Skog AB:n tytäryhtiö Bergvik Väst AB jaettiin 31.5.2019 osinkona Bergvik Skog AB:n osakkeenomistajille. Samana päivänä konserni osti muilta osakkeenomistajilta 20 % Bergvik Väst AB:n osakkeista, minkä jälkeen konsernin omistusosuus Bergvik Väst AB:ssä oli 69,8 %. Samanaikaisesti Bergvik Väst AB jakautui ja Stora Ensosta tuli uuden tytäryhtiön ainoa omistaja. Uusi tytäryhtiö omistaa noin 69,8 % entisen Bergvik Väst AB:n varoista ja veloista. Konserni omistaa 49,79 % Bergvik Skog AB:n osakkeista. Omistus raportoidaan edelleen osakkuus- ja yhteisyrityksenä. Lisätietoja Bergvik Skog AB:n uudelleenjärjestelystä esitetään liitteessä 4 (Yritystietot ja -myynnit).

Vuoden 2019 lopussa Stora Enson omistuksen tasearvo oli 54 (1 400) milj. euroa. Vuonna 2019 Stora Enson osuus Bergvik Skogin tuloksesta oli 121 (147) milj. euroa.

Tornator Oyj

Milj. euroa	2019	2018
Lyhytaikaiset varat	43	34
Pitkäaikaiset varat	1 918	1 557
Lyhytaikaiset velat	672	376
Pitkäaikaiset velat	144	351
Verovelat	216	161
Liikevaihto	112	113
Tilikauden tulos	262	79
Muut laajan tuloksen erät	-1	0
Laaja tulos yhteensä	261	79
Osakkuusyrityksestä tilikauden aikana saadut osingot	14	12
Osakkuusyrityksen nettovarot	929	702
Konsernin omistusosuus Tornator Oyj:ssä	41,00 %	41,00 %
Konsernin omistusosuuden tasearvo Tornator Oyj:ssä	381	288

Stora Enson metsäomistukset Suomessa myytiin osakkuusyritys Tornatorille vuonna 2002. Konsernin jäljelle jääneen 41 %:n omistusosuuden tasearvo vuoden 2019 lopussa oli 381 (288) milj. euroa. Vuonna 2018 Stora Enson osuus Tornatorin tuloksesta oli 107 (32) milj. euroa. Osuus sisältää metsäomaisuuden 128 milj. euron arvostusvoitto (13 milj. euron arvostusvoitto).

Osakkuus- ja yhteisyritysten yhteenlasketut tiedot, jotka eivät ole erikseen olennaisia

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Aineelliset ¹ ja aineettomat hyödykkeet ja liikearvo	26	21
Biologiset hyödykkeet	13	14
Korottomat saamiset:		
Pitkäaikaiset	0	0
Lyhytaikaiset	21	16
Vaihto-omaisuus	1	1
Rahavarat	5	8
Varat yhteensä	66	61
Koroton vieras pääoma:		
Pitkäaikaiset	1	2
Lyhytaikaiset	12	11
Velat:		
Pitkäaikaiset	1	1
Lyhytaikaiset	1	0
Verovelat	4	4
Velat yhteensä	18	19
Oma pääoma konsernin taseessa, netto	48	42
Jaottelu		
Oma pääoma ja rahastot	48	42
Muut laajan tuloksen erät	0	0
Pääomaosuusarvo	48	42
Bergvik Skog AB:n pääomaosuusarvo	54	1 400
Tornator Oyj:n pääomaosuusarvo	381	288
Pääomaosuusarvo yhteensä	483	1 729

¹ Aineelliset käyttöomaisuushyödykkeet

Osakkuus- ja yhteisyrityssaamiset ja -velat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Saamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä		
Pitkäaikaiset lainasaamiset	2	2
Myyntisaamiset	0	6
Velat osakkuus- ja yhteisyrityksille		
Ostovelat	38	39

Liiketahtumat osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Myynti osakkuus- ja yhteisyrityksille	28	53
Ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä	109	219

Konserni harjoittaa osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa liiketoimintaa muun muassa puuta myymällä ja ostamalla. Kaikki sopimukset neuvotellaan markkinaehtoisesti ja liiketoimet suoritetaan tavalla, jonka konserni uskoo olevan toimialalla tavanomaista eikä epäedullisempaa kuin toimittaessa konserniin kuulumattomien yritysten kanssa. Osakkuus- ja yhteisyritysten myyntisaamiset sekä myynnit osakkuus- ja yhteisyrityksille että ostot osakkuus- ja yhteisyrityksiltä laskivat Bergvik Skog AB: n uudelleenjärjestelyn seurauksena.

Lainasaamiset osakkuus- ja yhteisyrityksiltä korkosaamiset mukaan lukien olivat vuoden 2019 lopussa yhteensä 2 (2) milj. euroa.

Liite 14. Pääomasijoitukset

Laadintaperiaatteet

Konserni on päättänyt luokitella pääomasijoituksensa Pohjolan Voiman osakkeisiin ja eräisiin konsernin hallussa oleviin noteerattuihin osakkeisiin käypään arvoon muihin laajan tuloksen eriin IFRS 9 -standardin mukaisesti, soveltaen standardin mukaista peruuttamatonta valintaa omistuksen pitkäaikaisen luonteen takia. Muiden laajan tuloksen erien kautta käypään arvoon arvostettavien pääomasijoitusten käyvän arvon muutoksista aiheutuvia voittoja ja tappioita ei kierrätetä tuloslaskelmaan arvonalentumisen tai myynnin yhteydessä. Vain osinkotulo kirjataan tuloslaskelmaan. Lisäksi konsernilla on tiettyjä pääomasijoituksia noteeraamattomissa osakkeissa, jotka luokitellaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta.

Yhteenvedo myytävissä olevista rahoitusvaroista

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Hankintameno 1.1.		
Noteeratut osakkeet	4	4
Noteeraamattomat osakkeet	125	126
Oman pääoman ehtoisiksi instrumenteiksi luokiteltavat investoinnit	129	130
Muut laajan tuloksen erät avaavassa taseessa	306	209
Pääomasijoitukset 1.1.	435	339
Muuntoerot	0	-1
Lisäykset	1	3
Muihin laajan tuloksen eriin kirjattavien käypien arvojen muutokset	109	97
Myynnit	-6	-1
Voitot ja tappiot tuloslaskelmassa	0	-2
Tasearvo 31.12.	538	435

Noteerattujen ja noteeraamattomien osakkeiden realisoitumattomat voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	415	306
Hankintameno	123	129
Käypä arvo	538	435
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	415	306
Laskennalliset verovelat	-2	-2
Realisoitumattomat nettovoitot (muut laajan tuloksen erät)	413	304
Muutos realisoitumattomissa nettovoitoissa (suoraan omaan pääomaan kirjatut tulot)	109	98

PVO:n osakkeet

Stora Ensolla on 15,6 %:n (15,6 %) osuus Pohjolan Voima Oy:n osakkeista. Pohjolan Voima Oy on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan yhtiöiden ryhmä, joka tuottaa sähköä ja lämpöä osakkeenomistajilleen Suomessa. PVO-konsernin kullakin tytäryhtiöllä on oma osakelajinsa, ja osakkeet oikeuttavat omistusta vastaavaan määrään tuotetusta energiasta. Osakkeenomistajat maksavat sähköstä tuotantokustannusten perusteella hinnat, jotka ovat yleensä markkinahintoja alhaisemmat. PVO ei maksanut varsinaista osinkoa Stora Ensolle vuonna 2019. Omistusosuus arvostetaan käypään arvoon neljännesvuosittain kahden eri arvostusmallin tulosten keskiarvon perusteella. Arvostuksessa käytetään diskontatun rahavirran menetelmää ja osakehinnoittelukertoimia. Arvostus on luokiteltu tasolle 3 käyvän arvon hierarkiassa IFRS 13 -standardin mukaisesti. Tasot esitetään liitteessä 25 (Käyvät arvot).

Malliin sisältyvät sähkön hinnat perustuvat Nordpoolin hintoihin. Mallissa käytetään likvidien johdannaisten tulevia hintoja käytettävissä oleville vuosille ja sen jälkeen huomioon otetaan inflaatiokerroin. Energiayksiköiden kustannusrakenne määritetään aiempien tilinpäätösten perusteella, ja sitä korjataan inflaatiokertoimella mallin tulevina vuosina. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa käytetty 3,18 %:n diskonttauskorko määritetään keskimääräisen painotetun pääomakustannuksen perusteella. Kaupankäyntikertotimet saadaan eurooppalaisista yhtiöistä, joilla on samanlainen tuotantorakenne kuin PVO:lla. Diskontattujen rahavirtojen laskennassa +/- 5 %:n muutos sähkön hinnassa merkitsisi +98 milj. euron tai -77 milj. euron muutosta arvostuksessa. +/- 1 %:n absoluuttinen muutos diskonttokorossa merkitsisi -75 milj. euron tai +185 milj. euron muutosta arvostuksessa.

Välimiesmenettelyn lopputuloksena laitoksen omistaja Teollisuuden Voima Oyj (TVO) ja laitoksen toimittaja AREVA-Siemens-yhteenliittymä allekirjoittivat vuonna 2018 ratkaisusopimuksen, joka liittyi Olkiluoto 3 -projektin viivästymisen aiheuttamiin kustannuksiin ja tappioihin. Laitoksen toimittaja on sopinut hyvittävänsä 450 milj. euroa laitoksen omistajalle, TVO:lle. Joulukuussa 2019 TVO ilmoitti projektin viivästyvän edelleen ja säännöllisen sähköntuotannon odotetaan alkavan maaliskuussa 2021. Päivitetty aikataulu ja välimiesmenettelyn lopputulos on huomioitu vuoden 2019 viimeisen vuosineljänneksen arvonomäärityksessä. Stora Enson epäsuora osuus Olkiluoto 3:n kapasiteetista PVO B2 -osakkeiden kautta on noin 8,9 %.

PVO:n osakkeet 31.12.2019

Milj. euroa	Osakesarja	%:n omistus-osuus	Omaisuuslaji	Käypä arvo 2019	Käypä arvo 2018
PVO-Vesivoima Oy	A	20,6	vesivoima	221	166
Teollisuuden Voima Oyj	B	15,7	ydinvoima	275	243
Teollisuuden Voima Oyj	B2	14,8	rakenteilla oleva ydinvoima	22	0
Muut	C,C2,V,M	useita	useita	4	6
Yhteensä				522	415

Vuoden 2019 lopussa käypä arvo oli 522 (415) milj. euroa, kun omistuksen hankintameno oli 117 (118) milj. euroa, ja tästä 405 (297) milj. euron käyvän arvon muutos kirjattiin muihin laajan tuloksen eriin. Muutos Pohjolan Voiman käyvässä arvossa johtuu pääasiassa sähkön markkinahinnan noususta. Käyvän arvon muutoksesta ei kirjata laskennallisia veroja, koska Suomen verolainsäädännön mukaan yli 10 %:n omistukset on vapautettu myyntivoiton verotuksesta.

Merkittävimmät pääomasijoitukset

Milj. euroa	31.12.2019			
	Omistus %	Osakkeet kpl	Hankintameno	Käypä arvo
Packages Ltd, Pakistan - julkisesti noteerattu	6,4	5 396 650	3	12
Noteeratut osakkeet yhteensä			3	12
Pohjolan Voima Oy - noteeraamaton osake	15,6	5 073 972	117	522
Muut - noteeraamattomat osakkeet			3	3
Noteeraamattomat osakkeet yhteensä			120	526
Pääomasijoitukset yhteensä 31.12.2019			123	538
Pääomasijoitukset yhteensä 31.12.2018			129	435

Liite 15. Muut pitkäaikaiset varat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	17	19
Verohyvitykset	5	16
Muut pitkäaikaiset varat	15	13
Yhteensä	37	48

Liite 16. Vaihto-omaisuus

Laadintaperiaatteet

Vaihto-omaisuus arvostetaan hankintamenoon tai sitä alempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritellään FIFO-menetelmällä tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä, mikäli se johtaa likimain samaan lopputulokseen kuin FIFO-menetelmä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno käsittää raaka-aineet, välittömät palkat, poistot ja muut välittömät kustannukset sekä tuotteisiin kohdistuvan osuuden tuotannon välillisistä kustannuksista ilman korkokuluja. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta tavanomaisessa liiketoiminnassa vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta ja myynnistä aiheutuvilla menoilla.

Mikäli tuotteen hankintameno ylittää sen nettorealisointiarvon, kirjataan tasearvoon vähennys. Vanhojen, hidaskiertoisten ja vanhentuneiden tuotteiden ja varaosien tasearvoon kirjataan epäkuranttiusvähennys. Konsernitaseessa tällaiset epäkuranttiusvähennykset vähennetään vaihto-omaisuuden kirjanpitoarvosta.

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet	372	438
Keskeneräiset tuotteet	84	98
Valmiit tuotteet	672	752
Varaosat ja tarvikkeet	317	298
Muu vaihto-omaisuus	17	17
Ennakkomaksut ja hakkuuoikeudet	53	83
Epäkuranttiusvähennys: varaosat ja tarvikkeet	-101	-98
Epäkuranttiusvähennys: valmiit tuotteet	-16	-15
Nettorealisointiarvoista johtuva vähennys	-6	-5
Yhteensä	1 391	1 567

4 693 (4 872) milj. euroa vaihto-omaisuutta kirjattiin kuluiksi vuoden aikana. Ne sisältyvät materiaalien ja tarvikkeiden riviin ja liittyvät materiaaleihin. Vaihto-omaisuuteen kirjatulla vähennyksillä oli tuloslaskelmaan 14 (16) milj. euron kuluvaikutus. Aiemmin kuluksi kirjattujen vähennysten palautuksilla oli 8 (3) milj. euron positiivinen tulovaikutus.

Liite 17. Korottomat operatiiviset saamiset

Laadintaperiaatteet

Myyntisaamiset

Myyntisaamiset arvostetaan alun perin käypään arvoon ja jälkeenpäin odotettuun realisoitumisarvoon luottotappiovarauksella vähennettynä. Myyntisaamisten odotetut luottotappiot arvioidaan saamisten riippumattoman ja kattavan tarkastelun perusteella vuoden lopussa käyttäen eteenpäin katsovaa luottotappiovarausmallia. Myyntisaamisten osalta noudatetaan IFRS 9:n mukaista yksinkertaistettua lähestymistapaa, jonka mukaan odotetut luottotappiot kirjataan todennäköisten elinkaaren aikaisten luottotappioiden perusteella tuloslaskelmassa liiketoiminnan muihin kuluihin. Niiden saamisten osalta, joiden maksuja ei ole laiminlyöty, odotetut luottotappiot arvioidaan ulkoisen palveluntarjoajan tuottamien asiakkaiden luottotappiotodennäköisyyksiä kuvaavan datan perusteella, jota käytetään odotettujen luottotappioiden laskentamallissa. Laskentamallissa on sovellettu oletusta siitä, että asiakkaan maksukyvyttömyys tulkitaan tapahtuvaksi aikaisintaan 90 päivää saamisen erääntymisen jälkeen, ja maksukyvyttömyyden arvioidaan normaalisti tapahtuvan, kun myyntisaamisen suoritus on vähintään 90 päivää myöhässä tai kun on muita riippumattomia todisteita maksukyvyttömyydestä. Myyntisaamiset esitetään lyhytaikaisina korottomina saamisina lyhytaikaisissa varoissa konsernin taseessa.

Myyntisaamiset faktorointiohjelmien alla

Stora Enso solmii myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Myydyt saamiset kirjataan pois taseesta, kun omistusoikeuteen liittyvät merkittävät riskit ja hyödyt ovat siirtyneet. Sellaiset jäljellä olevat myyntisaamiset, joita ei ole vielä myyty tilikauden lopussa, mutta jotka ovat myytävissä faktorointiohjelmien kautta seuraavalla tilikaudella, luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta arvostettavaksi myyntisaamisiksi IFRS 9:n mukaisten liiketoimintamallin ja sopimuksiin perustuvien rahavirtojen testien mukaisesti. Lisätietoja löytyy liitteestä 25 (Käyvät arvot).

Lyhytaikaiset korottomat saamiset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Myyntisaamiset - bruttomääräinen kirjanpitoarvo	1 006	1 172
Odotetut luottotappiot	-38	-36
Ennakkomaksut ja siirtosaamiset	96	96
Muut saamiset	224	254
Yhteensä	1 289	1 487

Myyntisaamisten ikäjakauma

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Erääntymättömät	865	1 027
Alle 30 päivää sitten erääntyneet	65	77
31-60 päivää sitten erääntyneet	9	7
61-90 päivää sitten erääntyneet	2	2
91-180 päivää sitten erääntyneet	3	4
Yli 180 päivää sitten erääntyneet	63	55
Yhteensä	1 006	1 172

Erääntyneiden myyntisaamisten bruttomäärä oli 142 (145) milj. euroa 31.12.2019. Nämä saamiset liittyvät useisiin eri maihin ja asiakkaisiin, joilla ei ole viimeaikaisia laiminlyöntejä. Myyntisaamisten elinkaaren aikaisten todennäköisten luottotappioiden määrä oli 38 (36) milj. euroa 31.12.2019. Myyntisaamisten odotetut luottotappiot arvioidaan tapauskohtaisesti tulevaisuuteen katsovalla mallilla, joka perustuu asiakkaiden maksujen laiminlyönnin todennäköisyyden arviointiin. Jos konsernilla on syytä epäillä asiakkaan taloudellista tilannetta, vaaditaan ennakkomaksu tai pankin antama peruuttamaton remburssi. Vuoden lopussa erääntymistä odottavien remburssien yhteissumma oli 33 (62) milj. euroa. Liitteessä 24 (Rahoitusriskien hallinta) on lisätietoa asiakkaiden luottoriskien hallinnasta.

Odotettujen luottotappioiden ikäjakauma

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Erääntymättömät ja alle 90 päivää sitten erääntyneet	1	3
Yli 90 päivää sitten erääntyneet	37	33
Yhteensä	38	36

Odotettujen luottotappioiden täsmäytys

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Avaava tase 1.1.	36	28
IFRS 9 -standardin käyttöönotto	0	3
Muutos tuloslaskelman kautta kirjattavissa odotetuissa luottotappioissa	9	8
Alaskirjaukset	-6	-3
Muut	0	0
Tasearvo 31.12.	38	36

Vuonna 2019 aikana toteutuneiden luottotappioiden määrä oli 6 (3) milj. euroa ja nämä myyntisaamiset alaskirjattiin pois taseesta.

Stora Enso on solminut myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Tällaiset sopimukset johtivat nimellisarvoltaan 255 (240) milj. euron arvoisten myyntisaamisten kirjaamiseen pois taseesta vuoden lopussa. Stora Enson osallisuuden myytyihin saamisiin arvioidaan olevan jatkossa vähäinen faktorointisopimusten luonteesta ja riskienjaosta johtuen.

Liite 18. Oma pääoma

Laadintaperiaatteet

Osingonjako ja pääoman palautus

Hallituksen yhtiökokoukselle ehdottamaa osinkoa tai pääoman palautusta ei vähennetä jakokelpoisesta omasta pääomasta ennen yhtiökokouksen hyväksyntää.

Oma pääoma 31.12.2019 oli 7 429 (6 714) milj. euroa ja markkina-arvo Nasdaq Helsingissä 10 328 (8 123) milj. euroa. A-osakkeiden markkina-arvo oli 13,55 (11,05) euroa ja R-osakkeiden 12,97 (10,09) euroa.

Vaikka osakkeilla on sama kirjanpidollinen vasta-arvo, A-sarjan osakkeet tuottavat omistajalleen yhden äänen kutakin osaketta kohti ja R-sarjan osakkeet tuottavat yhden äänen kutakin kymmentä osaketta kohti. Jokaisella osakkeenomistajalla on kuitenkin vähintään yksi ääni. A-sarjan osakkeita voidaan vaihtaa R-sarjan osakkeiksi koska tahansa osakkeenomistajan vaatimuksesta. Yhtiön kaupparekisteriin merkitty ja täysin maksettu osakepääoma 31.12.2019 oli 1 342 (1 342) milj. euroa. Osakkeiden tämänhetkinen kirjanpidollinen vasta-arvo on 1,70 (1,70) euroa osakkeelta.

Hallituksen ja johtokunnan jäsenet omistivat 1 150 (1 150) A-sarjan ja 478 403 (558 028) R-sarjan osaketta 31.12.2019. Osakkeiden osuus yhtiön kokonaisäänimäärästä oli 0,02 %. Hallituksen ja johtoryhmän jäsenten omistukset esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot). Konsernin osakepalkkio-ohjelmat esitetään yksityiskohtaisesti liitteessä 21 (Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät). Millään näistä ohjelmista ei ole kuitenkaan vaikutusta osakepääomaan.

Osakepääoman ja osakemäärien muutokset

	A-osakkeet	R-osakkeet	Yhteensä
1.1.2018	176 392 320	612 227 667	788 619 987
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi	-79 648	79 648	0
31.12.2018	176 312 672	612 307 315	788 619 987
A-osakkeiden muunto R-osakkeiksi	-55 838	55 838	0
31.12.2019	176 256 834	612 363 153	788 619 987
Äänimäärä 31.12.2019¹	176 256 834	61 236 315	237 493 149
Osakepääoma 31.12.2019, milj. euroa	300	1 042	1 342
Osakepääoma 31.12.2018, milj. euroa	300	1 042	1 342

¹R-osakkeiden äänet on laskettu jakamalla R-osakkeiden määrä kymmenellä

9.3.2020 mennessä merkityt osakkeet edustavat kokonaismäärältään osakkeita, jotka oikeuttavat äänestämään tulevassa varsinaisessa yhtiökokouksessa.

Liite 19. Määräysvallattomien omistajien osuudet

Laadintaperiaatteet

Määräysvallattomien omistajien osuudet esitetään konsernin taseen omassa pääomassa. Määräysvallattomien omistajien ja emoyhtiön omistajien suhteellinen osuus voitosta tai tappiosta esitetään tuloslaskelmassa tilikauden voiton jälkeen. Määräysvallattomien omistajien ja emoyhtiön omistajien väliset transaktiot kirjataan suoraan omaan pääomaan ja siten ne esitetään oman pääoman muutoksissa. Määräysvallattomien omistajien osuuksien arvostamisperiaatteesta päätetään kunkin yritysoston kohdalla erikseen.

Määräysvallattomien omistajien osuudet

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
1.1.	18	47
Hankinnat	-7	-2
Luovutukset	8	-1
Määräysvallattomien omistajien osuuden osto	0	2
Osuus tilikauden tuloksesta	-24	-24
Muut laajan tuloksen erät	0	-2
Osingot	-1	-2
31.12.	-7	18

Merkittävimmät määräysvallattomien omistajien osuudet

Yhtiö	Pääasiallinen toimintamaa	Määräysvallattomien omistajien suhteellinen omistussuus, %	31.12.	
			2019	2018
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Group ¹	Ruotsi ja Kiina	Kts. erillinen taulukko	-9	11
Stora Enso Inpac Packaging Group ²	Kiina	0,00	0	8
Stora Enso Huatai Paper Co Ltd ³	Kiina	0,00	0	-7
Muut	-		2	5
			-7	18

¹ Sisältää määräysvallattomien omistajien osuuden Guangxin integroidusta projektista.

² Syyskuussa 2019 Stora Enso osti määräysvallattomia osuuksia Stora Enso China Packaging -yhtiöstä. Stora Enso omisti aikaisemmin 90 % China Packaging Group -emoyhtiöstä, ja hankinnan myötä konsernin omistus nousi 100 %:iin.

³ Lokakuussa 2019 Stora Enso myi 60 %:n omistussuutensa Stora Enso Huatai Paper Co Ltd -yhtiöstä, joka operoi Dawangin paperitehdasta Kiinassa.

Määräysvallattomien omistajien osuudet Stora Enso Pulp and Paper Asia AB -konsernissa

Yhtiö	Pääasiallinen toimintamaa	31.12.2019			31.12.2018		
		Määräysval- lattomien omistajien suora omistus- osuus, %	Määräysval- lattomien omistajien epäsuora omistussuus, %	Määräysval- lattomien omistajien kokonais- omistus- osuus, %	Määräysval- lattomien omistajien suora omistus- osuus, %	Määräysval- lattomien omistajien epäsuora omistussuus, %	Määräysval- lattomien omistajien kokonais- omistus- osuus, %
Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	Ruotsi ja Kiina	5,79	0,00	5,79	5,79	0,00	5,79
Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	Kiina	5,00	5,50	10,50	5,00	5,50	10,50
Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd	Kiina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92
Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd	Kiina	15,00	4,92	19,92	15,00	4,92	19,92

Vuonna 2019 Stora Enson määräysvallattoman osuuden tasearvo laski 24 milj. euroa pääasiassa Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Groupin negatiivisen tuloksen takia. Stora Enso Pulp and Paper Asia AB Groupin tilikauden tappio oli 111 (128) milj. euroa.

Alla on esitetty yhteenveto taloudellisista tiedoista konsernin niiden tytäryhtiöiden osalta, joilla on olennaisia määräysvallattomia omistajia.

Stora Enso Pulp and Paper Asia AB -konserni

Milj. euroa	2019	2018
Varat	1 268	1 127
Emoyhtiön omistajille kuuluva oma pääoma	-74	18
Määräysvallattomien omistajien osuus ¹	-9	11
Oma pääoma yhteensä	-82	29
Velat	1 350	1 097
Tilikauden tappio	-111	-128
Tuloksen jakautuminen:		
Emoyhtiön omistajille	-91	-104
Määräysvallattomille omistajille	-20	-24
Tilikauden tappio	-111	-128
Liiketoiminnan nettorahavirta	-15	-28
Investointien nettorahavirta	-32	-61
Rahoituksen nettorahavirta	13	62
Nettorahavirta	-34	-27

¹ Määräysvallattomille omistajille ei maksettu osinkoa vuoden 2019 tai 2018 aikana.

Liite 20. Työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet

Laadintaperiaatteet

Työsuhte-etuudet

Konsernilla on eri puolilla maailmaa useita maksupohjaisia ja etuuspohjaisia eläkejärjestelmiä, joihin kuuluvaa omaisuutta hallinnoivat yleensä erilliset säätiöt ja rahastot. Eläkejärjestelyt ja työsuhteen jälkeiset järjestelyt rahoitetaan yleensä työntekijöiltä ja asianomaisilta konserniyrityksiltä perittävien maksuin, jotka perustuvat riippumattomien vakuutusmatemaatikkojen suosituksiin. Työnantajasuoritukset maksupohjaisiin järjestelyihin kirjataan kuluksi tuloslaskelmaan sinä kautena, johon maksusuoritus liittyy.

Etuuspohjaisissa järjestelyissä taloudelliset kustannukset määritetään ennakoituun etuus oikeusyksikköön (projected unit credit method) perustuvalla menetelmällä. Menetelmän mukaan eläkejärjestelyjen kustannukset kirjataan tuloslaskelmaan jaksottamalla säännönmukaiset kustannukset työntekijän työvuosille hyväksytyjen vakuutusmatemaatikkojen vuosittain laatimien vakuutusmatemaattisten laskelmien mukaisesti kaikissa merkittävimmässä eläkemaissa. Eläkevastuuna esitetään tulevien arvioitujen eläkemaksujen nykyarvo, joka lasketaan käyttämällä korkona valuutaltaan tai juoksuajaltaan vastaavien korkeasti luokiteltujen yrityslainojen (highly rated corporate bonds) tai valtion velkasitoumusten korkoja tilanteesta riippuen.

Konserni kirjaa kaikki tietyistä etuuspohjaisista eläkejärjestelyistä aiheutuvat vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot suoraan omaan pääomaan, kuten konsernin laajassa tuloslaskelmassa on esitetty. Takautuvaan työsuoritukseen perustuvat kustannukset tunnistetaan järjestelyä muutettaessa ja ne kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan karttumista koskevista vaatimuksista huolimatta.

Konsernitaseeseen kirjataan täysi varaus kaikista järjestelyyn kattamattomista vastuista.

Konsernilla on eri liiketoiminnoissa ja eri maissa useita eläkejärjestelyjä ja muita etuusjärjestelyjä, joiden kustannukset vuonna 2019 olivat 166 (170) milj. euroa, kuten liitteestä 6 (Henkilöstökulut) käy ilmi. Valtaosa järjestelyistä on maksupohjaisia. Järjestelyistä kirjatut kulut olivat yhteensä 156 (160) milj. euroa.

Henkilökohtaisten eläkejärjestelyjensä mukaisesti johtokunnan jäsenten on mahdollista jäädä eläkkeelle 65 vuoden iässä. Eläkkeet ovat jäsenten kotimaiden lainsäädännön mukaisia. Stora Enson konserniyritysten muiden johtoryhmien eläkeikä on paikallisten lakien mukainen, mutta joillakin konserniyritysten johtoryhmien jäsenillä on vanhempia sopimuksia, joiden mukaan heillä on oikeus siirtyä eläkkeelle aiemmin, 60-65 vuoden iässä. Muun henkilöstön eläkeikä määräytyy kansallisten käytäntöjen tai paikallisten työehtosopimusten mukaan. Jälkimmäisessä tapauksessa konserniin voi kohdistua tiettyjä eläkeikää edeltäviä vastuuta, joilla katetaan varhaiseläkkeelle jääneiden eläketulo varhaiseläkkeelle siirtymisen ja kansallisen eläkeiän välisenä aikana.

Stora Enson etuuspohjaiset velvoitteet nykyisille ja entisille työntekijöille ovat yhteensä 1 219 (1 115) milj. euroa. Eri eläkejärjestelyihin on kuitenkin varattu 761 (714) milj. euron varat näiden vastuiden kattamiseksi. Etuuspohjaisten järjestelyjen nettovelka on esitetty taseessa täysimääräisenä. Nettovelka oli 458 milj. euroa vuonna 2019, eli 57 milj. euroa suurempi verrattuna edellisvuoden 401 milj. euroon. Tämä kasvu johtui pääasiassa vakuutusmatemaattisista tappioista, jotka ovat seurausta etuuspohjaisten velvoitteiden nykyarvon laskennassa käytettyjen taloudellisten oletusten muutoksista. Korkokulut on kirjattu rahoituskuluihin. Vuonna 2019 etuuspohjaisista järjestelyistä kirjattiin tuloslaskelmaan yhteensä 17 milj. euron kulu ja muihin laajan tuloksen eriin 77 milj. euron vakuutusmatemaattinen tappio. Vuonna 2018 etuuspohjaisista järjestelyistä kirjattiin tuloslaskelmaan yhteensä 16 milj. euron kulu ja muihin laajan tuloksen eriin 24 milj. euron vakuutusmatemaattinen voitto.

Suoraan omaan pääomaan kirjatut vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	Koko liiketoiminta	
	2019	2018
Vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-77	-24
Laskennalliset verot	6	4
Yhteensä	-71	-20

Konsernin toimintaperiaate alijäämien osalta on rahastoida sellaiset määrät, jotka täyttävät paikallisten viranomaisten vaatimukset verovähennyskelpoisille maksuille. Vakuutusmatemaattisten eläkevastuulaskelmien diskonttauskertoimet määräytyvät markkinakorkokannan mukaan. Konsernin tavoitteena on kuitenkin tarjota maksupohjaisia järjestelyjä työsuhteen päättymisen jälkeisiä etuuksia varten. Kaikkia etuuspohjaisten järjestelyjen vastuita ja kirjanpitoa koskevia seikkoja arvioidaan konsernitaseella. Konsernitaseen nettovelka heijastaa etuuspohjaisten järjestelyjen todellista alijäämää. Tiedot eläkejärjestelyistä, eläkevaroista ja sijoituspolitiikoista konsernin tärkeimmissä toimintamaissa on esitetty alla.

Suomi

Suomessa eläketurva rahoitetaan pääasiassa maksupohjaisina järjestelyinä, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa on 69 (73) milj. euroa. Etuuspohjaisten järjestelyjen kattamista vastuista aiheutui puolestaan 0 (1) milj. euron kulu ilman rahoituskulujen osuutta. Eläketurva on vuodesta 2001 lähtien järjestetty kokonaan paikallisten eläkevakuutusyhtiöiden kautta. Suomessa valtio maksaa suhteellisesti suurimman osan eläkkeistä, joten konsernin vastuut ovat Suomessa suhteessa paljon pienemmät kuin vertailumaissa.

Järjestelyihin kuuluvia varoja hoitavat Suomessa vakuutusyhtiöt. Järjestelyjen piiriin kuuluvat työnantajat eivät saa yksityiskohtaisia tietoja varojen rakenteesta ja niiden sijoitusstrategiasta, koska varat kuuluvat vakuutusyhtiöille. Varoja hoidetaan EU-lainsäädännön ja paikallisten säännösten mukaisesti, ja eläkettä on aina maksettava taattu summa markkinatilanteesta huolimatta.

Saksa

Saksassa eläkekulut olivat yhteensä 9 (8) milj. euroa, joista 8 (7) milj. euroa liittyi maksupohjaisiin ja 1 (1) milj. euroa etuuspohjaisiin järjestelyihin ilman rahoituskulujen osuutta. Nettovelka kasvoi 238 milj. eurosta 259 milj. euroon. Tämä nettovelan kasvu johtuu pääasiassa diskonttokoron noususta sekä muutoksista ennusteissa. Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt on kirjattu taseeseen velaksi. Joissakin pienissä järjestelyissä käytetään vakuutusyhtiöitä tai riippumattomia asiamiehiä. Eläke-etuudet perustuvat eläkettä kartuttavan työsuhteen aikana tehtyihin työvuosiin ja ansaittuihin palkkoihin. Eläkemaksujen alkamisaika määräytyy kansallisen eläkejärjestelmän mukaisen eläkeiän perusteella. Yhtiöt maksavat itse eläkkeet suoraan entisille työntekijöilleen. Eläkkeensaanti on turvattu laissa olevalla vaatimuksella, jonka mukaan taseeseen kirjattu velka vakuutetaan tiettyyn rajaan asti.

Ruotsi

Ruotsissa useimmat työntekijät kuuluvat maksupohjaisiin eläkejärjestelyihin, joista aiheutuva kulu tuloslaskelmassa oli 55 (56) milj. euroa. Etuuspohjaisiin järjestelyihin kuuluvat pääasiassa toimihenkilöt ja niistä aiheutui 8 (7) miljoonan euron kulu ilman rahoituskulujen osuutta.

Etuuspohjaiset velvoitteet olivat yhteensä 411 (370) milj. euroa ja eläkevarat 284 (278) milj. euroa. Nettovelaksi jäi siten vuoden 2019 lopussa 127 (92) milj. euroa. Tämä nettovelan kasvu johtuu diskonttokoron laskusta sekä muutoksista taloudellisissa oletuksissa ja ennusteissa. Stora Enso maksaa rahastolle lisäeläkkeenä kaikkia paikallisia lakisääteisiä eläkevastuita enemmän, joten jäljelle jäävä vastuu liittyy pääasiassa muihin pienempiin järjestelyihin.

Rahaston sijoitusten pitkäaikainen tuottotavoite on 3 %:n reaaliuotto verojen jälkeen. Stora Enson ruotsalainen eläkerahasto toteuttaa vuosittain selvityksen varoista/veloista optimoidakseen riskiparametrinsa.

Muut maat

Merkittäviä vastuita ja eläkevaroja oli vain Isossa-Britanniassa, 146 (132) milj. euroa ja 136 (121) milj. euroa. Nettovelaksi jäi siten 10 (11) milj. euroa vuoden 2019 lopussa. Tämä nettovelan vähennys on seurausta muutoksista vakuutusmatemaattisissa oletuksissa.

Konserni

Etuuspohjaiset velvoitteet, nettovastuiden täsmäytys

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Etuuspohjaisten veloitteiden nykyarvo		
Etuuspohjaiset veloitteet 1.1.	1 115	1 139
Muuntoerot	0	-15
Korkokulut	20	21
Tilikauden työsuoritukseen perustuvat kulut	11	11
Aiempaan työsuoritukseen perustuvat menot	-1	-2
Demograafisten oletusten muutoksista johtuvat etuuspohjaisten veloitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	-22	-3
Taloudellisten oletusten muutoksista johtuvat etuuspohjaisten veloitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	118	27
Kokemukseen perustuvista oikaisuksista johtuvat etuuspohjaisten veloitteiden vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot	38	2
Maksetut etuudet	-58	-61
Yritysmyyntit ja -ostot, netto	-6	-1
Muut	3	-2
Etuuspohjaiset veloitteet 31.12.	1 219	1 115

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo

Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 1.1.	-714	-762
Muuntoerot	-1	13
Varojen odotettu tuotto	-13	-15
Järjestelyyn kuuluvien varojen vakuutusmatemaattiset voitot/tappiot	-57	-1
Työnantajamaksut	-23	3
Maksetut etuudet	48	45
Yritysmyyntit ja -ostot, netto	2	0
Muut	-3	3
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo 31.12.	-761	-714

Etuuspohjaiset nettovelvoitteet	458	401

Yhteenvedo etuuspohjaisten järjestelyjen nettoveloista taseessa

Milj. euroa	31.12.					
	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä		Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Rahastoitujen veloitteiden nykyarvo	922	841	922	841	0	0
Rahastoimattomien veloitteiden nykyarvo	298	274	271	249	27	25
Etuuspohjaiset veloitteet	1 219	1 115	1 193	1 090	27	25
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	761	714	761	714	0	0
Etuuspohjaisten järjestelyjen nettovelat	458	401	432	376	27	25

Etuuspohjaisten järjestelyiden kulut tuloslaskelmassa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi					
	Etuuspohjaiset järjestelyt yhteensä		Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt		Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Liiketoimintakulut						
Tilikauden työsuorituksen perustuvat kulut	11	11	10	10	1	1
Aiempaan työsuorituksen perustuvat kulut	-1	-1	2	-1	-3	0
Rahoituskulut						
Etuuspohjaisten järjestelyiden nettovelan nettokorko	7	6	6	6	1	0
Kulut	17	16	18	15	-1	1

Vakuutusmatemaattiset voitot ja tappiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Eläkevaroista syntyvä voitto/tappio	57	1
Eläkeohjelmien velvoitteista syntyvä voitto/tappio	-134	-25
Voitto/tappio yhteensä	-77	-24

Etuuspohjaiset järjestelyt: velvoitteiden laskemisessa käytetyt maakohtaiset oletukset

	31.12. päättyvä tilikausi					
	Suomi		Saksa		Ruotsi	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Diskonttokorko %	0,4	1,2	0,8	1,6	1,5	2,3
Palkkatason nousu %	2,2	2,7	2,5	2,5	2,9	2,9
Eläketason nousu %	1,3	1,8	1,8	1,8	2,0	2,0
Nykyinen eläkeikä keskimäärin	64,0	64,0	65,0	63,0	65,0	65,0
Painotettu keskimääräinen elinajanodote	87,0	87,0	85,0	87,0	88,4	89,3
Eläkejärjestelyjen kesto	10,0	10,0	13,8	12,6	17,4	16,0

Etuuspohjaisten eläkevelvoitteiden herkkyyys

	Vaikutus etuuspohjaisiin eläkevelvoitteisiin		
	Oletusten muutos	Oletusten nousu	Oletusten lasku
Diskonttokorko	0,50 %	Lasku 7,3 %	Nousu 8,0 %
Palkkojen nousuvauhti	0,50 %	Nousu 1,9 %	Lasku 1,8 %
Eläkkeiden nousuvauhti	0,50 %	Nousu 5,8 %	Lasku 5,3 %

	Oletuksen nousu 1 vuodella	Oletuksen lasku 1 vuodella
Elinajanodote	Nousu 4,7 %	Lasku 4,6 %

Korkoriski: Velvoitteet arvioidaan käyttämällä korkean luottoluokituksen yrityslainojen tai valtion joukkolainojen markkinakorkoja velvoitteiden diskonttaamiseksi. Näin ollen ne ovat alttiita muutoksille. Tulosvaikutteisesti kirjatut nettokorkotuotot ja -kulut lasketaan myös markkinakorkoja käyttäen.

Elinikään liittyvä riski: Jos jäsenet elävät oletettua vanhemmiksi, vastuut saatetaan alun perin arvioida liian pieniksi. Alijäämää saattaa esiintyä, jos rahastointi ei ole riittävässä määrin huomioinut kohonnutta elinajanodotetta.

Etuuspohjaiset järjestelyt maittain 31.12.2019

Milj. euroa	31.12.2019				
	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	286	16	389	230	922
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0	246	22	29	298
Etuuspohjaiset velvoitteet	286	263	411	259	1 219
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	-264	-4	-284	-209	-761
Nettovelat etuuspohjaisissa järjestelyissä	22	259	127	50	458
Eläkevelat taseessa	22	259	127	50	458
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	22	259	127	24	432
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet	0	0	0	27	27
Eläkevelat taseessa	22	259	127	50	458

Etuuspohjaiset järjestelyt maittain 31.12.2018

Milj. euroa	31.12.2018				
	Suomi	Saksa	Ruotsi	Muut	Yhteensä
Rahastoitujen velvoitteiden nykyarvo	302	20	349	170	841
Rahastoimattomien velvoitteiden nykyarvo	0	225	21	28	274
Etuuspohjaiset velvoitteet	302	245	370	198	1 115
Järjestelyyn kuuluvien varojen käypä arvo	278	7	278	151	714
Nettovelat etuuspohjaisissa järjestelyissä	25	238	92	46	401
Eläkevelat taseessa	25	238	92	46	401
Jaottelu					
Etuuspohjaiset eläkejärjestelyt	25	238	92	21	376
Muut työsuhteen päättymisen jälkeiset etuudet				25	25
Eläkevelat taseessa	25	238	92	46	401

Järjestelyyn kuuluvat varat

Milj. euroa	31.12.			
	2019		2018	
	Arvo	%	Arvo	%
Oma pääoma	255	33,5	237	33,2
Valtion joukkolaina	21	2,7	49	6,8
Yrityslaina	163	21,5	199	27,9
Velat	184	24,2	248	34,7
Kiinteistöt	64	8,5	71	10,0
Rahavarat	50	6,6	39	5,4
Muut	207	27,3	119	16,7
Eläkerahastojen varat yhteensä	761	100,0	714	100,0

Järjestelyihin kuuluvat varat eivät sisällä konsernin kiinteistöomaisuutta tai muuta omaisuutta tai yhtiön omia rahoitusinstrumentteja. Suomen 264 (278) milj. euron eläkevarojen jakaumaa ei raportoida erikseen, sillä varojen todellinen allokointi voidaan vain arvioida vakuutusyhtiöiden julkaisemien tavoitearvojen perusteella.

Kaksi tärkeintä konsernin eläkevelkaan vaikuttavaa taloudellista tekijää ovat korkojen vaihtelu ja inflaatio-odotukset. Eläkevarojen sijoitusten allokoinnin tavoitteena on neutralisoida näiden tekijöiden vaikutukset ja maksimoida sijoitusten tuotto.

Vuonna 2020 maksuja odotetaan olevan yhteensä 22 milj. euroa.

Vuonna 2019 eläkemaksujen palautuksia oli yhteensä 23 (3) milj. euroa.

Liite 21. Henkilöstön palkitsemisjärjestelmät

Laadintaperiaatteet

Osakekannustimet

Kaikki henkilöstöön liittyvät osakeperusteiset maksut kirjataan tuloslaskelmaan henkilöstökuluiksi oikeuden syntymisajanjaksolla. Osakeohjelmat voidaan suojata suojausinstrumenteilla (Total Return Swap), jotka maksetaan käteissuorituksin. Konsernilla on täten mahdollisuus saada käteissuorituksia, jotka osittain kompensoivat muutokset osakkeen kurssissa sen myöntämispäivän ja maksupäivän välillä. Konsernin suojausinstrumentit (TRS) eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Siten kausiluonteiset muutokset niiden käyvässä arvossa kirjataan tuloslaskelmaan liiketoiminnan kuluihin niiden osakeperusteisten ohjelmien kustannusten kanssa, joihin ne liittyvät.

IFRS 2 -standardissa (Osakeperusteisten maksujen luokittelu ja arvostus) 1.1.2018 käyttöön otetun muutoksen myötä kaikki osakeperusteiset maksut luokitellaan omana pääomana maksettaviin kannustinjärjestelmiin. Lisätietoja löytyy liitteestä 1 (Tilinpäätöksen laatimisperiaatteet). Omana pääomana maksettavien osakekannustimien nettosumma verojen jälkeen arvostetaan osakkeiden myöntämispäivän perusteella käypään arvoon, jossa on otettu huomioon odotettujen osinkojen nykyarvo. Omana pääomana maksettavien osakekannustimien myöntämispäivänä määritetty käypä arvo kirjataan kuluksi tasasuuruusina erinä syntymisajanjaksolla perustuen arvioon lopulta suoritettavien osakkeiden määrästä, jolloin oma pääoma kasvaa vastaavasti.

Lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmät

Johdon palkat sovitaan tapauskohtaisesti. Stora Enson palkitsemisjärjestelmissä otetaan huomioon sekä tulosityksikön että yksilön suorituskyky, kehitys ja tulos. Tämä suorituspohjainen palkitsemisjärjestelmä perustuu yhtiön tulokseen ja liiketoiminnan avaintavoitteiden saavuttamiseen.

Konsernin johdon sekä divisionien ja tulosityksiköiden johdon lyhyen aikavälin kannustinjärjestelmissä palkkiot ovat enimmillään 8-75 % perusvuosipalkasta. Henkilöstön kannustinjärjestelmässä palkkiot ovat enimmillään 7 % perusvuosipalkasta. Kaikki kannustinpalkkiot ovat harkinnanvaraisia. Konsernin tulokseen perustuvat palkitsemisjärjestelmät koskevat paikallisen käytännön ja lainsäädännön salliessa suurinta osaa kaikista työntekijöistä. Vuosina 2018 ja 2019 kannustinpalkkioiden laskentaperusteina käytettiin sekä taloudellisia tavoitteita että henkilökohtaisesti määritettyjä tavoitteita. Lyhyen aikavälin kannustinohjelmissa taloudellista menestystä mitataan seuraavilla mittareilla: Operatiivinen EBITDA ja operatiivisen käyttöpääoman suhde liikevaihtoon.

Pitkän aikavälin kannustinjärjestelmät

Vuodesta 2005 johdolle on käynnistetty uusia osakeperusteisia ohjelmia joka vuosi. Vuoden 2016 ohjelmalla, joka lunastettiin vuonna 2019, sekä jäljellä olevilla ohjelmilla, mukaan lukien vuonna 2019 käynnistetyllä ohjelmalla, on kolmen vuoden tulostavoite, ja erät lunastetaan kerralla kolmen vuoden jälkeen.

Kolme neljäsosaa (75 %) vuosien 2016 ja 2017 ohjelmissa ansaittavista osakkeista on tulosperusteisia ja ansaitaan hallituksen palkitsemisvaliokunnan ehdottamien ja hallituksen hyväksymien tuloskriteerien perusteella. Taloudellisen menestyksen mittari on konsernin kolmen vuoden Taloudellinen lisäarvo (EVA). Yksi neljäsosa (25 %) ohjelmissa ansaittavista optioista on rajoitettuja, eikä niitä ole sidottu tulostavoitteisiin, jolloin henkilö on niihin oikeutettu, mikäli työsuhte on voimassa oikeuden lunastuspäivänä.

Vuodesta 2018 kaikki (100 %) johtoryhmän jäsenten ohjelmissa ansaittavista optioista ovat olleet tulosperusteisia. Taloudelliset menestyksen mittarit vuoden 2019 osakeperusteisessa ohjelmassa ovat konsernin kolmen vuoden Taloudellinen lisäarvo (EVA) ja osakekohtainen tulos. Muille kuin johtoryhmän jäsenille myönnettiin kolme neljäsosaa (75 %) ansaituista osakkeista tulosperusteisina ja yksi neljäsosa (25 %) rajoitettuina osakkeina, kuten aiempinakin vuosina.

Rajoitettuihin ja tulosperusteisiin optio-ohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitu lukumäärä ennen veroja vuoden lopussa on esitetty seuraavassa taulukossa. Siirrettyjen osakkeiden toteutunut määrä tulee olemaan pienempi, sillä työntekijöiden verovelvoitteen määrää vastaava osuus osakkeista pidätetään tuloveron kattamiseksi.

Rajoitetut ja tulosperusteiset osakeohjelmat 31.12.2019

Osakkeita	Rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin sisältyvien osakkeiden arvioitu lukumäärä vuoden lopussa			Yhteensä
	2020	2021	2022	
Vuoden 2017 ohjelma	1 050 559			1 050 559
Vuoden 2018 ohjelma		816 745		816 745
Vuoden 2019 ohjelma			978 543	978 543
Yhteensä	1 050 559	816 745	978 543	2 845 847

Stora Enson osakeperusteisten ohjelmien kulut kirjataan niiden syntymisajanjaksolle, joka on ajanjakso niiden myöntämisestä lunastusoikeuteen. Osakepohjaisten ohjelmien kokonaisvaikutuksista kirjattiin 3 (7) milj. euron kulu tuloslaskelmaan. Kirjattu kulu liittyy kokonaan rajoitettuihin ja tulosperusteisiin osakeohjelmiin. Vuoden 2019 lopussa ei ollut käytössä suojausinstrumentteja (Total Return Swaps).

Liite 22. Muut varaukset

Laadintaperiaatteet

Varaukset

Varaus kirjataan, kun konsernilla on aikaisemman tapahtuman seurauksena oikeudellinen tai tosiasiallinen velvoite ja kun on todennäköistä, että veloitteen täyttäminen edellyttää taloudellista suoritusta tai aiheuttaa taloudellisen menetyksen ja että veloitteen määrä on arvioitavissa luotettavasti. Purkuihin, poistoihin tai kohteiden kunnostuksiin liittyvät varaukset noudattavat johdon arviota. Veloitteen suorittamiseen tarvittavat investoinnit lisätään omaisuuserän kirjanpitoarvoon hankintahetkellä ja poistetaan omaisuuserän taloudellisen vaikutusajan kuluessa. Varaukset diskontataan nettonykyarvoonsa, jos rahan aika-arvon vaikutukset ovat olennaisia. Koska varaukset perustuvat johdon arvioon, näiden kustannusten ajankohdasta ja summasta ei ole täyttä varmuutta.

Ympäristöveloitteet

Aikaisemman liiketoiminnan vaikutusten korjaamisesta syntyneet kustannukset, jotka eivät lisää nykyisiä tai tulevia tuottoja, kirjataan kuluksi. Ympäristölakien ja -säästöjen nykytulkinnan perusteella ympäristövastuut kirjataan, mikäli on todennäköistä, että on syntynyt vastuu ja sen määrä voidaan luotettavasti arvioida.

Uudelleenjärjestelyveloitteet

Uudelleenjärjestelyvaraus kirjataan jaksolla, jona konserni sitoutuu suunnitelmaan juridisesti tai tosiasiallisesti. Varaukseen kirjataan ne kustannukset, jotka sisältyvät lopettamissuunnitelmaan, aiheutuvat jatkuvasta sopimusveloitteesta ja joista ei ole jatkuvaa taloudellista hyötyä tai jotka liittyvät veloitteen purkamisesta aiheutuvaan sanktioon.

Muut veloitteet

Muut oikeudellisiin tai tosiasiallisiin veloitteisiin liittyvät pakolliset varaukset kirjataan takuina asiakkaille, kanteina, vaateina tai vastaavina.

Muut varaukset

Milj. euroa	Ympäristö- varaukset	Uudelleen- järjestely- varaukset	Muut pakolliset varaukset	Varaukset yhteensä
Tasearvo 1.1.2018	108	17	9	134
Muuntoerot	-3	0	-1	-3
Kirjattu tuloslaskelmaan				
Uudet varaukset	3	2	1	6
Varausten lisäys	1	0	3	4
Varausten peruutus	-3	-1	-1	-5
Maksut	-7	-10	-2	-19
Tasearvo 31.12.2018	99	8	10	117
Muuntoerot	-1	0	0	-1
Yrityssostot	0	0	18	18
Kirjattu tuloslaskelmaan				
Uudet varaukset	7	40	5	51
Varausten lisäys	6	0	1	8
Varausten peruutus	-1	-2	-1	-4
Maksut	-12	-5	-7	-24
Tasearvo 31.12.2019	97	41	26	165
Jako lyhytaikaisiin ja pitkäaikaisiin				
Lyhytaikaiset velat: erääntyvät 12 kuukauden kuluessa	6	33	16	55
Pitkäaikaiset velat: erääntyvät yli 12 kuukauden kuluttua	91	8	10	110
Yhteensä 31.12.2019	97	41	26	165

Ympäristöveloitteet

Ympäristövaraukset olivat 97 milj. euroa 31.12.2019 eli 2 milj. euroa vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Keskeisimmät varaukset olivat seuraavat:

- Stora Enson ja Falunin kaupungin tekemän sopimuksen mukaisesti konsernilla on velvoite puhdistaa vesi Kopparbergin kaivoksen aiheuttamista saasteista ennen vesien päästämistä ympäristöön. Tilikauden lopussa varaus oli 37 (39) milj. euroa.
- Ympäristövaraukset Suomessa olivat yhteensä 21 (24) milj. euroa. Varauksista suurin liittyy Oulun tehtaan yhden lopetetun toiminnan purkamiseen tehtyyn 16 (13) milj. euron varaukseen.
- Skoghallin tehtaan alueella on saastunutta maa-ainesta, joka on poistettava. Tilikauden lopussa tämän johdosta tehty varaus oli 15 (15) milj. euroa.
- Hylten tehtaan Hylten kunnan kanssa sopimus kunnostuksesta ja vesivuotojen käsittelystä. Tämän johdosta kirjattu varaus on suuruudeltaan 5 (6) milj. euroa.
- Saksassa sijaitsevan Baienfurtin tehtaan kiinteistö myytiin vuonna 2010 ja jäljellä oleva varaus liittyy kaatopaikkoihin, joita ei myyty kiinteistön mukana. Varauksen suuruus on 4 (5) milj. euroa.

Uudelleenjärjestelyvaraukset

Stora Ensossa on tehty viime vuosina merkittäviä uudelleenjärjestelyjä yritysten myynneistä tehtaiden sulkemisiin ja hallinnollisten kustannusten säästöohjelmiin liittyen. Uudelleenjärjestelyvarauksista taseeseen kirjatut velvoitteet olivat vuoden 2019 lopussa 41 (8) milj. euroa. Ne kattoivat sekä toimintojen lopettamisesta ja purkamis- ja raivaustöistä aiheutuvat kustannukset että irtisanomiskustannukset. Uudelleenjärjestelyvarausten nettokasvu johtui uusista pääasiassa Paper-divisioonaan liittyvistä uudelleenjärjestelyohjelmista, jotka ovat osa konsernin kannattavuudenturvaamisohjelmaa. Kirjattuihin uudelleenjärjestelyvarauksiin liittyvät maksut vuoden aikana olivat yhteensä 5 (10) milj. euroa.

Toukokuussa 2019 Stora Enso ilmoitti suunnitelmastaan muuntaa Oulun paperitehdas pakkauskartonkitehtaaksi. Suunnitelman mukaan paperikone 7 muunnetaan kraftlainerin tuotantoon ja paperikone 6 sekä arkittamo suljetaan. Muuntamiseen liittyvä uudelleenjärjestelyvaraus on suuruudeltaan 19 milj. euroa.

Muut pakolliset varaukset

Muut pakolliset varaukset olivat 26 milj. euroa 31.12.2019 eli 16 milj. euroa enemmän kuin 31.12.2018. Nettokasvu johtuu pääasiassa uudelleenistutusvarauksista, jotka ovat kirjattu Bergvik Skogin omistuksen uudelleenjärjestelyn myötä.

Stora Enso on juridisesti velvollinen huolehtimaan Ruotsissa pitkän kasvukauden metsien uudelleenistuttamisesta loppukorjuun jälkeen. Uudelleenistutukseen liittyvät varaukset ovat 15 milj. euroa ja ne liittyvät jo korjattujen alueiden uudelleenistuttamiseen eivätkä ole osa biologisten hyödykkeiden käyvän arvon laskentaa.

Liite 23. Korottomat velat

Pitkäaikaiset korottomat velat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Varaukset työsuhteen päättymisen jälkeisistä etuuksista	458	401
Muut varaukset	110	101
Osakeperusteiset maksut	2	2
Muut velat	37	32
Yhteensä	607	536

Lyhytaikaiset korottomat velat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Ostovelat	1 332	1 382
Palkka- ja henkilöstökulujen jaksotukset	242	245
Siirtovelat	194	217
Varausten lyhytaikainen osuus	55	16
Saadut ennakot	20	22
Muut velat	67	94
Yhteensä	1 909	1 976

Liite 24. Rahoitusriskien hallinta

Riskienhallinnan periaatteet ja prosessi

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tehokas rahoitusriskien hallinta. Stora Enson rahoitusriskipolitiikkaa sovelletaan kaikkiin Stora Ensossa tapahtuviin rahoitustransaktioihin. Kyseinen politiikka ja siihen tulevaisuudessa mahdollisesti tehtävät muutokset astuvat voimaan, kun konsernin hallitus on ne hyväksynyt. Kaikkien rahoitusinstrumenttien käyttöä koskevien toimintaohjeiden on oltava yhdenmukaisia kyseisen rahoitusriskipolitiikan kanssa. Konsernin yhteisiin toimintoihin kuuluvat yhtiöt toimivat omien rahoitusriskipolitiikkojensa mukaisesti ja kyseiset politiikat eivät välttämättä ole täysin yhteneväisiä konsernin oman rahoitusriskipolitiikan kanssa.

Merkittävimmät rahoitusmarkkinariskit esitellään tarkemmin alla, konsernin pääasiallisten rahoitusriskien ollessa korkoriski, valuutariski, likviditeetti- ja varainhankintariski sekä hyödykkeiden, etenkin kuidun, sellun ja energian, hintariski.

Korkoriski

Konserni altistuu korkoriskille, mikä tarkoittaa, että korkotason vaihtelut vaikuttavat konsernin korkokuluihin ja sen taseessa olevien varojen ja velkojen arvoon. Stora Enso altistuu korkoriskille korollisten saamisten ja velkojen, kuten lainojen, rahoitusinstrumenttien ja vuokrasopimusvelkojen kautta, mutta myös kaupallisten sopimusten sekä operatiivisten varojen ja velkojen kuten biologisten hyödykkeiden kautta. Konsernin tavoitteena on pitää korkokulut vakaina. Konsernin kokonaisduraatio ei pitäisi ylittää lainojen keskimääräistä maturiteettia, mutta tavoitteena on kuitenkin pidempi duraatio edellä mainitun puitteissa. Yhtiön hallitus hyväksyy keskimääräistä maturiteettia pidemmän duraation.

Konserni voi käyttää koron- ja valuutanvaihtosopimuksia korkoriskin hallitsemiseksi muuntamalla vaihtuvakorkoisia lainoja synteettisesti kiinteäkorkoisksi lainoiksi johdannaisien avulla.

Konsernin vaihtuva- ja kiinteäkorkoinen positio vuoden lopussa oli seuraava:

Vaihtuva- ja kiinteäkorkoinen positio

Milj. euroa	31.12.2019		31.12.2018	
	Vaihtuvakorkoiset	Kiinteäkorkoiset	Vaihtuvakorkoiset	Kiinteäkorkoiset
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	0	74	1	54
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	0	0	1	0
Rahavarat	876	0	1 130	0
Korolliset velat ¹	-1 509	-2 603	-1 118	-2 118
Korolliset saamiset ja velat ennen johdannaisia	-633	-2 530	14	-2 065
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	810	-810	384	-384
Korolliset saamiset ja velat johdannaisien jälkeen	177	-3 339	398	-2 449

¹ Ilman johdannaisvelkoja ja korkovelkoja

Konsernin korollisten nettovelkojen, mukaan lukien kaikki korkojohdannaiset, mutta pois lukien rahavarat, koron keskimääräinen uudelleenmäärittymiskausi oli noin 4,2 (4,9) vuotta.

31.12.2019 vallinneen tilanteen mukaisesti yhden prosenttiyksikön paralleeli muutos korkotasossa aiheuttaisi noin 5 (4) milj. euron vaikutuksen vuotuisissa nettokorkokuluissa olettaen, että lainojen duraatio ja konsernin rahoitusrakenne pysyvät ennallaan vuoden aikana. Kyseinen simulaatio laskee yhden prosenttiyksikön muutoksen vaikutuksen kaikkien vaihtuvakorkoisten instrumenttien, pois lukien konsernin rahavarat, seuraavasta uudelleenasettamispäivästä lukien vuoden loppuun asti. Lisäksi kaikkien vuoden kuluessa erääntyvien lyhytaikaisten lainojen eräpäivää oletetaan pidennettävän vuoden loppuun asti soveltaen uutta korkeampaa tai alhaisempaa korkoa.

Yhden prosenttiyksikön paralleeli muutos korkotasossa aiheuttaisi myös 31 (20) milj. euron käyvän arvostuksen voiton tai tappion ennen veroja rahavirran suojauksen alla olevista koron- ja valuutanvaihtosopimuksista, joiden arvomuutos kirjataan laajan tuloksen erien kautta rahavirran suojausrahastoon. Liitteessä 27 (Johdannaiset) on yhteenvedo liikkeeseen laskettujen korkojohdannaissopimusten nimellisarvosta ja käyvästä arvosta.

Valuuttakurssiriski - transaktioriski

Konsernin toiminta on maailmanlaajuista ja konserni altistuu näin ollen valuutariskille, joka aiheutuu sen raportointivaluuttaa euroa vastaan tapahtuvista valuuttakurssimuutoksista. Valuutariskit johtuvat Stora Ensolla erityisesti tuotantolaitosten maantieteellisestä sijainnista sekä euroalueen ulkopuolelle suuntautuvista raaka-ainehankinnoista ja lopputuotteiden myynnistä. Tärkeimmät valuutat näissä tapauksissa ovat Ruotsin kruunu, Yhdysvaltain dollari ja Ison-Britannian punna.

Valuutan transaktioriski on valuuttakurssivaihteluiden vaikutus konsernin tuloslaskelmaan eli valuuttakurssien vaikutus konsernin odotettuihin tuleviin rahavirtoihin sekä näiden pohjalta myöhemmin kirjattaviin myyntisaamisiin ja ostovelkoihin. Konsernin rahoitusriskipolitiikan mukaisesti konsernin tavoitteena on suojata 45–55 % tärkeimpien valuuttojen valuuttamääräisistä ennustetuista todennäköisistä rahavirroista seuraavaksi 12 kuukaudeksi eteenpäin johdannaisinstrumenttien, kuten valuuttatermiinien ja valuuttaoptioiden, avulla. Konserni voi myös suojata 12–36 kuukauden pituisia ajanjaksoja tai muuttaa edellä mainittua seuraavan 12 kuukauden suojaussuhdetta konsernin johdon harkintaan perustuen.

Konsernin tavoite valuuttamääräisissä operatiivisissa myyntisaamisissa ja ostovelloissa on suojata 50–100 % konsernin avoimesta nettosaamisesta merkittävässä valuuttapareissa.

Seuraavassa taulukossa esitetään arvioitu nettomääräinen operatiivinen ulkomaanvaluuttariski pääasiallisille valuutoille seuraavalle 12 kuukaudelle sekä niihin liittyvät valuuttakurssisuojauskset 31.12. vuoden lopun valuuttakurssesja käyttäen. Vuoden lopun tilanteen myyntisaamisiin ja ostovelkoihin (netto) sisältyy valuuttariskiä, joka on IFRS 7-standardin vaatimusten mukaisesti seurausta ulkoisista sekä konserniyritysten sisäisistä transaktioista. Käytännössä pääosin vain ulkoisiin transaktioihin liittyvät riskit on suojattu valuuttasuojauksin. Taulukossa esiintyvä positiivinen riskimäärä kuvaa arvioitua valuuttamääräistä konserniin tulevaa kassavirtaa tai saamista.

Operatiiviset valuuttariskit

Milj. euroa	31.12.2019						31.12.2018					
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	CNY	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	CNY
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta suojatuissa rahavirroissa ¹	-894	1 141	300	0	-168	0	-990	1 840	380	0	-190	0
Rahavirran suojaukset seuraavalle 12 kuukaudelle ²	557	-600	-136	0	78	0	630	-930	-190	0	90	0
Arvioitu vuosittainen liiketoiminnan nettorahavirta	-337	541	164	0	-90	0	-360	910	190	0	-100	0
Suojausprosentti 31.12. seuraavalle 12 kuukaudelle	62 %	53 %	45 %	0 %	46 %	0 %	64 %	51 %	50 %	0 %	47 %	0 %
Painotettu keskimääräinen kurssisuojaus euroa vastaan ³	10,55	1,17	0,91	0,00	26,19	0,00	10,26	1,22	0,91	0,00	25,92	0,00
Muuntoriski tuloslaskelmassa⁴	162	-202	6	-158	24	-42	-160	-180	10	-120	30	-110
Myyntisaamiset ja ostovelat, nettoriski	1	170	31	-28	-18	-1	40	250	33	-24	-24	-13
Nettosaamisten valuuttasuojaukset	24	-110	-43	0	4	0	93	-209	-60	0	0	0
Myyntisaamiset (netto) suojauksen jälkeen	25	59	-13	-28	-14	-1	133	41	-27	-24	-24	-13
Arvioitu vuosittainen operatiivinen riski, suojauksen jälkeen	-150	399	158	-187	-80	-43	-387	771	173	-144	-94	-123

¹ Ruotsin kruunuissa alla olevien suojattujen rahavirtojen riski edustaa euromääräistä transaktioriskiä ruotsalaisissa tytäryhtiöissä. Vastaavasti Tsekin korunassa alla olevien suojattujen rahavirtojen riski edustaa transaktioriskiä euroissa, Yhdysvaltain dollareissa, Ison-Britannian punnassa sekä Australian dollareissa tsekkiläisissä tytäryhtiöissä.

² Vuonna 2018 Ruotsin kruunussa oli myös ylimääräisiä rahavirtasuojauksia kuukausille 13–18 (näiden kuukausien osalta suojattiin 19 % arvioidusta riskistä), jotka eivät sisälly edellä olevaan taulukkoon.

³ Painotettu keskimääräinen valuuttakurssi euroa vastaan lasketaan korko-option korkoputken rakenteen ostetun osan ja valuuttatermiinien valuuttatermiinikurssien perusteella, ja näin ollen se edustaa painotettua keskimääräistä kurssisuojausta, joka perustuu konsernin näkökulmasta epäsuotuisimpaan kurssisuojaukseen.

⁴ Sisältää suojaamattomat myynnit, kulut ja kotimaan valuutassa laskutetut tai kuluksi kirjatut poistot euroalueen ulkopuolella sijaitsevien yritysten osalta vuoden lopun päätöskurssia käyttäen.

Seuraavassa taulukossa esitetään arvio siitä, mikä vaikutus euron 5 %:n vahvistumisella suhteessa Ruotsin kruunuun, Yhdysvaltain dollariin, Ison-Britannian puntaan, Tsekin korunaan ja Kiinan renminbiin sekä 10 %:n vahvistumisella suhteessa Brasilian realiin olisi vuotuisen liiketulokseen vuoden päätöskurssilla laskettuna. Vastaavalla heikentymisellä olisi likimäärin samansuuruinen vastakkainen vaikutus. Taulukossa esiintyvä negatiivinen määrä kuvastaa potentiaalista tuloslaskelmaan tai omaan pääomaan kirjattavaa nettotappiota. Toteutunut valuuttatulos voi käytännössä erota alla esitetystä herkkyyshanalyysistä, sillä niiden tytäryhtiöiden tuloslaskelmat, joiden toimintavaluutta ei ole euro, muunnetaan konsernin tilinpäätösvaluuttaan tilikauden keskipäivän käyttäen, kun taas näiden yritysten taseet, mukaan lukien valuuttasuojaukset sekä myyntisaamiset ja ostovelat, muunnetaan raportointivaluuttaan tilinpäätöspäivän kurssia käyttäen.

Herkkyyshanalyysissä otetaan huomioon valuuttojen suojaukset ja siinä oletetaan, että yksittäisen valuuttakurssin muutoksen lisäksi ei tapahdu muita muutoksia alla olevassa riskissä. Valuuttakurssivaikutukset perustuvat arvioituihin operatiivisiin ulkomaanvaluuttavirtoihin seuraavalle 12 kuukaudelle, vuoden lopun suojaustasoihin sekä oletukseen että valuuttamääräisten rahavirtojen suojaustasot, tuloslaskelmassa esitetty muuntoriski ja muut mahdolliset muuttujat pysyvät muuttumattomina seuraavan 12 kuukauden aikana. Suojausinstrumentteina käytetään valuuttatermiinisopimuksia ja valuuttaoptioita. Laskelmassa ei ole otettu huomioon epäsuoria valuuttakurssivaikutuksia tuotteiden hintoihin tai tuotevirtoihin, esimerkiksi tuotteen muuttumista halvemmaksi valmistaa muualla maailmassa.

Euron vahvistumisen arvioidut vaikutukset

Milj. euroa	31.12.2019						31.12.2018					
	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	CNY	SEK	USD	GBP	BRL	CZK	CNY
Valuuttakurssin muutos suhteessa euroon	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-10 %	-5 %	-5 %
Arvioitu vaikutus vuotuisen liiketoiminnan nettorahavirtaan ja muuntorisktiin	37	-47	-15	16	7	2	58	-83	-20	12	8	6
Vaikutus suojausrahastoon ennen veroja tilinpäätöspäivänä ¹	-28	30	7	0	-4	0	-32	47	10	0	-5	0
Vaikutus liiketulokseen tilinpäätöspäivänä ²	-1	-3	1	3	1	0	-7	-2	1	2	1	1
Arvioitu vaikutus vuotuisen liiketulokseen³	8	-20	-7	19	4	2	19	-38	-9	14	4	7

¹ Vaikutus suojausrahastoon (Muut laajan tuloksen erät) ennen veroja tilinpäätöspäivänä liittyy käyvän arvon muutoksiin johdannaisopimuksista, joiden katsotaan soveltuvan erittäin todennäköisten ennustettujen rahavirtojen kassavirtasuojauksiksi.

² Vaikutus vuotuisen liiketulokseen tilinpäätöspäivänä esittää arvioitua nettomyyntisaamisiin tai -ostovelkoihin liittyvää valuuttavaikutusta suojauksen jälkeen.

³ Arvioitu vaikutus vuotuisen liiketulokseen sisältää taseriskeihin, ennakoituihin rahavirtoihin ja niiden suojauksiin sekä tuloslaskelmassa esitettyihin muuntoriskeihin liittyvät vaikutukset.

Seuraavassa taulukossa esitetään rahoituseriin liittyvä valuuttariski pääasiallisille valuutoille sekä niihin liittyvät suojaukset 31.12. Nettovelka sisältää valuuttamääräiset ulkoiset ja sisäiset velat netotettuna lainasaamisilla, rahavaroilla sekä IAS 21 standardin

mukaisilla nettosijoituslainoilla. Valuuttajohdannaiset suojaavat pääosin rahoitusriskejä taseessa ja joskus ennakoituja kassavirtoja, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä IFRS 9:n mukaisesti. Nämä ennakoidut rahavirrat eivät ole mukana seuraavassa taulukossa. Taulukossa esiintyvä negatiivinen riskimäärä kuvaa arvioitua valuuttamääristä nettovelkaa.

Lisäksi taulukossa esitetään arvio siitä, mikä vaikutus euron 5 %:n vahvistumisella suhteessa Ruotsin kruunuun, Yhdysvaltain dollariin, Kiinan renminbiin ja Puolan zlotyyn olisi tuloslaskelmaan vuoden päätöskursseilla laskettuna. Vastaavalla heikentymisellä olisi likimäärin samansuuruinen vastakkainen vaikutus. Taulukossa esiintyvä negatiivinen määrä kuvastaa potentiaalista tuloslaskelmaan kirjattavaa nettotappiota. Vastaavasti positiivinen määrä kuvastaa mahdollista nettovoittoa tuloslaskelmassa. Toteutunut valuuttatulos voi käytännössä erota alla esitetystä herkkyysoanalyysistä, sillä riskimäärät voivat muuttua vuoden aikana.

Rahoitusvaluuttariski ja arvioitu valuuttavaikutus tuloslaskelmaan

Milj. euroa	31.12.2019				31.12.2018			
	SEK	USD	CNY	PLN	SEK	USD	CNY	PLN
Nettovelka ennen suojauksia ¹	-36	-142	472	100	130	-213	602	112
Valuuttasuojaukset	0	-24	-249	-4	-187	-47	-283	-4
Nettorahoitusriski	-36	-166	223	96	-57	-260	319	108
Valuuttakurssin muutos suhteessa euroon	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %	-5 %
Vaikutus tuloslaskelmaan	2	8	-11	-5	3	13	-16	-5

¹ Konserni on soveltanut IAS 21-standardin mukaista nettosijoituslainakäsittelyä tiettyihin konserniin sisäisiin lainoihin Kiinaan. Kyseiset lainat ovat EUR, USD ja CNY -määrisiä lainoja. Näistä lainoista kertyvät valuuttakurssierot kirjataan suoraan konsernin omaan pääomaan osaksi muuntoeroja.

Valuuttakurssiriski - muuntoriski

Muuntoriski aiheutuu valuuttakurssien vaihtelun vaikutuksesta Stora Enson valuuttamääristen varojen ja velkojen nettoarvoon. Muuntoriskiä pienennetään rahoittamalla omaisuuserien hankintaa samassa paikallisessa valuutassa kuin itse hankittava omaisuuserä, mikäli taloudellisesti mahdollista. Konserni voi myös solmia valuuttaterminisopimuksia, valuuttaoptioita ja ottaa valuuttamäärisiä lainoja suojatakseensa nettomäärisiä sijoituksiaan ulkomaisissa yksiköissä.

Ulkomaisten tytär-, osakkuus- ja yhteisyritysten taseet sekä IFRS 9:n mukaiset muut kuin euromääräiset oman pääoman ehtoiset instrumentit muunnetaan euroiksi tilinpäätöspäivän kurssiin. Konsernin pääomaan voi siis kohdistua valuuttakurssivaihteluiden aiheuttamia riskejä. Tästä tuloksena olevat muuntoerot sekä muut muutokset, kuten paikallisen tuloslaskelman muuntamisesta aiheutuva muuntoero, kirjataan suoraan omaan pääomaan. Nämä kertyneet muuntoerot kirjataan tuloslaskelmaan, kun ulkomainen yhtiö myydään kokonaan tai osittain. Seuraavassa taulukossa on esitetty oman pääoman alttiutta muuntoriskille niillä maantieteellisillä alueilla, joilla konserni on suojannut nettosijoituksiaan ulkomaisissa yksiköissä vähentääkseen muuntoriskiä konsernin omassa pääomassa. Käytännössä konsernilla on myös materiaalisia suojaamattomia muuntoriskejä muillakin maantieteellisillä alueilla kuten Ruotsissa ja Kiinassa. Laskelmassa huomioidaan ulkomaan valuuttamääräinen oma pääoma ja suojaustasot vuoden lopussa. Yksityiskohtaiset tiedot kertyneiden muuntoerojen muutoksista ja suojausvaikutuksista on esitetty liitteessä 28 (Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus).

Muuntoriski ja suojaukset:

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Muuntoriskille altis oma pääoma USD-alueella¹	1 425	1 345
EUR/USD nettoinvestointien suojaukset ²	-267	-306
Muuntoriskialttiutta suojausten jälkeen	1 157	1 039
Herkkyyden muutos ennen suojauksia - EUR vahvistuu 5%	-71	-67
Herkkyyden muutos suojausten jälkeen - EUR vahvistuu 5%	-58	-52

¹ Sisältää Uruguayssa sijaitsevan yhteisen toiminnon Montes del Platan, jonka toimintavalmiutta on Yhdysvaltain dollari.

² USD-määräiset ulkomaisten nettosijoitusten suojauksiksi luokitellut joukkovelkakirjalainat.

Yllä oleva herkkyysoanalyysi sisältää ulkomaisiin yksiköihin tehtyjen nettosijoitusten valuuttasuojauksen vaikutukset ja olettaa, että muutoksia ei tapahdu muutakin kuin yhden valuutan vaihtokurssimuutoksena joka vuosi 31. joulukuuta.

Maksuvalmius- ja uudelleenrahoitusriski

Rahoitusriskillä tarkoitetaan rahoituksen saatavuuteen liittyvää riskiä tietyllä hetkellä. Stora Enson rahoitustoiminnan käytäntöihin kuuluu, että nostettujen lainojen ja lyhytaikaisia lainoja kattavien käyttämättömien luottolimiittien keskimääräisen maturiteetin tulee olla vähintään neljä vuotta. Lisäksi konsernilla tulee olla rahavaroja ja nostamattomia luottolimiittejä kattamaan kaikki seuraavan 12 kuukauden aikana erääntyvät lainat, mukaan lukien supply chain financing ja factoring ohjelmat. Konsernin käyttämättömät luottolimitit olivat 31.12.2019 yhteensä 600 (600) milj. euroa. Stora Enson 13 pankin kanssa tekemä 600 milj. euron valmiusluottosopimus erääntyy tammikuussa 2023. Luottolimiitti toimii likviditeettireservinä konsernin yleisiin rahoitustarpeisiin. Lisäksi Stora Ensolla on käytettävissään erilaisia pitkäaikaisia rahoituslähteitä 950 (1 000) milj. euroon saakka. Nämä liittyvät pääosin suomalaisten eläkerahastojen kautta saatavilla oleviin rahoituslähteisiin.

Uudelleenrahoitusriski, jolla tarkoitetaan mahdollisuutta, että erääntyvälle velalle ei saada uutta rahoitusta markkinoilta, torjutaan pitämällä jäljellä olevien velkojen maturiteettiprofiili tasaisena. Seuraavassa taulukossa on esitetty konsernin sopimuksiin perustuvat nettomääräisesti suoritettavat velat. Ne on ryhmitelty pääotsikoiden alle sen mukaan, mikä on niiden jäljellä oleva erääntymisaika tilinpäätöspäivänä. Sopimuksiin perustuvia rahoituskuluja arvioitaessa on käytetty termiinikorkoja.

Rahoitusvelat erääntymisajottain, nettomääräiset suoritukset: 2019

Milj. euroa	2020	2021	2022	2023	2024	2025+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	0	287	0	299	287	1 106	1 978
Lainat rahoituslaitoksilta	295	214	194	401	37	20	1 162
Vuokrasopimusvelat	80	67	51	42	34	167	440
Muut pitkäaikaiset lainat	0	5	0	0	0	0	5
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	375	573	245	742	358	1 292	3 584
Vähennys käyvän arvon oikaisusta kirjanpitoarvoon	0	0	0	1	1	7	9
Arvioidut rahoituskulut	109	96	85	71	57	355	773
Pitkäaikaisten lainojen sopimuksiin perustuvat suoritukset	483	670	330	814	416	1 654	4 366
Lyhytaikaiset lainat, kirjanpitoarvo	516	0	0	0	0	0	516
Bruttosuoritettavat johdannaisvelat - saamiset	1 618	0	0	0	0	0	1 618
Bruttosuoritettavat johdannaisvelat - maksut	-1 621	0	0	0	0	0	-1 621
Nettosuoritettavat johdannaisvelat	-20	-15	-14	-10	-2	-1	-62
Ostovelat	1 331	0	0	0	0	0	1 331
Käytössä olevat luottolimiitit	13	0	0	0	0	0	13
Arvioidut rahoituskulut	12	0	0	0	0	0	12
Sopimuksiin perustuvat suoritukset yhteensä, 31.12.2019	2 333	655	316	804	414	1 653	6 174

Rahoitusvelat erääntymisajottain, nettomääräiset suoritukset: 2018

Milj. euroa	2019	2020	2021	2022	2023	2024+	Yhteensä
Joukkovelkakirjalainat	220	0	0	0	298	1 005	1 523
Lainat rahoituslaitoksilta	181	213	167	142	399	38	1 140
Vuokrasopimusvelat	0	0	0	0	0	0	0
Rahoitusleasingsopimukset	0	0	0	0	0	1	1
Muut pitkäaikaiset lainat	0	4	0	0	0	0	4
Pitkäaikainen velka mukaan lukien lyhytaikainen osuus	401	217	167	142	697	1 044	2 668
Vähennys käyvän arvon oikaisusta kirjanpitoarvoon	-2	0	0	0	1	7	6
Arvioidut rahoituskulut	121	81	72	64	52	318	708
Pitkäaikaisten lainojen sopimuksiin perustuvat suoritukset	520	298	239	206	750	1 369	3 382
Lyhytaikaiset lainat, kirjanpitoarvo	566	0	0	0	0	0	566
Bruttosuoritettavat johdannaisvelat - vastaanotot	2 411	71	0	0	0	0	2 482
Bruttosuoritettavat johdannaisvelat - maksut	-2 444	-70	0	0	0	0	-2 514
Nettosuoritettavat johdannaisvelat	-22	-13	-11	-10	-7	0	-63
Ostovelat	1 383	0	0	0	0	0	1 383
Käytössä olevat luottolimiitit	1	0	0	0	0	0	1
Arvioidut rahoituskulut	14	0	0	0	0	0	14
Sopimuksiin perustuvat suoritukset yhteensä, 31.12.2018	2 429	286	228	196	743	1 369	5 251

Vastapuoliriski - rahoitustransaktiot

Vastapuoliriskillä tarkoitetaan konsernin saatavien arvoon kohdistuvaa riskiä, mikäli konsernin vastapuolet eivät kykene täyttämään rahoitusveltojaan aiheuttavien velvoitteitaan. Vastapuoliriski arvostetaan siihen enimmäistappioon, joka Stora Ensolle voi syntyä suoraan siinä tapauksessa, että yksi vastapuoli laiminlyö velvoitteensa. Tätä riskiä minimoidaan:

- solmimalla sopimuksia vain johtavien rahoituslaitosten sekä sellaisten yritysten kanssa, joilla on korkea luottoluokitus
- tekemällä sijoituksia vain sellaisten rahoituslaitosten tai yritysten likvideihin käteisrahastoihin ja talletuksiin, joilla on vähintään luokitus BBB-
- Vähintään 50% konsernin rahavaroista tai EUR 150 miljoonaa (riippuen kumpi on suurempi) tulee säilyttää vastapuolilla, joiden luottoluokitus on vähintään A- käyttäen merkittävimpien luottoluokituslaitosten luokitus symboleja
- investoimalla vähintään 75 milj. euroa konsernin rahavaroja muihin vastapuoliin kuin siihen yksittäiseen vastapuoleen, jonka hallussa on suurin osa Stora Enson rahavaroista.
- vaatimalla emoyhtiön antaman takauksen, kun toimitaan luottoluokituksen saaneen vastapuolen tytäryrityksen kanssa.

Konsernin rahoitusriskipolitiikka määrittää rajat hyväksytyille vastapuoliriskille perustuen taloudellisen sopimuksen kestoon ja vastapuolen luottoluokitukseen.

Vuoden 2019 lopussa johdannaissopimusten vastapuoliin ei liittynyt merkittävää riskikeskittymää. Korkein vastapuoliriski markkina-arvoltaan oli 5 (8) milj. euroa ja luottoluokitus A- (A+) Standard & Poor'sin luottoluokitus symboleita käyttäen.

Asiakkaiden luottoriski

Asiakkaiden luottoriski tarkoittaa, että Stora Enson tekemiin myyntisopimuksiin kohdistuu asiakkaiden taloudellisen tilanteen heikentymisestä aiheutuva riski. Konserni hyödyntää useita tapoja luottoriskin pienentämiseen käyttämällä muun muassa rembursseja, ennakkomaksuja ja pankkitakauksia. Lisäksi käytetään vientitakuuta, jotka kattavat sekä poliittisen että kaupallisen riskin. Vientitakuut koskevat yksittäisiä OECD-maiden ulkopuolisia asiakkaita. Konsernin johto katsoo, ettei Stora Ensolle ole yksittäiseen asiakkaaseen,

yksittäiseen vastapuoleen tai maantieteelliseen alueeseen liittyviä merkittäviä riskikeskittymiä. Myyntisaamisten ryhmittely ikäjakautuksen mukaan sekä niihin liittyvät odotetut luottotappiot on esitetty liitteessä 17 (Korottomat saamiset).

Hyödykkeiden hintariski

Voimassa olevat hyödykesuojaukset

	31.12.2019				31.12.2018			
Milj. euroa	Hyödykkeen suojattu määrä	Keskimääräinen suojaus-hinta	Suojattu nimellisarvo, milj. euroa	Käypä arvo, milj. euroa	Hyödykkeen suojattu määrä	Keskimääräinen suojaus-hinta	Suojattu nimellisarvo, milj. euroa	Käypä arvo, milj. euroa
Maakaasuostojen kivihiilikomponentti	54 000 tonnia	USD 58.00	3	—	58 500 tonnia	USD 89.41	5	—
Sähköostot								
- Pohjoismaat	1 361 040 MWh	EUR 36.99	50	-5	1 588 555 MWh	EUR 31.06	49	27
- Keski-Eurooppa	315 840 MWh	EUR 40.04	13	1	499 752 MWh	EUR 36.16	18	8
Maakaasuostojen öljykomponentti	59 400 barrelia	USD 62.60	3	—	65 700 barrelia	USD 69.33	4	-1
Öljyostot	203 504 barrelia	USD 58.92	11	1	204 249 barrelia	USD 56.92	10	-1

Konserni altistuu hyödykkeiden ja energian hintavaihteluille, joilla on vaikutusta konsernin kannattavuuteen. Sähköjohdannaisten suojaukset ovat osa konsernin yleisen energiahintariskin hallintaa, kun taas muita hyödykkeiden hintariskejä mitataan ja suojataan, jos se on taloudellisesti mahdollista. Tällä hetkellä konserni soveltaa öljyn ja kivihiilen riskikomponenttisuojauksia maakaasuostoihin edellä olevassa taulukossa kuvatulla tavalla. Sähköjohdannaisten suojausten lisäksi konserni hallitsee energian hintariskiä solmimalla pitkäaikaisia kiinteähintaisia fyysisiä sähkönhankintasopimuksia ja omistamalla 15,6 % osuuden Pohjolan Voima Oy:stä (PVO), joka on yksityisessä omistuksessa oleva energia-alan yhtiöiden ryhmä Suomessa. Osakkeiden käypä arvo vuoden lopussa oli 522 (415) milj. euroa. Näiden osakkeiden käypä arvo on riippuvainen sähkön markkinahinnoista, ja siitä on yksityiskohtaisempia tietoja liitteessä 14 (Oman pääoman ehtoiset instrumentit).

Energian ja raaka-aineiden 10 %:n hinnannousu tai -lasku aiheuttaisi 9 (13) milj. euron muutoksen energian ja raaka-aineiden suojaussopimusten käypään arvoon. Suurin osa näistä käyvän arvon muutoksista verojen jälkeen kirjataan suoraan oman pääoman suojausrahastoon, kunnes sopimukset erääntyvät ja tulos kirjataan tuloslaskelmaan. Nämä arviot koskevat vain rahoitusinstrumenttien herkkyyttä markkinariskeille, eivät konserniin kohdistuvia raaka-aineiden ja energian hintariskejä kokonaisuudessaan, koska varsinaiset hankinnat eivät ole IFRS 7 -standardin mukaisia rahoitusinstrumentteja. Vuoden 2019 lopussa energia- ja hyödykesopimusten erääntymisajat vaihtelivat 2020–2024 välillä. Vuonna 2018 erääntymisajat vaihtelivat 2019–2024 välillä.

Puukuituun liittyvien raaka-aineriiskien torjumiseksi Stora Enso on merkittävä metsäomaisuuden omistaja Pohjoismaissa. Vuonna 2019 Stora Enso sai päätökseen Bergvik Skogin Ruotsissa sijaitsevan metsäomaisuuden uudelleenjärjestelyyn, mikä kasvatti konsernin metsäomaisuutta Ruotsissa 1,4 milj. hehtaariin. Metsäomaisuus siirrettiin yhtiön kokonaan omistamaan tytäryhtiöön ja yhdisteltiin rivi riviltä -menetelmällä Stora Enson tilinpäätökseen. Lisätietoa konsernin biologisista hyödykkeistä löytyy liitteestä 12 (Biologiset hyödykkeet). Stora Enso omistaa myös 41,00 %:n osuuden Tornator Oyj:stä, joka on merkittävä metsänomistaja Suomessa. Konsernin omistusosuus Tornatorissa raportoidaan osakkuus- ja yhteisyrityksenä, ja siitä on yksityiskohtaisempia tietoja liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Osakkeiden hintariski

Stora Ensolla on sijoituksia pörssinoteeratuissa arvopapereissa. Nämä liittyvät konsernin omistamiin osakkeisiin Packages Ltd yhtiössä Pakistanissa. Näiden sijoitusten markkina-arvo vuoden lopussa oli 12 (13) milj. euroa. Näiden sijoitusten markkina-arvon muutokset kirjataan verojen jälkeen suoraan oman pääoman ehtoisten instrumenttien rahastoon. Lisätietoa pörssinoteeratuista arvopapereista löytyy liitteestä 14 (Oman pääoman ehtoiset instrumentit).

Pääomariskien hallinta

Stora Enson velkarakenne keskittyy pääomamarkkinoihin ja pankkeihin. Stora Enson tavoitteena pääoman hallinnassa on turvata jatkuva liiketoiminta ja siten aikaansaada tuottoa osakkeenomistajille ja hyötyä muille sidosryhmille sekä ylläpitää optimaalista pääomarakennetta pääomakustannuksen pienentämiseksi. Tarvittaessa osakkeenomistajien hyväksynnällä konserni voi pääomarakenteen ylläpitämiseksi tai mukauttamiseksi muuttaa osakkeenomistajille maksettavaa osinkoa, ostaa omia osakkeitaan rahoitusmarkkinoilta, palauttaa pääomaa osakkeenomistajille, laskea liikkeeseen uusia osakkeita tai myydä omaisuuttaan velkojen lyhentämiseksi. Konserni pyrkii maksamaan tasaista osinkoa, joka on yhteydessä pitkän aikavälin tulokseen, ja tavoitteena on jakaa osinkoina 50 % nettotuloksesta yli syklin.

Konserni seuraa pääomarakennettaan pohjautuen enintään 0,60:n velkaantumisasettavoitteeseen (nettovelan suhde omaan pääomaan) sekä nettovelan suhteeseen operatiiviseen EBITDAan, jonka tulisi jäädä alle 2,0 tason, osoittaen konsernin vahvasta taseesta ja yhtiön taloudellisesta joustavuudesta.

Pääomarakenne

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Korolliset velat	4 192	3 344
Korolliset saamiset	983	1 252
Nettovelka	3 209	2 092
Emoyhtiön osakkeenomistajille kohdistuva oma pääoma	7 429	6 714
Operatiivinen EBITDA¹	1 542	1 878
Velkaantumisaste	0,43	0,31
Nettovelka/ Operatiivinen EBITDA	2,08	1,10

¹ Operatiivisen EBITDAn määritelmä sisältyy lukuun "IFRS:n piiriin kuulumattomat tunnusluvut" hallituksen toimintakertomuksessa.

Montes del Platan yhteisessä toiminnossa ja Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd. -tytäryhtiössä on velkojen ja varallisuuden suhteeseen liittyvä kovenantti, jota molemmat yhtiöt ovat raportoitujen kausien aikana noudattaneet.

Liite 25. Käyvät arvot

Laadintaperiaatteet

Rahoitusvarat

Konserni luokittelee rahoitusvarat kolmeen ryhmään, jotka ovat jaksotettu hankintameno, käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta ja käypä arvo tuloslaskelman kautta. Luokittelu tehdään IFRS 9 -standardin mukaan ja johto määrittelee sijoitusten ryhmän hankintahetkellä.

Sijoituksissa velkainstrumentteihin, luokittelu tehdään velkainstrumenttien liiketoimintamallin ja sopimukseen perustuvien rahavirtaominaisuuksien perusteella. Sijoitukset velkainstrumentteihin, joissa liiketoimintamalli on rahoitusinstrumenttien pitäminen sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi ja joissa kyseiset rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja koron maksuista, luokitellaan jaksotettuun hankintamenoon ja esitetään lyhyt- ja pitkäaikaisissa varoissa. Sijoitukset velkainstrumentteihin, joissa liiketoimintamallin tavoitteena on rahoitusinstrumenttien pitäminen sekä sopimukseen perustuvien rahavirtojen keräämiseksi että rahoitusinstrumenttien myymiseksi ja joissa kyseiset rahavirrat koostuvat yksinomaan pääoman ja koron maksuista, luokitellaan käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta ja esitetään lyhyt- ja pitkäaikaisissa varoissa.

Konsernin sijoitukset oman pääoman ehtoihin arvopapereihin, kuten noteerattuihin ja noteeraamattomiin arvopapereihin, luokitellaan käypään arvoon tulosvaiikutteisesti kirjattavaksi, ellei konserni ole alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä päättänyt soveltaa IFRS 9:n mukaista peruuttamatonta valintaa luokitella sijoitukset käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavaksi, jolloin vain sijoitusten osinkotulo kirjataan tuloslaskelmaan.

Rahoitusvarat, joita ei luokitella jaksotettuun hankintamenoon tai käypään arvoon muiden laajan tuloksen erien kautta, arvostetaan käypään arvoon tuloslaskelman kautta ja esitetään taseessa osana lyhyt- ja pitkäaikaisia varoja.

Rahoitusvelat

Konsernin rahoitusvelat luokitellaan kahteen ryhmään, jotka ovat jaksotettu hankintameno tai käypä arvo tuloslaskelman kautta. Rahoitusvelat arvostetaan jaksotettuun hankintamenoon ellei konserni ole päättänyt soveltaa käyvän arvon vaihtoehtoa, jossa rahoitusvelka on määritelty arvostettavaksi käypään arvoon tuloslaskelman kautta.

Johdannaiset

Johdannaisvarat ja -velat arvostetaan käypään arvoon ja luokitellaan ryhmään käypä arvo tuloslaskelman kautta tai, jos konserni on soveltanut suojauslaskentaa, ryhmään käypä arvo muiden laajan tuloksen erien kautta IFRS 9 -standardin mukaisesti. Johdannaisinstrumentteja ja suojauslaskentaa on käsitelty yksityiskohtaisemmin liitteessä 27 (Johdannaiset).

Lainasaamiset

Lainasaamiset ovat velkainstrumentteja, joihin liittyvät maksut ovat kiinteitä tai määriteltävissä olevia ja joita ei noteerata toimivilla markkinoilla. Ne kirjataan alun perin käypään arvoon ja jälkepäin jaksotettuun hankintamenoon. Epävarmojen saamisten odotettavissa olevien luottotappioiden laskentaan sovelletaan IFRS 9:n mukaista yleistä lähestymistapaa, jossa odotettavissa olevat luottotappiot kirjataan seuraavan 12 kuukauden aikana arvioitujen luottotappioiden perusteella, jos luottoriski ei ole merkittävästi kasvanut alkuperäisen taseeseen kirjaamisen jälkeen. Luottoriskin merkittävää kasvua arvioidaan vertailemalla toisiinsa rahoitusinstrumenttiin kohdistuvan laiminlyönnin riskiä tilinpäätöspäivänä ja rahoitusinstrumenttiin kohdistuvan laiminlyönnin riskiä alkuperäisen kirjaamisen yhteydessä. Konserni voi käyttää riskiarvioinnin tuottamiseen esimerkiksi rahoitusmarkkinoilla havainnoitavien luottoriskinvaihtosopimusten kursseja.

Lainasaamisten korkotulot sisältyvät rahoitustuottoihin ja -kuluihin. Alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lainasaamiset esitetään lyhytaikaisissa varoissa korollisina saamisina ja 12 kuukauden jälkeen erääntyvät lainasaamiset pitkäaikaisina korollisina saamisina.

Rahoitusinstrumenttien käypä arvo

Julkisen kaupankäynnin kohteena olevien johdannaisten ja noteerattujen arvopapereiden käyvät arvot perustuvat tilinpäätöspäivän julkisesti noteerattuihin markkinahintoihin. Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan arvioitujen tulevien rahavirtojen nykyarvona ja valuuttatermiinisopimusten käyvät arvot määritellään käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseja. Johdannaisinstrumenttien arvostusperiaatteita on kuvattu tarkemmin liitteessä 27 (Johdannaiset).

Arvostettaessa johdannaisia ja muita rahoitusinstrumentteja, jotka eivät ole julkisen kaupankäynnin kohteina, konserni käyttää useita menetelmiä ja tekee oletuksia tilinpäätöspäivän markkinatilanteen perusteella. Pitkäaikaisiin velkoihin käytetään noteerattuja markkinahintoja tai jälleenmyyntihintoja identtisille tai vastaavanlaisille instrumenteille. Muita tekniikkoja, kuten optioiden hinnoittelumalleja ja tulevien rahavirtojen arvioituja diskonttoarvoja, käytetään muiden rahoitusinstrumenttien käyvän arvon määrittämiseen. Vuoden sisällä erääntyvien rahoitussaamisten ja -velkojen nimellisarvon, mukaan lukien arvioidut vähennykset, oletetaan vastaavan käypiä arvoja. Liitetiedoissa esitetyt rahoitusvelkojen käyvät arvot arvioidaan diskonttaamalla tulevat rahavirrat sellaisella markkinakorolla, jonka konserni joutuisi maksamaan vastaavista rahoitusinstrumenteista tilinpäätöshetkellä.

Rahoitusinstrumenttien ostot ja myynnit kirjataan kaupantekopäivän perusteella eli päivänä, jona konserni sitoutuu ostamaan tai myymään rahoitusinstrumentin. Rahoitusinstrumentit kirjataan pois taseesta, kun oikeudet saada tai maksaa rahavirtoja rahoitusinstrumenteista ovat menneet umpeen tai ne on siirretty tai kun konserni on siirtänyt rahoitusvaran tai -velan omistukseen liittyvät merkittävimmät riskit, edut ja sitoumukset.

Käyvän arvon hierarkia

Konserni määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin.

Liitteessä 14 (Pääomasijoitukset) on lisätietoja tason 3 noteerattujen ja noteeraamattomien arvopapereiden käyvän arvon määrittämisestä.

Konserni arvioi käypään arvoon kirjattavien erien ryhmittelyä käyvän arvon hierarkiassa säännöllisesti raportointikauden lopussa. Vuosien 2019 ja 2018 aikana ei tapahtunut siirtoja käyvän arvon hierarkian tasojen 1 ja 2 välillä eikä tasolle tai pois tasolta 3.

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 2019

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavat	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Noteeratut arvopaperit	-	12	-	-	12	12	14
Noteeraamattomat arvopaperit	-	522	3	-	526	526	14
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	71	-	-	1	72	72	25
Myyntisaamiset ja muut korottomat saamiset	930	38	-	-	968	968	17
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	3	-	3	17	23	23	25
Rahavarat	876	-	-	-	876	876	
Yhteensä	1 879	573	7	18	2 477	2 477	

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvelat						
Pitkäaikaiset korolliset velat	3 207	4	21	3 232	3 549	26
Korollisten velkojen lyhennyserät	376	-	-	376	376	26
Lyhytaikaiset korolliset velat	546	1	24	572	572	26
Ostovelat ja muut korottomat velat	1 574	25	-	1 598	1 598	23
Käytössä olevat luottolimiitit	13	-	-	13	13	
Yhteensä	5 716	30	45	5 790	6 107	

Rahoitusvarojen ja -velkojen kirjanpitoarvot arvostusryhmittäin ja käyvän arvon perusteella: 2018

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon laajan tuloksen kautta kirjattavat	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvarat							
Noteeratut arvopaperit	-	13	-	-	13	13	14
Noteeraamattomat arvopaperit	-	415	8	-	422	422	14
Pitkäaikaiset korolliset saamiset	54	-	-	-	54	54	25
Myyntisaamiset ja muut korottomat	1 092	44	-	-	1 136	1 136	17
Lyhytaikaiset korolliset saamiset	1	-	5	49	55	55	25
Rahavarat	1 130	-	-	-	1 130	1 130	
Yhteensä	2 277	472	13	49	2 811	2 811	

Milj. euroa	Jaksotettu hankintameno	Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat	Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	Kirjanpitoarvo yhteensä	Käypä arvo	Liite
Rahoitusvelat						
Pitkäaikaiset korolliset velat	2 265	-	-	2 265	2 541	26
Korollisten velkojen lyhennyserät	403	-	-	403	403	26
Lyhytaikaiset korolliset velat	604	7	63	675	675	26
Ostovelat ja muut korottomat velat	1 627	21	-	1 648	1 648	23
Käytössä olevat luottolimiitit	1	-	-	1	1	
Yhteensä	4 901	28	63	4 992	5 268	

Edellisissä taulukoissa lyhytaikaisten rahoitusvarojen ja -velkojen (kuten myyntisaamisten ja ostovelkojen) käyvät arvot on arvioitu yhtä suuriksi kuin kirjanpitoarvot johtuen lyhyestä erääntymisajasta ja rajallisesta luottoriskistä. Pitkäaikaisten korollisten velkojen käypä arvo, joka on luokiteltu tasolle 2 käyvän arvon hierarkiassa, perustuu diskontattuun rahavirta-analyyysiin, jossa määrääjain tapahtuviin noteerauksiin pohjautuvia tuottokäyriä käytetään mallissa diskonttotehtävinä.

Stora Enso osti vuonna 2014 yhdysvaltalaisen yhtiön Virdian koko osakekannan (100 %). Hankintaan sisältyi tiettyjen teknisten ja kaupallisten tavoitteiden saavuttamiseen perustuvia ehdollisia lisämaksuja. Arvioitujen lisämaksujen nykyarvo, joka on luokiteltu tasolle

3 käyvän arvon hierarkiassa, on arvioitu tiettyjen todennäköisyyskriteerien perusteella. Vuoden lopussa käypä arvo oli 25 (21) milj. euroa, ja se on esitetty edellä olevassa taulukossa ostovelkojen ja muiden korottomien velkojen ryhmässä. Tammikuussa 2020 tavoitteista sovittiin maksamalla noin 25 milj. euron suuruinen lisämaksu.

Taseeseen käypään arvoon kirjatut erät: 2019

Milj. euroa	31.12.			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Noteeratut arvopaperit				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat noteeratut arvopaperit	12	-	-	12
Noteeraamattomat arvopaperit				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat noteeraamattomat arvopaperit	-	-	522	522
Tuloslaskelman kautta kirjattavat noteeraamattomat arvopaperit	-	-	3	3
Myyntisaamiset ja muut operatiiviset varat				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat operatiiviset saamiset	-	38	-	38
Johdannaisvarat				
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-	18	-	18
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	3	-	3
Rahoitusvarat yhteensä	12	59	526	597
Ostovelat ja muut korottomat velat				
Tuloslaskelman kautta kirjattavat korottomat velat	-	-	25	25
Johdannaisvelat				
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-	45	-	45
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	5	-	5
Rahoitusvelat yhteensä	-	50	25	75

Taseeseen käypään arvoon kirjatut erät: 2018

Milj. euroa	31.12.			Yhteensä
	Taso 1	Taso 2	Taso 3	
Noteeratut arvopaperit				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat noteeratut arvopaperit	13	-	-	13
Noteeraamattomat arvopaperit				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat noteeraamattomat arvopaperit	-	-	415	415
Tuloslaskelman kautta kirjattavat noteeraamattomat arvopaperit	-	-	8	8
Myyntisaamiset ja muut operatiiviset varat				
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjattavat operatiiviset saamiset	-	44	-	44
Johdannaisvarat				
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-	49	-	49
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	5	-	5
Rahoitusvarat yhteensä	13	98	422	533
Ostovelat ja muut korottomat velat				
Tuloslaskelman kautta kirjattavat korottomat velat	-	-	21	21
Johdannaisvelat				
Suojauslaskennan alaiset johdannaiset	-	63	-	63
Käypään arvoon tuloslaskelman kautta kirjattavat johdannaiset	-	7	-	7
Rahoitusvelat yhteensä	-	70	21	91

Korolliset saamiset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Pitkäaikaiset johdannaisvarat	1	0
Pitkäaikaiset talletukset	68	50
Pitkäaikaiset lainat osakkuus- ja yhteisyrityksille	2	2
Muut pitkäaikaiset lainasaamiset	1	2
Pitkäaikaiset korolliset saamiset yhteensä	72	54
Lyhytaikaiset johdannaisvarat	20	54
Lyhytaikaiset talletukset	3	0
Muut lyhytaikaiset lainasaamiset	0	1
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	23	55
Korolliset saamiset yhteensä	95	110

Talletusten ja lainasaamisten keskimääräinen vuosikorko 31.12.2019 oli noin 0,6 % (0,4 %). Korollisiin saamisiin ei 31.12.2019 sisältynyt jaksettua korkoa. Konsernin arvion mukaan korollisiin saamisiin liittyvä luottoriski ei ole kasvanut merkittävästi alkuperäisen kirjauksen jälkeen. Näin ollen niiden luottoriski katsotaan matalaksi ja epävarmat saamiset kirjataan 12 kuukauden todennäköisten luottotappioiden perusteella.

Tason 3 käypään arvoon kirjattujen rahoitusvarojen ja -velkojen täsmäytys

Milj. euroa	2019	2018
Rahoitusvarat		
Avaava tase 1.1.	422	318
Tuloslaskelmaan kirjatut voitot/tappiot	0	-2
Muiden laajan tuloksen erien kautta kirjatut voitot/tappiot	109	104
Lisäykset	0	3
Myynnit	-5	-1
Tasearvo 31.12.	526	422

Milj. euroa	2019	2018
Rahoitusvelat		
Avaava tase 1.1.	-21	-20
Tuloslaskelmaan kirjatut voitot/tappiot	-4	0
Muuntoerot	0	-1
Tasearvo 31.12.	-25	-21

Liite 26. Velat

Laadintaperiaatteet

Korolliset velat

Korolliset velat merkitään alun perin käypään arvoon vähennettynä transaktiokustannuksilla. Seuraavina tilikausina korolliset velat kirjataan jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Mahdollinen ero transaktiokustannuksilla vähennetyn saadun suorituksen ja takaisinmaksuarvon välillä kirjataan tuloslaskelmaan velan juoksuajalle jaksotettuna. Korkokulut kirjataan tuloslaskelmaan suoritteperusteisesti.

Korolliset velat, jotka erääntyvät yli 12 kuukauden jälkeen, on luokiteltu taseessa pitkäaikaisiksi korollisiksi veloiksi, mutta alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät lyhennykset on esitetty lyhytaikaisissa veloissa korollisten velkojen lyhennyserinä. Lyhytaikaiset yritystodistuslainat, pankkilainat ja muut korolliset lainat, jotka erääntyvät alle 12 kuukauden kuluessa, on esitetty lyhytaikaisten velkojen kohdassa "Korolliset velat".

Vuokrasopimusvelat

Konserni arvioi sopimuksen syntyessä, onko se vuokrasopimus tai sisältääkö se vuokrasopimuksen. Vuokrasopimus on sopimus tai sopimuksen osa, joka tuottaa oikeuden käyttää sopimuksen kohteena olevaa omaisuuserää tietyssä ajanjaksona vastiketta vastaan. Vuokrasopimusvelat aktivoidaan vuokrasopimuksen alkaessa ja arvostetaan alun perin alkamispäivänä maksamattomien vuokrien nykyarvoon diskontattuna konsernin lisäluoton korolla. Sovellettu vuokrakausi vastaa ajanjaksoa, jonka ajan vuokrasopimus ei ole purettavissa, lukuun ottamatta tilanteita, joissa konserni tulee kohtuullisen varmasti hyödyntämään uusimisoptiota tai jatkamaan sopimusta. Konserni kohdistaa sopimuksen perusteella maksetun vastikkeen kuhunkin vuokrasopimuksen komponenttiin ja erottaa muille kuin vuokrasopimuskomponenteille kuulumattomat osuudet, jos ne ovat tunnistettavissa. Vuokrasopimusehdot neuvotellaan tapauskohtaisesti ja ne sisältävät suuren määrän erilaisia ehtoja.

Vuokrasopimusvelat kirjataan myöhemmin jaksotettuun hankintamenuon efektiivisen koron menetelmällä. Maksettavat vuokrat jaetaan rahoitusmenuon ja velan vähennykseen. Rahoitusmenot kohdistetaan vuokra-ajan tilikausille siten, että jäljellä olevalle velalle tulee kullakin tilikaudella samansuuruinen korkoprosentti. Vuokrasopimusvelat uudelleen määritetään pääasiassa silloin, kun tulevat vuokranmaksuerät muuttuvat indeksi- tai korkomuutoksen takia tai kun konsernin arvio mahdollisen jatko-option käytöstä muuttuu. Kun vuokrasopimusvelka uudelleen määritetään, oikaistaan käyttöoikeusomaisuuserän kirjanpitoarvoa yleensä vastaavasti.

Konserni on päättänyt olla kirjaamatta vuokrasopimusvelkoja lyhytaikaisista sopimuksista, joiden sopimuskausi on enintään 12 kuukautta, ja arvoltaan vähäisiä omaisuuseriä sisältävistä sopimuksista. Arvoltaan vähäiset kohteet sisältävät pääasiassa IT- ja toimistolaitteita, tiettyjä ajoneuvoja ja koneita sekä muita arvoltaan vähäisiä eriä. Konserni kirjaa näihin sopimuksiin liittyvät vuokramaksut kuluksi tasasuuruusina erinä vuokrakauden aikana.

Ennen siirtymistä IFRS 16 -standardiin 1.1.2019 konsernilla oli lähinnä operatiivisiksi vuokrasopimuksiksi luokiteltuja sopimuksia, joita ei aktivoitu, eikä Stora Ensolla ollut voimassa olevia olennaisia rahoitusleasingisopimuksia vuoden 2018 lopussa.

Seuraavassa taulukossa esitetään konsernin korollisten velkojen jakauma sekä niiden määrään liittyvät muutokset.

Korolliset velat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Joukkovelkakirjalainat	1 978	1 523
Lainat rahoituslaitoksilta	1 162	1 140
Vuokrasopimusvelat	440	0
Rahoitusleasingvastuut	0	1
Johdannaisvelat (ks. liite 25)	24	0
Muut pitkäaikaiset lainat	5	4
Pitkäaikaiset korolliset velat ml. lyhytaikainen osuus	3 608	2 668
Lyhytaikaiset lainat	516	566
Korkovelat	33	40
Johdannaisvelat (ks. liite 25)	23	68
Käytössä olevat luottolimiitit	13	1
Korolliset velat yhteensä	4 192	3 344

Milj. euroa	2019	2018
Arvo 1.1.	3 344	3 016
Lisäykset vuokrasopimusvelkoihin IFRS 16 -standardin käyttöönoton seurauksena	525	0
Työryhtiöiden yritysostot	793	0
Pitkäaikaisten lainojen nostot	870	578
Lisäykset vuokrasopimusvelkoihin	29	0
Pitkäaikaisten lainojen lyhennykset	-1 216	-358
Vuokrasopimusvelkojen ja -korkojen takaisinmaksut	-88	0
Lyhytaikaisten lainojen ja korkovelkojen muutos	-58	46
Johdannaisvelkojen muutos	-21	32
Muuntoerot ja muut	13	30
Korolliset velat yhteensä	4 192	3 344

Tapahtumat vuosina 2019 ja 2018

Vuonna 2018 Stora Enso julkisti Green Bond -ohjelman osana vastuullisen rahoituksen malliaan. Tavoitteena on tarjota lainamuotoa, jolla tuetaan vastuullisuuteen keskittyvää korkosijoittamista, sekä raportoida eräiden sijoitusten ja liiketoimien suorista ympäristövaikutuksista. Helmikuussa 2019 Stora Enso laski onnistuneesti liikkeeseen ensimmäiset vihreät joukkovelkakirjansa (Green Bond), joiden nimellisarvo oli yhteensä 6 000 milj. Ruotsin kruunua. Lainoilla on kolme maturiteettia, joista 3 000 milj. Ruotsin kruunua erääntyy elokuussa 2021 ja lainasta maksetaan vaihtuva kuponnikorko STIBOR +0,85 %. 1 250 milj. Ruotsin kruunua erääntyy helmikuussa 2024 ja lainasta maksetaan vaihtuva kuponnikorko STIBOR +1,45 % ja 1 750 milj. Ruotsin kruunua erääntyy helmikuussa 2024 ja lainasta maksetaan 1,875 %:n kiinteä kuponnikorko. Lainoihin ei liity kovenanteja. Stora Enson vuoden 2019 vastuullisuusraportti (*Sustainability 2019*) sisältää lisätietoa lainojen käytöstä ja Stora Enson vastuullisesta rahoitusstrategiasta.

Vuoden 2019 toisella neljänneksellä Stora Enso laski liikkeeseen 1 000 milj. Ruotsin kruunun Green Bond -lainan EMTN (Euro Medium Term Note) - ja Green Bond -viitekehyksissä. Laina erääntyy vuonna 2026. Lisäksi Stora Enso solmi uuden lyhennysohjelmallisen lainasopimuksen, jonka nimellinen arvo on 1 500 milj. Ruotsin kruunua. Laina erääntyy vuonna 2021.

Stora Enson vuonna 2019 takaisin maksamien Yhdysvaltain dollari ja euromääräisten joukkovelkakirjalainojen nimellisarvot olivat yhteensä 219 (159) milj. euroa.

Vuoden 2018 aikana Stora Enso laski onnistuneesti liikkeelle uuden 300 milj. euron joukkovelkakirjalainan osana EMTN (Euro Medium Term Note) lainaohjelmaansa. Laina erääntyy maaliskuussa 2028, ja siitä maksetaan 2,5 %:n kiinteä kuponnikorko.

Fitch Ratings antoi vuoden 2018 kolmannella neljänneksellä Stora Enso Oyj:lle investointiluottoluokituksen BBB- ja vakaat näkymät. Tämä heijastaa Stora Enson parantunutta rahavirran tuottoa ja vahvempaa tasetta. Vuoden 2018 viimeisellä neljänneksellä Moody's Investors Service päivitti Stora Enso Oyj:n pitkän aikavälin luottoluokituksen investointiluokkaan korottamalla luottoluokituksen Ba1:stä Baa3:een vakailla näkymillä.

Korolliset velat - maturiteetit, korot ja valuuttaerittely

Stora Enson lainojen maturiteetit vaihtelevat vuonna 2020 erääntyvistä pitkäaikaisimpaan, vuonna 2036 erääntyvään lainaan. Korollisten lainojen korko on joko kiinteä tai vaihtuva välillä 0,5 % (0,9 %) – 7,3 % (8,6 %). Velkojen keskimääräinen korko oli 3,5 % (4,3 %). Osa Stora Enson lainoista on muunnettu kiinteäkorkoisiksi lainoiksi koron- ja valuutanvaihtosopimusten kautta. Konsernin lainat ovat pääasiassa euroissa, Yhdysvaltain dollareissa, Ruotsin kruunuissa tai Kiinan renminbeissä. Yksityiskohtainen analyysi konsernin lainojen erääntymisestä esitetään liitteessä 24 (Rahoitusriskien hallinta).

Nettovelka

Vuonna 2019 korolliset nettovelat kasvoivat 1 117 (laskivat 161) milj. euroa 3 209 (2 092) milj. euroon. Korolliset nettovelat vastaavat korollisia velkoja vähennettynä korollisilla saamisilla, kuten rahavaroilla ja talletuksilla. Rahavarat käytetyillä luottolimiitteillä netotettuna laskivat 265 (kasvoivat 525) milj. euroa 863 (1 128) milj. euroon 31.12.2019. Vuokrista johtuva negatiivinen rahavirta vuonna 2019 oli yhteensä 88 milj. euroa, josta korkojen osuus oli 20 milj. euroa.

Nettovelan suhde edellisten 12 kuukauden operatiiviseen EBITDAan oli 2,1 (1,1). Nettovelkaantumisaste oli vuoden lopussa 0,43 (0,31).

Joukkovelkakirjalainat

Liikkeeseen lasku / erääntyminen	Joukkovelkakirjalainan kuvaus	Korko %	Lainavaluutta	Alkuperäinen lainamäärä	Erääntymätön osuus 31.12.		Kirjanpitoarvo 31.12.	
					2019	2018	2019	2018
Kaikki lainat kuuluvat emoyhtiölle					Valuutta, miljoonaa		Milj. euroa	
Kiinteäkorkoiset								
1993-2019	Series C Senior Notes 2019	8,6	USD	50	0	50	0	45
2006-2036	Global 7.250% Notes 2036	7,25	USD	300	300	300	264	259
2012-2019	Euro Medium Term Note	5,5	EUR	500	0	175	0	175
2016-2023	Euro Medium Term Note	2,125	EUR	300	300	300	299	298
2017-2027	Euro Medium Term Note	2,5	EUR	300	300	300	299	298
2018-2028	Euro Medium Term Note	2,5	EUR	300	300	300	298	298
2019-2024	Euro Medium Term Note (Green Bond)	1,875	SEK	1 750	1 750	0	167	0
Kiinteäkorkoistett joukkovelkakirjalainat yhteensä							1 326	1 373
Vaihtuvakorkoiset								
2015-2025	Euro Medium Term Note	Euribor +2.25	EUR	125	125	125	125	125
2015-2027	Euro Medium Term Note	Euribor +2.35	EUR	25	25	25	25	25
2019-2021	Euro Medium Term Note (Green Bond)	Stibor+0.85	SEK	3 000	3 000	0	287	0
2019-2024	Euro Medium Term Note (Green Bond)	Stibor+1.45	SEK	1 250	1 250	0	119	0
2019-2026	Euro Medium Term Note (Green Bond)	Stibor+1.60	SEK	1 000	1 000	0	95	0
Vaihtuvakorkoiset joukkovelkakirjalainat yhteensä							651	150
Joukkovelkakirjalainat yhteensä							1 978	1 523

Rahoitusleasingvastuut IAS 17 -standardin mukaisesti

Stora Ensolla oli 31.12.2018 muutamia koneisiin ja rakennuksiin liittyviä rahoitusleasingsopimuksia, joiden aktivoidut kustannukset 3 milj. euroa oli kirjattu taseen erään Aineelliset hyödykkeet. Näistä kirjattiin poistoja ja arvonalentumisia 2 milj. euroa vuonna 2018. Yhteenlasketut leasingmaksut vuonna 2018 olivat 28 milj. euroa, johon sisältyvä korkoelementti oli 1 milj. euroa. Rahoitusleasingvastuiden nykyarvo vuoden 2018 lopussa oli 1 milj. euroa. Konserni otti IFRS 16 -standardin (Vuokrasopimukset) käyttöön 1.1.2019.

Liite 27. Johdannaiset

Laadintaperiaatteet

Johdannaiset ja suojauslaskenta

Johdannaiset kirjataan hankittaessa taseeseen käypään arvoon ja arvostetaan käypään arvoon jokaisena tilinpäätöspäivänä. Syntyvien voittojen ja tappioiden kirjaamisen menetelmä riippuu suojauskohteen luonteesta. Kun johdannaissopimukset solmitaan, konserni määrittää ne joko erittäin todennäköisen ennakoidun liiketoimen tai kiinteän sitoumuksen suojaukseksi (rahavirran suojaus), saamisten tai velkojen käyvän arvon muutosten suojaukseksi (käyvän arvon suojaus), ulkomaiseen yksikköön tehdyn sijoituksen suojaukseksi tai johdannaissopimuksiksi, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä IFRS 9:n mukaisesti. Johdannaissopimukset, jotka erääntyvät yli 12 kuukauden jälkeen on luokiteltu taseessa pitkäaikaisiin korollisiin varoihin ja velkoihin. Alle 12 kuukauden kuluessa erääntyvät johdannaissopimukset esitetään osana lyhytaikaisia korollisia varoja ja velkoja.

Konserni dokumentoi suojausinstrumentin ja suojattavan kohteen välisen suojaussuhteen alusta lähtien, kuten myös riskienhallinnan tavoitteen ja sen taustalla vaikuttavan suojausstrategian. Tämä prosessi sisältää kaikkien suojauslaskennan alaisiksi määriteltujen rahoitusinstrumenttien yhdistämisen tiettyihin varoihin, velkoihin, kiinteisiin sitoumuksiin tai erittäin todennäköisiin ennakoituihin liiketoimiinsuojattavan kohteen ja suojausinstrumentin välisen suojaussuhteen todentamiseksi ja dokumentoimiseksi IFRS 9:n vaatimusten mukaisesti.

Suojaussuhteissa käytettävä suojausaste on yleensä 1:1. Valuutta- ja hyödykesuojauksissa konserni käyttää suojausta, jossa suojausinstrumentin ja suojauskohteen keskeiset ehdot ovat yhteneväiset nimellisarvon ja ajoituksen osalta. Korkosuojausten kohdalla koronvaihtosopimuksen ja suojattavan velan korkoperuste vastaavat toisiaan. Koska suojausinstrumenttien ja suojattavien riskien keskeiset ehdot täsmäävät keskenään, suojausinstrumenttien odotetaan kumoavan ennakoituihin transaktioihin liittyvät muutokset. Kaikissa edellä mainituissa suojauksissa mahdollinen tehottomuuden lähde on luottoriski, jonka vaikutus hallitsee arvon muutoksia. Valuutta- ja hyödykesuojausten yhteydessä odotettavissa olevat mahdolliset tehottomuuden lähteet liittyvät pääasiassa ennustettuihin transaktioihin, jotka eivät toteudu odotetun määräisinä tai odotettuna ajankohtana. Korkosuojauksissa tehottomuutta voivat aiheuttaa koron- ja valuuttavaihtosopimusten korkoerot tai suojausinstrumentin alkuperäinen käypä arvo suojauksen määrittämisvaiheella.

Konserni dokumentoi myös suojauksen alkuhetkellä laadullisen tulevaa koskevan arvion siitä, kumoavatko suojaukseen käytettävät johdannaiset erittäin tehokkaasti muutoksia suojattavan kohteen käyvässä arvossa tai siihen liittyvissä rahavirroissa. Suojausten tehokkuus arvioidaan IFRS 9 -standardin vaatimusten mukaisesti.

Rahavirran suojaukset

Käyvän arvon muutokset kirjataan muihin laajan tuloksen eriiin ja esitetään omassa pääomassa rahavirran suojausrahastossa sellaisista johdannaisista, jotka on määriteltävä rahavirran suojauksiksi, täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat tehokkaita suojaia. Oman pääoman muutokset käsitellään konsernin laajassa tuloslaskelmassa. Valuuttatermiineissä sekä spot-osuus että korko-osuus sisältyvät määritellyn suojaukseen. Valuuttaoptioiden osalta option aika-arvo jätetään määritellyn suojauksen ulkopuolelle ja vain option perusarvo määritellään suojausinstrumentiksi. Muutokset option aika-arvossa kirjataan suojausten kustannus -rahastoon muihin laajan tuloksen eriiin. Omaan pääomaan kirjatun johdannaisen kertyneet voitot tai tappiot kirjataan tuloslaskelmaan sen tilikauden tuotoksi tai kuluksi, jonka aikana suojauksen kohde vaikuttaa tuloslaskelmaan. Suojauslaskennan alaisten valuuttamäärisiä myyntejä ja ostoja suojaavien johdannaisten toteutuneet tulokset kirjataan oikaisuksi liikevaihtoon tai materiaaleihin ja palveluihin, riippuen perustana olevan suojauskohteen luonteesta ja kuten liitteessä 27 (Johdannaiset) tarkemmin esitetään.

Rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien kirjaamiseen johtavat tulevien liiketoimien valuuttariskisuojausten voitot ja tappiot, jotka esitetään oman pääoman rahavirran suojausrahastossa muissa laajan tuloksen erissä, siirretään rahoitusvaroihin kuulumattoman omaisuuserän alkuperäiseen hankintamenoon kirjaamishetkellä. Siirretyt määrät kirjataan lopulta tuloslaskelmaan poistoina kyseisten rahoitusvaroihin kuulumattomien omaisuuserien taloudellisen vaikutusajan kuluessa.

Kun suojausinstrumentti erääntyy, myydään, lopetetaan, tai käytetään, tai se ei enää täytä IFRS 9:n mukaisia suojauslaskennan soveltamisedellytyksiä, oman pääoman kertyneet voitot tai tappiot jäävät omaan pääomaan ja ne käsitellään kirjanpidossa tuottoina tai kuluina, kun sitoumus tai ennakoitu liiketoimi lopulta kirjataan tuloslaskelmaan. Jos ennakoidun liiketoimen ei enää odoteta toteutuvan, kirjataan omassa pääomassa raportoidut kertyneet voitot tai tappiot kuitenkin välittömästi tilikauden tuloslaskelmaan.

Käyvän arvon suojaukset

Käyvän arvon suojauksissa konserni käyttää joko johdannaisia tai lainoja suojausinstrumentteina hallitakseen suojauskohteen käypään arvoon liittyvää riskiä. Suojaavista instrumenteista aiheutuvat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan suojattavien varojen tai velkojen käyvän arvon muutosta vastaan sellaisista instrumenteista, jotka on määriteltävä käyvän arvon suojauksiksi ja jotka täyttävät suojauslaskennan soveltamisedellytykset ja ovat erittäin tehokkaita.

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojaukset

Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoituksen suojauksissa konserni käyttää joko johdannaisia tai valuuttamäärisiä lainoja tähän tarkoitukseen. Jos suojausinstrumentti on johdannainen, suojauksen tehokkaan osan voitto tai tappio esitetään oman pääoman muuntoeroissa, kuten konsernin laajassa tuloslaskelmassa on esitetty. Tehottoman osan voitto tai tappio kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muuntoerot, jotka liittyvät ulkomaiseen yksikköön tehtyyn nettosijoitusta suojaaviin valuuttamäärisiin lainoihin, kirjataan myös omaan pääomaan muuntoeroihin, ja tehoton osa kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan. Muuntoeroihin kirjatut voitot ja tappiot siirretään omasta pääomasta tuloslaskelmaan hetkenä, jolloin suojauksen kohteena oleva nettosijoitus myydään.

Käypään arvoon tulosvaikutteisesti kirjattavat johdannaiset

Vaikka tietyt johdannaissopimukset täyttävätkin konsernin riskienhallinnan asettamat tehokkaan suojauksen vaatimukset, ne eivät täytä IFRS 9:n kaikkia suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä. Tällaisten suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman kautta käypään arvoon. Suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaisten, jotka suojaavat valuuttamäärisiä operatiivisia saamia ja velkoja, käyvän arvon muutokset kirjataan operatiiviseen liiketulokseen. Muiden suojauslaskentaan kuulumattomien johdannaisten käyvän arvon muutokset kirjataan tuloslaskelman rahoituseriin.

Johdannaisten arvostus

Johdannaisoppimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon. Se määritellään arvoksi, jolla instrumentti voitaisiin vaihtaa markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanimukaisessa transaktiossa. Näiden instrumenttien käyvät arvot määritetään seuraavasti:

- Valuuttatermiinien käyvät arvot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseja.
- Valuuttatoptioiden käyvät arvot lasketaan yleisillä optiohinnoittelumalleilla käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinakursseja.
- Hyödykejohdannaisten käyvät arvot lasketaan kauppapaikkojen markkinanoteerausten tai muiden luotettavien markkinalähteiden perusteella.
- Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä.
- Koron- ja valuutanvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä niin, että arvostusmalliin sisältyvät myös nimellisarvojen vaihdot.

Oma pääoma - muut laajan tuloksen erät

Rahavirtaa suojaaviksi määritellyt voimassa olevat suojauslaskennan alaiset johdannaisoppimukset arvostetaan käypään arvoon niin, että käyvän arvon muutokset kirjataan muiden laajan tuloksen erien kautta rahavirran suojausrahastoon. Optioiden aika-arvo jätetään määritellyjen rahavirran suojausten ulkopuolelle ja kirjataan erikseen suojausten kustannus -rahastoon muihin laajan tuloksen eriin.

Rahavirran suojaukset

Valuuttojen rahavirtasuojauksissa käytetyt johdannaiset ovat pääasiassa termiinisopimuksia ja optioita. Hyödykkeiden ja korkojen rahavirtasuojauksissa käytetään pääasiassa vaihtosopimuksia. Hyödykesuojauksissa konserni käyttää myös riskikomponenttien suojausta suojatakseen ennakoituja maakaasuostoja. Nämä ostot luovat maakaasun hintariskin, joka koostuu hiili- ja raakaöljyriskikomponenteista, joita voidaan suojata API2 hiileen ja Dated Brent raakaöljyyn liitetyillä vaihtosopimuksilla, joiden odotetaan kumoavan kokonaisuudessaan suojattujen riskikomponenttien markkina-arvon muutokset. Molemmat riskikomponentit ovat erikseen tunnistettavia ja luotettavasti mitattavissa, koska hinnoittelukaava on eritelty maakaasun ostosopimuksessa.

Vuonna 2019 konserni solmi uusia koronvaihtosopimuksia yhteensä 4 000 milj. Ruotsin kruunun nimellisarvon edestä. Koronvaihtosopimukset on määritellyt uusien, Ruotsin kruunuissa liikkeellelaskettujen vaihtuvakorkoisten vihreiden joukkovelkakirjalainojen (Green Bond) rahavirtaa suojaaviksi instrumenteiksi. Kyseiset joukkovelkakirjalainat erääntyvät vuosina 2021, 2024 ja 2026. Vuonna 2018 konserni solmi uuden vaihtuva-kiinteäkorkoisen koron- ja valuutanvaihtosopimuksen Kiinassa. Sopimuksen nimellisarvo on yhteensä 200 milj. euroa. Koron- ja valuutanvaihtosopimus on luokiteltu rahavirran suojauslaskentaan, jossa se suojaaa euromääräisen vaihtuvakorkoisen velan valuutta- ja korkoriskiä Kiinassa. Suojaus erääntyy vuonna 2023.

Rahavirtojen suojauksiin liittyvät realisoitumattomat voitot ja tappiot kirjataan tuloslaskelmaan arviolta 1-3 vuoden kuluessa. Pisin suojaussopimus erääntyy vuonna 2027 (2027). Suurimman osan sopimuksista odotetaan kuitenkin erääntyvän vuoden 2020 aikana. Rahavirran suojausrahasto ja nettosijoitusten suojaukset esitetään tarkemmin alla olevassa taulukossa.

Rahavirran suojausrahaston ja nettosijoitusten suojausten jaottelu omassa pääomassa 2019

Milj. euroa	1.1.2019	Muihin laajan tuloksen eriin/ kertyneisiin muuntoeroihin kirjatut käyvän arvon muutokset	Siirretty muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan	Verovaikutus	31.12.2019
Valuuttariski - Operatiivisen rahavirran suojaus	-17	-67	86	-4	-2
Hyödykkeiden hintariski - Hyödykkeiden vaihtosopimukset	25	-23	-12	9	-2
Korkoriski - Koronvaihtosopimukset	-5	-4	0	1	-8
Korko- ja valuuttariskit - Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-10	1	1	-3	-11
Suojausten kustannus -rahasto	-2	3	0	-1	1
Rahavirran suojausrahasto muissa laajan tuloksen erissä yhteensä	-9	-90	75	1	-22
Valuuttariski - Nettosijoitusten suojaukset	20	-6	-4	1	12
Nettosijoitusten suojaukset kertyneissä muuntoeroissa yhteensä	20	-6	-4	1	12
Suojausrahastot yhteensä	11	-96	72	3	-10

Rahavirran suojausrahaston ja nettosijoitusten suojausten jaottelu omassa pääomassa 2018

Milj. euroa	1.1.2018	Muihin laajan tuloksen eriin/ kertyneisiin muuntoeroihin kirjatut käyvän arvon muutokset	Siirretty muista laajan tuloksen eristä tuloslaskelmaan	Verovaikutus	31.12.2018
Valuuttariski - Operatiivisen rahavirran suojaus	18	-72	28	9	-17
Hyödykkeiden hintariski - Hyödykkeiden vaihtosopimukset	1	12	21	-8	25
Korkoriski - Koronvaihtosopimukset	-4	-1	0	0	-5
Korko- ja valuuttariskit - Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	0	-19	6	3	-10
Suojausten kustannus -rahasto	-1	-1	0	0	-2
Rahavirran suojausrahasto muissa laajan tuloksen erissä yhteensä	14	-81	54	4	-9
Valuuttariski - Nettosijoitusten suojaukset	31	-14	0	3	20
Nettosijoitusten suojaukset kertyneissä muuntoeroissa yhteensä	31	-14	0	3	20
Suojausrahastot yhteensä	45	-95	54	7	11

Osakkuus- ja yhteisyritykset

Osakkuusyritykset kirjaavat suojauksiin ja eläkkeisiin liittyvät erät suoraan omaan pääomaan ja konserni raportoi oman osuutensa näistä eristä oman pääoman rahastossa "Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrityksissä".

Muut laajan tuloksen erät osakkuus- ja yhteisyrityksissä

Milj. euroa	31.12. päättävä tilikausi	
	2019	2018
Bergvik Skog AB	0	-11
Yhteensä	0	-11

Johdannaisten käyvät arvot

Tuloslaskelmaan sisältyvät valuuttakurssivoitot ja -tappiot ilman suojauksia

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Liikevaihto	12	24
Kulut ja kustannukset	-10	-16
Korolliset lainat, talletukset ja vuokrasopimusvelat	-6	-55
Yhteensä	-3	-46

Suojausten voitot ja tappiot operatiivisessa liiketuloksessa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Rahavirran suojaukset		
Valuuttasuojaukset	-83	-28
Hyödykesuojaukset	12	-21
Yhteensä	-71	-48
Oikaisut liikevaihtoon	-79	-76
Oikaisut materiaaleihin ja palveluihin	8	28
Muista laajan tuloksen eristä realisoituneet tuloslaskelmaan kirjattavat erät	-71	-48
Tehottomat valuuttasuojaukset	-3	0
Nettotappiot rahavirran suojauksesta	-74	-48
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä		
Valuuttajohdannaiset	-17	-16
Nettotappiot suojauksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä	-17	-16
Nettotappiot suojauksista liiketuloksessa	-91	-65

Vuonna 2019 joidenkin ennakoitujen tulevien transaktioiden ei enää odotettu toteutuvan, minkä vuoksi suojauslaskenta keskeytettiin kyseisten transaktioiden osalta. Tästä kirjattiin 3 milj. euron tappio konsernin operatiiviseen liiketulokseen. Tappio on esitetty edellä olevassa taulukossa tehottomana rahavirran suojauksena. Operatiiviseen liiketulokseen ei kirjattu tehottomia rahavirran suojauksia vuonna 2018.

Suojausten voitot ja tappiot rahoituserissä

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Rahavirran suojaukset		
Tehottomat valuuttasuojaukset	0	-1
Tehottomat korkosuojaukset	0	-3
Nettotappiot rahavirran suojauksesta	-1	-4
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä		
Valuuttajohdannaiset	0	22
Nettovoitot/-tappiot suojauksista, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä	0	22
Nettovoitot/-tappiot rahoituserissä	-1	18

Johdannaisten nimellisarvot ja käyvät arvot

Milj. euroa	31.12.							
	Nimellis- arvot	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät arvot, netto	Nimellis- arvot	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät arvot, netto
	2019				2018			
Valuuttajohdannaiset								
Termiinit: Operatiivisen rahavirran suojaukset	759	6	-9	-4	1 267	7	-15	-7
Optiot: Operatiivisen rahavirran suojaukset	1 458	9	-8	1	1 375	6	-24	-18
Rahavirran suojaukset yhteensä	2 217	15	-17	-2	2 642	13	-38	-25
Termiinit: Myynti- ja lainasaamisten suojaukset	414	3	-1	3	686	4	-6	-2
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä yhteensä	414	3	-1	3	686	4	-6	-2
Valuuttajohdannaiset yhteensä	2 631	18	-18	0	3 328	17	-44	-27
Hyödykejohdannaiset								
Sähkön vaihtosopimukset: Kustannusten suojaukset	63	1	-5	-4	67	35	0	35
Öljyn vaihtosopimukset: Kustannusten suojaukset	14	1	0	1	15	0	-2	-2
Hillen vaihtosopimukset: Kustannusten suojaukset	3	0	0	0	5	0	0	0
Rahavirran suojaukset yhteensä	80	2	-5	-3	87	35	-2	33
Sähkön vaihtosopimukset: Suljetut sopimukset	0	0	0	0	2	1	-1	0
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä yhteensä	0	0	0	0	2	1	-1	0
Hyödykejohdannaiset yhteensä	80	2	-5	-3	89	37	-4	33
Korkojohdannaiset								
Koronvaihtosopimukset: Rahoituskulujen suojaukset	563	0	-12	-11	187	1	-6	-5
Koron- ja valuutanvaihtosopimukset: Rahoituskulujen suojaukset	200	0	-15	-15	200	0	-16	-16
Rahavirran suojaukset yhteensä	763	0	-27	-27	387	1	-23	-22
Korkojohdannaiset yhteensä	763	0	-27	-27	387	1	-23	-22
Rahavirran suojaukset yhteensä	3 060	18	-49	-32	3 116	49	-63	-14
Suojaukset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä yhteensä	414	3	-1	3	688	5	-7	-2
Johdannaiset yhteensä	3 474	21	-50	-29	3 804	54	-70	-16

Johdannaisten positiiviset ja negatiiviset käyvät arvot esitetään pitkä- ja lyhytaikaisissa korollisissa saamisissa ja korollisissa veloissa. Taulukossa esitetyt käyvät arvot sisältävät kertyneet korot ja optiopreemiot.

Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset vuonna 2019

Milj. euroa	Muutos suojauskohteen arvossa suojauksen tehokkuuden määrittämiseksi	Muutos voimassa olevien suojausinstrumenttien arvossa	Tehottomuus
Valuuttariski - Termiini- ja optiosopimukset (ilman optioiden aika- arvoa) ¹	64	-67	-3
Valuuttariski - Nettosijoitusten suojaukset	6	-6	0
Hyödykkeiden hintariski - Hyödykkeiden vaihtosopimukset	23	-23	0
Korkoriski - Koronvaihtosopimukset	4	-4	0
Korko- ja valuuttariski - Koron- ja valuutanvaihtosopimukset	-1	1	0

¹ Tehottomuus kirjattu operatiiviseen liiketulokseen.

Suojauskohteiden ja suojausinstrumenttien käyvän arvon muutokset vuonna 2018

Milj. euroa	Muutos suojauskohteen arvossa suojausinstrumenttien tehokkuuden määrittämiseksi	Muutos voimassa olevien suojausinstrumenttien arvossa	Tehottomuus
Valuuttariski - Termiini- ja optiosopimukset (ilman optioiden aika-arvoa) ¹	71	-72	-1
Valuuttariski - Nettosijoitusten suojaukset	14	-14	0
Hyödykkeiden hintariski - Hyödykkeiden vaihtosopimukset	-12	12	0
Korkoriski - Koronvaihtosopimukset	1	-1	0
Korko- ja valuuttariskit - Koron- ja valuutanvaihtosopimukset ¹	12	-15	-3

¹ Tehottomuus kirjattu rahoituseriin.

Toimeenpantaviin yleisiin nettoutussopimuksiin sidottujen instrumenttien nettoutuksen taloudellinen vaikutus vuonna 2019

Eriä ei ole netotettu taseessa				
Milj. euroa	Taseeseen merkittyjen rahoitusinstrumenttien bruttomäärä	Yleisten nettoutussopimusten alaisiin määriin liittyvät velat (-) ja varat (+)	Saadut (-) ja annetut (+) vakuudet	Nettoriski
Johdannaisvarat	21	-14	0	7
Johdannaisvelat	-50	14	0	-36

Toimeenpantaviin yleisiin nettoutussopimuksiin sidottujen instrumenttien nettoutuksen taloudellinen vaikutus vuonna 2018

Eriä ei ole netotettu taseessa				
Milj. euroa	Taseeseen merkittyjen rahoitusinstrumenttien bruttomäärä	Yleisten nettoutussopimusten alaisiin määriin liittyvät velat (-) ja varat (+)	Saadut (-) ja annetut (+) vakuudet	Nettoriski
Johdannaisvarat	54	-24	0	30
Johdannaisvelat	-70	24	0	-46

Konsernin kunkin vastapuolen kanssa solmimiin johdannaisopimuksiin sovelletaan yleisiä nettoutussopimuksia. Epätodennäköisen luottotapahtuman, kuten maksun laiminlyönnin sattuessa, kaikki sopimukseen perustuvat voimassa olevat transaktiot puretaan ja ainoastaan yksi nettomääräinen summa erääntyy maksettavaksi kaikkien transaktioiden osalta kullekin vastapuolelle. Sopimuksiin perustuvat johdannaiset eivät täytä kriteerejä erien toisistaan vähentämiselle taseessa, koska netotus on mahdollista ainoastaan tiettyjen edellä kuvattujen tapahtumien toteutuessa tulevaisuudessa.

Liite 28. Kertyneet muuntoerot ja oman pääoman suojaus

Kertyneet muuntoerot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
1.1.		
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-355	-319
Suojaukset	27	41
Valuuttakurssitappiot/-voitot omassa pääomassa, netto	-328	-278
Verot suojauksista	-7	-10
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-335	-288
Kertyneiden muuntoerojen muutokset, muut laajan tuloksen erät		
Euroalueen ulkopuolisen avaavan taseen oman pääoman uudelleenkurssaus	7	-70
Tuloslaskelman ja taseen välinen muuntoero	13	1
Sisäiset oman pääoman ehtoiset sijoitukset ja osingot	5	6
Muut	0	-1
Tuloslaskelman kautta puretut muuntoerot	182	27
Kertyneiden muuntoerojen muutokset, muut laajan tuloksen erät	206	-36
Muussa laajan tuloksen erissä raportoidut nettosijoitusten suojaukset ja lainat		
Suojaukset ja lainat	-9	-14
Verot suojauksista ja lainoista	1	3
Suojaukset ja lainat, muut laajan tuloksen erät, netto	-8	-11
31.12.		
Kertyneet muuntoerot euroalueen ulkopuolisissa yksiköissä	-148	-355
Suojaukset ja Lainat	18	27
Kertyneet valuuttakurssitappiot omassa pääomassa, netto	-130	-328
Verot suojauksista ja lainoista	-6	-7
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-136	-335
Ulkomaiseen yksikköön tehdyn nettosijoitusten suojaukset ja lainat		
Suojaukset ja Lainat	18	27
Verot suojauksista ja lainoista	-6	-7
Suojaukset ja Lainat, tulos omassa pääomassa, netto	12	20
Realisoituneet voitot	37	45
Realisoitumattomat voitot/tappiot	-25	-25
Suojaukset ja Lainat, tulos omassa pääomassa, netto	12	20

Konserni suojaa tällä hetkellä oman pääoman ehtoiset sijoituksensa vain Yhdysvaltain dollarin kurssivaihteluilta. Vuoden 2019 merkittävimmät muuntoeromuutokset koskivat Ruotsin kruunua, jonka voitto oli 158 milj. euroa (53 milj. euron tappio), Yhdysvaltain dollaria, jonka voitto oli 25 (61) milj. euroa, Venäjän ruplaa, jonka voitto oli 15 milj. euroa (16 milj. euron tappio) ja Kiinan renminbiä, jonka voitto oli 8 milj. euroa (4 milj. euron tappio). Merkittävimmät kumulatiiviset muuntoerot koskivat Brasiliää, jonka tappio oli 209 (204) milj. euroa, Yhdysvaltain dollarin aluetta, jonka voitto oli 164 (139) milj. euroa, Ruotsia, jonka tappio oli 128 (286) milj. euroa ja Kiinaa, jonka voitto oli 73 (65) milj. euroa.

Kertyneiden muuntoerojen tuloutuksista kirjattiin 182 (27) milj. euron tappio vuoden 2019 tuloslaskelmaan; tästä 171 milj. euron tappio liittyi Bergvik Skogin uudelleenjärjestelyyn Ruotsissa, 8 milj. euron tappio Stora Enso Suzhou Paper -yhtiön lopettamiseen Kiinassa, 6 milj. euron tappio SE Försäkringsaktiebolag AB:n lopettamiseen Ruotsissa ja 3 milj. euron voitto Stora Enso Huatai Paper -yhtiön myyntiin Kiinassa.

Kertyneet muuntoerot ja nettosijoitusten suojaukset ja lainat taseessa

Milj. euroa	31.12.					
	Kertyneet muuntoerot		Nettosijoitusten suojaukset ja lainat		Kertyneet muuntoerot taseessa, netto	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Brasilia	-209	-204	0	0	-209	-204
Kiina	73	65	0	0	73	65
Tšekki	33	32	-9	-9	24	23
Puola	-24	-28	0	17	-7	-11
Venäjä	-55	-71	0	0	-55	-71
Ruotsi	-128	-286	47	50	-82	-236
Uruguay	158	135	-37	-31	122	105
Yhdysvallat	6	4	0	0	6	4
Muut	-1	-1	0	0	-1	-1
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	-148	-355	18	27	-130	-328
Verot	0	0	-6	-7	-6	-7
Kertyneet muuntoerot omassa pääomassa, netto	-148	-355	12	20	-136	-335

Laajaan tuloslaskelmaan kirjatut kertyneet muuntoerot ja nettosijoitusten suojaukset ja lainat

Milj. euroa	31.12.					
	Kertyneet muuntoerot		Nettosijoitusten suojaukset ja lainat		Kertyneet muuntoerot laajassa tuloslaskelmassa, netto	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Brasilia	-5	-14	0	0	-5	-14
Kiina	8	-4	0	0	8	-4
Tšekki	1	-1	0	0	1	-1
Puola	4	-10	0	0	4	-10
Venäjä	15	-16	0	0	15	-16
Ruotsi	158	-53	-3	0	154	-53
Uruguay	23	56	-6	-14	17	42
Yhdysvallat	2	5	0	0	2	5
Muut	0	0	0	0	0	0
Kertyneet muuntoerot ennen veroja	206	-36	-9	-14	197	-50
Verot	0	0	1	3	1	3
Muihin laajan tuloksen eriin kirjatut summat	206	-36	-8	-11	198	-47

Ulkomaisten yksiköiden nettosijoitusten suojaukset

Konserni pyrkii minimoimaan muuntoriskin rahoittamalla investoinnit paikallisella valuutalla, mikäli se on mahdollista ja taloudellisesti kannattavaa. Jos varojen ja velkojen sovittaminen yhteen samassa valuutassa ei ole mahdollista, jäljelle jäävältä muuntoriskiltä voidaan suojautua. Kaikkien suojauksessa käytettävien rahoitusvelkojen ja suojausinstrumenttien voitot ja tappiot verojen jälkeen esitetään kertyneissä muuntoeroissa vastaavien nettoinvestointien muuntamisesta tilinpäätöspäivän kurssiin johtuvia kurssieroja vastaan. Kertyneisiin muuntoeroihin sisältyvät netto tappiot olivat tilikaudella edellisessä taulukossa esitetyn mukaisesti 8 milj. euroa (11 milj. euroa).

Suojausinstrumentit ja realisoitumattomat suojaustappiot

Milj. euroa	31.12.					
	Nimellisarvo (valuutta)		Nimellisarvo (euroa)		Realisoitumattomat tappiot (euroa)	
	2019	2018	2019	2018	2019	2018
Korolliset lainat						
USD-alue	300	350	267	306	-25	-25
Suojaukset yhteensä			267	306	-25	-25

Nettosijoitusten lainat

Konserni on soveltanut IAS 21 -standardin mukaista nettosijoitusten lainojen laskentaa tiettyihin konsernin sisäisiin lainoihin. Nettosijoitusten lainojen vaikutus kertyneisiin muuntoeroihin omassa pääomassa oli 0 milj. euroa 31.12.2019.

Liite 29. Vastuusitoumukset ja ehdolliset velat

Laadintaperiaatteet

Takaukset

Takaukset velvoittavat konsernin maksamaan velallisen mahdollisen laiminlyönnin. Takaukset sisältävät taseen ulkopuolisen luottoriskin, joka vastaa määrältään sitä tappiota, joka tulisi kirjattavaksi raportointipäivänä, mikäli osapuolet eivät täyttäisi sopimuksen mukaisia velvoitteitaan. Luottoriski vastaa sopimusmääriä olettaen, ettei niitä ole täysin maksettu ja ettei niitä saada perittyä muilta osapuolilta.

Vastuusitoumukset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Omasta puolesta annetut vakuudet		
Kiinnitykset	2	2
Leasingvastuut seuraavien 12 kk:n aikana	0	100
Leasingvastuut seuraavien 12 kk:n jälkeen	0	631
Muut vastuut	3	6
Osakkuus- ja yhteisyritysten puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	4	4
Muiden puolesta annetut vakuudet		
Takaukset	6	23
Muut vastuut	13	13
Yhteensä	28	779
Kiinnitykset	2	2
Takaukset	10	27
Vuokrasopimukset	0	731
Muut vastuut	17	19
Yhteensä	28	779

Vuonna 2019 konsernin vastuut olivat yhteensä 28 (779) milj. euroa. Lisäksi emoyhtiö Stora Enso Oyj on toiminut takaajana useissa tytäryhtiöidensä ja yhteisten toimintojen vastuissa. Nämä vastuut olivat arvoltaan enintään 1 508 (1 962) milj. euroa 31.12.2019. Vuokrasopimukset on raportoitu taseessa IFRS 16 -standardin (Vuokrasopimukset) mukaisesti 1.1.2019 alkaen. Tarkemmat tiedot käyttöoikeusomaisuuseristä esitetään liitteessä 11 Aineelliset ja aineettomat hyödykkeet sekä käyttöoikeusomaisuuserät. Tarkemmat tiedot vuokravastuista esitetään liitteessä 26 Velat.

Vuokravastuiden eräntymisaikataulu

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Alle 1 vuosi	0	100
1–2 vuotta	0	92
2–3 vuotta	0	78
3–4 vuotta	0	57
4–5 vuotta	0	48
Yli 5 vuotta	0	356
Yhteensä	0	731

Investointisitoumukset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Yhteensä	223	111

Taseeseen kirjaamattomat investointisitoumukset sisältävät konsernin osuuden yhteisten toimintojen suorista investointisopimuksista. Investointeihin liittyvät sitoumukset liittyvät pääasiassa Oulun tehtaan muuntamiseen ja muihin keskeneräisiin hankkeisiin Imatran tehtaallla Suomessa ja Maxaun tehtaallla Saksassa.

Ehdolliset velat

Stora Enso on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaololle saadaan vahvistus vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin konsernin hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu.

Stora Enso on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että näillä menettelyillä kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen.

Oikeudenkäynnit Latinalaisessa Amerikassa

Veracel

Stora Enso ilmoitti 11.7.2008 liittovaltion tuomarin Brasiliassa antamasta päätöksestä, jonka mukaan Bahian osavaltion Veracelin toiminnalle myöntämät luvat eivät olleet päteviä. Tuomari myös määräsi Veracelin ryhtymään tiettyihin toimenpiteisiin, kuten luonnonmetsän istuttamiseen osaan Veracelin puuviljelmistä. Lisäksi yhtiölle määrättiin mahdollinen 20 milj. Brasilian realin (5 milj. euron) sakko. Veracel kyseenalaistaa päätöksen ja on tehnyt siitä valituksen. Veracel toimii täysin kaikkien Brasilian lakien mukaisesti ja on saanut asiaankuuluvilta viranomaisilta kaikki tarvittavat ympäristö- ja liiketoimintaluvat teollisuustoiminnoille ja puuviljelmille. Marraskuussa 2008 tuomioistuin lykkäsi päätöksen täytäntöönpanoa. Veracel ja Stora Enso eivät ole tehneet kirjanpidollisia varauksia metsänistutusten tai mahdollisen sakon vuoksi.

Kesäkuussa 2017 Veracel sai huomautuksen verolakien rikkomisesta vuonna 2012. Vaade oli yhteensä 224 miljoonaa Brasilian realia (50 milj. euroa) sisältäen korot ja sakot. Riita-asia rajoittui vuoteen 2012, jonka osalta veroviranomainen sovelsi eri siirtohinnoittelumetodia poikkeavan siirtymäsäännöksen tulkinnan vuoksi. Vuoden 2018 lopussa kokonaisvaade sisältäen koron oli 241 miljoonaa realia (54 milj. euroa), josta Stora Enson osuus on 120 miljoonaa realia (27 milj. euroa). Veracel teki heinäkuussa 2017 verohuomautuksesta valituksen, joka päätettiin Veracelin hyväksi toukokuussa 2019. Raportointi vaateesta loppuu.

Veroviranomaisen näkemyksen mukaan Veracel ei ole oikeutettu hyvityksiin 139 miljoonan Brasilian realin (31 milj. euron) suuruudesta osasta raaka-aineiden ja palveluiden hankintojen yhteydessä vuodesta 2006 vuoteen 2015 suoritetuista PIS (Social Integration Program) ja COFINS (Contribution for the Financing of Social Security) -veroista. Veracel on tehnyt 42 miljoonan Brasilian realin (10 milj. euroa) alaskirjauksen PIS ja COFINS -saamisesta liittyen veroviranomaisen vaateisiin, joiden käsittely on päättynyt vuonna 2019. Stora Enson ja Veracelin mielestä jäljellä olevaa 97 miljoonaa Brasilian realia (21 milj. euroa) koskevat väitteet ovat perusteettomia, eikä Stora Enson tai Veracelin kirjanpitoon ole tehty asiaan liittyen kirjanpidollisia varauksia. Riita-asia on yhä vireillä tilinpäätöspäivänä. Stora Enson osuus jäljellä olevista, Veracelia koskevista vaateista, on 49 miljoonaa Brasilian realia (11 milj. euroa).

Oikeudenkäynnit Ruotsissa

Vakuutuskanne

Heinä–elokuussa 2016 kuusi ruotsalaista vakuutusyhtiötä nostivat kanteen Stora Ensoa vastaan ruotsalaisessa ympäristöoikeudessa ja Falunin käräjäoikeudessa Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneesta metsäpalosta aiheutuneiden vahinkojen vuoksi. Yhtiöt hakevat kaikkiaan noin 300 milj. Ruotsin kruunun (30 milj. euron) arvoisia korvauksia, pois lukien korot. Ympäristöoikeudessa käsiteltävä asia on päättynyt sillä perusteella, että ympäristölakia ei sovelleta tulipalon aiheuttamiin vahinkoihin. Falunin käräjäoikeudessa käsiteltävänä ollut toinen kanne on sovittu. Vakuutus kattaa korvaukset kokonaisuudessaan, eikä sovinnolla ollut taloudellista vaikutusta Stora Ensoon. Näin ollen metsäpaloön liittyviä kanteita ei ole enää käsiteltävänä. Stora Enso ei enää raportoi näistä kanteista.

Yrityssakko

Tammikuussa 2018 Ruotsin syyttäväviranomainen nosti kanteen Stora Ensoa ja sen toimittajaa vastaan Ruotsin Västmanlandissa vuonna 2014 sattuneen metsäpalon vuoksi vaatien molemmilta vastaajilta 5 milj. kruunun yrityssakkoa. Joulukuussa 2019 tuomioistuin vapautti Stora Enson vastuusta metsäpaloasiassa. Syyttäjät ja toimittajat ovat valittaneet päätöksestä hovioikeuteen. Syyttäjät on laskenut yrityssakkovaateensa 2,5 milj. kruunuun. Stora Enso ei enää raportoi tästä tapauksesta.

Liite 30. Konserniyhtiöt 31.12.2019

Tytäryhtiöt

Maa	Yhtiön nimi	Konsernin omistus- osuus %
Suomi	Anjala Fiber & Energy Oy	100,00
	Efora Oy	100,00
	Enso Alueverkko Oy	100,00
	Herman Andersson Oy	100,00
	Mena Wood Oy Ltd	100,00
	Merivienti Oy	100,00
	Stora Enso Ingerois Oy	100,00
	Stora Enso International Oy	100,00
	Stora Enso Oulu Oy	100,00
	Stora Enso Packagent Oy	100,00
	Stora Enso Packaging Oy	100,00
	Stora Enso Paper Oy	100,00
	Stora Enso Publication Papers Oy Ltd	100,00
	Stora Enso Veitsiluoto Oy	100,00
	Stora Enso Wood Products Oy Ltd	100,00
Alankomaat	Stora Enso Amsterdam B.V.	100,00
	Stora Enso Timber DIY Products B.V.	100,00
Arabiemiirikunnat	Stora Enso Middle East DMCC	100,00
Australia	Stora Enso Australia Pty Ltd	100,00
Belgia	Lumipaper NV	100,00
	Stora Enso Belgium NV	100,00
	Stora Enso Langerbrugge NV	100,00
	VLAR Papier NV	100,00
Brasilia	Stora Enso Brasil Ltda	100,00
Espanja	Stora Enso Espana S.A.U	100,00
Etelä-Afrikka	Stora Enso (Southern Africa) (Pty) Ltd	100,00
Hongkong	Stora Enso (HK) Ltd	100,00
	Stora Enso China Packaging (HK) Co., Limited	100,00
	Lumipaper Ltd	100,00
Iso Britannia	Stora Enso Holdings UK Ltd	100,00
	Stora Enso Paper UK Ltd	100,00
	Stora Enso Pension Trust Ltd.	100,00
	Stora Enso UK Ltd	100,00
	Virdia Ltd	100,00
Israel	Stora Enso Italia Srl	100,00
Itävalta	Stora Enso Austria GmbH	100,00
	Stora Enso Wood Products GmbH	100,00
	Stora Enso WP Bad St. Leonhard GmbH	100,00
	Stora Enso Japan K.K.	100,00
Japani	Stora Enso Wood Products Japan K.K.	100,00
	Changzhou Stora Enso Packaging Technology Co. Ltd.	100,00
Kiina	Dongguan Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	100,00
	Guangxi Stora Enso Forestry Co Ltd	89,50
	Jiashan Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	100,00
	Stora Enso (Guangxi) Forestry Company Ltd.	80,08
	Stora Enso (Guangxi) Packaging Company Ltd.	80,08
	Stora Enso China Co., Ltd	100,00
	Stora Enso Inpac Corrugated Packaging (Hebei) Company Limited	100,00
	Stora Enso Inpac Hebei Protective Packaging Co., Ltd.	100,00
	Stora Enso Inpac Packaging Co. Ltd	100,00
	Stora Enso Lao Co. Ltd	100,00
Laos	AS Stora Enso Latvija	100,00
Latvia	Stora Enso Packaging SIA	100,00
Liettua	Stora Enso Packaging UAB	100,00
	UAB Stora Enso Lietuva	100,00
Meksiko	Stora Enso Mexico S.A.	100,00
Norja	Stora Enso Skog AS	100,00
Portugali	Stora Enso Portugal Lda	100,00
Puola	Centrum Dystrybucji i Obróbki Drewna Sp. z o.o.	100,00
	HESPOL SP.z.o.o.	100,00

	Stora Enso Narew Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Poland S.A.	100,00
	Stora Enso Polska Sp.z.o.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Sp.z.o.o.	100,00
Ranska	Stora Enso Bois SAS	100,00
	Stora Enso Corbehem SAS	100,00
	Stora Enso France SAS	100,00
	Stora Enso Holding France SAS	100,00
	Stora Enso Paper France SAS	100,00
Ruotsi	AB Stabergsvikens tomter	100,00
	Bergnät 1 AB	100,00
	Bergnät 2 AB	100,00
	Cellutech AB	100,00
	Skogsutveckling Syd AB	66,67
	Stora Enso AB	100,00
	Stora Enso Bioenergi AB	100,00
	Stora Enso China Holdings AB	100,00
	Stora Enso Fors AB	100,00
	Stora Enso Laos Plantation AB	100,00
	Stora Enso Packaging AB	100,00
	Stora Enso Paper AB	100,00
	Stora Enso Plantor AB	100,00
	Stora Enso Pulp AB	100,00
	Stora Enso Pulp and Paper Asia AB	94,21
	Stora Enso Skog AB	100,00
	Stora Enso Skog och Mark AB	100,00
	Stora Enso Timber AB	100,00
	Stora Enso Treasury Stockholm AB	100,00
	Stora Kopparbergs Bergslags AB	100,00
	Sydved AB	66,67
Saksa	FPB Holding GmbH & Co. KG	99,97
	Stora Enso Germany GmbH	100,00
	Stora Enso Kabel GmbH	99,97
	Stora Enso Maxau GmbH	100,00
	Stora Enso Paper GmbH	100,00
	Stora Enso Sachsen GmbH	100,00
	Stora Enso Timber Deutschland GmbH	100,00
	Stora Enso Verwaltungs GmbH	100,00
Singapore	Stora Enso South East Asia Pte Ltd	100,00
Slovakia	Euro - Timber, spol. s r.o.	100,00
Slovenia	Stora Enso Wood Products d.o.o. Koper	100,00
Tanska	DanFiber A/S	51,00
	Stora Enso Danmark A/S	100,00
Tsekki	Stora Enso Praha s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Planá s.r.o.	100,00
	Stora Enso Wood Products Zdirec s.r.o.	100,00
	Stora Enso WP HV s.r.o.	100,00
Ukraina	Stora Enso LLC	100,00
Venäjä	A/O Ladenso	100,00
	AO Stora Enso	100,00
	OOO Olonetsles	96,88
	OOO Setles	100,00
	OOO Setnovo	100,00
	OOO Stora Enso Forest West	100,00
	OOO Stora Enso Packaging BB	100,00
	OOO Stora Transport	100,00
	OOO Terminal	100,00
Viro	Stora Enso Eesti AS	100,00
	Stora Enso Packaging AS	100,00
Yhdysvallat	Stora Enso North American Sales, Inc.	100,00
	Virdia B2X, LLC	100,00
	Virdia Inc.	100,00
Merkittävimmät osakkuusyritykset		
Suomi	Honkalahden Teollisuuslaituri Oy	50,00
	Kemi Shipping Oy	50,00
	Metsäteho Oy	23,95
	Oy Keskuslaboratorio - Centrallaboratorium Ab	32,24

	Encore Ympäristöpalvelut Oy	30,41
	Perkaus Oy	33,33
	Puhoksen Satama Oy	50,00
	Steveco Oy	34,39
	Suomen Keräyspaperi Tuottajayhteisö Oy	40,09
	Tornator Oyj	41,00
Brasilia	Arauco Florestal Arapoti S.A.	20,00
Itävalta	ZMP GMBH	30,00
Latvia	SELF Logistika SIA	50,00
Puola	Kemira Cell Sp.z.o.o.	45,00
Ruotsi	Bergvik Skog AB	49,79
	Pressretur AB	33,33
	SweTree Technologies AB	29,93
	TreeToTextile AB	25,00
	Trätåg AB	50,00
	Österbergs Förpackningsmaskiner AB	50,00
Merkittävimmät muut yhtiöt		
Suomi	Clic Innovation Ltd Oy	9,87
	East Office of Finnish Industries Oy	4,00
	Pohjolan Voima Oy	15,61
Pakistan	Packages Limited	6,40
Ranska	Union Developement Récup. Pap.	10,70
Ruotsi	AMEXCI AB	9,10
	Arevo AB	7,89
	Combient AB	5,40
	Radioskop AB	10,00
	RK Returkartong AB	8,40
	SSG Standard Solutions Group AB	14,29
	Sölvesborgs Stuveri & Hamn AB	7,36
Yhteiset toiminnot		
Brasilia	Veracel Celulose SA	50,00
Uruguay	Celulosa y Energia Punta Pereira S.A.	50,00
	El Esparragal Asociación Agraria de Responsabilidad Limitada	50,00
	Eufores S.A.	50,00
	Forestal Cono Sur S.A.	50,00
	Ongar S.A.	50,00
	Stora Enso Uruguay S/A	50,00
	Terminal Logística e Industrial M'Bopocué S.A.	50,00
	Zona Franca Punta Pereira S.A.	50,00

Liite 31. Lähipiiriliiketoimet

Konsernin ja sen tytäryhtiöiden sekä yhteisten toimintojen väliset saldot ja liiketapahtumat on eliminoitu konsernitilinpäätöksessä eikä niitä raportoida tässä liitteessä. Edellä mainitut ovat toistensa lähipiiriin kuuluvia osapuolia.

Konserni on luokitellut Solidium Oyj:n lähipiiriin kuuluvaksi. Se on kokonaan valtion omistama yritys, ja omisti 10,7 % Stora Enson osakkeista ja 27,3 % kaikista äänistä 31.12.2019. Konserni on soveltanut IAS 24:n kohdan 25 mukaista helpotusta olla ilmoittamatta lähipiiriliiketoimia ja avoimia saldoja siltä osin kuin kyseessä on julkisen vallan taho.

Konserni on luokitellut FAM AB:n lähipiiriin kuuluvaksi. FAM AB omisti 10,2 % Stora Enson osakkeista ja 27,3 % kaikista äänistä 31.12.2019. Vuoden 2019 aikana Stora Enso myi 2 % osakkuusyhtiönsä Swetree Technologies AB:n osakkeista FAM AB:lle.

Kauppahinta oli 0,5 milj. euroa ja kauppa toteutettiin markkinahinnoin.

Konsernin johdon avainhenkilöitä ovat johtoryhmän ja hallituksen jäsenet. Johdon avainhenkilöiden palkkiot on esitetty liitteessä 7 (Hallituksen ja johdon palkkiot).

Liiketoimissaan osakkuus- ja yhteisyritysten ja muiden lähipiiriin kuuluvien tahojen kanssa konserni toimii sellaisten kaupallisten ehtojen mukaisesti, jotka eivät ole suotuisampia kuin ne ehdot, joita tarjotaan muille kolmansille osapuolille, poikkeuksena Veracel. Stora Enso aikoo jatkaa liiketoimintaansa osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa edelleen vastaavasti. Lisätietoja on esitetty liitteessä 13 (Osakkuus- ja yhteisyritykset).

Konsernin tytäryhtiöt ja yhteiset toiminnot on esitetty liitteessä 30 (Konserniyhtiöt).

Keräyspaperi

Konserni omistaa määräysvallattoman osuuden useista paperinkeräisyryityksistä, joilta keräyspaperi hankitaan markkinahintaan.

Metsäomaisuus ja puunhankinta

Konserni omistaa 41 %:n osuuden Tornatorista, ja jäljelle jäävä 59 %:n osuus on suomalaisten institutionaalisten sijoittajien omistuksessa. Stora Ensolla on pitkäaikaisia hankintasopimuksia Tornator-konsernin kanssa, jolta se ostaa vuosittain noin 2 milj. kuutiometriä puuta markkinahintaan. Vuonna 2019 hankinnat olivat 2 (2) milj. kuutiometriä puuta, arvoltaan 67 (78) milj. euroa.

Konserni hankkii puuta Kopparfors Skogar AB:lta, joka on FAM AB:n kokonaan omistama, vuonna 2019 perustettu yhtiö. Vuonna 2019 hankinnat Kopparfors Skogar AB:lta olivat 6 milj. euroa ja Stora Enson palvelumyynti samalle lähipiiriyhtiölle 4 milj. euroa. Tilikauden päättyessä konsernilla oli 1 milj. euroa avoimia ostovelkoja ja 1 milj. euroa avoimia saamisia Kopparfors Skogar AB:n kanssa.

Huolinta

Konserni omistaa 34,4 %:n osuuden Steveco Oy:n osakkeista. Steveco Oy on suomalainen yritys, jonka toimialaan kuuluvat laivan lastaaminen ja lastin purkaminen. Stevecon muut osakkeenomistajat ovat UPM-Kymmene, Finnlines, Ahlström Capital ja Myllykoski. Steveco myy laivauspalveluja Stora Ensolle markkinahinnoilla. Vuonna 2019 ostettujen palvelujen arvo oli 25 (24) milj. euroa.

Liite 32. Osakekohtainen tulos ja osakekohtainen oma pääoma

Laadintaperiaatteet

Emoyhtiön omistajille kohdistuva osakekohtainen tulos lasketaan jakamalla tilikauden tulos keskimääräisellä painotetulla osakemäärällä, jota laskettaessa on vähennetty konsernin hallussa kulloinkin olevat omat osakkeet. Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos lasketaan oikaisemalla keskimääräistä painotettua osakemäärää lisättynä laimentamattomien potentiaalisten kantaosakkeiden, kuten osakeperusteisten maksujen osakkeiden, laimennusvaikutuksella.

Osakekohtainen tulos

	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Emoyhtiön omistajille kuuluva tilikauden tulos, milj. euroa	880	1 013
Emoyhtiön omistajille kuuluva laaja tulos, milj. euroa	1 113	1 025
Osakemäärä (painotettu keskiarvo, A- ja R-osakkeet)	788 619 987	788 619 987
Osakekannustimet (painotettu keskiarvo)	912 677	1 262 891
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä (painotettu keskiarvo)	789 532 664	789 882 878
Laimentamaton osakekohtainen tulos, euroa	1,12	1,28
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen tulos, euroa	1,12	1,28
Laaja tulos osaketta kohti, euroa	1,41	1,30

Osakekohtainen oma pääoma

	31.12.	
	2019	2018
Oma pääoma, milj. euroa	7 429	6 714
Markkina-arvo, milj. euroa	10 328	8 123
A- ja R-osakkeiden lukumäärä	788 619 987	788 619 987
Osakekannustimet	768 706	1 056 648
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakemäärä	789 388 693	789 676 635
Osakekohtainen oma pääoma, euroa	9,42	8,51
Laimennusvaikutuksella oikaistu osakekohtainen oma pääoma, euroa	9,41	8,50
Osakekohtainen osinko, euroa	0,50	0,50
Osakkeiden markkina-arvo, euroa		
A-osakkeet	13,55	11,05
R-osakkeet	12,97	10,09

Emoyhtiön tilinpäätös

Emoyhtiön tuloslaskelma

Milj. euroa	Liite	31.12. päättyvä tilikausi	
		2019	2018
Liikevaihto	2	2 641	2 776
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen muutos + / -		-15	25
Valmistus omaan käyttöön		1	1
Liiketoiminnan muut tuotot	3	191	192
Materiaalit ja palvelut	4	-1 899	-1 926
Henkilöstökulut	5	-229	-224
Poistot ja arvonalentumiset	6	-118	-159
Liiketoiminnan muut kulut	7	-478	-471
		2 546	2 562
Liikevoitto		95	213
Rahoitustuotot ja -kulut	9	189	1
Voitto ennen tilinpäätössiirtoja ja veroja		284	215
Tilinpäätössiirrot	10	-53	9
Tilikauden voitto		230	223

Emoyhtiön tase

Milj. euroa	Liite	31.12.	
		2019	2018
Vastaavaa			
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	12	79	90
Aineelliset hyödykkeet	12	883	840
Sijoitukset	13	7 934	7 988
Pysyvät vastaavat yhteensä		8 897	8 918
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	14	295	326
Lyhytaikaiset saamiset	15	935	555
Rahoitusarvopaperit	16	276	397
Rahat ja pankkisaamiset		506	471
Vaihtuvat vastaavat yhteensä		2 012	1 750
Vastaavaa yhteensä		10 909	10 668
Vastattavaa			
Oma pääoma	17		
Osakepääoma		1 342	1 342
Ylikurssirahasto		3 639	3 639
Käyvän arvon rahasto		-10	-10
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto		633	633
Edellisten tilikausien voitto		456	627
Tilikauden voitto		230	223
Oma pääoma yhteensä		6 291	6 454
Tilinpäätössiirtojen kertymä	18	254	200
Pakolliset varaukset	19	28	26
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen vieras pääoma	21	2 195	1 464
Lyhytaikainen vieras pääoma	22	2 141	2 523
Vieras pääoma yhteensä		4 336	3 987
Vastattavaa yhteensä		10 909	10 668

Emoyhtiön rahoituslaskelma

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Liiketoiminnan rahavirta		
Tilikauden voitto	230	223
Oikaisuerät:		
Tilinpäätössiirrot	53	-9
Suunnitelman mukaiset poistot ja arvonalennukset	118	159
Realisoitumattomat kurssivoitot ja -tappiot	57	6
Muut tuotot ja kulut, joihin ei liity maksua	0	-3
Rahoitustuotot ja -kulut	-189	-1
Käyttöpääoman muutos:		
Lyhytaikaisten korottomien liikesaamisten lisäys(-)/vähennys(+)	96	-38
Vaihto-omaisuuden lisäys (-)/vähennys (+)	31	-79
Lyhytaikaisten korottomien velkojen lisäys (+)/vähennys(-)	-94	30
Liiketoiminnan rahavirta ennen rahoituseriä ja veroja	303	288
Saadut korot liiketoiminnasta	30	25
Maksetut korot liiketoiminnasta	-73	-64
Saadut osingot liiketoiminnasta	267	76
Tulot ja maksut muista liiketoiminnan rahoituseristä	8	-35
Maksetut välittömät verot	-2	-1
Liiketoiminnan rahavirta	533	289
Investointien rahavirta		
Investoinnit aineellisiin ja aineettomiin hyödykkeisiin	-155	-185
Aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden luovutustulot	3	6
Ostetut tytäryhtiöosakkeet ja pääoman sijoitukset	-2	-61
Myydyt tytäryhtiöosakkeet ja pääoman palautukset	7	2
Luovutustulot muista sijoituksista	2	1
Lainasaamisten lisäys	-843	-345
Lainasaamisten vähennys	371	350
Investointien rahavirta	-617	-232
Rahoituksen rahavirta		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	801	299
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-101	-226
Lyhytaikaisten lainojen muutos	-309	-128
Maksetut osingot	-394	-323
Rahoituksen rahavirta	-3	-378
Rahavarojen muutos	-87	-321
Muuntoerot	1	-1
Rahavarat tilikauden alussa	868	1 190
Rahavarat tilikauden lopussa	782	868
Rahavarat tilikauden lopussa sisältävät taseen		
Rahoitusarvopaperit	276	397
Rahat ja pankkisaamiset	506	471
Rahavarat yhteensä	782	868

Emoyhtiön tilinpäätöksen liitetiedot

Liite 1. Laadintaperiaatteet

Stora Enso Oyj:n tilinpäätös on laadittu Suomen kirjanpitolain säännösten ja muiden Suomessa voimassa olevien tilinpäätöstä koskevien säännösten ja määräysten mukaisesti.

Johdannaissopimukset

Stora Enso altistuu erilaisille rahoitusmarkkinariskeille, joita konsernin tulee hallita hallituksen hyväksymien toimintatapojen mukaisesti. Tavoitteena on kustannustehokas konserniyritysten varainhankinta ja tuloksen heilahteluiden pienentäminen rahoitusinstrumenttien avulla. Pääasialliset rahoitusriskit ovat korkoriski, valuutariski, varainhankintariski ja hyödykkeiden, etenkin kuitupuun ja energian hintariski. Emoyhtiö hallinnoi konsernissa keskitetysti edellä mainittuja riskejä. Konsernitilinpäätöksen liitteessä 24. Rahoitusriskien hallinta on esitetty tarkemmin konsernin riskienhallinnan periaatteet.

Johdannaissopimukset arvostetaan taseessa käypään arvoon. Emoyhtiön tytäryhtiöiden puolesta konsernin ulkopuolisten vastapuolien kanssa tekemät suojauslaskennan alaiset johdannaiset käsitellään tuloslaskelman kautta käypään arvoon kirjattavina rahoitusvaroina ja -velkoina samoin kuin emoyhtiön muiden konserniyhtiöiden kanssa tekemät johdannaiset. Emoyhtiön tekemät johdannaissopimukset, jotka suojaavat emoyhtiön omaa kassavirtaa arvostetaan käypään arvoon ja käyvän arvon muutos (tehokas osuus) kirjataan suojauslaskennan periaatteiden mukaisesti taseen oman pääoman käyvän arvon rahastoon ja tehoton osuus emoyhtiön tuloslaskelmaan. Suojauslaskennan alle kuulumattomien johdannaisten käypä arvo kirjataan välittömästi tuloslaskelmaan.

Korkoriskin hallintaan käytettyjen johdannaisten korkotuotot ja -kulut jaksotetaan sopimusajalle, ja niillä oikaistaan suojattavien lainojen korkokuluja. Termiinisopimusten kertyneet korot jaksotetaan tilikaudelle. Optiopreemiot käsitellään ennakkomaksuina, kunnes optiot erääntyvät.

Liitteessä 24 on esitetty lisätietoja johdannaisten arvostusperiaatteista, käyvistä arvoista sekä käyvän arvon muutoksista.

Eläkekulut

Lakisääteinen eläketurva on hoidettu konsernin ulkopuolisissa työeläkevakuutusyhtiöissä. Osalla henkilöistä on lakisääteisen eläketurvan lisäksi lisäeläketurvaa, joka on vakuutettu konsernin ulkopuolisissa henkivakuutusyhtiöissä. Eläkevakuutusmaksut on jaksotettu vastaamaan tilikauden suoriteperusteisia palkkoja.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet sekä poistot

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden tasearvo muodostuu välittömästä hankintamenosta vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja mahdollisilla arvonalennuksilla. Aineettomista ja aineellisista hyödykkeistä tehdään suunnitelman mukaiset poistot, jotka perustuvat hyödykkeiden odotettavissa olevaan taloudelliseen pitoaikaan.

Poistot perustuvat seuraaviin taloudellisiin pitoaikoihin:

Rakennukset ja rakennelmat	10 - 50 vuotta
Tuotantokoneet ja kalusto	10 - 20 vuotta
Kevyet koneet ja kalusto	3 - 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	3 - 20 vuotta

Maa- ja vesialueista ei tehdä poistoja

Vaihto-omaisuus

Vaihto-omaisuus on arvostettu hankintameno tai sitä alhaisempaan nettorealisointiarvoon. Hankintameno määritetään FIFO-periaatteella tai vaihtoehtoisesti painotetun keskihinnan menetelmällä. Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden hankintameno käsittää raaka-aineet, välittömät palkat, poistot ja muut välittömät kulut sekä tuotteisiin kohdistuvan osuuden tuotannon välillisistä kustannuksista. Nettorealisointiarvo on arvioitu myyntihinta vähennettynä tuotteiden valmiiksi saattamisesta ja myynnistä aiheutuvilla menoilla.

Leasing

Leasingmaksut on kirjattu liiketoiminnan muihin kuluihin. Leasingsopimusten jäljellä olevat vuokrat on esitetty liitteessä 23. Vakuudet ja vastuusitoumukset.

Tutkimus- ja kehitysmenot

Tutkimus- ja kehitysmenot on kirjattu tilikauden kuluksi.

Tuloverot

Tuloslaskelman välittömät verot sisältävät tilikauden verotettavaan tulokseen perustuvat tuloverot ja aikaisempien tilikausien verojen oikaisut. Emoyhtiö ei kirjaa laskennallisia verosaamisia ja -velkoja tilinpäätökseensä johdannaisia lukuun ottamatta. Liitteessä 20 on esitetty taseeseen merkittävissä olevat laskennalliset verovelat ja -saamiset.

Pakolliset varaukset

Vastaiset menot ja menetykset, jotka eivät enää kerrytä vastaavaa tuloa ja joiden suorittamiseen yhtiö on veloitettu tai sitoutunut ja joiden rahallinen arvo voidaan kohtuullisesti arvioida, kirjataan tuloslaskelmaan luonteensa mukaiseen kuluerään ja taseen pakollisiin varauksiin.

Päästöoikeudet

Yhtiö on saanut vuoden 2019 aikana Euroopan unionin päästökauppadirektiivissä määritellyjä päästöoikeuksia vastikkeetta yhteensä 0,4 miljoonaa tonnia. Kirjanpidossa päästöoikeudet käsitellään ns. nettomenettelyn mukaisesti eli toteutuneiden päästöjen ja saatujen päästöoikeuksien erotus on käsitelty tulosvaikutteisesti, jos toteutuneet päästötonnit ovat ylittäneet saadut oikeudet. Tilikauden aikana toteutuneet päästöt olivat 0,5 miljoonaa tonnia. Tilikauden aikana ostetut päästöoikeudet on esitetty liiketoiminnan muissa kuluissa ja myydyt päästöoikeudet on esitetty liiketoiminnan muissa tuotoissa.

Tilikauden päättyessä päästöoikeuksien markkina-arvo oli 24,48 euroa tonnilta.

Liite 2. Liikevaihto divisioonittain ja markkina-alueittain

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Divisioonittainen jakauma		
Consumer Board	1 094	1 124
Packaging Solutions	384	414
Biomaterials	241	334
Other	923	904
Yhteensä	2 641	2 776
Maantieteellinen jakauma		
Suomi	1 258	1 340
Muu Eurooppa	925	962
Pohjois- ja Etelä-Amerikka	121	92
Aasia ja Oseania	263	298
Afrikka	29	31
Muut maat	45	53
Yhteensä	2 641	2 776

Liite 3. Liiketoiminnan muut tuotot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Vuokratuotot ja käyttökorvaukset	4	5
Käyttöomaisuuden myyntivoitot	2	3
Vakuutuskorvaukset	2	0
Tuotanto- ja kunnossapitopalvelut	4	8
Avustukset, tuet ja korvaukset	2	2
Hallintopalvelut	141	133
Päästöoikeuksien myynnit	17	7
Muut liiketoiminnan tulot	20	33
Yhteensä	191	192

Liite 4. Materiaalit ja palvelut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Aineet ja tarvikkeet		
Ostot tilikauden aikana	1 376	1 449
Varaston muutos + / -	15	-60
Ulkopuoliset palvelut	508	537
Materiaalit ja palvelut yhteensä	1 899	1 926

Liite 5. Henkilöstökulut ja henkilöstön keskimääräinen lukumäärä

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Palkat ja palkkiot	189	185
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	33	33
Muut henkilösivukulut	6	7
Yhteensä	229	224

Hallituksen ja toimitusjohtajan palkat ja palkkiot

Hallituksen ja toimitusjohtajien palkat ja palkkiot on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset

Toimitusjohtajan eläkesitoumukset on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 7.

Saamiset yhtiön johdolta

Yhtiön johdolta ei ole lainasaamisia.

Henkilöstön määrä keskimäärin	2019	2018
Yhtiön palveluksessa oli tilikauden aikana	3 021	2 930

Liite 6. Poistot ja arvonalentumiset

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Suunnitelman mukaiset poistot	115	159
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	3	0
Yhteensä	118	159

Tase-eräkohtainen poistoerittely sisältyy kohtaan aineettomat ja aineelliset hyödykkeet.

Liite 7. Liiketoiminnan muut kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Tuotteiden toimituskulut	149	159
Myyntipalkkiot	41	40
Vuokratulot	13	15
Hallinto- ja toimistopalvelut	209	207
Vakuutusmaksut	7	6
Muut henkilökunnan menot	20	23
PR- ja suhdetoiminta	3	3
Päästöoikeuksien ostot	18	8
Muut liiketoiminnan menot	16	10
Yhteensä	478	471

Liite 8. Tilintarkastajan palkkiot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Tilintarkastuspalkkiot	1	1
Yhteensä	1	1

Liite 9. Rahoitustuotot ja -kulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Osinkotuotot		
Saman konsernin yrityksiltä	253	65
Omistusyhteisyrityksiltä	14	12
Yhteensä	267	76
Korkotuotot pitkäaikaisista sijoituksista		
Saman konsernin yrityksiltä	35	24
Yhteensä	35	24
Muut korko- ja rahoitustuotot		
Saman konsernin yrityksistä	1	2
Muilta	14	13
Yhteensä	15	16
Rahoitustuotot yhteensä	317	116
Korkokulut ja muut rahoituskulut		
Saman konsernin yrityksille	-1	-1
Muut rahoituskulut	-111	-113
Yhteensä	-112	-114
Sijoitusten arvonalentumiset		
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien sijoituksista	-17	0
Rahoituskulut yhteensä	-129	-114
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	189	1
Rahoitustuottoihin ja -kuluihin sisältyy kurssivoittoa/-tappiota (netto)	-27	-31

Liite 10. Tilinpäätössiirrot

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Suunnitelman mukaisten ja verotuksessa tehtyjen poistojen erotus	-54	9
Saadut konserniavustukset	1	0
Tilinpäätössiirrot yhteensä	-53	9

Liite 11. Ympäristökulut

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Materiaalit ja palvelut	35	36
Henkilöstökulut	2	3
Poistot ja arvonalentumiset	10	13
Yhteensä	48	51
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	12	14
Jätevesien käsittely	22	22
Jätehuolto	10	9
Maaperän ja pohjavesien suojelu	0	1
Muut ympäristönsuojelutoimenpiteet	3	5
Yhteensä	48	51

Liite 12. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

Milj. euroa

Aineettomat hyödykkeet

	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteisat menot	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1	168	12	26	206
Lisäykset	6	0	2	8
Vähennykset	-3	-4	0	-8
Siirrot erien välillä	5	4	-9	0
Hankintameno 31.12	176	11	18	206
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	-108	-7	0	-116
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	3	4	0	8
Tilikauden poisto	-13	-6	0	-19
Kertyneet poistot 31.12	-118	-9	0	-127
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	58	3	18	79
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	60	4	26	90

Milj. euroa

Aineelliset hyödykkeet

	Maa- ja vesialueet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	18	506	2 266	178	121	3 089
Lisäykset	0	9	90	0	45	144
Vähennykset	0	-7	-2	-2	0	-11
Siirrot erien välillä	0	16	101	1	-118	0
Hankintameno 31.12.	18	524	2 455	177	49	3 223
Kertyneet poistot ja arvonalennukset 1.1.	0	-363	-1 729	-160	0	-2 252
Vähennysten ja siirtojen kertyneet poistot	0	7	1	2	0	10
Tilikauden poistot	0	-12	-80	-4	0	-96
Arvonalennukset	0	0	-3	0	0	-3
Kertyneet poistot 31.12.	0	-368	-1 811	-162	0	-2 341
Arvonkorotukset 1.1.	2	0	0	0	0	2
Arvonkorotukset 31.12.	2	0	0	0	0	2
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	20	156	644	15	49	883
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	20	143	538	18	121	840

Tuotannon koneet ja laitteet

Kirjanpitoarvo 31.12.2019	623
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	514

Aineelliset hyödykkeet sisältävät aktivoituja korkomenoja yht. 2 miljoonaa euroa (2 milj.euroa v. 2018)

Milj. euroa

Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat

	Aineettomat hyödykkeet	Rakennukset ja Rakennelmat	Koneet ja Kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Yhteensä
Hankintameno 1.1	26	12	108	1	147
Lisäykset	2	0	44	1	47
Siirrot erien välillä	-9	-12	-105	-1	-126
Hankintameno 31..12	18	0	48	1	67

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Aktivoidut ympäristömenot		
Hankintameno 1.1.	83	76
Lisäykset	15	19
Poistot ja arvonalentumiset	-10	-13
Hankintameno 31.12.	87	83
Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu	50	50
Jätevesien käsittely	22	26
Jätehuolto	3	4
Maaperän ja pohjaveden suojelu	11	2
Melun ja värinän torjunta	1	1
Yhteensä	87	83

Vuosina 2019 ja 2018 ei ole maksettu ympäristöperusteisia sakkoja tai korvauksia, eikä ole saatu ympäristönsuojeluun liittyviä tukia tai avustuksia.

Liite 13. Pitkäaikaisiin sijoituksiin kuuluvat osakkeet, osuudet ja lainasaamiset

Milj. euroa	Osuudet konserni- yhtiöissä	Lainasaamiset konserni- yhtiöiltä	Osuudet omistusyhteys- -yrityksissä	Lainasaamiset omistusyhteys- -yrityksiltä	Muut osakkeet ja osuudet	Muut saamiset	Yhteensä
Hankintameno 1.1	6 236	1 520	37	2	181	51	8 028
Lisäykset	2	774	0	0	0	21	797
Vähennykset	-7	-839	0	0	-2	-3	-851
Hankintameno 31.12	6 231	1 455	37	2	180	68	7 973
Arvonalentumiset 1.1	-38	0	0	0	-1	0	-39
Arvonalentumiset 31.12.	-38	0	0	0	-1	0	-39
Kirjanpitoarvo 31.12.2019	6 193	1 455	37	2	178	68	7 934
Kirjanpitoarvo 31.12.2018	6 199	1 520	37	2	180	51	7 988

Liite 14. Vaihto-omaisuus

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Vaihtuvat vastaavat		
Aineet ja tarvikkeet	154	169
Keskeneräiset tuotteet	7	6
Valmiit tuotteet	121	138
Muu vaihto-omaisuus	13	13
Yhteensä	295	326

Liite 15. Lyhytaikaiset saamiset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Lyhytaikaiset korolliset saamiset		
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Lainasaamiset	583	69
Hyödykejohdannaissaamiset	5	0
Korkosaamiset	28	40
Yhteensä	615	109
Saamiset muilta		
Lainasaamiset	3	0
Hyödykejohdannaissaamiset	1	36
Muut saamiset	15	13
Korkosaamiset	4	5
Yhteensä	22	54
Lyhytaikaiset korolliset saamiset yhteensä	637	163
Lyhytaikaiset korottomat saamiset		
Saamiset samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä		
Myyntisaamiset	103	117
Muut saamiset	1	49
Hyödykejohdannaissaamiset	1	5
Siirtosaamiset	0	4
Yhteensä	104	175
Saamiset muilta		
Myyntisaamiset	142	178
Laskennalliset verosaamiset	2	2
Muut saamiset	21	11
Siirtosaamiset	28	26
Yhteensä	194	217

Yhtiö voi ajoittain solmia myyntisaamisten faktorointisopimuksia nopeuttaakseen myyntisaamisten muuntamista käteisvaroiksi. Tällaiset sopimukset johtivat nimellisesti 51,4 miljoonan euron (48,1 miljoonaa euroa vuonna 2018) taseesta pois kirjaamiseen tilikauden loppuun mennessä. Stora Enson osallisuuden myytyihin saamisiin arvioidaan olevan jatkossa vähäinen faktorointisopimusten luonteesta ja riskienjaosta johtuen.

	31.12.	
	2019	2018
Lyhytaikaiset korottomat saamiset yhteensä	298	392
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	935	555
Siirtosaamisten olennaiset erät		
Muut siirtosaamiset konsernilta	0	4
Veronluonteiset saamiset	15	14
Menoennakot	5	2
Muut siirtosaamiset	9	10
Yhteensä	28	30

Liite 16. Rahoitusarvopaperit

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Samaan konserniin kuuluvilta yrityksiltä	86	82
Muilta	190	315
Yhteensä	276	397

Liite 17. Oma pääoma

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Sidottu oma pääoma		
Osakepääoma 1.1.	1 342	1 342
Osakepääoma 31.12.	1 342	1 342
Ylikurssirahasto 1.1.	3 639	3 639
Ylikurssirahasto 31.12.	3 639	3 639
Käyvän arvon rahasto 1.1.	-10	1
Lisäys (+) / Vähennys (-)	0	-11
Käyvän arvon rahasto 31.12.	-10	-10
Sidottu oma pääoma yhteensä	4 971	4 971
Osakepääoman jakautuminen osakelajeittain on eritelty konsernitilinpäätöksen liitteessä 18 Oma pääoma		
Vapaa oma pääoma		
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 1.1.	633	633
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto 31.12.	633	633
Edellisten tilikausien voitto 1.1.	850	950
Osingonjako	-394	-323
Edellisten tilikausien voitto 31.12.	456	627
Tilikauden voitto	230	223
Vapaa oma pääoma yhteensä	1 319	1 483
Oma pääoma yhteensä	6 291	6 454
Laskelma jakokelpoisesta omasta pääomasta 31.12		
Käyvän arvon rahasto	-10	-10
Sijoitetun vapaan oman pääoman rahasto	633	633
Kertyneet voittovarot	456	627
Tilikauden voitto	230	223
Yhteensä	1 319	1 473

Liite 18. Tilinpäätössiirtojen kertymä

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Poistoero		
Aineettomat oikeudet	2	2
Muut pitkävaikutteiset menot	-1	0
Rakennukset ja rakennelmat	25	26
Koneet ja kalusto	227	170
Muut aineelliset hyödykkeet	1	2
Yhteensä	254	200

Liite 19. Pakolliset varaukset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Uudelleenjärjestelyvaraukset	3	3
Ympäristövaraukset	21	22
Muut varaukset	4	1
Yhteensä	28	26

Liite 20. Laskennalliset verosaamiset ja -velat

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Laskennallinen verovelka poistoerosta	-35	-25
Laskennallinen verosaaminen johdannaisista	2	2
Laskennallinen verosaaminen tappiosta	61	61
Laskennallinen verosaaminen varauksista	5	4
Laskennalliset verosaamiset ja -velat muista väliaikaisista eroista	-9	-13
Laskennalliset verosaamiset ja -velat yhteensä	24	29

Laskennallisia verosaamisia ja -velkoja ei ole merkitty taseeseen johdannaisia lukuun ottamatta.

Liite 21. Pitkäaikainen vieras pääoma

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Joukkovelkakirjalainat	1 983	1 308
Lainat rahoituslaitoksilta	212	157
Yhteensä	2 195	1 464
Velat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Joukkovelkakirjalainat	1 109	1 008
Yhteensä	1 109	1 008

Joukkovelkakirjalainojen erittely sisältyy konsernitilinpäätöksen liitteeseen 26 Korolliset velat.

Liite 22. Lyhytaikainen vieras pääoma

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Lyhytaikaiset korolliset velat		
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Muut velat	1 329	1 458
Hyödykejohdannaisvelat	1	35
Yhteensä	1 330	1 493
Velat muille		
Muut velat	255	311
Hyödykejohdannaisvelat	5	2
Korkovelat	22	33
Joukkovelkakirjalainat	0	219
Lainat rahoituslaitoksilta	99	4
Yhteensä	381	568
Lyhytaikaiset korolliset velat yhteensä	1 712	2 061
Lyhytaikaiset korottomat velat		
Velat samaan konserniin kuuluville yrityksille		
Ostovelat	89	62
Hyödykejohdannaisvelat	1	3
Siirtovelat	1	1
Yhteensä	92	66
Velat omistusyhteisyrityksille		
Ostovelat	37	30
Yhteensä	37	30
Velat muille		
Saadut ennakot	1	2
Ostovelat	208	256
Muut velat	14	28
Siirtovelat	77	80
Yhteensä	301	366
Lyhytaikaiset korottomat velat yhteensä	429	462
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	2 141	2 523
Siirtovelkojen olennaiset erät		
Siirtyvät palkka- ja lomapalkkavelat	46	48
Vuosialennukset	17	17
Muut siirtovelat	15	16
Yhteensä	79	81

Liite 23. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Konserniyhtiöiden velasta		
Takaukset	1 291	1 676
Yhteisyritysten velasta		
Takaukset	212	284
Osakkuusyhtiöiden velasta		
Takaukset	4	4
Muiden puolesta		
Takaukset	0	16
Muut omat vastuut		
Seuraavalla tilikaudella maksettavat leasing-vastuut	7	8
Myöhemmin maksettavat leasing-vastuut	10	16
Kiinnitykset	2	2
Vuokravastuut	6	6
Muut vastuut	1	4
Yhteensä	1 533	2 017
Kiinnitykset	2	2
Takaukset	1 507	1 981
Leasing-vastuut	17	24
Vuokravastuut	6	6
Muut vastuut	1	4
Yhteensä	1 533	2 017

Ehdolliset velat

Stora Enso Oyj on tehnyt merkittäviä uudelleenjärjestelyjä viime vuosina. Toimenpiteisiin on kuulunut liiketoimintojen ja tuotantoyksiköiden myyntejä sekä tehtaiden sulkemisia. Tapahtumiin liittyy riski mahdollisista ympäristö- tai muista velvoitteista, joiden olemassaolo vahvistuisi vasta, jos yksi tai useampi epävarma tapahtuma, joka ei ole täysin yhtiön hallittavissa, toteutuu tai ei toteudu. Olemassa olevista velvoitteista, joiden määrä pystytään luotettavasti arvioimaan, on tehty kirjanpidollinen varaus.

Stora Enso Oyj on osallisena tietyissä oikeudenkäyntimenettelyissä, jotka ovat syntyneet tavanomaisessa liiketoiminnassa ja jotka sisältävät lähinnä kauppaoikeudellisia vaateita. Yrityksen johto ei usko, että sellaisilla prosesseilla kokonaisuutena ennen mahdollisia vakuutuskorvauksia olisi merkittäviä vaikutuksia yrityksen taloudelliseen asemaan tai liiketoiminnan tulokseen. Eräät merkittävimmät vireillä olevat oikeudenkäynnit on kuvattu konsernitilinpäätöksen liitteessä 29.

Liite 24. Rahoitusinstrumentit

Johdannaisten arvostus

Käypä arvo määritellään arvoksi, jolla johdannaisinstrumentti voitaisiin vaihtaa markkinaosapuolten välillä arvostuspäivänä toteutuvassa tavanmukaisessa transaktiossa. Näiden instrumenttien käyvät arvot määritetään seuraavasti:

- Valuuttatermiinien käyvät arvot lasketaan käyttämällä tilinpäätöspäivän valuuttatermiinikursseja.
- Valuuttaoptioiden käyvät arvot lasketaan yleisillä optiohinnoittelumalleilla käyttämällä tilinpäätöspäivän markkinakursseja.
- Hyödykejohdannaisten käyvät arvot lasketaan kauppapaikkojen markkinanoteerausten tai muiden luotettavien markkinalähteiden perusteella.
- Koronvaihtosopimusten käyvät arvot lasketaan diskontatun rahavirran menetelmällä.

Käyvän arvon hierarkia

Stora Enso määrittää ja esittää rahoitusinstrumenttien käyvän arvon arvostustekniikoittain seuraavan hierarkian mukaisesti:

- Taso 1: identtisten varojen tai velkojen noteeratut (oikaisemattomat) hinnat toimivilla markkinoilla
- Taso 2: muut tekniikat, joissa kaikki kirjattuun käypään arvoon merkittävästi vaikuttavat tekijät ovat todettavissa suoraan tai epäsuorasti
- Taso 3: tekniikat, joissa käytettävillä tekijöillä on merkittävä vaikutus kirjattuun käypään arvoon, mutta tekijät eivät perustu todettavissa oleviin markkinatietoihin.

Emoyhtiön johdannaiset on määritetty tasolle 2 käyvän arvon hierarkiassa.

Johdannaisten nimellisarvot ja käyvät arvot

Milj. euroa	31.12.2019			
	Nimellisarvot	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät arvot, netto
Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden puolesta otetut kassavirtajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa kohdeyhtiöissä				
Valuuttatermiinit	1 401	13	-14	-1
Valuuttaoptiot	2 697	16	-17	-1
Hyödykesopimukset	133	6	-6	0
Koronvaihtosopimukset	533	0	-12	-11
Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä				
Valuuttatermiinit	364	3	-1	2
Hyödykesopimukset	0	0	0	0
Yhteensä	5 127	38	-49	-11
joista tytäryhtiöitä vastaan	1 968	19	-15	4
joista ulkoista vastapuolta vastaan	3 159	19	-34	-15

Milj. euroa	31.12.2018			
	Nimellisarvot	Positiiviset käyvät arvot	Negatiiviset käyvät arvot	Käyvät arvot, netto
Emoyhtiön ja tytäryhtiöiden puolesta otetut kassavirtajohdannaiset, joihin sovelletaan suojauslaskentaa kohdeyhtiöissä				
Valuuttatermiinit	2 401	19	-21	-1
Valuuttaoptiot	2 463	24	-28	-4
Hyödykesopimukset	147	35	-36	-1
Koronvaihtosopimukset	150	0	-6	-6
Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä				
Valuuttatermiinit	1 555	8	-9	-1
Hyödykesopimukset	2	1	-1	0
Yhteensä	6 718	87	-101	-14
joista tytäryhtiöitä vastaan	3 188	35	-49	-15
joista ulkoista vastapuolta vastaan	3 530	53	-52	1

Oman pääoman käyvän arvon rahasto

Emoyhtiön omiin rahavirran suojauksiin liittyvien realisoitumattomien tappioiden nettosumma käyvän arvon rahastossa oli 9,5 miljoonaa euroa, joka liittyi valuutta- ja korkojohdannaisiin. Valuutta ja -korkojohdannaisten osuus sisältää myös optioiden aika-arvoon liittyvän 0,2 miljoonan euron tappion. Nämä realisoitumattomat tappiot kirjataan tuloslaskelmaan suojausten kohteena olevien sopimusten erääntyessä. Pisin suojausten kohteena oleva sopimus erääntyy vuonna 2027. Suurimman osan sopimuksista odotetaan kuitenkin erääntyvän vuoden 2020 aikana. Suojausten tehoton osuus kirjataan oikaisuna liikevaihtoon tai materiaaleihin ja palveluihin sen mukaan, mitä niillä suojataan. Vuoden 2019 aikana tehottomista suojauksista kirjattiin liikevaihtoon 0,2 miljoonan euron tappio. Valuuttojen rahavirtasuojauksissa käytetyt johdannaiset ovat pääasiassa termiinisopimuksia ja optioita. Hyödykesuojauksissa ja korkojen rahavirtasuojauksissa käytetään pääasiassa vaihtosopimuksia (swap).

Johdannaisten voitot ja tappiot operatiivisessa liiketuloksessa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Rahavirran suojaukset		
Valuuttasuojaukset	-13	2
Hyödykesuojaukset	-1	6
Yhteensä	-14	8
Oikaisut liikevaihtoon	-13	2
Oikaisut materiaaleihin ja palveluihin	-1	6
Käyvän arvon rahastosta realisoituneet tuloslaskelmaan kirjattavat erät	-14	8
Nettovoitot tai -tappiot rahavirran suojauksesta	-14	8

Johdannaisten voitot ja tappiot rahoitustuotoissa ja -kuluissa

Milj. euroa	31.12. päättyvä tilikausi	
	2019	2018
Johdannaiset, jotka eivät täytä suojauslaskennan soveltamisen edellytyksiä		
Valuuttajohdannaiset	-14	-20
Nettovoitot tai -tappiot rahoituserissä	-14	-20

Valuuttajohdannaisten sensitiivisyys euron vahvistumiselle

Milj. euroa	31.12.2019		
	SEK	USD	GBP
Valuuttakurssin muutos euroa vastaan	-5,0%	-5,0%	-5,0%
Kassavirtaa suojaavat valuuttajohdannaiset seuraavalle 12 kuukaudelle euroissa	0	158	16
Arvioitu vaikutus käyvän arvon rahastoon euroissa	0	6	1

Hyödykejohdannaisten sensitiivisyys hintariskille

Energian ja raaka-aineiden 10 %:n hinnannousu tai -lasku aiheuttaisi arviolta 0,6 miljoonan euron muutoksen energian ja raaka-aineiden suojaussopimusten käypään arvoon. Suurin osa näistä käyvän arvon muutoksista kirjataan suoraan käyvän arvon rahastoon, kunnes sopimukset erääntyvät ja tulos kirjataan tuloslaskelmaan.

Tarkempia tietoja rahoitusinstrumenteista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteissä 24. Rahoitusriskien hallinta, 25. Käyvät arvot ja 27. Johdannaiset

Liite 25. Lähipiiriliiketoimet

Milj. euroa	31.12.	
	2019	2018
Liiketapahtumat osakkuus- ja yhteisyritysten kanssa		
Ostot tilikauden aikana	10	57
Pitkäaikaiset lainasaamiset tilikauden lopussa	2	2
Ostovelat tilikauden lopussa	37	30

Vuoden 2019 aikana Stora Enso Oyj antoi merkittävän lisälainan Stora Enso Ab:lle Bergvik Skog Ab:n osakkeiden ostoon ja transaktion rahoituksen lainan takaisinmaksuun. Lainasopimuksessa on noudatettu tavanomaisia kaupallisia ehtoja.

Tiedot lähipiiriliiketoimien periaatteista on esitetty konsernitilinpäätöksen liitteessä 31. Lähipiiriliiketoimet

Stora Enso Oyj

Tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen allekirjoitukset

Emoyhtiön taloudellisessa asemassa ei ole tapahtunut merkittäviä muutoksia 31.12.2019 jälkeen. Emoyhtiön maksuvalmius on edelleen hyvä, ja esitetty osingonjako ei vaaranna yhtiön maksukykyä.

Helsingissä tammikuun 29. päivänä 2020

Jorma Eloranta
Puheenjohtaja

Hans Stråberg
Varapuheenjohtaja

Elisabeth Fleuriot

Hock Goh

Mikko Helander

Christiane Kuehne

Antti Mäkinen

Richard Nilsson

Göran Sandberg

Annica Bresky
Toimitusjohtaja

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Helsingissä 11. päivänä helmikuuta, 2020

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Samuli Perälä
KHT

Tilintarkastuskertomus

Stora Enso Oyj:n yhtiökokoukselle

Tilinpäätöksen tilintarkastus

Lausunto

Lausuntonamme esitämme, että

- konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan konsernin taloudellisesta asemasta sekä sen toiminnan tuloksesta ja rahavirroista EU:ssa käyttöön hyväksyttyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti
- tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan emoyhtiön toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset.

Lausuntomme on ristiriidaton tarkastusvaliokunnalle annetun lisäraportin kanssa.

Tilintarkastuksen kohde

Olemme tilintarkastaneet Stora Enso Oyj:n (y-tunnus 1039050-8) tilinpäätöksen tilikaudelta 1.1.–31.12.2019. Tilinpäätös sisältää:

- konsernin taseen, tuloslaskelman, laajan tuloslaskelman, laskelman oman pääoman muutoksista, rahavirtalaskelman ja liitetiedot, mukaan lukien yhteenvedo merkittävistä tilinpäätöksen laatimisperiaatteista
- emoyhtiön taseen, tuloslaskelman, rahoituslaskelman ja liitetiedot.

Lausunnon perustelut

Olemme suorittaneet tilintarkastuksen Suomessa noudatettavan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Hyvän tilintarkastustavan mukaisia velvollisuuksiamme kuvataan tarkemmin kohdassa Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa.

Käsityksemme mukaan olemme hankkineet lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä.

Riippumattomuus

Olemme riippumattomia emoyhtiöstä ja konserniyrityksistä niiden Suomessa noudatettavien eettisten vaatimusten mukaisesti, jotka koskevat suorittamaamme tilintarkastusta ja olemme täyttäneet muut näiden vaatimusten mukaiset eettiset velvollisuutemme.

Emoyhtiölle ja konserniyrityksille suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut ovat parhaan tietomme ja käsityksemme mukaan olleet Suomessa noudatettavien, näitä palveluja koskevien säännösten mukaisia, emmekä ole suorittaneet EU-asetuksen 537/2014 5. artiklan 1-kohdassa tarkoitettuja kiellettyjä palveluja. Suorittamamme muut kuin tilintarkastuspalvelut on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 5.

Tarkastuksen yleinen lähestymistapa

Yhteenveto

- Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus oli 52 miljoonaa euroa.
- Suoritimme tarkastustoimenpiteitä 28 merkittävän raportointiyksikön osalta 11 eri maassa perustuen tekemäämme riskimäärittelyyn ja olennaisuuteen.
- Biologisten hyödykkeiden arvostus
- Varaukset ja ehdolliset velat
- Liiketoimintojen yhdistäminen

Osana tilintarkastuksen suunnittelua olemme määrittäneet olennaisuuden ja arvioineet riskiä siitä, että tilinpäätöksessä on olennainen virheellisyys. Erityisesti olemme arvioineet alueita, joiden osalta johto on tehnyt subjektiivisia arvioita. Tällaisia ovat esimerkiksi merkittävät kirjanpidolliset arviot, joihin liittyy oletuksia ja tulevien tapahtumien arviointia.

Olennaisuus

Tarkastuksemme suunnitteluun ja suorittamiseen on vaikuttanut soveltamamme olennaisuus. Tilintarkastuksen tavoitteena on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena olennaisia virheellisyitä. Virheellisyysä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä. Niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voitaisiin kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Perustuen ammatilliseen harkintaamme määritimme olennaisuuteen liittyen tiettyjä kvantitatiivisia raja-arvoja, kuten alla olevassa taulukossa kuvatus konsernitilinpäätökselle määritetyn olennaisuuden. Nämä raja-arvot yhdessä kvalitatiivisten tekijöiden kanssa auttoivat meitä määrittämään tarkastuksen kokonaislaajuuden ja yksittäisten tilintarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden sekä arvioimaan virheellisyyksien vaikutusta tilinpäätökseen kokonaisuutena.

Konsernitilinpäätökselle määritetty olennaisuus

52 miljoonaa euroa

Olennaisuuden määrittämisessä käytetty vertailukohde

Liiketulos ja taseen loppusumma

Perustelut vertailukohteen valinnalle

Valitsimme olennaisuuden määrittämisen vertailukohteiksi liiketulos ja taseen loppusumman, koska käsityksemme mukaan tilinpäätöksen lukijat käyttävät yleisesti niitä arvioidessaan konsernin suoriutumista.

Konsernitilinpäätöksen tarkastuksen laajuuden määrittäminen

Tilintarkastuksemme laajuutta määrittäessämme olemme ottaneet huomioon Stora Enso -konsernin rakenteen, toimialan sekä taloudelliseen raportointiin liittyvät prosessit ja kontrollit.

Konserni toimii maailmanlaajuisesti usean juridisen yhtiön tai raportointiyksikön kautta. Määrittelimme raportointiyksiköissä suoritettavien tarkastustoimenpiteiden luonteen, ajoituksen ja laajuuden. Tarkastuksen suoritti joko me konsernin tarkastajina tai yksikön tarkastaja ohjeidemme mukaisesti. Yksikön tarkastajille lähettämämme tarkastusohjeet sisälsivät tekemämme riskimäärittelyn, määrittelemämme olennaisuuden sekä konsernin tarkastussuunnitelman. Perustuen tekemäämme riskimäärittelyyn ja olennaisuuteen suoritimme tarkastustoimenpiteitä 28 merkittävässä raportointiyksikössä, jotka sijaitsivat 11 eri maassa. Muihin raportointiyksiköihin ei katsota liittyvän huomattavaa olennaisen virheen riskiä konsernitilinpäätöksen kannalta, ja täten näiden osalta tarkastustoimenpiteet ovat rajoittuneet konsernitasolla tehtäviin analyttisiin tarkastustoimenpiteisiin sekä erikseen määriteltyihin tarkastustoimenpiteisiin yksittäisten olennaisten tilinpäätöserien osalta.

Suorittamalla nämä toimenpiteet raportointiyksiköissä ja konsernitasolla olemme hankkineet tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaa tilintarkastusevidenssiä konsernitilinpäätöksestä annettavan lausuntomme perustaksi.

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat

Tilintarkastuksen kannalta keskeiset seikat ovat seikkoja, jotka ammatillisen harkintamme mukaan ovat olleet merkittävimpiä tarkastuksen kohteena olevan tilikauden tilintarkastuksessa. Nämä seikat on otettu huomioon tilinpäätöksen kokonaisuutena kohdistuneessa tilintarkastuksessa sekä laatiessamme siitä annettavaa lausuntoa, emmekä anna näistä seikoista erillistä lausuntoa.

Otamme kaikissa tilintarkastuksissamme huomioon riskin siitä, että johto sivuuttaa kontrolleja. Tähän sisältyy arviointi siitä, onko viitteitä sellaisesta johdon tarkoitushakuisesta suhtautumisesta, josta aiheutuu väärinkäytöksestä johtuvan olennaisen virheellisuuden riski.

Konsernitilinpäätöksen tilintarkastuksen kannalta keskeinen seikka

Biologisten hyödykkeiden arvostus

Asiaa koskevia tietoja on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 1, 2 ja 12.

Konserni omistaa biologisia hyödykkeitä tytäryhtiöiden, yhteisten toimintojen sekä osakkuusyritysten kautta. Näiden biologisten hyödykkeiden käypä arvo oli 4 380 miljoonaa euroa 31.12.2019.

Biologiset hyödykkeet arvostetaan käypään arvoon vähennettynä myynnistä aiheutuvilla menoilla. Käypä arvo määritetään diskontattujen rahavirtojen pohjalta ottaen huomioon kestävä metsänhoito ja yhden syklin kasvupotentiaali. Sykli vaihtelee riippuen maantieteellisestä sijainnista sekä puulajista. Diskontattujen kassavirtojen määrittäminen sisältää kasvun, puunkorjauksen, myyntihintaan sekä myynnin kustannuksiin liittyviä arvioita.

Miten seikkaa on käsitelty tilintarkastuksessa

Muodostimme käsityksen johdon prosessista liittyen biologisten hyödykkeiden arvostukseen. Arvioimme suoraan ja epäsuoraan omistettujen biologisten hyödykkeiden arvostukseen liittyvien avainkontrollien rakennetta ja tehokkuutta.

Tarkastustoimenpiteemme suoraan omistettujen biologisten hyödykkeiden arvostukseen liittyen sisälsivät:

- johdon käyttämän arvostusmetodologian arvioinnin
- arvostusmallin matemaattisen oikeellisuuden testauksen
- arvostuksessa käytettyjen diskonttokorkojen asianmukaisuuden arvioinnin
- arvostusmallin muiden keskeisten olettamien asianmukaisuuden arvioinnin

Biologisten hyödykkeiden arvostus on katsottu tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi siihen sisältyvän arvionvaraisuuden, hallintorakenteen monimutkaisuuden sekä konsernin biologisten hyödykkeiden tase-arvon olennaisuuden vuoksi.

- arvostusmallissa käytettyjen syöttötietojen, kuten myyntihintojen, kasvuolettamien sekä myynnin kustannuksiin liittyvien ennusteiden testauksen.

Hyödynsimme erityisasiantuntijoita suoraan omistettujen biologisten hyödykkeiden arvostuksen tarkastuksessa.

Epäsuoraan omistettujen biologisten hyödykkeiden osalta kommunikoimme kolmen suurimman osakkuusyhtiön ja yhteisen toiminnon tilintarkastajien kanssa. Kommunikoinnin yhteydessä arvioimme heidän tarkastustoimenpiteitään sekä johtopäätöksiään liittyen biologisten hyödykkeiden arvostukseen.

Varaukset ja ehdolliset velat

Asiaa koskevia tietoja on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedoissa 2, 22 ja 29.

Konsernitilinpäätökseen 31.12.2019 sisältyvien ympäristövarausten, uudelleenjärjestelyvarausten ja muiden varausten arvo oli 165 miljoonaa euroa.

Tämän lisäksi konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 29 on esitetty olennaiset avoimet oikeudenkäynnit ja ehdolliset velat.

Varausten ja ehdollisten velkojen asianmukainen kirjaaminen ja esittäminen konsernitilinpäätöksessä edellyttää johdolta harkintaa, joka liittyy oikeudellisen tai tosiasiallisen veloitteen olemassaoloon, taloudellista hyötyä ilmentävien voimavarojen pois siirtymisen todennäköisyyteen sekä veloitteen määrän arviointiin.

Varausten ja ehdollisten velkojen kirjaaminen, arvostaminen ja esittäminen sisältää arvionvaraisuutta ja tämän vuoksi varaukset ja ehdolliset velat on katsottu tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi.

Muodostimme käsityksen johdon prosessista, jolla havaitaan uusia velvoitteita ja seurataan olemassa-olevien velvoitteiden muutoksia.

Arvioimme aikaisemmilla raportointikausilla kirjattuihin olennaisiin varauksiin tehtyjä merkittäviä muutoksia tutustumalla niihin olettamiin, joihin muutokset perustuvat.

Tarkastustoimenpiteemme olennaisiin varauksiin sisälsivät:

- kirjaamisen ehtojen täyttymisen arvioinnin
- varauksen suuruuden määrittämisessä käytetyt metodologian arvioinnin
- arvostusmallin matemaattisen oikeellisuuden testauksen
- arvostuksessa käytettyjen diskonttokorkojen asianmukaisuuden arvioinnin
- arvostusmallissa käytettyjen syöttötietojen ja muiden olettamien arvioinnin.

Lähetimme ulkopuolisille lakimiehille tiedustelukirjeet liittyen merkittävimpiin avomiin oikeudenkäynteihin.

Luimme hallituksen sekä hallituksen valiokuntien kokousten pöytäkirjat.

Arvioimme merkittävimpien ehdollisten velkojen esittämisen asianmukaisuutta konsernitilinpäätöksessä.

Liiketoimintojen yhdistäminen

Asiaa koskevia tietoja on esitetty konsernitilinpäätöksen liitetiedossa 4.

Muodostimme käsityksen johdon prosessista liittyen liiketoimintojen yhdistämiseen.

Arvioimme liiketoimintojen yhdistämisen

Konserni hankki määräysvallan Bergvik Skog Väst AB:sta 31.5.2019. Hankinta on käsitelty kirjanpidossa liiketoimintojen yhdistämisenä.

Hankintameno sisälsi kassavaikutteisen osan 500 miljoonaa euroa sekä aikaisemmin epäsuorasti omistettujen Bergvik Skog Väst AB:n osakkeiden käyvän arvon 1 106 miljoonaa euroa.

Suurin osa hankituista varoista oli biologisia hyödykkeitä. Biologisten hyödykkeiden käyväksi arvoksi arvioitiin 2 598 miljoonaa euroa. Liiketoimintojen yhdistämisessä kirjattiin liikearvoa 57 miljoonaa euroa.

Konsernitilinpäätöksessä liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitokäsittely on raportoitu alustavana.

Liiketoimintojen yhdistämisen kirjanpitokäsittely, hankittujen varojen ja luovutetun ei-rahamääräisen vastikkeen arvostaminen on katsottu tilintarkastuksen kannalta keskeiseksi seikaksi niihin sisältyvän arvionvaraisuuden sekä olennaisuuden vuoksi.

kirjanpitokäsittelyn asianmukaisuutta.

Tarkastustoimenpiteemme luovutetun ei-rahamääräisen vastikkeen arvostukseen liittyen sisälsivät:

- johdon käyttämän arvostusmetodologian arvioinnin
- arvostusmallin matemaattisen oikeellisuuden testauksen
- arvostusmallin keskeisten olettamien asianmukaisuuden arvioinnin
- arvostusmallissa käytettyjen syöttötietojen ja niihin liittyvien ennusteiden testauksen.

Hyödynsimme erityisasiantuntijoita luovutetun ei-rahamääräisen vastikkeen arvostuksen tarkastuksessa.

Tarkastustoimenpiteemme biologisten hyödykkeiden arvostukseen liittyen vastasivat tarkastustoimenpiteitä, jotka on kuvattu tilintarkastuksen kannalta keskeisen seikan ”Biologisten hyödykkeiden arvostus” kohdalla.

Emoyhtiön tilinpäätöksen osalta emme ole tunnistanee sellaisia tilintarkastuksen kannalta keskeisiä seikkoja, joista olisi viestittävä kertomuksessamme.

Konsernitilinpäätöksen tai emoyhtiön tilinpäätöksen osalta emme ole tunnistanee EU-asetuksen 537/2014 10. artiklan 2 c -kohdassa tarkoitettuja merkittäviä olennaisen virheellisuuden riskejä.

Tilinpäätöstä koskevat hallituksen ja toimitusjohtajan velvollisuudet

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat tilinpäätöksen laatimisesta siten, että konsernitilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan EU:ssa käyttöön hyväksytyjen kansainvälisten tilinpäätösstandardien (IFRS) mukaisesti ja siten, että tilinpäätös antaa oikean ja riittävän kuvan Suomessa voimassa olevien tilinpäätöksen laatimista koskevien säännösten mukaisesti ja täyttää lakisääteiset vaatimukset. Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat myös selaisesta sisäisestä valvonnasta, jonka ne katsovat tarpeelliseksi voidakseen laatia tilinpäätöksen, jossa ei ole väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyyttä.

Hallitus ja toimitusjohtaja ovat tilinpäätöstä laatiessaan velvollisia arvioimaan emoyhtiön ja konsernin kykyä jatkaa toimintaansa ja soveltuviin tapauksiin esittämään seikat, jotka liittyvät toiminnan jatkuvuuteen ja siihen, että tilinpäätös on laadittu toiminnan jatkuvuuteen perustuen. Tilinpäätös laaditaan toiminnan jatkuvuuteen perustuen, paitsi jos emoyhtiö tai konserni aiotaan purkaa tai toiminta lakkauttaa tai ei ole muuta realistista vaihtoehtoa kuin tehdä niin.

Tilintarkastajan velvollisuudet tilinpäätöksen tilintarkastuksessa

Tavoitteenamme on hankkia kohtuullinen varmuus siitä, onko tilinpäätöksessä kokonaisuutena väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvaa olennaista virheellisyttä, sekä antaa tilintarkastuskertomus, joka sisältää lausuntomme. Kohtuullinen varmuus on korkea varmuustaso, mutta se ei ole tae siitä, että olennainen virheellisyys aina havaitaan hyvän tilintarkastustavan mukaisesti suoritettavassa tilintarkastuksessa. Virheellisyksiä voi aiheutua väärinkäytöksestä tai virheestä, ja niiden katsotaan olevan olennaisia, jos niiden yksin tai yhdessä voisi kohtuudella odottaa vaikuttavan taloudellisiin päätöksiin, joita käyttäjät tekevät tilinpäätöksen perusteella.

Hyvän tilintarkastustavan mukaiseen tilintarkastukseen kuuluu, että käytämme ammatillista harkintaa ja säilytämme ammatillisen skeptisyyden koko tilintarkastuksen ajan. Lisäksi:

- tunnistamme ja arvioimme väärinkäytöksestä tai virheestä johtuvat tilinpäätöksen olennaisen virheellisuuden riskit, suunnittelemme ja suoritamme näihin riskeihin vastaavia tilintarkastustoimenpiteitä ja hankimme lausuntomme perustaksi tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä. Riski siitä, että väärinkäytöksestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, on suurempi kuin riski siitä, että virheestä johtuva olennainen virheellisyys jää havaitsematta, sillä väärinkäytökseen voi liittyä yhteistoimintaa, väärentämistä, tietojen tahallista esittämättä jättämistä tai virheellisten tietojen esittämistä taikka sisäisen valvonnan sivuuttamista.
- muodostamme käsityksen tilintarkastuksen kannalta relevantista sisäisestä valvonnasta pystyäksemme suunnittelemaan olosuhteisiin nähden asianmukaiset tilintarkastustoimenpiteet mutta emme siinä tarkoituksessa, että pystyisimme antamaan lausunnon emoyhtiön tai konsernin sisäisen valvonnan tehokkuudesta.
- arvioimme sovellettujen tilinpäätöksen laatimisperiaatteiden asianmukaisuutta sekä johdon tekemien kirjanpidollisten arvioiden ja niistä esitettävien tietojen kohtuullisuutta.
- teemme johtopäätöksen siitä, onko hallituksen ja toimitusjohtajan ollut asianmukaista laatia tilinpäätös perustuen oletukseen toiminnan jatkuvuudesta, ja teemme hankkimamme tilintarkastusevidenssin perusteella johtopäätöksen siitä, esiintyykö sellaista tapahtumiin tai olosuhteisiin liittyvää olennaista epävarmuutta, joka voi antaa merkittävää aihetta epäillä emoyhtiön tai konsernin kykyä jatkaa toimintaansa. Jos johtopäätöksemme on, että olennaista epävarmuutta esiintyy, meidän täytyy kiinnittää tilintarkastuskertomuksessamme lukijan huomiota epävarmuutta koskeviin tilinpäätöksessä esitettäviin tietoihin tai, jos epävarmuutta koskevat tiedot eivät ole riittäviä, mukauttaa lausuntomme. Johtopäätöksemme perustuvat tilintarkastuskertomuksen antamispäivään mennessä hankittuun tilintarkastusevidenssiin. Vastaiset tapahtumat tai olosuhteet voivat kuitenkin johtaa siihen, ettei emoyhtiö tai konserni pysty jatkamaan toimintaansa.
- arvioimme tilinpäätöksen, kaikki tilinpäätöksessä esitettävät tiedot mukaan lukien, yleistä esittämistapaa, rakennetta ja sisältöä ja sitä, kuvastaako tilinpäätös sen perustana olevia liiketoimia ja tapahtumia siten, että se antaa oikean ja riittävän kuvan.
- hankimme tarpeellisen määrän tarkoitukseen soveltuvaan tilintarkastusevidenssiä konserniin kuuluvia yhteisöjä tai liiketoimintoja koskevasta taloudellisesta informaatiosta pystyäksemme antamaan lausunnon konsernitiilinpäätöksestä. Vastaamme konsernin tilintarkastuksen ohjauksesta, valvonnasta ja suorittamisesta. Vastaamme tilintarkastuslausunnosta yksin.

Kommunikoimme hallintoelinten kanssa muun muassa tilintarkastuksen suunnitellusta laajuudesta ja ajoituksesta sekä merkittävistä tilintarkastushavainnoista, mukaan lukien mahdolliset sisäisen valvonnan merkittävät puutteellisuudet, jotka tunnistamme tilintarkastuksen aikana.

Lisäksi annamme hallintoelimille vahvistuksen siitä, että olemme noudattaneet riippumattomuutta koskevia relevantteja eettisiä vaatimuksia, ja kommunikoimme niiden kanssa kaikista suhteista ja muista seikoista, joi-

den voi kohtuudella ajatella vaikuttavan riippumattomuuteemme, ja soveltuviissa tapauksissa niihin liittyvistä varotoimista.

Päätämme, mitkä hallintoelinten kanssa kommunikoiduista seikoista olivat merkittävimpiä tarkasteltavana olevan tilikauden tilintarkastuksessa ja näin ollen ovat tilintarkastuksen kannalta keskeisiä. Kuvaamme kyseiset seikat tilintarkastuskertomuksessa, paitsi jos säädös tai määräys estää kyseisen seikan julkistamisen tai kun äärimmäisen harvinaisissa tapauksissa toteamme, ettei kyseisestä seikasta viestitä tilintarkastuskertomuksessa, koska siitä aiheutuvien epäedullisten vaikutusten voitaisiin kohtuudella odottaa olevan suuremmat kuin tällaisesta viestinnästä koituva yleinen etu.

Muut raportointivelvoitteet

Tilintarkastustoimeksiantoa koskevat tiedot

Olemme toimineet yhtiökokouksen valitsemana tilintarkastajana 28.3.2018 alkaen.

Muu informaatio

Hallitus ja toimitusjohtaja vastaavat muusta informaatiosta. Muu informaatio käsittää toimintakertomuksen.

Tilinpäätöstä koskeva lausuntomme ei kata muuta informaatiota.

Velvollisuutenamme on lukea muu informaatio tilinpäätöksen tilintarkastuksen yhteydessä ja tätä tehdessämme arvioida, onko muu informaatio olennaisesti ristiriidassa tilinpäätöksen tai tilintarkastusta suoritettaessa hankkimamme tietämyksen kanssa tai vaikuttaako se muutoin olevan olennaisesti virheellistä. Velvollisuutenamme on lisäksi arvioida, onko toimintakertomus laadittu sen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Lausuntonamme esitämme, että

- toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen tiedot ovat yhdenmukaisia
- toimintakertomus on laadittu toimintakertomuksen laatimiseen sovellettavien säännösten mukaisesti.

Jos teemme suorittamamme työn perusteella johtopäätöksen, että toimintakertomuksessa on olennainen virheellisyys, meidän on raportoitava tästä seikasta. Meillä ei ole tämän asian suhteen raportoitavaa.

Muut lausumat

Puollamme tilinpäätöksen vahvistamista. Hallituksen esitys taseen osoittaman voiton käyttämisestä ja osingonmaksusta päättämisestä on osakeyhtiölain mukainen. Puollamme vastuuvapauden myöntämistä emoyhtiön hallituksen jäsenille sekä toimitusjohtajalle tarkastamaltamme tilikaudelta.

Helsingissä 11. helmikuuta 2020

PricewaterhouseCoopers Oy
Tilintarkastusyhteisö

Samuli Perälä
KHT